

ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

นางสาว วราภรณ์ รัตนาวิเศษฐิกุล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต

สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2545

ISBN 974-17-2579-5

ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

HOPE AND COPING STRATEGIES OF COLLEGE STUDENTS

Miss Varaporn Rattanavisitthikul

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts in Counseling Psychology

Faculty of Psychology

Chulalongkorn University

Academic Year 2002

ISBN 974-17-2579-5

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา
โดย นางสาว วราภรณ์ รัตนาวชิษฏ์กุล
สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โคตรจรัส

คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโท

.....คณบดีคณะจิตวิทยา
(รองศาสตราจารย์ ดร.พรณทิพย์ ศิริวรรณบุญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โคตรจรัส)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล)

สถาบันนวัตกรรมการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วารสาร รัตนาวิศิษฏ์ : ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา (HOPE AND COPING STRATEGIES OF COLLEGE STUDENTS) อ.ที่ปรึกษา : รองศาสตราจารย์ สุภาพรณ โคตรจรัส, 176 หน้า. ISBN 974-17-2579-5

การวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ การวิจัยส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีภูมิหลังแตกต่างกันในด้าน เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 509 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบวัดความหวัง และแบบวัดการเผชิญปัญหาวิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบ 3 ทาง วิเคราะห์เปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีของ Dunnett's T3 และหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันระหว่างความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า

1. นักศึกษาโดยทั่วไปมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและปานกลาง มีระดับความหวังสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
2. นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพโดยเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้วิธีที่ไม่มีประสิทธิภาพคือแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง
3. นักศึกษาหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักศึกษาชาย แต่ใช้แบบมุ่งจัดการกับปัญหาไม่แตกต่างกัน
4. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลางใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
5. ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

การวิจัยส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและต่ำ ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก กับกลุ่มตัวอย่างจากการวิจัยส่วนที่ 1 จำนวน 20 คน ผลการวิจัยพบว่า : นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงมีความหวังสูง โดยมีเป้าหมายที่ตั้งไว้สูง หลากหลาย และค่อนข้างยาก มีความตั้งใจสูง และมีแนวทางไปสู่เป้าหมายได้หลากหลาย รวมถึงสามารถวางแผน และจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่มีความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทางค่อนข้างต่ำ และใช้วิธีการเผชิญปัญหาทั้งที่มีประสิทธิภาพและไม่มีประสิทธิภาพ

หลักสูตร.....จิตวิทยาการศึกษา.....

สาขาวิชา.....จิตวิทยาการศึกษา.....

ปีการศึกษา.....2545.....

ลายมือชื่อผู้วิจัย.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

4278131838 : MAJOR COUNSELING PSYCHOLOGY

KEY WORD : HOPE / COPING STRATEGIES / COLLEGE STUDENTS

VARAPORN RATTANAVISITTHIKUL : HOPE AND COPING STRATEGIES OF COLLEGE STUDENTS. THESIS ADVISOR : ASSOC. PROF. SUPAPAN KOTRAJARAS, 176p. ISBN 974-17-2579-5

This research was divided into 2 parts, descriptive and qualitative research. Study 1 investigated 1). hope and coping strategies of college students, 2). the effects of student 's gender, year of study, field of study and academic achievement on their hope and coping strategies and 3).the relationships between hope and coping strategies. Participants were 509 undergraduate students. Hope was determined using a Domain Specific Hope Scale and student coping strategies were assessed using a Coping Scale. Data was analyzed using a three-way ANOVA design followed by post-hoc multiple comparisons with Dunnett'sT3 test and a pearson's product-moment correlation coefficients.

The major findings were as follows :

1. The students had moderately high hope and the students with high and moderate academic achievement had higher hope than those with low academic achievement.
2. The students used more effective means of coping : problem-focused and social support seeking strategies and used ineffective means of coping, avoidance strategies, moderately.
3. Female students used more social support seeking and avoidance strategies than male students.
4. Students with high and moderate academic achievement used more problem-focused strategies than those with low academic achievement and students with high academic achievement used more social support seeking strategies than those with low academic achievement.
5. Hope had positive relationships with problem-focused and social support seeking strategies, but no relationships between hope and avoidance strategies were found.

Study 2, qualitative research with in-depth interview for investigating hope of college students with high and low academic achievement. Twenty of the 509 undergraduate students in study 1 were selected as sample. The results were as follows: Students with high academic achievement had high hope, difficult goals, high agency, and had various pathways to their goals, and used effective means of coping. Students with low academic achievement had goals, but low agency and had less pathways to their goals, and used both effective and ineffective means of coping.

Program.....Counseling Psychology....

Student's signature.....

Field of study...Counseling Psychology....

Advisor's signature.....

Academic year.....2002.....

Co-advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดี ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สุภาพรพรณ โคตรจรัส อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ ตรวจสอบแก้ไข ข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วยความเอาใจใส่ ห่วงใย และด้วยความเมตตาเสมอมา จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้

ขอกราบขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.ชุมพร ยงกิตติกุล ที่กรุณาให้คำแนะนำใน กระบวนการพัฒนา และปรับปรุงเครื่องมือในการวิจัย ตลอดจนการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ด้วยความเมตตา และเอาใจใส่ ขอกราบขอบพระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ที่กรุณาตรวจสอบเอกสารเครื่องมือในการวิจัย กราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร. ไสริช โพธิ์แก้ว ผู้ประสิทธิ์ประสาทความรู้และความเข้าใจในศาสตร์จิตวิทยาการปรึกษา

กราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.จิราพร เกศพิชญวัฒนา ที่ให้คำปรึกษาในเรื่องการวิจัยเชิง คุณภาพ กราบขอบพระคุณ อาจารย์ นภาพร วงศ์ใหญ่ ที่กรุณาอบหนังสือเพื่อเป็นประโยชน์ใน การวิจัย กราบขอบพระคุณ ดร. ขวลิต หมื่นนุช ที่กรุณาช่วยตรวจแบบวัด กราบขอบพระคุณ นายกสภาคณบดีบัณฑิตวิทยาลัยแห่งประเทศไทย พี่นิรมล และเจ้าหน้าที่ สสอท. อาจารย์ ประภัสสร ตลอดถึง อธิการบดี อาจารย์และเจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัย หอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิม พระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือ และเชื้อเพื่อในการเก็บ ข้อมูลให้กับผู้วิจัย และขอบคุณนักศึกษาของมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย

ขอบพระคุณบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ให้ทุนอุดหนุนในการทำ วิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ รัชনীย์ แก้วคำศรี และเปรมพร มั่นเสมอ เพื่อนผู้ร่วมปรึกษา ช่วยเหลือ และร่วมทุกข์และสุขในการทำวิจัย ขอขอบคุณเตี๊ยะ พี่บ๊อง พี่มุก พี่ป้อ พี่หลา พี่พัด พี่เอ โอิต กกล้า กก และ ดา เพื่อนร่วมรุ่นที่คอยช่วยเหลือ ห่วงใย และให้กำลังใจเสมอมา ทำให้ผู้วิจัยสัมผัส ถึงความอบอุ่น และมีมิตรภาพอันยิ่งใหญ่ ขอขอบคุณพี่ๆ น้องๆ จิตวิทยาการปรึกษา ตลอดจนพี่ๆ เจ้าหน้าที่คณะจิตวิทยาทุกท่าน สำหรับความเอื้อเฟื้อในการทำงานให้ลุล่วงไปได้ด้วยดี

ท้ายสุดผู้วิจัยขอขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ ที่มอบความรัก ความห่วงใยและเงิน ทุนอุดหนุนในการศึกษาตลอดมา ขอขอบคุณพี่ๆ และหลานๆ ที่น่ารักทุกคนที่มอบความห่วงใย และ เป็นกำลังใจให้เสมอ จนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบุญ

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฉ
สารบัญภาพ.....	ฎ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ในการวิจัย.....	4
สมมติฐานการวิจัย.....	4
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
คำจำกัดความในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	7
2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับความหวัง.....	8
แนวคิดเกี่ยวกับการเผชิญปัญหา.....	21
การวิจัยเชิงคุณภาพ.....	33
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	39
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	47
กลุ่มตัวอย่าง.....	47
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	49
ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย.....	59
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
4 ผลการวิจัย.....	63
5 อภิปรายผลการวิจัย.....	121
6 สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ.....	132
รายการอ้างอิง.....	137

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ภาคผนวก.....	143
ภาคผนวก ก. สถิติที่ใช้ในการวิจัย.....	144
ภาคผนวก ข. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	150
ภาคผนวก ค. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดความหวัง.....	159
ภาคผนวก ง. การตรวจสอบคุณภาพแบบวัดการเผชิญปัญหา	162
ภาคผนวก จ. คะแนนที่ปกติของแบบวัดความหวัง และแบบวัดการเผชิญปัญหา.....	169
ภาคผนวก ฉ. แนวคำถามในการสัมภาษณ์.....	173
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	176

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1	กลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา 48
2	จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ของนักศึกษาจำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 64
3	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 66
4	การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 66
5	การทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน..... 67
6	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา..... 69
7	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา ทั้ง 3 แบบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 70
8	ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญ ปัญหาทั้ง 3 แบบ จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน..... 71
9	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา ต่อความหวัง 72
10	การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของคะแนน ความหวัง จำแนกตาม ชั้นปี และสาขาวิชา..... 73
11	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อความหวัง 74
12	การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของคะแนน ความหวัง จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 74
13	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ชั้นปี สาขาวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อความหวัง 75
14	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา ต่อการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา..... 76
15	การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหา แบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา..... 77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา	78
17 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหา แบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	78
18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ชั้นปี สาขาวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา	79
19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และ สาขาวิชา ต่อการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	80
20 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญ ปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจำแนกตาม เพศกับสาขาวิชา.....	81
21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	82
22 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหา แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน.....	82
23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	83
24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และ สาขาวิชา ต่อการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง.....	84
25 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงจำแนกตามชั้นปี.....	85
26 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงจำแนกตามสาขาวิชา.....	85
27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง.....	86
28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนต่อการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง.....	87
29 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของคะแนนความหวัง กับกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ	88

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
30	การเปรียบเทียบความหวังจากผลการวิจัยอื่น กับผลการวิจัยในครั้งนี้..... 91
31	ลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 108
32	ข้อคำถามของแบบวัดความหวัง และแบบวัดการเผชิญปัญหา จำแนกตามรายด้าน..... 158
33	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน ค่าที และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาในขั้นสร้างมาตรวัดความหวัง 160
34	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน ของแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับ A (ขั้นทดลองใช้ครั้งที่ 1) 163
35	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน ของแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับ B (ขั้นทดลองใช้ครั้งที่ 1) 165
36	ผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับจริง ซึ่งคัดเลือกมา 55 ข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ค่าที และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ของแบบวัดการเผชิญปัญหา..... 167
37	คะแนนดิบ เปอร์เซ็นต์ไทล์ และค่าที่ปกติของคะแนนความหวัง และ กลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ของนักศึกษาจำนวน 509 คน 170

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 รูปแบบกระบวนการของความเครียดตามทฤษฎี ความเครียดของ Lazarus.....	22
2 คะแนนความหวังจำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา.....	73
3 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตาม ชั้นปี และสาขาวิชา.....	77
4 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตาม เพศ และสาขาวิชา.....	81

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความหวังเป็นความรู้สึกที่มีอยู่ภายในจิตใจ เป็นความรู้สึกที่มีพลัง ที่เชื่อว่าจะบรรลุถึงสิ่งที่ดีในอนาคต (Herth, 1990) สามารถแสดงออกทางด้านอารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคล โดยมีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้สึกภายในที่เกิดขึ้นชั่วคราว และในอนาคต ด้านความพร้อมภายในทางบวกและความคาดหวัง และด้านความสัมพันธ์ระหว่างตนและบุคคลอื่น ซึ่งความหวังสามารถเปลี่ยนแปลงได้ตามอายุ เวลา และสถานการณ์ชีวิต ความหวังจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการปรับตัวของนิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัย ให้มีชีวิตอย่างมีความสุข และพึงพอใจ

Snyder อธิบายว่า ความหวังเป็นผลให้พฤติกรรมที่บุคคลกระทำเป็นไปตามเป้าหมายที่มี (goal-directed behavior) ซึ่งต้องผ่านกระบวนการคิดที่จะไปถึงเป้าหมาย (goal-directed thinking) ของบุคคลนั้นก่อน (Snyder, Harris, Anderson, Holleran, Irving, Sigman, Yoshinobu, Gibb, Langelle, and Harney, 1991) Snyder เรียกกระบวนการความคิดนี้ว่า ความหวัง ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบแรกคือ เป้าหมาย (goal) เป็นสิ่งที่บุคคลต้องการที่จะได้รับอาจเป็นวัตถุประสงค์ของ หรือความสำเร็จก็ได้ องค์ประกอบต่อมาคือ พลังแห่งความตั้งใจ (agency) เป็นความรู้สึกถึงความสำเร็จและความเชื่อว่าจะสามารถจะพบกับเป้าหมายได้ และ องค์ประกอบสุดท้าย คือ พลังแห่งแนวทาง (pathway) เป็นการวางแผนหาทางเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย(Snyder,1994; Snyder & Sympson, 1996) โดยในช่วงของการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งเป้าหมาย บุคคลจะเกิดพลังเช่นนี้สลับกันไปอย่างต่อเนื่อง ความหวังเป็นสิ่งที่พัฒนาให้เกิดขึ้นได้ บุคคลที่มีความหวังจะมีพฤติกรรมที่กระตือรือร้น มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะกระทำเพื่อให้บรรลุเป้าหมายและสามารถเผชิญกับปัญหาที่บุคคลประสบได้ ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ขาดความหวังจะเฉื่อยชา ท้อแท้ (Robert, 1978) ขาดความมั่นคง ก่อให้เกิดความเครียด และมีผลต่อความพึงพอใจในชีวิตได้ บุคคลที่ขาดความหวังหรือเรียกได้ว่าสิ้นหวัง (hopelessness) จะมีภาวะของจิตที่เสียสมดุล มีแต่ความทุกข์ มีความรู้สึกที่ว่าชีวิตไร้ความหมาย ซึม เบื่อหน่าย และขาดความมั่นใจ (Rawlins, 1993)

บุคคลที่มีความหวังจะมีความเชื่อมั่นว่าสิ่งที่ตนหวังหรือปรารถนานั้นจะต้องได้มา และชีวิตจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น สุขสบายขึ้น มีความหมายมากขึ้น แต่บุคคลที่ขาดความหวังจะมองไม่เห็นแนวทางในการเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ดีขึ้น รู้สึกว่าไม่มีแนวทางแก้ไขหรือไม่มีทางออกจาก

ภาวะคับขันที่เผชิญอยู่ มีผลให้เกิดความท้อแท้เบื่อหน่าย (Beck, 1984 อ้างถึงใน นารี ชวงสว่าง, 2539)

จากรายงานการวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความหวังมีแนวโน้มในการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบเผชิญหน้ากับปัญหา การมองในด้านดี การมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียด การได้รับการสนับสนุน และการพึ่งตนเอง (Herth, 1990 ; Wonghongkul, 2000) นอกจากนี้การมีความหวังทำให้บุคคลมีความแข็งแกร่งทั้งด้านร่างกาย และจิตใจ รวมถึงเป็นแรงผลักดันให้บุคคลหาทางแก้ปัญหา หรือพยายามเอาชนะความคับข้องใจนั้นๆ ได้ (Gottschalk and Calif, 1974) และเป็นแรงผลักดันให้มีความรู้สึกเป็นสุข (Frank, 1968) รวมถึงบุคคลที่มีความหวังจะมีพฤติกรรมแสดงออกที่เหมาะสมกับตนเองที่จะทำให้สมหวังได้ เช่น การจัดการกับระบบความคิด มีการวางแผน ตัดสินใจ และมีความคิดสร้างสรรค์ที่จะหาทางไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายได้ ดังนั้นบุคคลที่มีกลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การมุ่งจัดการกับปัญหา การมุ่งเน้นที่อารมณ์ และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม มากกว่าหลีกเลี่ยงจะทำให้พวกเขามีการปรับตัวได้ดี สามารถจัดการกับปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยของ Chang (1998) ที่ได้ตรวจสอบนักศึกษาที่มีความหวังสูงกับนักศึกษาที่มีความหวังต่ำต่อความสามารถในการแก้ปัญหา การเผชิญกับความเครียด พบว่านักศึกษาที่มีความหวังสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่า และยังมีวิธีการที่หลากหลายในการเผชิญกับความเครียดทางการเรียนได้มากกว่านักศึกษาที่มีความหวังต่ำ

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหามีบทบาทสำคัญกับนักศึกษา ดังเห็นได้จากหลายงานวิจัยที่มักจะศึกษาวิจัยกับนักศึกษาระดับอุดมศึกษา (Snyder, 1991; Snyder & Sympson, 1996; Sympson, 1997; 1999; Onwuegbuzie, 2000; Stjohn, 2000) เนื่องจากนักศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ในมหาวิทยาลัย กล่าวได้ว่าเป็นบุคคลที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 17-25 ปี ซึ่งอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนปลายและกำลังเจริญเติบโตไปสู่วัยผู้ใหญ่ตอนต้น ช่วงวัยรุ่นเป็นวัยแห่งการเปลี่ยนแปลง และต้องมีการปรับตัวอย่างมากไม่ว่าจะในด้านการเข้าสังคม ด้านอารมณ์ และความเป็นส่วนตัว เพื่อไปสู่การมีรูปแบบพฤติกรรมที่เป็นผู้ใหญ่ (Dusek, 1987) รวมไปถึงอาจมีความตึงเครียด และความวิตกกังวลกับปัญหาในเรื่องการเรียน เรื่องสัมพันธภาพกับเพื่อน และเรื่องความรัก ซึ่งบุคคลในช่วงนี้จะมีอารมณ์ที่อ่อนไหวง่าย อยากรู้ อยากเห็น อยากทดลองสิ่งแปลกใหม่ มีความคิดเพ้อฝัน มีอุดมการณ์ของตน อยากทำประโยชน์ให้แก่สังคม และกำลังแสวงหาเอกลักษณ์ของตนเอง การพัฒนาชีวิตในช่วงวัยของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยนั้น การปรับตัวถือได้ว่าเป็นเรื่องสำคัญเป็นการปรับตัวเพื่อให้ตนพ้นจากความทุกข์ หรือความไม่สบายใจ เมื่อนักศึกษาสามารถปรับตัวให้เข้ากับภาวะดังกล่าวได้ดีก็จะ

เกิดความสุขและความพึงพอใจ ในทางตรงกันข้ามนักศึกษาที่ต้องเผชิญกับปัญหาต่างๆ ย่อมก่อให้เกิดความรู้สึกท้อแท้ ลึกลับ และขาดความสุขในการดำรงชีวิต (สุรกุล เจนอบรม, 2534)

ในชีวิตคนเรานั้นมีเรื่องให้หวังอยู่มากมาย ความหวังเป็นทางให้พบกับความต้องการของชีวิต เป็นพลังที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ ดังนั้นความหวังจะทำให้นักศึกษาที่ประสบกับความยุ่งยากใจ ไม่สบายใจ หรือพบกับความเครียด ให้พวกเขาที่มีพลัง มีความเข้มแข็ง และมีพฤติกรรมที่สามารถปรับตัวต่อภาวะดังกล่าวได้ และมีการเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ (Raleigh E, 1994)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาเป็นสิ่งสำคัญที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ประจำอยู่ในสถานศึกษาที่ต้องพบกับปัญหาของนักศึกษาหลากหลายรูปแบบ เช่น มีความรู้สึกท้อแท้กับปัญหาที่เกิดขึ้นกับตัวนักศึกษาเมื่อเรื่องการเรียน ไม่สบายใจและมีวิธีในการเผชิญปัญหาที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถมีบทบาทสำคัญในการช่วยนักศึกษาที่มีลักษณะดังกล่าว ด้วยวิธีและกระบวนการทางจิตวิทยาการปรึกษา เช่น นักศึกษาที่พบกับภาวะยุ่งยากทางจิตใจ หรือมีความเครียด นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถเอื้ออำนวยให้เขามีพลังในการที่จะเผชิญกับภาวะดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม และจัดการกับปัญหาได้ด้วยตนเองอันก่อให้เกิดความภูมิใจในตนเองส่งผลให้นักศึกษามีการปรับตัวผ่านภาวะวิกฤติต่าง ๆ ได้ และสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่น มีประสิทธิภาพสร้างสรรค์ อันจะนำไปสู่ความมั่งคั่งในตัวตนบุคคล ให้สามารถดำเนินชีวิตในปัจจุบันได้อย่างมีความสุข (จรีรัตน์ ชุ่มอิม, 2539) ดังนั้น นักจิตวิทยาการปรึกษาน่าจะให้ความสำคัญในการศึกษาทำความเข้าใจในเรื่องความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา

การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ทางสังคม ที่ทำให้เข้าใจความหมาย ความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคล เน้นการศึกษาเจาะลึกเพื่อทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้ง การวิจัยเชิงคุณภาพโดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก หรือการสัมภาษณ์แบบมีจุดความสนใจเฉพาะ เป็นการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงนำความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ (สุภางค์ จันทวานิช, 2543) และกล่าวได้ว่าเป็นการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการที่มีโครงสร้างที่ผ่อนคลาย แต่เข้มด้วยเนื้อหา (Barker, Pistrang & Elliott, 1994) เนื่องจากผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาแบบเจาะลึกเฉพาะความหวัง เพื่อให้มีความเข้าใจในเพิ่มมากขึ้นถึงความหมายของปรากฏการณ์ด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ และลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ดังเห็นได้จากรายงานการวิจัยที่พบว่าความหวังสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Stjohn, 2000) และความหวังยังสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ (Lewis และคณะ, 1997) นอกจากนี้ในการศึกษาของ Sympson (1999) กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษา แสดงให้เห็นถึงลักษณะความหวังที่ประกอบด้วย

ความหวังใน 6 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการเรียน ด้านความรัก ด้านชีวิตครอบครัว ด้านการทำงาน และด้านกิจกรรมยามว่าง

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษานักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันว่าจะมีลักษณะความหวังในด้านใดบ้างแตกต่างกันหรือไม่ โดยได้นำวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาร่วมใช้ในการวิจัยครั้งนี้ด้วย นอกเหนือจากการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อเป็นอีกแนวทางหนึ่งที่จะช่วยให้ได้ข้อมูลที่เป็นองค์ความรู้ และเป็นข้อมูลพื้นฐานที่ประโยชน์ต่องานด้านการปรึกษาเชิงจิตวิทยาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. เพื่อศึกษาความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน ในด้านเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

การวิจัยส่วนที่ 2

เพื่อศึกษาลักษณะของความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาแนวคิดของความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา ผู้วิจัยจึงได้ตั้งสมมติฐานการวิจัยดังนี้

1. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างกัน เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
2. ความหวังจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม
3. ความหวังจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ

การวิจัยส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาศึกษาเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันในด้านเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การวิจัยส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่อศึกษาลักษณะของความหวัง ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ประกอบด้วย นักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2, 3 และ 4 ของมหาวิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ที่กำลังศึกษาอยู่ในปีการศึกษา 2545

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ

2.1.1 เพศ

2.1.2 ชั้นปี

2.1.3 สาขาวิชา

2.1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2 ตัวแปรตาม

2.2.1 คะแนนความหวัง ที่วัดจากแบบวัดความหวัง

2.2.2 คะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหา 3 แบบ ได้แก่

2.2.2.1 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

2.2.2.2 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

2.2.2.3 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

1. ความหวัง หมายถึง กระบวนการอย่างต่อเนื่องของกลุ่มความคิดที่ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ ได้แก่ เป้าหมาย พลังแห่งความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทาง ในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดความหวังที่พัฒนามาจากแบบวัดความหวังของ Sympson (1999) ตามแนวทฤษฎีความหวังของ Snyder (1991, 1994) มีองค์ประกอบ 3 ด้าน คือ

1.1 เป้าหมาย เป็นสิ่งที่บุคคลต้องการได้รับอาจเป็นวัตถุประสงค์ของความสำเร็จหรือประสบการณ์

1.2 พลังแห่งความตั้งใจ เป็นความคิดที่มีความตั้งใจ และสามารถริเริ่ม และสนับสนุนให้มีการกระทำเพื่อไปให้ถึงเป้าหมาย

1.3 พลังแห่งแนวทาง เป็นการคิดเพื่อวางแผน หาทาง หรือวิธีการที่จะนำไปยังเป้าหมาย

2. กลวิธีการเผชิญปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ทำให้เกิดความเครียด โดยเป็นกระบวนการทางความคิด และแสดงออกเป็นพฤติกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อขจัดหรือบรรเทาภาวะที่มาคุกคามตัวบุคคล ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึงค่าคะแนนที่ได้จากแบบวัดการเผชิญปัญหาของ สุภาพรพรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล(2544) จำแนกได้ 3 แบบ ได้แก่

2.1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ประกอบด้วยกลวิธีการเผชิญปัญหาโดยการลงมือดำเนินการแก้ปัญหาและการวางแผน การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง การชะลอการเผชิญปัญหา การตีความหมายใหม่ทางบวก การยอมรับ การหาทางผ่อนคลาย และการแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.2.การเผชิญปัญหาแบบการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วย กลวิธีการเผชิญปัญหาโดยการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ

2.3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง ประกอบด้วยการปฏิเสธ การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว การตำหนิตนเอง การเป็นกังวล และการมุ่งใส่ใจในอารมณ์ที่เกิดขึ้น

3.ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน หมายถึง เกรดเฉลี่ยสะสม(GPAX) ของนักศึกษาตั้งแต่เริ่มเข้าเรียน จนถึงภาคปลายปีการศึกษา 2544 แบ่งออกเป็น 3 ระดับ

3.1 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หมายถึง นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยรวมจนถึงปลายปีการศึกษา 2544 ตั้งแต่ 2.76 ขึ้นไป

3.2 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง หมายถึง นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยรวมจนถึงปลายปีการศึกษา 2544 อยู่ระหว่าง 2.25 - 2.75

3.3 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หมายถึง นักศึกษาที่มีเกรดเฉลี่ยรวมจนถึงปลายปีการศึกษา 2544 ตั้งแต่ 2.24 ลงมา

4. สาขาวิชาที่เรียน ประกอบด้วย 3 กลุ่ม ดังนี้

4.1 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ในคณะวิทยาศาสตร์ คณะวิศวกรรมศาสตร์ คณะเภสัชศาสตร์ คณะสหเวชศาสตร์ และคณะสาธารณสุข

4.2 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ใน คณะนิติศาสตร์ คณะเศรษฐศาสตร์ คณะบัญชี คณะบริหาร และ คณะนิติศาสตร์

4.3 สาขาวิชามนุษยศาสตร์ หมายถึง นักศึกษาที่กำลังศึกษาอยู่ใน คณะมนุษยศาสตร์ และคณะศิลปกรรมศาสตร์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

- 1.เพื่อทราบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา
- 2.เพื่อทราบความแตกต่างระหว่างเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สัมพันธ์กับความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา
- 3.เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจมนุษย์เพื่อการให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่นักศึกษา
- 4.เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาค้นคว้าเรื่องความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาในกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ
- 5.เพื่อเป็นแนวทางในการนำเอาวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกมาใช้ในสาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา ทำให้มีแนวทางใหม่ในการพัฒนางานวิจัยเพิ่มมากขึ้น

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการศึกษาวิจัยนี้จากเอกสาร บทความ และรายงานการวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ โดยสรุปรวบรวมและนำเสนอหัวข้อตามลำดับ คือ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความหวัง
2. แนวคิดเกี่ยวกับกลวิธีการเผชิญปัญหา
3. การวิจัยเชิงคุณภาพ

1. แนวคิดเกี่ยวกับความหวัง (Hope)

1.1 ความหมายของความหวัง

ความหวังเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องของกลุ่มความคิด (cognitive set) อันประกอบด้วยพลังแห่งความตั้งใจ เป็นความคิดที่จะริเริ่ม และสนับสนุนให้มีการกระทำเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย และพลังแห่งแนวทาง เป็นการคิดเพื่อหาทางใดทางหนึ่งหรือหลายทางที่จะนำไปยังเป้าหมายที่ปรารถนา จะกล่าวถึงกระบวนการของความคิดที่มุ่งเป้าหมาย (goal-directed thinking) โดยเน้นว่าบุคคลจะแสดงพฤติกรรมที่มุ่งเป้าหมาย (goal-directed behavior) ออกมาได้ นั้น จะต้องผ่านกระบวนการของความคิดที่มุ่งเป้าหมายหรือความหวังก่อน Snyder กล่าวว่า ความหวังเป็นสิ่งที่สำคัญต่อการดำรงชีวิต มีลักษณะของการคาดหมายถึงสิ่งที่ดีที่จะเกิดขึ้นตามมาอย่างต่อเนื่อง โดยสิ่งดังกล่าวอาจเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ มีการคาดหมายอนาคตในทางที่ดีและอยู่บนพื้นฐานของการมีความสัมพันธ์ที่ดีกับผู้อื่น ผู้ที่มีความหวังจึงมีความสามารถพร้อมที่จะเผชิญปัญหา(Snyder, 1994; Snyder & Sympson, 1996) มีความพอใจในจิตใจ มีจุดมุ่งหมาย และเชื่อว่าชีวิตมีความหมายและมีความเป็นไปได้ (Miller, 1992) บุคคลที่มีความหวังจะเชื่อว่าเขาจะได้รับในสิ่งที่ปรารถนา ซึ่งจะทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ดี เช่น ชีวิตสะดวกสบายขึ้น มีความหมายและมีความสุขมากขึ้น (Rawlins, 1984) และความหวังเป็นแรงผลักดันหรือแรงจูงใจให้แต่ละคนพยายามหาทางแก้ปัญหาหรือพยายามเอาชนะความคับข้องใจที่เกิดขึ้น(Gottschalk & Calif ,1974) นอกจากนี้ความหวังยัง

เป็นความคาดหวังและความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุถึงสิ่งที่ดีในอนาคต ซึ่งสามารถแสดงออกได้ทางอารมณ์ และพฤติกรรมของบุคคล (Herth, 1992)

จากคำจำกัดความและความหมายข้างต้น สรุปได้ว่า ความหวัง เป็นการที่บุคคลรับรู้ว่าคุณสามารถจะบรรลุเป้าหมาย เป็นการคาดหมายที่จะบรรลุถึงสิ่งที่ดีในอนาคต ซึ่งอาจจะเกิดขึ้นจริงหรือไม่ก็ได้ ประกอบด้วยกระบวนการคิดอย่างต่อเนื่องที่มีพลังแห่งความตั้งใจและพลังแห่งแนวทางของบุคคล และความหวังยังเกี่ยวข้องกับความรู้สึก อารมณ์ การแสดงออกทางพฤติกรรมและการมีสัมพันธภาพกับบุคคลอื่น ความหวังจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการดำรงชีวิต ช่วยให้บุคคลรู้สึกว่าคุณมีชีวิตมีความหมาย มีแรงจูงใจที่จะดำเนินการเพื่อบรรลุเป้าหมาย และสามารถที่จะเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้อันจะนำไปสู่การทำให้ชีวิตมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น

1.2 ระดับของความหวัง

Miller (1983) ได้แบ่งระดับของความหวังที่พบในบุคคลทั่วไปออกเป็น 3 ระดับคือ

ระดับที่ 1: ความหวังในระดับนี้จะพบบ่อย เป็นความปรารถนาของบุคคลที่จะได้รับความสะดวกสบายในชีวิตประจำวันจากอุปกรณ์เครื่องใช้ต่าง ๆ เป็นความปรารถนาที่จะให้การดำรงชีวิตประจำวันนั้นราบรื่น ถ้าไม่สมหวังบุคคลจะรู้สึกไม่พอใจในระยะเวลาหนึ่งเท่านั้น ไม่จำเป็นต้องใช้พลังทางจิต (Psychic energy) ในการปรับตัว

ระดับที่ 2: เป็นความหวังของบุคคลเกี่ยวกับสัมพันธภาพที่ดี หวังที่จะพัฒนาตนเองไปในทางที่เหมาะสม และหวังที่จะประสบความสำเร็จเกี่ยวกับตนเอง ซึ่งหากไม่สมหวังบุคคลจะวิตกกังวล ซึ่งต้องใช้พลังทางจิตในการปรับตัวมากกว่าระดับแรก และความวิตกกังวลนี้จะบรรเทาหรือหมดไปเมื่อบุคคลตั้งความหวังใหม่

ระดับที่ 3: เป็นความหวังระดับสูงสุดของบุคคล เป็นความหวังที่จะทำให้บุคคลหลุดพ้นจากความเจ็บปวด ความทุกข์ทรมาน ความลำบาก การถูกกักขัง หรือขาดอิสระภาพ ความหวังในระดับนี้เป็นแหล่งพลังที่สำคัญของบุคคลในการปรับตัวต่อความเจ็บป่วยเรื้อรัง และความเจ็บป่วยที่คุกคามชีวิตซึ่งหากบุคคลไม่สมหวังจะทำให้ท้อแท้ เหนื่อยหน่ายและสิ้นหวัง และจะต้องใช้พลังทางจิตมากมายทั้งจากภายนอกและภายในตัวบุคคลเพื่อช่วยในการปรับตัว

1.3 โครงสร้างของความหวัง

Stotland (1969) อธิบายความหวังว่าเป็นความคาดหวังของบุคคลที่จะประสบความสำเร็จตามเป้าหมายที่บุคคลรับรู้ว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ตนต้องการ ดังนั้นโครงสร้างของความหวังจึงมี 2 องค์ประกอบ คือ การรับรู้ถึงความเป็นไปได้ในการบรรลุมาซึ่งเป้าหมายหนึ่ง ๆ และการรับรู้ถึงความสำคัญของเป้าหมายดังกล่าว ผู้ที่มีความหวังอย่างเต็มเปี่ยม (Hopefulness) จะมีการรับรู้ถึงความสำคัญและความเป็นไปได้ในการบรรลุเป้าหมายในระดับสูง และมีความกระตือรือร้นที่จะทำการใด ๆ เพื่อไปสู่เป้าหมาย รู้สึกสนุกสนานและพึงพอใจเมื่อใกล้ประสบความสำเร็จ แต่สำหรับผู้ที่มีความหวังต่อเป้าหมายนั้นๆ ต่ำ ความขัดแย้งที่เกิดจากเป้าหมาย และความคิดที่ไม่สามารถไปถึงเป้าหมายจะทำให้บุคคลรู้สึกคับข้องใจ และวิตกกังวล อย่างไรก็ตาม Lange (1978) ให้ความเห็นเพิ่มเติมว่า นอกจากองค์ประกอบดังกล่าวแล้ว ความหวังยังมีลักษณะของความต่อเนื่องกันของความหวังและความสิ้นหวัง (The hopelessness continuum) อีกด้วย กล่าวคือความรู้สึกของบุคคลนั้นสามารถเปลี่ยนแปลงได้จากสถานะที่มีความหวังอย่างเต็มเปี่ยมไปสู่ความหวังในระดับที่ต่ำลง จนถึงความสิ้นหวังได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์และช่วงเวลา

โครงสร้างของความหวังตามแนวคิดของ Lange ประกอบด้วย 2 ส่วน คือ (Lange, in Carlson, ed, 1978)

1. โครงสร้างด้านอารมณ์ (Affective component) อารมณ์หรือความรู้สึกของแต่ละบุคคลจะมีลักษณะเช่นใดขึ้นอยู่กับความศรัทธา ความไว้วางใจ ความเชื่อมั่นในตัวเองและโชคชะตา ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่สำคัญของบุคลิกภาพ และองค์ประกอบเหล่านี้มีบทบาทในการกระตุ้น ชี้นำ และสนับสนุนบุคคลให้มีความหวังในระดับต่างๆ กัน

2. โครงสร้างด้านปัญญา (Cognitive function) หมายถึงกระบวนการใช้เหตุผลด้วยปัญญาในการพิจารณาไตร่ตรอง ประเมินสถานการณ์ที่เกิดขึ้นและทำหน้าที่ประสานหรือควบคุมอารมณ์ด้วย จึงนับเป็นส่วนสำคัญยิ่งที่มีผลต่อความหวังหรือสิ้นหวัง การที่บุคคลเลือกรับรู้ข้อมูลหรือเหตุการณ์ในทางบวกและปรับการคิด จะส่งเสริมให้เกิดความหวังทำให้เกิดพลังกำลัง มีความอดทนที่จะปรับสภาพต่างๆ ของร่างกายและจิตใจ มุ่งสู่ความมีสุขภาพดี ในทางตรงกันข้ามหากบุคคลนั้นเลือกรับรู้เหตุการณ์ที่มีแนวโน้มไปในทางลบ บุคคลจะรู้สึกถูกคุกคามจนไม่อาจรับได้ต่อไป กลไกทางจิตเพื่อป้องกันตัวเองจะถูกดึงมาใช้ทันที นอกจากนี้ระดับของการปรับตัวในแต่ละบุคคลมีความแตกต่างกันไป เช่นเดียวกับระดับของความหวัง

สำหรับแนวคิดเกี่ยวกับความหวังนั้นมีผู้สนใจศึกษาอย่างกว้างขวาง และได้เสนอแนวคิดไว้ต่าง ๆ ดังนี้

1. แนวคิดของ Dufalt & Martocchio

Dufalt & Martocchio (1985) อธิบายมโนทัศน์ของความหวัง โดยศึกษากับกลุ่มผู้ป่วยมะเร็งสูงอายุจำนวน 35 คน และกลุ่มผู้ป่วยระยะสุดท้าย (Multidimensional dynamic life) ของโรคต่างๆ จำนวน 47 คน ได้ข้อสรุปและข้อเสนอว่า ความหวังเป็นความคาดหวังและความเชื่อมั่นว่าจะบรรลุถึงสิ่งที่ดีในอนาคต ซึ่งสามารถแสดงออกทางด้านอารมณ์และพฤติกรรม ประกอบด้วยหลายมิติ และจำแนกได้ 2 ด้านคือ

1.1 ความหวังเฉพาะ (Particularized hope)

เป็นความหวังเกี่ยวกับเป้าหมายที่ดี ที่มีคุณค่า และมีลักษณะเป็นนามธรรมสูง ได้แก่ ความหวังในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งจะทำให้สถานการณ์ในปัจจุบันดีขึ้น หรือหวังในสิ่งที่ตนยังไม่ได้รับ แต่คาดว่าในอนาคตจะได้รับสิ่งที่มีคุณค่ากับตนเองในปัจจุบันและก็อยากจะได้รับต่อไปในอนาคตด้วย ตลอดจนไม่อยากพบเหตุการณ์ที่ตนไม่ชอบ ความหวังนี้บุคคลสามารถจัดเรียงลำดับความสำคัญก่อนหลังได้ และความหวังใช้เป็นสิ่งกระตุ้นและจูงใจให้เกิดพฤติกรรมในการเผชิญปัญหาหรืออุปสรรค รวมถึงให้ดำเนินชีวิตไปสู่เป้าหมายตามที่หวังไว้

1.2. ความหวังทั่วไป (Generalized hope)

เป็นความรู้สึกถึงผลดีในอนาคต มีลักษณะของความเป็นนามธรรมกว่าความหวังเฉพาะ เป็นความหวังที่ยังไม่พัฒนาไปจนถึงที่สุด แต่จะเป็นตัวป้องกันการเกิดความสิ้นหวังเมื่อบุคคลประสบความล้มเหลวในความหวังเฉพาะ ทั้งยังเป็นตัวช่วยให้เกิดแรงจูงใจในชีวิต เพื่อให้สามารถดำเนินชีวิตได้อย่างมีความสุข

ความหวังเฉพาะ และความหวังทั่วไปมีความสัมพันธ์กัน ความหวังทั้ง 2 ด้านนี้ยังประกอบไปด้วยมิติ 6 มิติ คือ มิติด้านอารมณ์ สติปัญญา พฤติกรรม ความผูกพัน เวลาและสถานการณ์ ซึ่งอธิบายได้ดังนี้

1.มิติด้านอารมณ์ (Affective dimension) เป็นเรื่องของอารมณ์และความรู้สึกองค์ประกอบของความหวังในมิตินี้ได้แก่ความรู้สึกดีต่อสิ่งที่บุคคลต้องการให้เกิดขึ้น ความรู้สึกของบุคคลที่ให้ความสำคัญกับสิ่งที่ต้องการ ความรู้สึกเชื่อมั่นว่าจะได้ในสิ่งที่ต้องการ ความรู้สึกไม่แน่ใจเป็นบางครั้งว่าจะได้ในสิ่งที่ตนต้องการหรือไม่ ความรู้สึกหลาย ๆ อย่างที่เกิดขึ้นขณะที่มีความหวัง บุคคลจะแสดงออกต่าง ๆ กัน ในองค์ประกอบเหล่านี้ และส่วนใหญ่ผู้ที่มีความหวังจะมีความรู้สึกในทางที่ดี และเชื่อมั่นในสิ่งที่หวัง รู้สึกมั่นใจ ใ่วางใจ มีความสุขแม้บางครั้งจะไม่แน่ใจเกิดขึ้นบ้าง แต่ถ้าได้รับการประคับประคองบุคคลก็จะรู้สึกมีชีวิตชีวา มีความสุขและอบอุ่น

2.มิติด้านปัญญา (Cognitive dimension) เป็นความปรารถนา จินตนาการ ความสงสัย การรับรู้ ความคิด ความจำ การเรียนรู้ การประมวลผล การแปลความหมายและการตัดสินใจ ที่มีความสัมพันธ์กับความหวัง ประกอบด้วย ความชัดเจนในสิ่งที่หวัง เช่น ความต้องการในสิ่งดีๆ การตรวจสอบและประเมินความสัมพันธ์ระหว่างความเป็นจริงกับความหวัง การจำแนกปัจจัยภายในและภายนอกที่มีผลโดยตรงและโดยอ้อมต่อการส่งเสริมหรือต่อต้านความหวังของตน การรับรู้ถึงผลที่ตนต้องการตามความเป็นจริงและเป็นไปได้ แม้ว่าจะไม่แน่ใจในบางครั้ง จินตนาการถึงสิ่งที่ต้องการให้เกิดขึ้นในอนาคต โดยใช้ประสบการณ์ในอดีตและสถานการณ์ในปัจจุบัน ช่วยสร้างความเชื่อในสิ่งที่ต้องการและมีทางเป็นไปได้ มิติดนี้เชื่อว่าความหวังต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ขึ้นอยู่กับการรับรู้ของบุคคลต่อสถานการณ์รอบตัว เวลาที่ใช้พิจารณาเรื่องที่หวัง และการประเมินความเป็นไปได้ในสิ่งที่หวังซึ่งต้องดูความเป็นไปได้ด้วย บุคคลที่มีความหวังในมิติดนี้จะหวังในสิ่งที่เป็นไปได้ตามความเป็นจริงและจะทิ้งความหวังที่เป็นไปไม่ได้ รวมถึงมีการสร้างความหวังใหม่

3.มิติด้านพฤติกรรม (Behavioral dimension)เป็นการแสดงออกของบุคคลที่สัมพันธ์กับความหวัง คือบุคคลจะเลือกแสดงออกในทางที่จะทำให้ตนสมหวังได้ โดยแสดงออกทางร่างกาย จิตใจ สังคมและศาสนา การแสดงออกทางร่างกายจะมีความเฉพาะเจาะจง มองเห็นได้ ซึ่งทำเพื่อให้บรรลุหวัง เช่น หวังให้หายความเจ็บป่วยจะแสดงออกทางกายด้วยการรับประทานยาตามเวลา ออกกำลังกายและพักผ่อน การแสดงออกทางจิตใจ เช่น การจัดระบบความคิด การวางแผน การตัดสินใจ ส่วนการแสดงออกทางสังคมต้องเกี่ยวข้องกับผู้อื่น เช่น การขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น และการแสดงออกทางศาสนา จะมีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจที่เหนือธรรมชาติ เช่น การสวดมนต์

4.มิติด้านความผูกพัน (Affiliative dimension)เป็นความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สิ่งอื่น ซึ่งเป็นแหล่งเกิดของความหวัง ได้แก่ มิติของการมีปฏิสัมพันธ์ของบุคคลในสังคม ความผูกพันกับสิ่งเหนือธรรมชาติ เช่น พระเจ้า ความผูกพันที่มีต่อสิ่งมีชีวิตอื่นนอกจากคน เช่น สัตว์เลี้ยง

5.มิติด้านเวลา (Temporal dimension) เป็นความสัมพันธ์กับเวลา คือเกี่ยวข้องกับประสบการณ์ในอดีต ปัจจุบันและอนาคตของบุคคล ด้วยอดีตมีอิทธิพลต่อความหวังของบุคคลหลายด้าน บุคคลที่เคยสมหวังในอดีตมักต้องการความสมหวังในอนาคต โดยมีประสบการณ์อดีตที่ดีจึงแน่ใจว่าจะสมหวังอีก กับบุคคลที่เคยผิดหวังในอดีตอาจเป็นบทเรียนให้รู้จักปรับตัว และปรับวิธีการเผชิญปัญหา และหวังว่าจะไม่เกิดเหตุการณ์เช่นนั้นอีกในอนาคต ความหวังในสิ่งที่ดีในปัจจุบันจะประกอบเป็นส่วนหนึ่งของอนาคต หรือหวังสู่การเปลี่ยนแปลงในปัจจุบันที่จะนำสู่สิ่งที่ดีในอนาคต

อาจจะเป็นความหวังที่ใกล้หรือไกลก็ได้ ไม่มีกำหนดเวลาชัดเจนซึ่งช่วยป้องกันความผิดหวังได้หากยังไม่สามารถบรรลุในสิ่งที่หวังในตอนนั้น

6. มิติด้านสถานการณ์แวดล้อม (Contextual dimension) เป็นความสำคัญของสถานการณ์แวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อความหวัง ส่วนใหญ่ได้แก่ สถานการณ์ที่บุคคลต้องพบกับความสูญเสียในสิ่งต่อไปนี้ เช่น ชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี การทำหน้าที่ต่าง ๆ และความอิสระ การคิดสร้างสรรค์ การต้องใช้สติปัญญา ความสามารถที่จะมีบทบาทตามความหวัง สัมพันธภาพที่มีความหมาย ความปลอดภัยในทรัพย์สิน และการเป็นเจ้าของสิ่งที่มีคุณค่า

2. แนวคิดของ Herth

Herth (1992) ได้แบ่งความหวังเป็น 3 ด้าน โดยการรวมมิติความหวังของ Dufalt & Martocchio เข้าด้วยกัน ดังนี้

1. ความรู้สึกภายในที่เกิดขึ้นชั่วคราว และในอนาคต (Inner sense of temporality and future) โดยรวมมิติด้านปัญญา และเวลาเข้าไว้ด้วยกัน เป็นการรับรู้ภายในต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในปัจจุบันและจะเกิดขึ้นในอนาคต ซึ่งเป็นการรับรู้ทางบวกและสามารถเป็นไปได้

2. ความพร้อมและความคาดหวังทางบวก (Inner positive readiness and expectancy) รวมมิติด้านอารมณ์และพฤติกรรมเข้าไว้ด้วยกัน เป็นความรู้สึกมั่นใจและคาดหวังทางบวกที่จะเกิดขึ้นในอนาคต ทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะทำเพื่อให้บรรลุสิ่งที่ต้องการ

3. ความสัมพันธ์ภายในตนและกับบุคคลอื่น (Interconnectedness with self and others) รวมมิติด้านความผูกพันและสถานการณ์แวดล้อมเข้าไว้ด้วยกัน จะเห็นความสำคัญของการพึ่งพาระหว่างกัน ความเกี่ยวข้องภายในตนและระหว่างตนกับบุคคลอื่น

นอกจากนี้ Herth ได้สร้างเครื่องมือประเมินความหวัง โดยมีแนวคิดของ Dufalt and Martocchio เป็นพื้นฐานเพราะเป็นแนวคิดที่ผสมผสานทั้งด้านปรัชญา ศาสนา สังคมวิทยา จิตวิทยา และพยาบาลเข้าด้วยกัน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. แนวคิดของ Nowotny

Nowotny (1989) มองว่าความหวังเกี่ยวข้องกับอนาคตที่เกิดขึ้นภายในบุคคลและมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจ ที่บุคคลมีอยู่แล้ว สามารถนำมาใช้ได้เมื่อต้องการ และความหวังยังเกี่ยวกับการกระทำบางอย่าง เช่น การตั้งเป้าหมาย การดูแล การวางแผน การนำพลังมาสร้างงานต่าง ๆ และผลจากการมีความหวังมีความสำคัญต่อการเผชิญความเครียด ผู้ที่มีความหวังต่างกันจะประเมินสถานการณ์ต่างกันด้วย

1.4 องค์ประกอบของความหวัง

แนวคิดของ Snyder

Snyder (1991; Snyder & Sympson, 1996) ได้ให้ความหมายของความหวังว่า เป็นกระบวนการอย่างต่อเนื่องของกลุ่มความคิด (cognitive set) ประกอบด้วยพลังแห่งความตั้งใจที่รับรู้ถึงความสำเร็จและพลังแห่งแนวทางที่จะวางแผนเพื่อให้ไปถึงเป้าหมาย โดยแนวคิดของ Snyder จะเน้นที่ความคิดมุ่งสู่เป้าหมาย (goal-directed thinking)

Snyder แบ่งองค์ประกอบของความหวัง 3 ส่วน คือ (Snyder, 1994)

1. เป้าหมาย (goal) เป็นได้ทั้งสิ่งของ ประสบการณ์ หรือความสำเร็จที่บุคคลจินตนาการหรือมีความปรารถนา และเป้าหมายยังเป็นสิ่งที่บุคคลต้องการจะได้รับ ซึ่งเป็นได้หลากหลายตามแต่ละบุคคล รวมทั้งเป้าหมายที่จะมีความสุข หรือมีความหมายในชีวิต

2. พลังแห่งความตั้งใจ (Agency) เป็นการคิดที่มีความตั้งใจ และรับรู้ถึงความสามารถที่จะริเริ่ม และดำเนินไปให้ถึงเป้าหมาย เช่น มีความคิดที่ว่า ฉันสามารถ ฉันจะพยายาม ฉันพร้อมที่จะทำ ซึ่งความคิดเหล่านี้ทำให้บุคคลเกิดการรับรู้ว่าตนสามารถเริ่มและคงไว้ซึ่งการกระทำที่นำไปสู่เป้าหมายที่ต้องการได้ พลังแห่งความตั้งใจนอกจากจะช่วยผลักดันให้บุคคลไปสู่เป้าหมาย แล้วยังช่วยให้สามารถเอาชนะอุปสรรคตามทางที่ไปสู่เป้าหมายได้ด้วย

3. พลังแห่งแนวทาง (Pathway) เป็นการคิดเพื่อวางแผนหาทางหรือวิธีการที่จะนำบุคคลไปถึงเป้าหมาย และเป็นความคิดที่ยืดหยุ่นในการหาแนวทาง คือเมื่อบุคคลประสบปัญหาหรือมีอุปสรรคในทางเดิมก็จะหาทางใหม่ที่จะไปสู่เป้าหมาย บุคคลที่มีพลังแห่งแนวทางสูงจะหาทางในการบรรลุเป้าหมายได้หลายแนวทาง และสามารถเปลี่ยนแนวทางให้เหมาะสมกับเป้าหมายและอุปสรรคที่เผชิญอยู่ได้

พลังแห่งความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทางสามารถเกิดสลับกันก่อนหลังได้ และเป็นกระบวนการต่อเนื่องกันตลอดการแสดงพฤติกรรมที่มุ่งเป้าหมาย ความหวังตามแนวคิดนี้จะเป็นกระบวนการความคิดที่ชัดเจน แต่ก็มีอารมณ์เข้ามาเกี่ยวข้องด้วย โดยจะเป็นผลที่ตามมาของกระบวนการความหวัง ซึ่งอารมณ์จะมีลักษณะเช่นใดขึ้นอยู่กับระดับความหวังของบุคคล ถ้ามีระดับความหวังสูงจะมีอารมณ์ทางบวก มีความรู้สึกท้าทาย แต่ถ้ามีความหวังต่ำจะมีอารมณ์ทางลบ และรู้สึกไม่แน่ใจตามมา

1.5 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความหวัง

Snyder (Snyder, 1994) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีผลต่อระดับความหวังของบุคคล สรุปได้ดังนี้

1. ความสามารถทางปัญญา เกี่ยวข้องกับการประเมินสถานการณ์ที่คุกคามและการรับรู้ความสามารถหรือศักยภาพของตนในการรับมือกับสถานการณ์นั้น เมื่อเกิดสถานการณ์ที่เลวร้ายหรือคุกคามบุคคล บุคคลที่มองว่ามีทางออก มีทางแก้ไข หรือสามารถจัดการกับเหตุการณ์นั้นได้ จะเป็นบุคคลที่มีความหวังในระดับสูง
2. แรงสนับสนุนทางสังคม เป็นสิ่งที่บุคคลได้รับจากการมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น ทำให้บุคคลได้รับการช่วยเหลือทางด้านร่างกาย การตอบสนองความต้องการด้านจิตใจ อารมณ์ รวมถึงการยอมรับจากสังคม
3. ภาวะสุขภาพกาย เป็นพื้นฐานในการไปสู่เป้าหมายอื่น ๆ บุคคลที่มีสุขภาพกายแข็งแรงสมบูรณ์ย่อมมีพลังใจที่จะคิดหาแนวทางไปสู่เป้าหมายที่ต้องการ และมีความพร้อมในการกระทำที่ไปสู่เป้าหมายด้วย
4. ประสบการณ์ของความสำเร็จในอดีตของตนหรือของผู้อื่น หรือความสามารถเอาชนะอุปสรรคในการไปสู่เป้าหมายได้ ซึ่งประสบการณ์แห่งความสำเร็จในการไปถึงเป้าหมายเป็นสิ่งสำคัญที่จะผลักดันและส่งเสริมให้บุคคลเกิดความหวัง

สรุปได้ว่าแนวคิดเกี่ยวกับความหวังของ Snyder เป็นกระบวนการของความคิดที่มุ่งสู่เป้าหมายซึ่งนำไปสู่การแสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายของบุคคล และความหวังเป็นปัจจัยที่สามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ (Snyder, 1994) ความหวังจึงเป็นตัวแปรที่ควรตระหนักถึงเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมมุ่งเป้าหมาย

1.6 การส่งเสริมความหวัง

Snyder (1994, 1995, 1996) กล่าวว่า ความหวังสามารถส่งเสริมให้เพิ่มขึ้นได้ในตัวบุคคล ซึ่งควรจะส่งเสริมใน 3 องค์ประกอบ ต่อไปนี้

1. การส่งเสริมความคิดให้สัมพันธ์กับเป้าหมาย โดยช่วยให้แน่ใจว่าบุคคลตั้งเป้าหมายในสิ่งที่เขาต้องการ และต้องเป็นเป้าหมายที่ชัดเจน เพื่อให้มีแรงจูงใจที่จะไปถึงเป้าหมายนั้นได้ นอกจากนี้ การสอนให้บุคคลสนใจเป้าหมายเป็นพิเศษจากการให้ความสำคัญกับเป้าหมายลำดับที่น้อยที่สุดไปสู่ความชัดเจนกับเป้าหมายในลำดับที่สูงขึ้น เนื่องจากโดยปกติแล้วคนต้องการที่จะตั้งเป้าหมายในระดับที่สูงกว่าเดิม ดังนั้นการให้บุคคลสนใจเป้าหมายเป็นลำดับ เพื่อให้เขารู้สึกมีความสุข ฟังพอใจกับความสำเร็จในเป้าหมายย่อยๆ และมีความพยายามที่จะไปสู่เป้าหมายต่อไปในระดับที่สูงขึ้น

2. การส่งเสริมความคิดให้มีพลัง โดยการส่งเสริมให้บุคคลพูดกับตนเองในทางที่ดี โดยเฉพาะช่วงเวลาที่จิตใจว้าวุ่น ช่วงที่พบกับอุปสรรคในการดำเนินไปสู่เป้าหมาย เพื่อให้บุคคลเตรียมพร้อมอย่างดีที่สุดที่ตัดสินใจว่าจะเผชิญกับปัญหานั้น จากการศึกษา พบว่าบุคคลที่มีความหวังสูง บ่อยครั้งจะปรับความคิดว่าเป้าหมายเหมือนเป็นการท้าทาย หรือการนี้ถึงประสบการณ์ที่ยากๆ จะทำให้บุคคลมีความอดทนและมีกำลังใจที่จะดำเนินไปถึงเป้าหมาย การสอนให้สามารถหัวเราะกับสภาพแวดล้อมเมื่อพบกับการหยุดชะงัก มีอุปสรรค ทำให้ยังไม่ถึงเป้าหมายก็จะทำให้บุคคลสามารถผ่านพ้นเหตุการณ์เช่นนั้นไปได้เช่นกัน รวมทั้งการส่งเสริมให้บุคคลเรียนรู้ที่จะสนุกกับกระบวนการที่จะนำตนไปสู่เป้าหมายฯ หนึ่ง โดยไม่สนใจการเฉพาะการบรรลุเป้าหมายเพียงอย่างเดียว นอกจากนี้การเปลี่ยนเป้าหมายจากเดิมที่ไม่สามารถไปถึงได้เป็นเป้าหมายใหม่ ก็มีผลสำคัญ แม้กระทั่งการเรียนรู้ที่จะหลีกเลี่ยงจากกาแฟ บุหรี่ และสุราก็ช่วยได้ เช่นเดียวกับการกินอย่างเหมาะสม การพักผ่อน และการออกกำลังกายมีผลในการเพิ่มความรู้สึกที่มีพลังในการจะมุ่งไปยังเป้าหมาย

3. การส่งเสริมความคิดให้มีแนวทาง เทคนิคอย่างหนึ่งคือ การหยุดเป้าหมายระยะยาวให้มาสู่เป้าหมายในระยะที่สั้นกว่า หรือเป้าหมายย่อยๆ ซึ่งสามารถดำเนินไปถึงได้มากกว่า จากการศึกษา พบว่า บุคคลที่มีความหวังสูงจะใช้แผนที่ถนนจิตใจเป็นแนวทางในการดำเนินตามทางที่ละขั้นไปจนถึงเป้าหมาย ซึ่งมีประโยชน์ในการวางแผนสำหรับเลือกทางที่จะไปถึงเป้าหมายตามที่ต้องการได้ การได้ศึกษาว่าบุคคลอื่นทำอย่างไรให้ประสบความสำเร็จจากการอ่านหนังสือ ดูหนัง ฟังเทป ก็มีผลช่วยเพิ่มแนวทางที่จะไปถึงความหวัง นอกจากนี้มีรายงานการศึกษาที่ว่ามิตรภาพหรือเพื่อนเป็นแหล่งที่ทำให้มีพลังในการช่วยชี้แนะทางให้บุคคลดำเนินไปสู่เป้าหมายนั้นได้

แนวคิดของ Sympson

Sympson ได้ศึกษาแนวคิด และทฤษฎีความหวังของ Snyder และคณะ (1991) และได้ร่วมงานศึกษาวิจัยความหวัง กับ Snyder(1996) Sympson มีความเห็นสอดคล้องกับแนวคิดความหวังของ Snyder ในปี 1997 Sympson ได้ศึกษาความหวังและได้พัฒนาแบบวัดความหวัง (Domain specific hope scale ; DSHS) โดยมีแนวคิดมาจากรูปแบบความหวังของ Snyder และคณะ(1991) แบบวัด DSHS เป็นแบบวัดแนวทางใหม่เพื่อที่จะเข้าใจระดับความหวังในด้านต่างๆ ของชีวิต Sympsonได้นิยามความหวังว่าเป็นกระบวนการคิดที่มีพลังความตั้งใจ และแนวทางที่จะให้พบเป้าหมาย Sympson ได้นำแบบวัดความหวังDSHS ไปใช้กับกลุ่มนักศึกษาระดับปริญญาตรี (Sympson,1997, 1999) พบว่าแบบวัด DSHS สามารถทราบถึงระดับความหวังของนักศึกษา 6 ด้าน คือ

1. ความหวังด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship hope) หมายถึง ความหวังในด้านที่เกี่ยวกับสัมพันธภาพกับผู้อื่น และแนวทางที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น
2. ความหวังด้านการเรียน (Academic hope) หมายถึง ความหวังด้านการเรียนที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน มหาวิทยาลัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. ความหวังด้านความรัก (Romantic relationship hope) หมายถึง ความหวังในเรื่องสัมพันธภาพที่บุคคลมีกับคนรัก
4. ความหวังด้านครอบครัว (Family hope) หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกในครอบครัว การได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับครอบครัว
5. ความหวังด้านการทำงาน (Work hope) หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับการทำงานในอนาคต และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัย
6. ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง (Leisure hope) หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในเวลาว่าง เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ที่ทำให้บุคคลเกิดความพอใจ

1.7 มโนทัศน์เกี่ยวกับความสิ้นหวัง

ความสิ้นหวังเป็นภาวะของจิตที่พบได้ในบุคคลที่มีปัญหายุ่งยากทั้งทางกาย และทางใจ เป็นเวลายาวนาน โดยมีสาเหตุมาจากการคุกคามภายในหรือภายนอกร่างกายต่อความรู้สึกมีคุณค่าในตนเอง ต่อความรู้สึกเป็นอิสระ ความเข้มแข็ง และความมั่นคง ทำให้เกิดความรู้สึกด้อยคุณค่าลง แนวคิดของBeck (1974 อ้างถึงใน ทศนา ชูวรรณะปกรณ์, 2531) มองว่าความสิ้นหวังเป็นความรู้สึกที่ซับซ้อน ไม่มีรูปแบบที่ชัดเจน จึงยากต่อการศึกษาและแก้ไข

แนวคิดของ Robert (1978) มองว่า ความสิ้นหวังเป็นส่วนหนึ่งของความคิด ความรู้สึก และการกระทำที่เคร่งครัดเกินไป หรือไม่มีการยืดหยุ่น พบบ่อยในบุคคลที่มีปัญหายุ่งยากทั้งทางกายและจิตใจเป็นเวลานาน ความรู้สึกสิ้นหวังนอกจากจะทำให้บุคคลรู้สึกยอมแพ้แล้วยังทำให้ไม่มีความรู้สึกที่จะกระทำการใด ๆ ในชีวิตอีกด้วย เพราะไม่เชื่อว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีเกิดขึ้นได้

ลักษณะของผู้มีความหวังและผู้สิ้นหวัง

ในชีวิตของคนเราบางครั้งประสบกับความหวังและความสิ้นหวัง ซึ่งสามารถเกิดขึ้นได้กับบุคคลทุกเพศทุกวัยและทั้งในภาวะปกติหรือภาวะเจ็บป่วย ความหวังและความสิ้นหวังเกิดเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมและเหตุการณ์ต่าง ๆ บุคคลที่มีความหวังและความสิ้นหวังมีความแตกต่างกันพิจารณาได้ดังนี้ (อุบล นิวัติชัย, 2528 อ้างถึงใน นารี ช่วงสว่าง, 2539)

1. กลุ่มพฤติกรรม แบ่งได้ 2 กลุ่ม พฤติกรรมของผู้มีความหวัง และสิ้นหวัง ดังนี้

พฤติกรรมของผู้ที่มีความหวัง	พฤติกรรมของผู้สิ้นหวัง
มีเรื่องที่หวัง	ไม่มีเรื่องที่หวัง
มีความเชื่อมั่นในตนเอง	รู้สึกช่วยเหลือตนเองไม่ได้
มีความศรัทธา ไว้วางใจผู้อื่น	ท้อแท้ สิ้นหวัง
มีพลังจิตใจ	มีแต่ความสงสัย
มีทิศทางกำหนดพฤติกรรม	เศร้าซึม ขาดความสนใจใฝ่ดี
	มีแต่ความเศร้าโศกเสียดาย

2.รายละเอียดของพฤติกรรม พิจารณาจากพฤติกรรม 4 ประการ คือ

2.1 กิจกรรมในชีวิต

พฤติกรรมของผู้ที่มีความหวัง	พฤติกรรมของผู้สิ้นหวัง
<p>มีชีวิตชีวา</p> <p>มีพลังกำลัง</p> <p>รู้สึกมีสิ่งมากระตุ้นภายใน</p> <p>กระตือรือร้น ตื่นตัว</p> <p>รับรู้ประสบการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างสมบูรณ์</p> <p>สนใจ ใฝ่หา เข้าไปเกี่ยวข้องกับ</p> <p>ความรู้สึกเหมือนกำลังร้องเพลง</p>	<p>ขาดชีวิตชีวา</p> <p>รู้สึกว่างเปล่า</p> <p>รู้สึกไม่มีสิ่งกระตุ้น</p> <p>แข็ง เบื่อหน่าย ง่วงเหงา หาวนอน</p> <p>รู้สึกชา ผ่านเหตุการณ์โดยมีการรับรู้ไม่สมบูรณ์</p> <p>สมองตีบตัน คือ คิดอะไรไม่ออก</p>

2.2 ความพึงพอใจในชีวิต

พฤติกรรมของผู้ที่มีความหวัง	พฤติกรรมของผู้สิ้นหวัง
<p>สมบูรณ์ สุขสบายทั้งกายและใจ</p> <p>กายใจประสานกลมกลืน สงบ</p> <p>เป็นอิสระจากความขัดแย้งทางใจ</p> <p>ดำเนินชีวิตเรียบง่าย ผ่อนคลาย</p> <p>รู้สึกปลอดภัยและมั่นใจ</p> <p>ชีวิตมีค่าและมีความหมาย</p> <p>มองอนาคตในแง่ดี</p>	<p>รู้สึกเหมือนมีก้อนมาจุกที่คอ</p> <p>รู้สึกสูญเสีย ถูกพราก</p> <p>ยิ้มก็ยาก หัวเราะก็ลำบาก</p> <p>กล้ามเนื้อทั่วร่างกายจะเกร็งไปหมด</p> <p>คล้ายกับติดอยู่ในกรงขัง</p> <p>ไร้ค่า หมดหวังได้ง่าย ไร้ต่อความรู้สึก และหันมาทำร้ายตนเอง</p> <p>รู้สึกเหมือนแบกหามของหนัก ๆ</p>

2.3 สัมพันธภาพระหว่างบุคคล

พฤติกรรมของผู้ที่มีความหวัง	พฤติกรรมของผู้สิ้นหวัง
มีเพื่อนสนิท มีความผูกพันแน่นแฟ้น คบง่าย คนเข้าถึง ให้เกียรติและฟังผู้อื่นเป็นครั้งคราว ต้องการสัมผัส จับต้อง ใกล้ชิด มีสำนึกแห่งความเห็นอกเห็นใจผู้อื่น	สำนึกแต่ความไม่เกี่ยวข้อง แยกตัว ต้องการอยู่คนเดียว ขาดการเอาใจใส่ผู้อื่น ชอบอยู่ห่างผู้อื่นทั้งกายใจหรือหนีจากผู้อื่น หมกมุ่นอยู่กับตนเอง

2.4 ความสำเร็จ

พฤติกรรมของผู้ที่มีความหวัง	พฤติกรรมของผู้สิ้นหวัง
มีความแข็งแกร่งอยู่ภายใน มีสำนึก “นอนใจได้” รู้สึกเหนือกว่า เด่นกว่า เชื่อมั่นในความสามารถ สำนึกถึงความสำเร็จ สมบูรณ์ ทุกสิ่งทุกอย่างเดินไปพร้อม ๆ กัน ถูกกระตุ้นให้ทำต่อไป	รู้สึกว่าอะไรไม่ถูกสักอย่าง สำนึกแต่ความถดถอย รู้สึกอ่อนแอ ช่วยตัวเองไม่ได้ รู้สึกต้องไล่ตามและท่วมทับเหลือกำลัง รู้สึกเหมือนทำอะไรไม่ได้ตั้งใจ รู้สึกเหมือนขาดหายทั้ง ๆ ที่มีอยู่ ขาดพลัง ขาดความพยายาม

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แนวคิดความหวัง ของ Snyder(1991) และ Snyder & Sympson(1996) เป็นพื้นฐานในการวิจัยเรื่องความหวัง เนื่องจากเป็นกระบวนการคิดที่มุ่งสู่เป้าหมาย และนำไปสู่พฤติกรรมที่แสดงพฤติกรรมที่มีเป้าหมายตามมา โดยที่บุคคลที่มีความหวังสูงจะสามารถเผชิญกับปัญหาต่างๆ ได้ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญนำมาซึ่งความพึงพอใจในชีวิตของพวกเขา (Chang, 1998) นอกจากนี้ความหวังยังสามารถส่งเสริมและพัฒนาได้ ความหวังจึงเป็นตัวสำคัญที่ควรตระหนักถึงเพื่อส่งเสริมให้บุคคลมีพฤติกรรมที่มุ่งเป้าหมาย และในฐานะนักจิตวิทยาการปรึกษาการศึกษาเพื่อเข้าใจถึงธรรมชาติของความหวังจะช่วยให้ นักจิตวิทยาการปรึกษาเข้าใจและทราบถึงระดับความหวังของผู้มาปรึกษาทำให้นักจิตวิทยาการปรึกษารู้แนวทางในการช่วยผู้มาปรึกษาให้จัดการกับความหวังของตน ได้

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเผชิญปัญหา

2.1 ความหมายของการเผชิญปัญหา

การเผชิญปัญหา เป็นความพยายามทางปัญญาและพฤติกรรมที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างไม่หยุดยั้งเพื่อจัดการกับปัญหาและความต้องการทั้งจากภายในและภายนอกตัวบุคคล โดยที่บุคคลประเมินว่าเป็นการคุกคามหรือเกินกว่าความสามารถที่ตนจะรับได้ (Lazarus & Folkman, 1984) ซึ่งความพยายามในการจัดการกับปัญหาหรือความต้องการนั้นอาจบรรลุผลหรือไม่บรรลุผลหรือเป็นวิธีการที่บุคคลใช้บรรเทา หรือขจัดภาวะคุกคามโดยการแสดงออกมาเป็นพฤติกรรมในรูปแบบต่างๆ (Gorland and Bush, 1979 cited by Cosini, 1994) และเป็นกลไกที่บุคคลใช้เพื่อรักษาภาวะสมดุลของจิตใจที่ถูกรบกวน เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปได้ว่ากลวิธีการเผชิญปัญหา หมายถึง พฤติกรรมที่บุคคลแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดโดยเป็นกระบวนการทางความคิดและแสดงออกเป็นพฤติกรรม ซึ่งมีจุดมุ่งหมายเพื่อขจัดหรือบรรเทาภาวะที่มาคุกคามตัวบุคคล

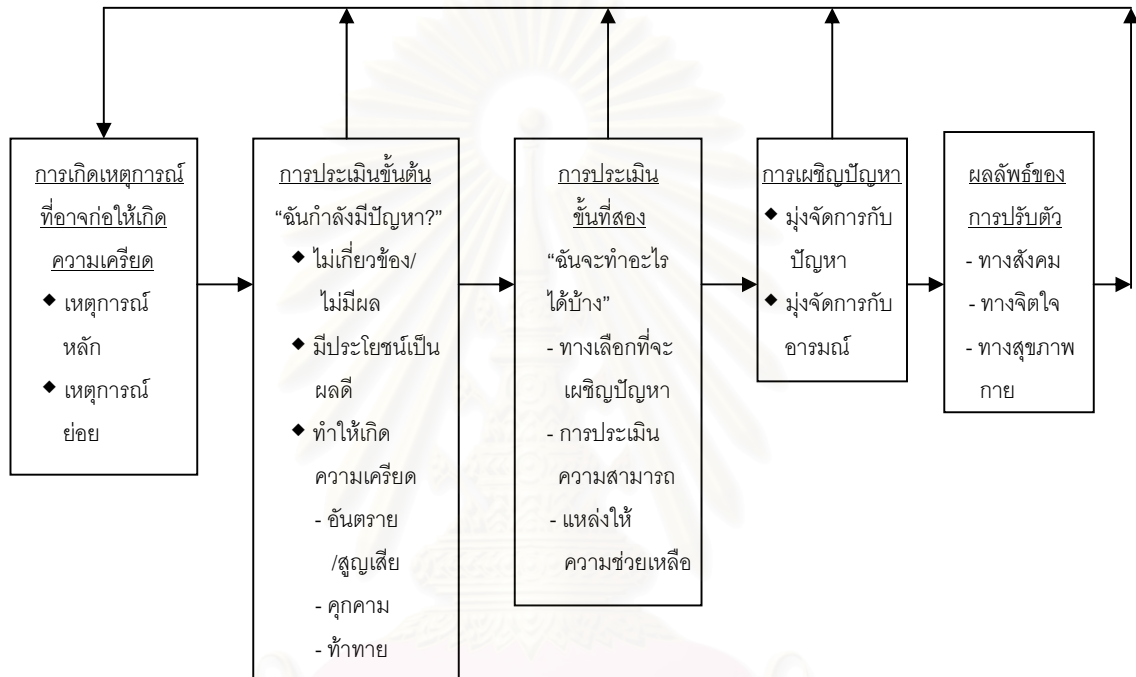
2.2 รูปแบบของกระบวนการของความเครียดและการเผชิญปัญหา

Lazarus และ Folkman (1984) ได้อธิบายความเครียดในแง่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและสิ่งแวดล้อม ในกระบวนการของความเครียด (A Transactional Model of the Stress Process) ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 5 ประการ คือ 1. การเกิดเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียด 2. การประเมินขั้นต้น 3. การประเมินขั้นที่สอง 4. การเผชิญปัญหา และ 5. ผลลัพธ์ของการปรับตัวที่เกิดขึ้น

Slavin และคณะ (1991) ศึกษาทฤษฎีความเครียดของ Lazarus (Lazarus & Folkman, 1984) อ้างถึงใน สุภาพรรณ โคตรจรัส, 2539) และสรุปเป็นแผนภาพรูปแบบกระบวนการของความเครียด ดังนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Transactional Model of the Stress Process

ภาพที่ 1 รูปแบบกระบวนการของความเครียดตามทฤษฎีความเครียดของ Lazarus

(Slavin et al., 1991 : หน้า 157-158; สุภาพรณ โคตรจรัส, 2539)

1. การเกิดเหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียด (Occurrence of a Potentially Stressful Event)

ความเครียดเป็นผลของความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับสิ่งแวดล้อม รวมถึงเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับบุคคลนั้นด้วย ซึ่งถือเป็นสิ่งเร้าที่มากกระตุ้นให้เกิดความเครียด ความไม่มั่นใจ หรือมีผลขัดขวางการดำเนินชีวิตตามปกติ หรืออาจเป็นเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยิ่งใหญ่ในชีวิต เช่น การ สูญเสียญาติพี่น้อง การหย่าร้าง การล้มละลาย การตกงาน หรือเป็นเหตุการณ์ย่อย ๆ ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน เช่น ความกังวลเกี่ยวกับรูปร่างหน้าตา น้ำหนัก ส่วนสูง การทำงานมากเกินไป ปัญหาจราจร หรือเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นต่อเนื่องในชีวิต เช่น อาการป่วยเรื้อรัง หรือแม้แต่เหตุการณ์ สับสนุ่นวาย หรือความสูญเสียที่แม้จะไม่เกิดขึ้นกับบุคคลโดยตรง เช่น ข่าววาทภัย ซึ่งจะมีความเครียดมากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับการประเมินเหตุการณ์และการประเมินความสามารถของบุคคล(Lazarus& Folkman, 1984)

2. การประเมินขั้นต้น (Primary Appraisal)

เป็นการประเมินเหตุการณ์ที่ประสบโดยบุคคลใช้สติปัญญา ความรู้ และประสบการณ์ เพื่อที่จะตัดสินเหตุการณ์นั้นมีผลคุกคามต่อตนเองหรือไม่ ซึ่งบุคคลจะประเมินเหตุการณ์ออกมาใน 3 ลักษณะดังนี้

2.1.ไม่มีความเกี่ยวข้องกับตนเอง (Irrelevant) คือเมื่อเผชิญกับสภาวะแวดล้อมแล้ว บุคคลประเมินว่าสถานการณ์นั้นไม่ได้เกี่ยวข้องกับสวัสดิภาพของตน

2.2.มีผลดีกับตนเอง (Being-positive) คือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์แล้วบุคคล ประเมินว่าเกิดผลดีในทางบวก เพิ่มความสุขมากขึ้น บุคคลจะแสดงการตอบสนองต่อสถานการณ์ด้วยความเพลิดเพลินใจ มีความสุข มีความรัก และความร่าเริง

2.3.เต็มไปด้วยความเครียด (Stressful) คือเมื่อเผชิญกับสถานการณ์บุคคลประเมินว่าเป็นสถานการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด มี 3 ลักษณะ คือ

2.3.1 เป็นอันตรายหรือสูญเสีย (Harm/Loss) เป็นการประเมินผลของ เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นด้านลบ หลังจากเหตุการณ์ที่ผ่านไปแล้ว ผลของเหตุการณ์ก่อให้เกิดความรู้สึก สูญเสีย หรือเป็นอันตรายต่อบุคคลทั้งด้านสัมพันธภาพ สุขภาพ หรือความมีคุณค่าในตนเอง

2.3.2 การคุกคาม (Threat) เป็นการประเมินเหตุการณ์โดยบุคคลคาดคะเน ว่าเหตุการณ์นั้นจะทำให้เกิดอันตราย หรือเป็นการสูญเสีย เป็นการคาดคะเนผลของเหตุการณ์ใน ทางลบ ทำให้เกิดความกลัว วิตกกังวล และโกรธ

2.3.3 การท้าทาย (Challenge) เป็นการประเมินเหตุการณ์ของบุคคลต่อเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นโดยการคาดคะเนผลของเหตุการณ์ว่าตนจะได้รับประโยชน์หรือเป็นผลดีกับตน ซึ่งเป็นการคาดคะเนผลของเหตุการณ์ในทางบวก ทำให้มีขวัญและกำลังใจดีขึ้น

3. การประเมินขั้นที่สอง (Secondary Appraisal)

ในขั้นนี้บุคคลจะต้องใช้สติปัญญา ความเฉลียวฉลาด และใช้ความพยายามอย่างเต็มที่ที่จะแก้ไขปัญหานั้น เป็นการประเมินความสามารถของบุคคลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นว่าจะแก้ไขอย่างไร และประเมินแหล่งช่วยเหลือที่จะได้รับว่าจะสามารถจัดการกับสิ่งที่เกิดขึ้นได้หรือไม่อย่างไร ซึ่งแหล่งช่วยเหลือมีทั้งแหล่งช่วยเหลือทางกายภาพ เช่น ภาวะสุขภาพของบุคคล และความอดทน แหล่งช่วยเหลือทางสังคม เช่น ระบบสังคมของบุคคล การช่วยเหลือทางสังคมที่จะให้ข้อมูลและการช่วยเหลือด้านอารมณ์ แหล่งช่วยเหลือทางด้านจิตใจ เช่น ความเชื่อ ทักษะในการแก้ปัญหา การเห็นคุณค่าในตนเอง แหล่งช่วยเหลือทางวัตถุ เช่น เงิน และอุปกรณ์ต่าง ๆ เมื่อบุคคลประเมินความสามารถที่ตนมีอยู่ และประเมินแหล่งช่วยเหลือที่มีแล้วจะนำมาพิจารณาร่วมกัน และเลือกทางออกด้วยตนเองในทางที่จะ

ส่งเสริมให้บุคคลได้พบหนทางในการแก้ปัญหา

ดังนั้น เมื่อมีเหตุการณ์เกิดขึ้นการประเมินทางปัญญาขั้นต้นรับรู้ว่าเป็นอันตรายหรือคุกคาม ในการประเมินทางปัญญาขั้นที่สอง หากบุคคลประเมินว่าสามารถที่จะจัดการกับเหตุการณ์นั้นได้ด้วยตนเอง และยังมีแหล่งช่วยเหลืออื่น ๆ ที่สามารถช่วยได้ การประเมินขั้นนี้จึงเป็นการประเมินว่าเหตุการณ์นั้นมีลักษณะท้าทาย ความเครียดจะไม่เกิดขึ้น แต่หากบุคคลประเมินว่าตนไม่มีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหานั้นได้แล้ว และยังขาดการช่วยเหลือจากแหล่งอื่นและมองไม่เห็นแนวทางในการแก้ไขอื่น ๆ ความเครียดก็จะเกิดขึ้น

4. การเผชิญปัญหา (Coping Efforts)

การเผชิญปัญหานั้น บุคคลจะแสดงออกมาสัมพันธ์กับความรู้สึกรู้สึกนึกคิด จิตใจ อารมณ์ของบุคคลขณะนั้น ด้วยการลงมือจัดการกับปัญหาหรือความเครียดที่มีโดยพยายามที่จะควบคุม ลด หรือทนต่อความต้องการทั้งภายในและภายนอกที่เกิดจากเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียดและวิธีจัดการกับความเครียด แบ่งโดยทั่วไปได้ 2 แบบ (Lazarus and Folkman, 1984) คือ

4.1 การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem-focused Coping) เป็นความพยายามในการทำความเข้าใจปัญหา พิจารณาว่า ปัญหาคืออะไร สาเหตุอยู่ที่ไหน และหาทาง

ออกที่เป็นไปได้ กลวิธีที่ใช้ อาจ มุ่งแก้ไขปรับเปลี่ยนที่สถานการณ์ หรือพฤติกรรมของผู้อื่น หรือมุ่งแก้ที่ตนเอง เช่น พิจารณาทบทวน ปรับเปลี่ยนทัศนคติและความต้องการของตนเองใหม่ พัฒนากิจกรรมที่ใช้ในการเผชิญปัญหา เป็นต้น เป็นการวางแผน วางขั้นตอนในการดำเนินการมุ่งมั่นในการแก้ปัญหา และลงมือดำเนินการแก้ปัญหาโดยตรง

4.2 การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ (Emotion-focused Coping) เป็นความพยายามที่จะจัดการกับอารมณ์ทางลบทั้งหลายที่เกิดขึ้น เช่น ความกลัว ความโกรธ ความเศร้า ความสงสัยไม่แน่ใจ คับข้องใจ ความวิตกกังวล ความไม่สบายใจต่าง ๆ กลวิธีที่ใช้ อาจเป็นการระบายออกทางอารมณ์ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อได้รับกำลังใจ การมองปัญหาในแง่มุมมองใหม่ในทางบวก การทำสมาธิ การออกกำลังกาย เป็นต้น

โดยทั่วไป บุคคลจะใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาในกรณีนี้เห็นว่า ตนสามารถจะจัดการกับปัญหาได้ และมักจะใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ เมื่อเห็นว่าปัญหานั้นเกินกว่าจะแก้ไขได้ การเผชิญปัญหาที่จะให้ผลดีที่สุด คือ การใช้กลวิธีทั้ง 2 แบบ ดังกล่าว ให้ช่วยเสริมซึ่งกันและกัน นำไปสู่การจัดการกับปัญหาได้อย่างราบรื่นและมีประสิทธิภาพ

5. ผลลัพธ์ของการปรับตัว (Adaptational Outcomes)

Lazarus and Folkman(1984) จำแนกผลการปรับตัวต่อความเครียดซึ่งเป็นผลที่เกิดจากการเผชิญความเครียด อาจเป็นผลระยะสั้นหรือระยะยาว โดยแบ่งไว้ 3 กลุ่ม คือ

5.1 ผลทางด้านสังคม (Social functioning) เป็นผลการปรับตัวต่อความเครียดที่บุคคลตอบสนอง บทบาทต่าง ๆ ของตนในสังคม ในฐานะพ่อแม่ นายจ้างหรือบุคคลในสังคมและการที่บุคคลมีสัมพันธภาพที่น่าพึงพอใจกับบุคคลอื่น สามารถเผชิญกับเหตุการณ์ประจำวันต่าง ๆ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แสดงว่าผลการปรับตัวทางสังคมของบุคคลนั้นมีประสิทธิภาพ

5.2 ผลทางด้านจิตใจ (Morale) มีผลจากการรับรู้ของตนเองต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน รู้สึกเกี่ยวกับตนเองและสภาพชีวิตของตนเองอย่างไร เช่น พึงพอใจ หรือ ไม่พึงพอใจ มีความสุข ไม่มีความสุข มีความคาดหวัง หรือหวาดกลัว เป็นต้น

5.3 ผลต่อสุขภาพร่างกาย (Somatic illness) มีผลในความสามารถตอบสนองความต้องการของสุขภาพร่างกายหรือทำให้สุขภาพทรุดโทรม

ในกระบวนการของความเครียด ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในองค์ประกอบหลักทั้ง 5 ประการ (Lazarus and Folkman ,1984; สุภาพรพรณ โคตรจรัส, 2539) ไม่ได้เกิดขึ้นตามลำดับ จากการเกิด

เหตุการณ์ที่อาจก่อให้เกิดความเครียดไปสู่การประเมินขั้นต้น การประเมินขั้นที่สอง การเผชิญปัญหา และผลลัพธ์ของการปรับตัวที่เกิดขึ้นซึ่งจะนำไปสู่การประเมินเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นอีกครั้งหนึ่ง (Reappraisal) เพียงเท่านั้น แต่ผลที่เกิดขึ้นในกระบวนการย่อยแต่ละองค์ประกอบอาจทำให้บุคคลย้อนกลับไปประเมินกระบวนการย่อยที่ผ่านมาอีกครั้งหนึ่ง

บุคคลที่เคยประเมินว่า เหตุการณ์นั้นคุกคาม แต่เมื่อมีข้อมูลเพิ่มเติมให้ประเมินได้ว่าวิธีการ และแหล่งให้ความช่วยเหลือในการเผชิญปัญหานั้นเหมาะสมเพียงพอ บุคคลก็จะย้อนกลับไปประเมิน เหตุการณ์ที่เคยเห็นว่าคุกคามนั้นอีกครั้งหนึ่ง โดยเห็นว่า คุกคามน้อยลงหรือเมื่อใช้วิธีการเผชิญปัญหา ไปแล้วพบว่า ไม่ได้ผลตามที่คาดไว้ บุคคลอาจประเมินเหตุการณ์ที่ประสบนั้นอีกครั้งหนึ่ง เป็นวงจรที่เกิดขึ้นซ้ำแล้วซ้ำอีกในกระบวนการของความเครียด

2.3 วิธีการเผชิญปัญหา

2.3.1 วิธีการเผชิญปัญหาของ Carver, Scheier and Weintraub

ในปี ค.ศ. 1989 Carver, Scheier and Weintraub (อ้างถึงใน สุภาพรธน โคตรจรัส, 2539) ได้ศึกษาและรวบรวมวิธีการเผชิญปัญหาโดยใช้ทฤษฎีความเครียดของ Lazarus (1978) และรูปแบบของการกำกับตนเอง (Self-Regulation) เป็นพื้นฐานในการวิจัย และได้เสนอวิธีการเผชิญปัญหา 14 วิธี ดังนี้

1. การลงมือกระทำการเผชิญปัญหา (Active Coping) เป็นกระบวนการในการลงมือแก้ปัญหาเพื่อขจัดสิ่งที่ก่อให้เกิดความเครียด รวมถึงการลงมือแก้ปัญหาโดยตรง การใช้ความพยายามมากขึ้นในการแก้ปัญหา การดำเนินการและวางแผนสู่การปฏิบัติ

2. การวางแผน (Planning) เป็นการคิดหาวิธีการในการเผชิญกับสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียด รวมถึงการหาทวิวิธีการเผชิญปัญหา การคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในการกระทำและวางแผน และหาทางที่จะจัดการกับปัญหาให้ได้อย่างดีที่สุด

3. การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of Competing Activities) เป็นการระงับความสนใจอื่นที่จะเข้ามาเกี่ยวข้อง ทำให้เราใส่ใจที่จะเผชิญปัญหาอย่างเต็มที่

4. การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint Coping) เป็นการรอโอกาสที่เหมาะสมจึงจะลงมือทำ ต้องทำให้แน่ใจว่า จะไม่ทำให้เหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นถ้าด่วนลงมือทำเสียก่อน

5. การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อหาสิ่งช่วยเหลือ (Social Support Seeking for Instrumental Reasons) เป็นการขอคำปรึกษา ต้องการความช่วยเหลือ ขอข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับเหตุการณ์เพิ่มเติม ขอทราบแนวทางการเผชิญปัญหาจากผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์เช่นเดียวกัน

6. การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อได้รับกำลังใจ (Seeking Social Support for Emotional Reasons) เป็นการพูดระบายความรู้สึก ความทุกข์ เพื่อขอกำลังใจ ความเห็นใจ คำปลอบโยน และความเข้าใจจากบุคคลอื่น

7. การตีความหมายใหม่ในทางบวกและการเติบโต (Positive Reinterpretation and Growth) เป็นการจัดการความกดดันทางอารมณ์มากกว่าเป็นการเผชิญกับสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียด หรือจัดการ ปรับเปลี่ยนสถานการณ์ โดยการมองสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดในทางที่ดี หรือการเติบโตในแงุ่มใหม่ในทางบวก จะนำบุคคลให้มุ่งสู่การลงมือแก้ปัญหาโดยตรง และเรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับนั้น

8. การยอมรับ (Acceptance) เป็นการยอมรับความเป็นจริงตามสถานการณ์ที่เกิด ซึ่งการยอมรับความจริงที่เกิดขึ้นเป็นสิ่งที่บอกให้ทราบว่า บุคคลนั้นพร้อมที่จะเผชิญกับสถานการณ์นั้น ๆ

9. การพึ่งศาสนา (Turning to Religion) เป็นการใช้ศาสนาเป็นแหล่งช่วยเหลือทางจิตใจ ในขณะที่เผชิญ-ความเครียด การใช้วิธีการทางศาสนา เช่น การสวดมนต์ การนั่งสมาธิ

10. การปฏิเสธ (Denial) เป็นการปฏิเสธต่อสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียด ปฏิเสธความเป็นจริงที่เกิดขึ้น และไม่สนใจต่อเหตุการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียด

11. การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on Venting of Emotions) เป็นการให้ความสนใจต่ออารมณ์ ความรู้สึกที่มี และระบายความรู้สึกเหล่านั้น

12. การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral Disengagement) เป็นการลดความพยายามในการเผชิญกับปัญหาหรือสิ่งที่ทำให้เกิดความเครียด เป็นพฤติกรรมที่แสดงถึงการช่วยตนเองไม่ได้

13. การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental Disengagement) เป็นการลดความกดดันทางอารมณ์ โดยการไม่คิดถึงวิธีการเผชิญกับปัญหา ไม่คิดถึงเป้าหมายที่มีอุปสรรคขัดขวาง หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด โดยใช้กิจกรรมอื่นเพื่อที่จะไม่คิดถึงปัญหา รวมถึงการฝันกลางวัน การนอน การดูโทรทัศน์

14. การใช้สุรา และ/หรือยา (Alcohol and/or Drug Use) เป็นการใช้สุราหรือยา เพื่อให้ลืมเหตุการณ์ เพื่อให้รู้สึกดีขึ้น

2.3.2 วิธีการเผชิญปัญหาของ Frydenberg and Lewis

Frydenberg and Lewis (1993 อ้างถึงใน วีณา มิ่งเมือง, 2540) ได้ศึกษารวบรวมวิธีการเผชิญปัญหาของวัยรุ่น โดยยึดทฤษฎีของ Lazarus และคณะ (Lazarus, Averil & Opton, 1974; Lazarus & Launier, 1978, อ้างถึงใน วีณา มิ่งเมือง, 2540) ร่วมกับลักษณะพัฒนาการของวัยรุ่นตามทฤษฎีของ Erikson (1963, 1985) และงานวิจัยที่เกี่ยวกับปัญหาของวัยรุ่นของ Hauser & Bowlds (1990) ของ Collins (1991 อ้างถึงใน วีณา มิ่งเมือง, 2540) เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิจัย โดยเสนอรูปแบบการเผชิญปัญหาของวัยรุ่นทั้งหมด 18 วิธี ได้แก่

1. การแสวงหาความเพลิดเพลินเพื่อการผ่อนคลาย (Seek Relaxing Diversion) เป็นการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำแล้วทำให้บุคคลรู้สึกเพลิดเพลิน หรือบุคคลรู้สึกผ่อนคลายจากปัญหาหรือความเครียดได้ โดยเป็นวิธีที่ไม่เป็นโทษต่อร่างกาย และไม่เกี่ยวกับการกีฬา เช่น การฟังเพลง การเล่นดนตรี หรือการพักผ่อน เป็นต้น

2. การทำงานและสัมฤทธิ์ผล (Work & Achieve) เป็นวิธีการจัดการปัญหาโดยแสดงให้เห็นถึงความพยายาม ความมานะบากบั่นในการทำงาน เพื่อให้ประสบความสำเร็จ หรือเกิดสัมฤทธิ์ผลในงาน เช่น การขยันทำงานมากขึ้น การติดตามงานที่ต้องการจะทำ เป็นต้น

3. การแก้ปัญหา (Solving the Problem) เป็นกระบวนการคิด ทำความเข้าใจกับปัญหาสาเหตุ เพื่อหาวิธีในการแก้ปัญหา แล้วดำเนินการหรือลงมือแก้ปัญหามาตามขั้นตอน ซึ่งเป็นวิธีจัดการกับปัญหาอย่างเป็นระบบ

4. การผ่อนคลายทางด้านร่างกาย (Physical Recreation) เป็นการปฏิบัติด้วยวิธีต่าง ๆ เพื่อให้ร่างกายได้รับการผ่อนคลาย และมีสุขภาพแข็งแรง เช่น การเล่นกีฬา หรือออกกำลังกาย เป็นต้น

5. การคบหาเพื่อนสนิท (Investing in Close Friend) เป็นการกระทำเพื่อสร้างสายสัมพันธ์ที่ดี หรือสร้างความใกล้ชิดสนิทสนมกับเพื่อนชายหรือหญิง เช่น การให้เวลากับเพื่อน การนัดพบปะเพื่อนฝูง เป็นต้น

6. การมุ่งเน้นในด้านบวก (Focus on Positive) เป็นการมองสถานการณ์ หรือปัญหานั้น ๆ ไปในทางที่ดี ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นถึงทัศนคติที่เป็นมุมมองทางบวกต่อชีวิต และสถานการณ์ต่างๆ ได้แก่ การมองหาส่วนดีของเหตุการณ์หรือปัญหาที่เกิดขึ้น การพยายามทำให้ชีวิตสดใส ร่าเริง เป็นต้น

7. การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to Belong) เป็นการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่กระทำแล้วทำให้ตนเองได้รับการยอมรับ หรือเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม เช่น การพยายามทำให้บุคคลที่มีความสำคัญต่อตนเองประทับใจตนเอง การพยายามทำตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ เป็นต้น

8. การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Seeking Social Support) เป็นวิธีการเผชิญปัญหา โดยมุ่งเน้นจัดการกับปัญหา แต่วิธีการจัดการนั้นอาศัยความช่วยเหลือหรือสนับสนุนจากผู้ที่อยู่ รอบข้าง เช่น การขอความช่วยเหลือจากพ่อแม่ ครู หรือเพื่อน ขอคำแนะนำจากผู้อื่นมาแก้ปัญหาของตน เป็นต้น

9. การแสวงหาการสนับสนุนทางด้านจิตใจ (Seeking Spiritual Support) เป็นวิธีการจัดการกับปัญหา โดยการนำเอาความเชื่อความศรัทธาทางศาสนา มาใช้จัดการกับปัญหา เช่น การสวดมนต์ อ้อนวอนให้พระคุ้มครอง หรือการอ่านหนังสือธรรมะ เป็นต้น

10. การแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ (Seeking Professional Help) เป็นวิธีการจัดการกับปัญหาโดยมุ่งจัดการที่สาเหตุของปัญหา แต่การจัดการกับปัญหานั้นอาศัยความช่วยเหลือสนับสนุนจากผู้เชี่ยวชาญโดยเฉพาะ เช่น การขอรับบริการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

11. การรวมกลุ่มจัดการกับปัญหา (Social Action) เป็นวิธีการจัดการกับปัญหา โดยใช้การรวมกลุ่ม หรือหาพวกมาร่วมกันจัดการกับปัญหาแทนการจัดการกับปัญหาด้วยตัวเองเพียงลำพัง

12. การมีความคิดที่เป็นความปรารถนา (Wishful Thinking) เป็นการจัดการกับปัญหา โดยใช้การคิด หวัง หรือปรารถนาที่จะให้ปัญหาหรือความทุกข์คลี่คลายลง เช่น การปรารถนาจะให้สิ่งปาฏิหาริย์อย่างใดอย่างหนึ่งเกิดขึ้น หรือการคิดจินตนาการว่าทุก ๆ สิ่งจะกลับจากร้ายกลายเป็นดี เป็นต้น

13. การเก็บปัญหาไว้คนเดียว (Keep to Self) เป็นการเก็บเอาความคิด ความรู้สึกที่เป็นทุกข์ หรือความกดดันต่าง ๆ ไว้กับตนเอง และหลีกเลี่ยงที่จะพบปะผู้อื่น

14. การตำหนิตนเอง (Self Blame) เป็นการโทษตนเอง การตำหนิตนเองว่าเป็นตัวการที่ทำให้ความ ยุ่งยากหรือปัญหาต่าง ๆ เกิดขึ้น มักจะเกิดขึ้นเมื่อบุคคลไม่สามารถจะจัดการกับปัญหาได้ หรือมองไม่เห็นทางออกของปัญหา

15. การมีความกังวล (Worry) เป็นการลดความคับข้องใจ หรือความกดดันทางอารมณ์ด้วยการคิดเกี่ยวกับปัญหามากขึ้น แต่ไม่สามารถช่วยให้ความทุกข์ลดลงได้ เนื่องจากความคิดนั้นมักเป็นความคิดในทางลบ

16. การไม่รับรู้ปัญหา (Ignore the Problem) เป็นการตัดปัญหา หลีกเลี่ยงปัญหา และไม่ยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อให้ตนเองรู้สึกดี

17. การไม่เผชิญกับปัญหา (Not Coping) เป็นวิธีการที่แสดงให้เห็นถึงการที่บุคคลสามารถจัดการใด ๆ กับปัญหา หรือความทุกข์ที่เกิดขึ้นได้ และมีแนวโน้มที่จะพัฒนาไปสู่อาการทางกายที่มีสาเหตุมาจากจิตใจ

18. การลดความตึงเครียด (Tension Reduction) เป็นการแสวงหาวิธีการต่าง ๆ เพื่อจะช่วยให้ความเครียดลดลง เช่น การดื่มเหล้า สูบบุหรี่ หรือการใช้ยาเสพติด เป็นต้น

กลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 18 วิธีเหล่านี้ เมื่อจัดตามกรอบแนวคิดวิธีการเผชิญปัญหาของ Lazarus and Folkman(1984) จะได้กลวิธีดังนี้คือ กลวิธีการเผชิญปัญหาที่จัดอยู่ในการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่ปัญหา (Problem-Focused Coping) ได้แก่ การแสวงหาความเพ็ดเพลินเพื่อการผ่อนคลาย การทำงานและสัมฤทธิ์ผล การแก้ปัญหา การผ่อนคลายทางด้านร่างกาย การคบหาเพื่อนสนิท การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ การรวมกลุ่มจัดการกับปัญหา และการมีความวิตกกังวล ส่วนกลวิธีการเผชิญปัญหาที่จัดอยู่ในวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นที่อารมณ์ (Emotion-Focused Coping) ได้แก่ การมีความคิดที่เป็นความปรารถนา การแสวงหาการสนับสนุนทางด้านจิตใจ การมุ่งเน้นในด้านบวก การไม่รับรู้ปัญหา การตำหนิตนเอง การลดความตึงเครียด การเก็บปัญหาไว้คนเดียว

จากการศึกษาของ Frydenberg and Lewis (1993 อ้างถึงใน วิณา มิ่งเมือง, 2540) ได้จัดแบ่งกลุ่มวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 18 วิธี ออกเป็น 3 กลุ่มดังนี้

กลุ่มที่ 1 เป็นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยใช้ความสามารถของตนเอง (Solving the Problem หรือ Problem-Focused) ได้แก่ การแก้ปัญหา การผ่อนคลายทางด้านร่างกาย การทำงานและสัมฤทธิ์ผล การคบหาเพื่อนสนิท การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม การมุ่งเน้นในด้านบวก และการแสวงหาความเพ็ดเพลินเพื่อการผ่อนคลาย

กลุ่มที่ 2 เป็นการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ (Reference to Others) ได้แก่ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม การแสวงหาการสนับสนุนทางด้านจิตใจ การแสวงหาความช่วยเหลือจากผู้เชี่ยวชาญ และการรวมกลุ่มจัดการกับปัญหา

กลุ่มที่ 3 เป็นการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงปัญหา (Non-Productive Coping หรือ Avoidance) ได้แก่ การมีความกังวล การมีความคิดที่เป็นความปรารถนา การไม่รับรู้ปัญหา การไม่เผชิญปัญหา การเก็บปัญหาไว้คนเดียว และการตำหนิตนเอง

และเมื่อพิจารณากลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 18 วิธีในแง่ของประสิทธิภาพการทำงานของการเผชิญปัญหาใน 2 ลักษณะ คือ วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีที่แสดงให้เห็นถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหาหรือความเครียดที่มีอยู่โดยตรงโดยใช้ความสามารถของตนเอง หรืออาศัยแหล่งสนับสนุนอื่น ๆ และวิธีเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ วิธีที่แสดงให้เห็นถึงลักษณะของการไม่สามารถจัดการกับปัญหา หรือหลีกเลี่ยงปัญหานั้นเอง (Frydenberg and Lewis, 1993 อ้างถึงใน วิณา มิ่งเมือง, 2540)

2.4 การตรวจสอบคุณสมบัติเชิงจิตมิติของแบบวัดการเผชิญปัญหา

Cook and Heppner (1997; อ้างถึงในสุภาพรรณ โคตรจรัส, 2544) ได้ตรวจสอบคุณสมบัติเชิงจิตมิติของแบบวัดการเผชิญปัญหา 3 แบบวัด ได้แก่ แบบวัด COPE ของ Carver และคณะ (Carver et al., 1989) วัดองค์ประกอบการเผชิญปัญหา 14 ด้าน แบบวัด CISS ของ Endler and Parker (1990, 1994) วัดองค์ประกอบการเผชิญปัญหา 4 ด้าน แบบวัดCSI ของ Tobin และคณะ (Tobin, Holroyd & Reynolds, 1984; Tobin et al., 1989) วัดองค์ประกอบการเผชิญปัญหา 8 ด้าน โดยนำแบบวัดทั้ง 3 ไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 329 คน แล้วมาวิเคราะห์องค์ประกอบร่วมกัน (factor analysis) พบว่าได้องค์ประกอบของการเผชิญปัญหา 3 องค์ประกอบ ดังนี้

1. องค์ประกอบด้านการเผชิญปัญหาโดยมุ่งจัดการกับปัญหา ประกอบด้วยกลวิธีเผชิญปัญหา 9 ด้าน ได้แก่ การวางแผน(COPE) ลงมือดำเนินการแก้ปัญหา(COPE) การจัดการกับปัญหา(CISS) การแก้ปัญหา(CSI) การตีความหมายใหม่ในทางบวกและการเติบโต(COPE) การปรับเปลี่ยนความคิด(CSI) การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง(COPE) การชะลอการเผชิญปัญหา(COPE) การยอมรับ(COPE)

2. องค์ประกอบด้านการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ประกอบด้วยกลวิธีการเผชิญปัญหา 7 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ(COPE) การสนับสนุนทางสังคม(CSI) การหาความเพลิดเพลินทางสังคม(CISS) การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา(COPE) การถอยหนีจากสังคม(CSI) การแสดงออกทางอารมณ์(CSI) การเบี่ยงเบนความสนใจ(CISS)

3. องค์ประกอบด้านการหลีกเลี่ยงนี้ ประกอบด้วยกลวิธีการเผชิญปัญหา 10 ด้าน ได้แก่ การหลีกเลี่ยงปัญหา(CSI) การจัดการกับอารมณ์(CISS) การคิดเพื่อเติมเต็มความปรารถนา(CSI) การตำหนิตนเอง(CSI) การปฏิเสธ(COPE) การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม(COPE) การถอยหนีจากสังคม(CSI) การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด(COPE) การเบี่ยงเบนความสนใจ(CISS) การใช้สุรรา/ สารเสพติด(COPE)

2.5 การพัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาของสุภาพรรณ โคตรจรัส

สุภาพรรณ โคตรจรัส(2539) ได้พัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับสั้น ตามแนวทฤษฎีความเครียดของ Lazarus(1966; Lazarus & Folkman, 1984) และแบบวัดการเผชิญปัญหาของ

Carver, Scheier & Weintraub(1989) วัดกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา ประกอบด้วยวิธีการเผชิญปัญหา 15 ด้าน มีข้อคำถาม 30 ข้อ ซึ่งได้มีผู้นำแบบวัดดังกล่าวไปใช้กับตำรวจจรรยา นักศึกษาเยาวชนผู้กระทำผิดในสถานพินิจ และผู้ถูกคุมประพฤติ(กรวรรณ สุพรรณวรรษา,2544) สุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล ได้นำแบบวัดการเผชิญปัญหาดังกล่าวมาปรับปรุงเพื่อนำไปศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและรูปแบบการเผชิญปัญหาของนักเรียนมัธยมศึกษา ประกอบด้วยข้อคำถาม 40 ข้อ วัดรูปแบบการเผชิญปัญหา 3 แบบ (สุภาพรรณ โคตรจรัส, 2544) ดังนี้

1.การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem-focused coping) แสดงถึงความพยายามลงมือแก้ปัญหาโดยจัดการโดยตรงกับปัญหา ประกอบด้วย 8 ด้าน ได้แก่ การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา การวางแผน การทำงานหนักและความสำเร็จในงาน การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง การชะลอการเผชิญปัญหา การตีความหมายใหม่ทางบวก การยอมรับ การหาทางผ่อนคลาย การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม

2.การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Seeking social support) แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่างๆ ประกอบด้วย 2 ด้าน ได้แก่ การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหาและการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ

3.การเผชิญปัญหาแบบการหลีกเลี่ยง (Avoidance) แสดงถึงการไม่สามารถเผชิญกับปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา ประกอบด้วย 7 ด้าน ได้แก่ การปฏิเสธ การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว การตำหนิตนเอง การเป็นกังวล และการใส่ใจในอารมณ์ที่เกิดขึ้น

2.6 ปัจจัยที่มีผลต่อการเผชิญปัญหา

วิธีการเผชิญปัญหาของแต่ละบุคคลจะมีความแตกต่างกันออกไป และจะประสบความสำเร็จในวิธีการเผชิญปัญหามากน้อยเพียงไร ขึ้นอยู่กับแหล่งสนับสนุนของบุคคลนั้น ซึ่งมีทั้งที่เป็นแหล่งภายในของบุคคลและแหล่งภายนอกของบุคคล (Lazarus and Folkman, 1984) ได้แก่

1. สุขภาพและพลังงาน (Health and Energy) ภาวะสุขภาพและพลังกำลังมีผลกระทบต่อวิธีการเผชิญปัญหาของบุคคล บุคคลที่มีสุขภาพดี มีพลังกำลังแข็งแรง ย่อมมีความเข้มแข็งและทนต่อภาวะความเครียดได้มากกว่าบุคคลที่เจ็บป่วย หรือไม่มีพลังกำลัง

2. ความเชื่อทางบวก (Positive Believe) เป็นความเชื่อทางบวกที่ทำให้บุคคลมีความหวัง และสามารถปรับตัวกับเหตุการณ์ที่เลวร้ายได้ เช่น ความเชื่อในความสามารถของตน หรือความเชื่ออำนาจภายในตน กับความเชื่อในอำนาจภายนอก บุคคลที่มีความเชื่ออำนาจภายในตนมักจะใช้กลวิธี

การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ส่วนบุคคลที่เชื่ออำนาจภายนอกตนเองมักจะใช้วิธีเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์

3. ทักษะในการแก้ปัญหา (Problems-Solving Skills) เป็นความสามารถของบุคคลในการแสวงหาความรู้ ข้อมูลต่างๆ รวมทั้งสามารถคิดวิเคราะห์สถานการณ์ต่างๆ เพื่อแยกแยะปัญหาค้นหาการแก้ปัญหา ซึ่งจะเป็นทรัพยากรที่ช่วยให้บุคคลสามารถเผชิญกับปัญหาได้ดียิ่งขึ้น

3.1. ทักษะทางสังคม (Social Skills) เป็นการแสดงถึงความสามารถของบุคคลในการที่จะสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับผู้อื่น อันจะช่วยส่งเสริมให้บุคคลสามารถจัดการกับปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ดี

3.2. การสนับสนุนทางสังคม (Social Support) เป็นการได้รับความช่วยเหลือจากบุคคลอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งจะช่วยให้บุคคลมีแหล่งทรัพยากรที่จะจัดการกับปัญหาได้มากขึ้น

3.3. แหล่งทรัพยากรทางด้านวัตถุ (Material Resource) ได้แก่ ทรัพย์สินเงินทองหรือสิ่งของต่าง ๆ สามารถใช้เป็นแหล่งทรัพยากรในการจัดการกับปัญหาได้วิธีหนึ่ง ซึ่งอาจช่วยให้บุคคลมีทางเลือกวิธีแก้ปัญหาได้มากขึ้น

3. การวิจัยเชิงคุณภาพ

3.1 ความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ

การวิจัยเชิงคุณภาพ คือ การแสวงหาความรู้โดยการพิจารณาปรากฏการณ์สังคมจากสภาพแวดล้อมตามความเป็นจริงในทุกมิติ เพื่อหาความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์กับสภาพแวดล้อมนั้น วิธีการนี้จะสนใจข้อมูลด้านความรู้สึกนึกคิด ความหมาย ค่านิยม หรืออุดมการณ์ของบุคคล นอกเหนือไปจากข้อมูลเชิงปริมาณ มักใช้เวลานานในการศึกษาติดตามระยะยาว ใช้การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการเป็นวิธีการหลักในการเก็บรวบรวมข้อมูล และเน้นการวิเคราะห์ ข้อมูลโดยการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (สุภางค์ จันทวานิช, 2543)

3.2 ลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพ

จากความหมายของการวิจัยเชิงคุณภาพ สามารถอธิบายถึงลักษณะสำคัญของการวิจัยเชิงคุณภาพได้ดังนี้ (สุภางค์ จันทวานิช, 2543)

1. เน้นการมองปรากฏการณ์ให้เห็นภาพรวม โดยการมองจากหลายแง่มุม การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นการศึกษาปรากฏการณ์นั้นจากแง่มุม หรือแนวคิดทฤษฎีที่มีความหลากหลายมากกว่ายึดแนวคิดอันใดอันหนึ่งเป็นหลัก และไม่พิจารณาปรากฏการณ์เพียงด้านใดด้านหนึ่ง แต่ให้เห็นภาพเต็มรูป

2. เป็นการศึกษาติดตามระยะยาวและเจาะลึก เพื่อให้เข้าใจความเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์สังคมซึ่งมีความเป็นพลวัต จึงใช้วิธีการศึกษาติดตามเป็นเวลานานเพื่อจะให้เห็นสภาพความเปลี่ยนแปลงในระยะต่าง ๆ และเป็นการศึกษาเจาะลึก เช่น การศึกษาเฉพาะกรณีหรือการศึกษาเฉพาะบุคคลเพื่อให้ทำความเข้าใจได้อย่างลึกซึ้งและสามารถมองภาพได้จากหลายแง่มุม

3. การศึกษาปรากฏการณ์ในสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติเพื่อให้เข้าใจความหมายของปรากฏการณ์ นักวิจัยเชิงคุณภาพจึงมักมีการวิจัยในสนามตามสภาพแวดล้อมที่เป็นจริง

4. คำนึงถึงความเป็นมนุษย์ของผู้ถูกวิจัย ผู้วิจัยเชิงคุณภาพจึงให้ความสำคัญและเคารพผู้ถูกวิจัยในฐานะที่เป็นเพื่อนมนุษย์ ดังจะเห็นได้จากการที่นักวิจัยจะเข้าไปสัมผัสกับคนเหล่านั้น โดยสร้างความสนิทสนมและความไว้วางใจ พยายามทำความเข้าใจแบบเอาใจเขามาใส่ใจเรา และไม่นำข้อมูลของผู้ถูกวิจัยไปใช้ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ถูกวิจัย ไม่ฝืนใจถ้าผู้ถูกวิจัยไม่เต็มใจหรือไม่ต้องการให้ความร่วมมือ และไม่แบ่งเส้นกันระหว่างผู้วิจัยกับผู้ถูกวิจัย

5. ใช้การพรรณนาและการวิเคราะห์แบบอุปนัย เพื่อให้เห็นภาพรวม ในขั้นแรก นักวิจัยเชิงคุณภาพจะให้รายละเอียดเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของกรณีที่ศึกษาในลักษณะของการพรรณนา เช่น ลักษณะที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ สภาพลมฟ้าอากาศ แบบแผนการดำเนินชีวิตในด้านต่างๆ ข้อมูลเหล่านี้เป็นข้อมูลที่เป็นเพราะช่วยให้ผู้อ่านงานวิจัยเกิดความเข้าใจปรากฏการณ์ได้ดีขึ้นและอาจตรวจสอบข้อมูลได้ด้วย ส่วนในการวิเคราะห์นักวิจัยเชิงคุณภาพจะใช้วิธีการตีความสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (induction) โดยการนำข้อมูลเชิงรูปธรรมย่อย ๆ หลาย ๆ กรณีมาสรุปเป็นข้อสรุปเชิงนามธรรมโดยพิจารณาจากลักษณะร่วมที่พบ

6. เน้นปัจจัยหรือตัวแปรด้านความรู้สึกนึกคิด จิตใจ ความหมาย ที่มนุษย์กำหนดขึ้น นักวิจัยเชิงคุณภาพเชื่อว่าองค์ประกอบด้านจิตใจ ความคิดและความหมายคือสิ่งที่อยู่เบื้องหลังพฤติกรรมมนุษย์ และเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกมา จึงจำเป็นต้องทำความเข้าใจให้ชัดเจนจึงจะสามารถอธิบายปรากฏการณ์ได้

3.3 ความแตกต่างของวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ

วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพไม่เหมือนกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ(สุภางค์ จันทวานิช , 2543 ; ชัยญาติสิทธิ์ คັນสนะวีรกุล, 2544) ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1. ความแตกต่างในลักษณะข้อมูล ข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพมีลักษณะเฉพาะคือ ข้อมูลที่เกี่ยวกับโลกทัศน์ ความรู้สึกนึกคิด ชีวิตประวัติ หรืออาจเป็นข้อมูลที่แจ่มแจ้งนับได้ หรือเป็นสถิติต่าง ๆ ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ

2. ความแตกต่างของวัตถุประสงค์ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเชิงคุณภาพจึงมุ่งไปที่ความเข้าใจความหมาย ไม่ใช่การหาความถูกต้องของสิ่งที่ปรากฏอยู่ (รูปธรรม) ดังเช่นวิธีการเชิงปริมาณ

3. ความแตกต่างในการเก็บข้อมูล วิธีการเก็บข้อมูลของการวิจัยเชิงคุณภาพ คือการให้ผู้วิจัยออกไปสัมผัสข้อมูลด้วยตนเอง วิธีการต่าง ๆ ที่จะก่อให้เกิดความเข้าใจถูกนำมาใช้ เช่น การสังเกตโดยเข้าไปมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเข้มข้น (intense interview) หรือแบบลึก (indepth interview) และการทะล่อมก่ล่อมเกล่า (probe) ซึ่งเป็นวิธีการที่กินเวลานาน การวิจัยเชิงคุณภาพจึงไม่สามารถทำได้ในเวลาอันรวดเร็ว

4. ความแตกต่างในการตั้งสมมติฐานและการทดสอบสมมติฐาน งานวิจัยเชิงคุณภาพไม่เรียกร้องให้มีการตั้งสมมติฐาน แต่ถ้ามีก็อาจปรับสมมติฐานได้ให้สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริง นอกจากนี้การศึกษาข้อมูลเฉพาะกรณีจะได้ข้อมูลที่ครบถ้วนลึกซึ้งเมื่อนักวิจัยนำมาเสนอต่อทฤษฎี แนวคิดบนพื้นฐานของข้อค้นพบจากกรณีศึกษานี้ และสามารถนำไปใช้ในการทดสอบทฤษฎีจากกรณีศึกษาและขยายเป็นทฤษฎีในวงกว้าง (Induction)

5. ความแตกต่างในการทดสอบความตรง(Validity) และความเที่ยง(Reliability) ของข้อมูล เนื่องจากงานวิจัยเชิงคุณภาพไม่เน้นการใช้แบบสอบถามการทดสอบความตรง และความเที่ยง ทำได้โดยนักวิจัยในขณะที่ทำการสัมภาษณ์ โดยดูว่าคำตอบที่ได้มาสอดคล้องกับบริบทของสังคมนั้นๆ สอดคล้องกับข้อมูลเดิมที่มีอยู่ สอดคล้องกับข้อสังเกตของนักวิจัยหรือไม่ กรณีที่คิดว่าข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ นักวิจัยต้องศึกษาหาข้อมูลแบบ "สามเส้า" คือการเก็บข้อมูลด้วยหลายวิธีเพื่อให้ปรากฏการณ์ที่ศึกษานั้นมีความหมาย

6. ความแตกต่างในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูลในวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพไม่จำเป็นต้องอาศัยคณิตศาสตร์หรือสถิติขั้นสูง แต่เป็นกระบวนการวิเคราะห์และสังเคราะห์ที่เกี่ยวข้องไปถึงทฤษฎีเพื่อ "ให้ความหมาย" แก่ข้อมูลที่ได้มา โดยใช้วิธีสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผู้วิจัยจะต้องรู้จัก

เลือกเหตุการณ์ที่เป็นกุญแจสำคัญขึ้นมา แล้วเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของเหตุการณ์นั้นกับเหตุการณ์ทั้งหมด ตลอดจนสรุปโครงสร้างของเหตุการณ์นั้นไปประยุกต์อธิบายโครงสร้างของปรากฏการณ์

7. ความแตกต่างในการเขียนรายงาน งานเชิงคุณภาพเน้นการเก็บข้อมูลด้วยการสังเกตและการสัมภาษณ์ การเขียนรายงานจึงเป็นการบรรยายสภาพแวดล้อม อธิบายถึงความสัมพันธ์ของสมาชิกภายในสังคม กระบวนการเกิดปรากฏการณ์และการเชื่อมโยงกับทฤษฎีแนวคิด

อย่างไรก็ดีการมีพร้อมกันทั้งวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพกับวิธีการวิจัยเชิงปริมาณ จะช่วยเสริมสร้าง และเกื้อกูลกันและกันให้ถึงพร้อมซึ่งความสมบูรณ์ นั่นคือ การวิจัยเชิงคุณภาพจะช่วยให้ผู้วิจัยเกิดความกระจ่างเกี่ยวกับสถานการณ์หนึ่ง ๆ ในสังคมตามที่ปรากฏอยู่ ในขณะที่เดียวกันการวิจัยเชิงปริมาณก็จะหยิบยื่นวิธีการตัดสินว่า ข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์สังคมที่ได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพนั้นจะนำไปใช้กับกรณีอื่น ๆ โดยทั่วไปได้แค่ไหน ทำอย่างไรข้อจำกัดของการศึกษาเฉพาะกรณีในการวิจัยเชิงคุณภาพจะได้รับการแก้ไขและช่วยเหลือโดยการวิจัยเชิงปริมาณ

3.4 ประโยชน์ของการวิจัยเชิงคุณภาพ

ลักษณะเด่นของการวิจัยเชิงคุณภาพมีดังนี้ (ชัยญาติทิพย์ คันสนะวีร์กุล, 2544)

1. เป็นงานวิจัยที่เห็นความลึกซึ้งรอบด้านทำให้เข้าใจกระบวนการ ความหมายที่เปิดเผยและซ่อนเร้น ช่วยให้เกิดความเข้าใจในระบบความคิด ความเชื่อได้ดี
2. ส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชากร เปิดโอกาสให้ประชากรได้แสดงความคิดเห็นในการให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์และปรากฏการณ์ ช่วยในการศึกษาปัญหาเพื่อความเข้าใจสภาพที่เกิดขึ้นในกระบวนการเปลี่ยนแปลงได้อย่างดี
3. ช่วยให้ผู้สามารถจำลองภาพปัจจุบันของประชากรได้ เพื่อใช้เป็นรากฐานในการพัฒนาประชากรต่อไป
4. สามารถให้ภาพที่แสดงความเคลื่อนไหวของปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้น ช่วยให้ได้ภาพรวมของสิ่งที่เกิดขึ้นทั้งหมดในส่วนของพัฒนา

3.5 วิธีการที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ : การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก(Indepth Interview) หมายถึงการสัมภาษณ์ที่ผู้สัมภาษณ์มีจุดสนใจอยู่แล้ว จึงพยายามหันความสนใจของผู้ถูกสัมภาษณ์ให้เข้าสู่จุดที่สนใจ และเป็นการสัมภาษณ์

แบบเข้ม และไม่มีทิศทาง ส่วนมากจะใช้คำถามแบบกึ่งมีโครงสร้าง (semi-structured) เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกถ้าจะให้ข้อมูลที่กว้าง และลึก ใช้ระยะเวลา 1 ถึง 2 ชั่วโมง ในการใช้คำถามแบบกึ่งมีโครงสร้างนั้นมีลักษณะของการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ หรือไม่มีโครงสร้าง ซึ่งจะมีการสังเกตร่วมอยู่ด้วย และเป็นการสัมภาษณ์ด้วยคำถามปลายเปิด - ปิด เพื่อให้ ผู้ตอบให้รายละเอียด (สุภางค์ จันทวานิช, 2543; Barker, Pistrang & Elliott, 1994) ในการดำเนินการสัมภาษณ์นั้นต้องมีขั้นตอน ดังนี้

3.5.1 การเตรียมการสัมภาษณ์

1. ควรเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ไปสัมภาษณ์ คือใคร มีจำนวนเท่าไร
2. เตรียมงานขั้นต้นเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ รายชื่อ ที่อยู่ ลักษณะของกลุ่มตัวอย่างทุกคน
3. วางแผนการสัมภาษณ์โดยเตรียมแนวคำถามไว้ล่วงหน้าในจุดที่สำคัญและต้องการทราบ กำหนดเวลาในการสัมภาษณ์ให้เหมาะสม
4. ข้อมสัมภาษณ์บุคคลอื่นที่มีโช้ผู้ตอบก่อนเพื่อจะได้แก้ไขคำถามให้สมบูรณ์ถูกต้องควรมีตัวอย่างคำถามหลาย ๆ อันไว้ใช้สับเปลี่ยนกันตามความเหมาะสม
5. เตรียมอุปกรณ์จัดบันทึกให้เหมาะสมกับสถานการณ์
6. ติดต่อกับผู้รับการสัมภาษณ์โดยนัดหมายเวลาไว้ล่วงหน้า

3.5.2 ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์

1. แนะนำตนเองต่อผู้รับการสัมภาษณ์ ควรให้ความสำคัญและยกย่องผู้รับการสัมภาษณ์
2. สร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองด้วยการสนทนาทักทายด้วยอัธยาศัยอันดี
3. บอกวัตถุประสงค์ในการมาสัมภาษณ์พร้อมทั้งให้คำสัญญาว่าจะเก็บเป็นความลับ
4. ถ้าจำเป็นต้องจัดบันทึกหรือใช้เครื่องบันทึกเสียงต้องแจ้งให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบ
5. พุดคุยถามคำถามทั่วไปก่อนเป็นการอุ่นเครื่องก่อนที่จะเริ่มสัมภาษณ์จริงๆ

3.5.3 ขั้นสัมภาษณ์

1. ใช้คำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งคำถามสามารถ

ยืดหยุ่นได้ เนื่องจากเป็นคำถามที่ช่วยเตือนให้รู้ว่าต้องการถามอะไร

2. ควรเป็นนักฟังที่ตั้งใจฟังและติดตาม รู้จักป้อนคำถามให้เหมาะสมกับจังหวะของผู้ตอบ

3. ใช้ภาษาที่สุภาพเข้าใจง่าย

4. ทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์รู้สึกว่าจะเปิดเผยระหว่างการสัมภาษณ์เป็นเรื่องพิเศษเฉพาะตัว เพื่อที่จะทำให้ผู้รับการสัมภาษณ์เกิดความเต็มใจที่จะให้ข้อเท็จจริงต่างๆ

กล่าวได้ว่าในขั้นสัมภาษณ์นี้จะมีประสิทธิภาพ ผู้สัมภาษณ์ต้องเริ่มด้วยการตั้งใจฟัง สนใจฟังเรื่องราว ฟังด้วยการยอมรับ และอดทน และมีช่วงให้ผู้รับการสัมภาษณ์ได้คิด และพูด นอกจากนี้ผู้สัมภาษณ์ควรมีทักษะในการตอบสนองที่จำเป็นกับผู้รับการสัมภาษณ์ เช่น สนใจฟังเรื่องราวด้วยการได้ตอบคำถามปลายเปิด สะท้อนความรู้สึก สื่อสารด้วยความเข้าใจ และสนับสนุนให้เล่ารายละเอียด และการตอบสนองในรูปแบบของคำถามปลายปิด การเปิดเผยตนเองของผู้สัมภาษณ์ และการสร้างความคุ้นเคยด้วยการตอบคำถามของผู้รับการสัมภาษณ์ก็สามารถช่วยให้การสัมภาษณ์ราบรื่น มีประเด็นที่ผู้สัมภาษณ์ควรหลีกเลี่ยง คือการแนะนำปัญหา หรือคำตอบ การมีอคติ การตีความ และไม่เห็นด้วย หรือการเผชิญหน้า และการวิพากษ์วิจารณ์ เพราะจะเป็นการตัดสัมพันธ์ภาพกับผู้รับการสัมภาษณ์ได้

3.5.4 ขั้นบันทึกข้อมูล และสิ้นสุดการสัมภาษณ์

1. จดบันทึกข้อมูลตามความเป็นจริง และจดเฉพาะใจความสำคัญ การใช้เครื่องบันทึกเสียงก็ช่วยในการบันทึกข้อมูล เพราะช่วยให้ได้คำตอบทั้งหมด

2. รีบบันทึกการสัมภาษณ์ให้สมบูรณ์หลังการสัมภาษณ์เสร็จสิ้นทันที

3. รวบรวมข้อมูลและเอกสารต่างๆ ที่ได้จากการสัมภาษณ์แนบไว้กับบันทึกการสัมภาษณ์

4. ถ้าพิจารณาเห็นว่าการจดบันทึก หรือ การบันทึกลงเครื่องบันทึกเสียงทำให้ผู้ตอบมีปฏิกิริยา ซึ่งจะเป็นผลเสียต่อการสัมภาษณ์ ต้องงดการจดบันทึกแล้วใช้ความจำแทน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความหวัง

นภาพร วงศ์ใหญ่ (2540) ทำการศึกษาความหวัง พฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต และความสัมพันธ์ระหว่างความหวังกับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองจังหวัดพะเยา จำนวน 200 คน คัดเลือกแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลส่วนบุคคล, แบบวัดความหวังของ Snyder และคณะ (Snyder et al.,1991) และแบบวัดพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของ จินตนา ยูนิพันธ์ (2534) พบว่า ผู้สูงอายุมีคะแนนเฉลี่ยของความหวังอยู่ในระดับสูง และความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิต โดยรวมของผู้สูงอายุ ในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญ

สุนทรี วัฒนเบญจโสภา (2543) ได้ศึกษาผลของกลุ่มจิตบำบัดแบบประคับประคองต่อความหวังของผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีรักษา กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ป่วยหญิงที่เป็นมะเร็งปากมดลูกระยะที่ 2 - 3 และได้รับรังสีรักษาอยู่ที่โรงพยาบาลราชวิถี จำนวน 10 ราย ดำเนินการวิจัยด้วยการประเมินความหวังก่อนและหลังการเข้ากลุ่มจิตบำบัดแบบประคับประคอง ผลการศึกษาพบว่า ผู้ป่วยมะเร็งปากมดลูกที่ได้รับรังสีภายหลังการเข้ากลุ่มจิตบำบัดแบบประคับประคอง มีระดับความหวังสูงกว่าก่อนเข้ากลุ่ม

มารยาท วงษาบุตร (2539) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความหวัง และพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ กลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เข้ารับการรักษา ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี จำนวน 70 ราย โดยเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ 1. แบบสัมภาษณ์ข้อมูลทั่วไป 2. แบบสัมภาษณ์แรงสนับสนุนทางสังคมของ Brand & Weinert (1985) โดยผู้วิจัยนำมาดัดแปลงให้เหมาะกับกลุ่มตัวอย่าง 3. แบบสัมภาษณ์ความหวัง แปลและดัดแปลงมาจากดัชนีของความหวังของ Herth(1992) และ 4. แบบสัมภาษณ์การดูแลตนเองสร้างขึ้นโดยยึดแนวคิดทฤษฎีของ Orem ผลการวิจัยแสดงถึง แรงสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความหวังของผู้ติดเชื้อเอดส์อย่างมีนัยสำคัญ

Lewis และคณะ (1997) ศึกษาโดยการสำรวจบทบาทของความหวังในการประสบความสำเร็จด้านการเรียน และด้านกีฬาของนักศึกษาที่เป็นนักกีฬา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรีซึ่งเป็นนักกีฬาด้วยจำนวน 370 คน เครื่องมือที่ใช้คือ แบบวัดความหวัง(Hope scale) ของ

Snyder(1991) พบว่า นักศึกษาที่เป็นนักกีฬาชายและหญิงมีคะแนนความหวังสูงกว่านักศึกษาที่ไม่ได้เป็นนักกีฬา รวมถึงความหวังยังสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการเห็นคุณค่าในตนเองว่าเพิ่มขึ้นด้วย

Snyder และคณะ(1998) ได้ศึกษาบุคคลที่มีความหวังสูง และบุคคลที่มีความหวังต่ำ กลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลในวัยผู้ใหญ่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป เครื่องมือที่ใช้คือแบบวัดความหวัง (Hope scale) ของ Snyder (1991) การศึกษากระทำโดยให้กลุ่มตัวอย่างเพศชายและหญิงฟังเทปที่มีข้อความเนื้อหาทั้งทางบวก และทางลบ จากนั้นมาเปรียบเทียบกัน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ และพบว่าความหวังมีผลที่สำคัญต่อความซึมเศร้า และอารมณ์ทางบวก และทางลบ นอกจากนี้ เนื้อหาในเทปยังมีการเปรียบเทียบข้อความที่แสดงถึงการประสบความสำเร็จในเป้าหมาย และการไม่ประสบความสำเร็จที่สัมพันธ์กับความคิดในเรื่องความหวัง รวมถึงการเปรียบเทียบบุคคลที่มีความหวังสูง และบุคคลที่มีความหวังต่ำอีกครั้งโดยการฟังข้อความที่ดำเนินไปสู่เป้าหมายซึ่งพบว่าไม่มีความแตกต่างในด้านเพศเช่นกัน

Westburg and Boyer (1999) ได้ตรวจสอบประสิทธิผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาที่มีต่อระดับความหวังของผู้มาปรึกษาที่ศูนย์จิตวิทยาการปรึกษาของมหาวิทยาลัยในสหรัฐอเมริกา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษา จำนวน 22 คน เป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี 20 คน และเป็นนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาไปแล้ว 2 คน ประเมินด้วยแบบวัดความหวังของ Snyder(1991) ดำเนินการวิจัยด้วย Pretest - Posttest พบว่า กระบวนการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบรายบุคคลสามารถเพิ่มระดับความหวังของนักศึกษาได้ โดยทำให้นักศึกษามีความรู้สึกถึงการมุ่งสู่เป้าหมาย และมีการวางแผนเพื่อให้พบกับเป้าหมายเพิ่มขึ้น

งานวิจัยที่เกี่ยวกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2545) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู และพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย ในด้านการปรับตัวด้านครอบครัว ความเครียดฉลดทางอารมณ์ และการเผชิญปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 และปีที่ 6 จำนวน 1,316 คน ที่สุ่มจากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา จาก 5 เขต ของประเทศไทย เครื่องมือที่ใช้ได้แก่แบบสำรวจรูปแบบการอบรมเลี้ยงดู แบบวัดการปรับตัวด้านครอบครัว แบบวัดความเครียดฉลดทางอารมณ์ และแบบวัดการเผชิญปัญหา ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเอาใจใส่มีการปรับตัวด้านครอบครัวมากกว่า ใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

มากกว่า และใช้แบบหลักหนี้น้อยกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม แบบตามใจ และแบบทอดทิ้ง และใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่า มีระดับความเครียดลดทางอารมณ์สูงกว่านักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และแบบทอดทิ้ง นอกจากนี้พบว่า นักเรียนหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนชาย ลูกคนโต และลูกคนสุดท้ายต้องมีการปรับตัวด้านครอบครัวมากกว่าลูกคนเดียว นักเรียนที่อยู่กับพ่อแม่มีการปรับตัวด้านครอบครัวมากกว่านักเรียนที่มาจากครอบครัวประเภทอื่น นักเรียนในกรุงเทพฯ ใช้การเผชิญปัญหาแบบหลักหนี้นี้นักเรียนภาคใต้ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคกลาง นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงมีการปรับตัวด้านครอบครัวมากกว่า และใช้การเผชิญปัญหาแบบหลักหนี้น้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ

กรวรรณ สุพรรณวรรษ (2544) ศึกษารูปแบบการมองโลกในแง่ดี และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนิสิตนักศึกษา โดยดูความแตกต่างในด้านเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ระบบการเรียนของสถานศึกษา และสาขาวิชาที่สัมพันธ์กับรูปแบบการอธิบายการมองโลกในแง่ดี และกลวิธีการเผชิญปัญหา กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และนักศึกษามหาวิทยาลัยรามคำแหง จำนวน 734 คน ใช้เครื่องมือรูปแบบการอธิบายสาเหตุ และแบบวัดการเผชิญปัญหาที่พัฒนามาจากสุภาพรรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล (2544) พบว่า นิสิตนักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมาก และแบบหลักหนี้น้อย นอกจากนี้ยังพบว่า นิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ดีใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา มากกว่า และใช้แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลักหนี้น้อยกว่านิสิตนักศึกษาที่มองโลกในแง่ร้าย นิสิตนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบไม่แตกต่างกัน และเพศหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าเพศชาย นิสิตนักศึกษาในมหาวิทยาลัยระบบปิดใช้กลวิธีเผชิญปัญหาดังกล่าวมากกว่าในมหาวิทยาลัยเปิด รวมถึงพบว่านิสิตนักศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลักหนี้นี้นักกว่าสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ แต่ไม่แตกต่างจากสาขาสังคมศาสตร์

สิริกุล จุลศิริ (2533) ศึกษารูปแบบพฤติกรรมการเผชิญปัญหา ในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาแพทย์ ชั้นปีที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศต่างกันมีพฤติกรรมการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน โดยเพศชายมีกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบเล่นกีฬาสูงกว่าเพศหญิง นอกจากนี้พบว่าระดับความเครียดมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหา กลุ่มตัวอย่างที่มีระดับความเครียดต่ำมีแนวโน้มใช้การเผชิญปัญหาแบบคิดพิจารณาไตร่ตรองและแสวงหาข้อมูลเพิ่มเติม

Bettina (2001) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลวิธีในการเผชิญปัญหา กับตัวแปรที่สัมพันธ์กับสุขภาพในวัยรุ่น โดยรวบรวมข้อมูลจากนักเรียนมัธยมปลายจำนวน 1,039 คน ด้วยแบบสอบถาม Way of coping questionnaire ที่ได้รับการปรับปรุง เพื่อตรวจสอบการเผชิญปัญหา 4 ด้าน คือ การเผชิญแบบไม่เผชิญปัญหา แบบวิเคราะห์ปัญหา แบบเสี่ยง และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม พบว่านักเรียนหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบไม่เผชิญปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ส่วนนักเรียนชายใช้การเผชิญปัญหาแบบวิเคราะห์ปัญหา และแบบเสี่ยง และพบว่าการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์กับสุขภาพทางจิตของนักเรียนชาย ทั้งนักเรียนชายและหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบไม่เผชิญปัญหา และแบบเสี่ยงที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับสุขภาพทางจิต ส่วนการเผชิญปัญหาแบบวิเคราะห์ และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับสุขภาพทางจิต

Aranda และคณะ (2001) ทำการศึกษาความเครียด การเผชิญปัญหา และการสนับสนุนทางสังคมเหมือนเป็นตัวแปรในการทำนายความเครียดทางจิตใจ ของเพศชายและหญิง กลุ่มตัวอย่างเป็นชาวอเมริกันเชื้อสายเม็กซิโก การศึกษาจะทดสอบสมมติฐานที่ว่าความแตกต่างในด้านเพศมีผลกับความเข้มเศร้าหรือไม่ รวมถึงเพศมีผลกับความเครียด การสนับสนุนทางสังคม และการเผชิญปัญหาด้วยหรือไม่ ผลการศึกษาพบว่า เพศชายและเพศหญิงไม่มีความแตกต่างในระดับของความเข้มเศร้า แต่มีความแตกต่างในแหล่งของความเครียด และการสนับสนุนทางสังคม รวมถึงการเผชิญปัญหาเพศชายและเพศหญิงก็มีความแตกต่างกัน

Friedman (1990) ศึกษาการประเมินความเครียด การเผชิญปัญหาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมศึกษาจำนวน 140 คน เพื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ในการประเมินภาวะคุกคามและทำทาย การเผชิญปัญหาแบบเน้นที่ปัญหา กับเน้นที่อารมณ์ และผลการสอบวิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า การประเมินสถานการณ์ว่าคุกคามมีความสัมพันธ์ระดับสูงกับการเผชิญปัญหาทั้งแบบเน้นที่ปัญหา และเน้นที่อารมณ์ และยังพบว่าผู้ที่มีคะแนนภาษาต่ำ มีความสัมพันธ์ในการประเมินสถานการณ์ว่าคุกคาม ส่วนผู้ที่มีคะแนนคณิตศาสตร์สูงจะประเมินว่าทำทายเมื่อควบคุมตัวแปรชั้นปี และเพศ

Gomez (1993) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเผชิญปัญหาในกลุ่มนักเรียนระดับมัธยมศึกษา จำนวน 608 คน แบ่งเป็นนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 311 คน และนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 297 คน เครื่องมือที่ใช้คือ The Coping with Stress Inventory พบว่า นักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความสัมพันธ์กับการใช้วิธีการเผชิญปัญหา

แบบไม่จัดการกับปัญหาโดยตรง จัดการกับปัญหาโดยอ้อม และไม่จัดการกับปัญหาโดยอ้อม และพบความสัมพันธ์ระหว่างนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกับการใช้การเผชิญปัญหา แบบจัดการกับปัญหาโดยตรง นอกจากนี้ยังพบความแตกต่างในการใช้การเผชิญปัญหาของเพศชายกับเพศหญิง โดยนักเรียนหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบจัดการกับปัญหาโดยตรงมากกว่านักเรียนชาย

Doyle (1993) ศึกษาผลกระทบจากเหตุการณ์ในชีวิตประจำวัน การกำหนดการเผชิญปัญหา ความเชื่อภายในและภายนอกกับอาการทางจิตและคุณภาพชีวิตของนิสิตพบว่า ความเครียดในชีวิตประจำวันมีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญและสัมพันธ์ทางบวกกับอาการทางจิต แต่สัมพันธ์อย่างไม่มีนัยสำคัญกับคุณภาพชีวิต โดยวิธีการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญและสัมพันธ์ทางบวกกับอาการทางจิต คือ การพยายามลืม การพึ่งศาสนา การปฏิเสธ การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด และการระบายออกทางอารมณ์ ส่วนวิธีการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับคุณภาพชีวิตคือ การแปลความใหม่ในทางที่บวกและการพัฒนา การแสดงการเผชิญปัญหา การวางแผน การค้นหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อตอบสนองด้านอารมณ์และเพื่อแก้ปัญหาและการพึ่งศาสนา ส่วนวิธีการเผชิญปัญหาที่มีความสัมพันธ์ทางลบกับคุณภาพชีวิต คือพฤติกรรมถอนตัวและนิสิตที่มีความเชื่อในอำนาจภายในด้านมีคุณภาพชีวิตดีกว่านิสิตที่ไม่มีความเชื่อในอำนาจภายในตนเองอย่างมีนัยสำคัญ

Pauls (1993) ศึกษาการรับรู้ความเครียดของนักศึกษาพยาบาลชั้นปีที่ 1 ในวิทยาลัยพยาบาล ประสบการณ์ความเครียดที่มีสาเหตุมาจากทั้งความต้องการทางการเรียนและความต้องการในการฝึกปฏิบัติ แสดงออกในรูปของปฏิกิริยาด้านอารมณ์ ร่างกาย พฤติกรรม และวิธีการเผชิญปัญหาที่เคยใช้การวิเคราะห์ ประสบการณ์ความเครียดของนิสิตพยาบาลใช้รูปแบบการวิเคราะห์ของ Lazarus & Folkman เป็นการวิเคราะห์ที่ทำให้ประเมินภาวะคุกคามและประเมินการสูญเสีย วิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาลจัดเป็น ทั้งแบบแก้ปัญหาและมุ่งเน้นทางด้านอารมณ์ โดยวิธีการเผชิญปัญหาแบบแก้ปัญหา ได้แก่ การหาข้อมูลการแก้ปัญหา การปรับโครงสร้างความคิดใหม่และการวิเคราะห์โดยใช้เหตุผล วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งเน้นด้านอารมณ์ ซึ่งมีผลควบคุมสมดุลเบื้องต้นและหลีกเลี่ยงโดยจัดการกับอารมณ์

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหา

Chang (1998) ได้ตรวจสอบอิทธิพลของความหวังสูงกับความหวังต่ำต่อความสามารถในการแก้ปัญหา การเผชิญกับความเครียดด้านการเรียน และสถานการณ์ของการมีสัมพันธภาพระหว่างบุคคลในนักศึกษาวิทยาลัย 211 คน โดยใช้แบบวัดความหวังของ Snyder (Snyder, 1991) พบว่า นักศึกษาที่มีความหวังสูงจะมีความสามารถในการแก้ปัญหาได้ดีกว่านักศึกษาที่มีความหวังต่ำ นอกจากนี้ นักศึกษาที่มีความหวังสูงมีวิธีที่อิสระในการเผชิญกับความเครียดด้านการเรียนมากกว่า นักศึกษาที่มีความหวังต่ำ และผลการวิเคราะห์พหุคูณแบบขั้นตอนชี้ว่าความหวังเป็นตัวทำนายที่สำคัญของทั้งความพึงพอใจในชีวิตการศึกษาและความพึงพอใจในการเผชิญกับกิจกรรมต่าง ๆ

Lekander (2000) ได้ศึกษาทำความเข้าใจการตอบสนองต่อการได้รับการรักษาพยาบาลของผู้สูงอายุที่ป่วยอยู่ในโรงพยาบาลว่าผู้ดูแลผู้สูงอายุมีความรู้สึก และทัศนะอย่างไรในด้านการเผชิญปัญหา ความหวัง ความว่าเหว และทัศนะในเรื่องของจิตวิญญาณ พบว่าผู้ดูแลผู้สูงอายุใช้การเผชิญปัญหาแบบจัดการกับปัญหาด้วยการวางแผน และแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับปานกลาง ใช้การเผชิญปัญหาแบบเผชิญหน้ากับปัญหาในระดับต่ำ ส่วนความหวังมีระดับสูง ความว่าเหวมีระดับปานกลาง และทัศนะของจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์กับการทำกิจกรรมทางจิตวิญญาณสูง นอกจากนี้ยังพบว่าความหวัง มีความสัมพันธ์ทางลบกับความว่าเหว ส่วนทัศนะของจิตวิญญาณมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหาแบบจัดการกับปัญหาด้านการวางแผน

Wonghongkul (2000) ได้ตรวจสอบระดับของความไม่แน่นอน รูปแบบของการประเมินความเครียด ระดับของความหวัง และรูปแบบการเผชิญปัญหาในผู้ที่เป็นมะเร็งเต้านม รวมถึงการตรวจสอบความสัมพันธ์และอิทธิพลของ ความไม่แน่นอน การประเมินความเครียด และความหวังกับการเผชิญปัญหา พบว่า ผู้ที่เป็นมะเร็งเต้านมมีความหวังในระดับสูง และความไม่แน่นอนในระดับต่ำ เนื่องจากพวกเขาประเมินระดับการถูกคุกคาม และอันตรายจากการป่วยในระดับที่ต่ำ และใช้การเผชิญปัญหาแบบการวางแผนน้อย ถัดมาใช้แบบการประเมินใหม่ทางบวก การยอมรับ และการหลีกเลี่ยงปัญหา นอกจากนี้ยังพบว่า ความหวังจะมีอิทธิพลทางบวกต่อการเผชิญปัญหาแบบการประเมินใหม่ทางบวก

Oskin (1996) ได้ทำการศึกษาวิจัยผลกระทบจากความรุนแรงที่มีต่อความหวังของเด็ก กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กอายุตั้งแต่ 8- 12 ปี จำนวน 99 คน ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีความรุนแรง ใช้เครื่องมือประเมินความหวังของเด็ก ของ Snyder(1994) และการสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบระหว่างการถูกเป็นเหยื่อของความรุนแรงกับความหวัง เด็กผู้หญิงจะมีประสบการณ์การเป็นเหยื่อของความรุนแรงแตกต่างจากเด็กผู้ชาย โดยผู้หญิงมีแนวโน้มใช้การเผชิญปัญหาแบบ มุ่งจัดการกับอารมณ์ เพราะพวกเขาไม่สามารถควบคุมสถานการณ์ได้ ส่วนเด็กผู้ชายใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา เพราะพวกเขาควบคุมสถานการณ์ได้

งานวิจัยที่เกี่ยวกับความหวังและการวิจัยเชิงคุณภาพ

Sutherland (1993) ได้ศึกษาประสบการณ์ชีวิตเกี่ยวกับความหวัง โดยศึกษาปรากฏการณ์ความหวังจากทัศนคติส่วนบุคคล ด้วยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้การสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้างและบันทึกข้อมูลด้วยเครื่องบันทึกเทป กับนักจิตวิทยา จำนวน 7 คน โดยถามให้นักจิตวิทยายกบรรยายถึงประสบการณ์ความหวังและมุมมองเกี่ยวกับความหวัง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ที่แสดงถึงความเข้าใจส่วนบุคคลถึงประสบการณ์ชีวิต ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า ปรากฏการณ์ของความหวังมีความซับซ้อน เป็นพลวัต และยากจะเข้าใจ ข้อมูลที่ได้จากการบรรยายของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเฉพาะของบุคคล และธรรมชาติของความหวังในแต่ละบุคคล

Stjohn (2000) ศึกษาความสัมพันธ์ของความหวัง และเอกลักษณ์ส่วนบุคคล ด้วยการศึกษาด้านเชิงปริมาณ และเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 40 คน เป็นชาย 9 คน และหญิง 31 คน นำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมาใช้เพื่อวัดความสำเร็จในเป้าหมาย รวมถึงการกระทำ และการปรับตัวเมื่อพบกับความเครียดในชีวิต พบว่า ความหวังประเมินได้จากความตั้งใจ และแนวทางที่จะให้ไปถึงความสำเร็จ และพบว่า คะแนนของความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับคะแนนการมีเอกลักษณ์ส่วนบุคคล และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

จากการประมวลแนวคิดของความหวังและการเผชิญปัญหา รวมถึงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องข้างต้น จะเห็นว่าความหวังมีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหา เช่น บุคคลที่มีความหวังสูงจะมีความสามารถจัดการกับปัญหาได้ดี และเลือกใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ มากกว่าบุคคลที่มีความหวังต่ำ นอกจากนี้ความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหายังเกี่ยวข้องกับตัวแปรด้านเพศ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งมีผลต่อระดับความหวัง และรูปแบบในการเผชิญปัญหาด้วย อนึ่ง

ในประเทศไทยยังไม่พบงานวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ของความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา รวมถึงตัวแปรอิสระด้านเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งเป็นปัจจัยแวดล้อมที่แตกต่างกันอันอาจส่งผลต่อตัวแปรทั้ง 2 ด้วยเช่นกัน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาว่าความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาไทยมีความสัมพันธ์กันอย่างไร หรือไม่ และศึกษาความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาในกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาไทยที่มีภูมิหลังแตกต่างกันในด้านเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อเพิ่มความเข้าใจในธรรมชาติของนักศึกษา และเป็นองค์ความรู้ที่จะเป็นประโยชน์ ในการช่วยเหลือ และให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยาแก่นักศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

1. การออกแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วย 2 ส่วน ดังนี้

1.1 การวิจัยส่วนที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกัน ในด้าน เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

1.2 การวิจัยส่วนที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาลักษณะของความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (indepth interview) เป็นรายบุคคล

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 การวิจัยส่วนที่ 1 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยนักศึกษาชายและหญิงที่กำลังศึกษาในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต โดยผู้วิจัยสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) ตามตัวแปร เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา จำนวน 509 คน ที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ สามารถแจกแจงกลุ่มตัวอย่างได้ดังนี้

ตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างจำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา (N = 509)

สาขาวิชา	เพศ	ชั้นปีที่			รวม
		2	3	4	
วิทยาศาสตร์	ชาย	16	36	27	79
	หญิง	28	24	11	63
	รวม	(44)	(60)	(38)	(142)
สังคมศาสตร์	ชาย	34	38	28	100
	หญิง	30	57	52	139
	รวม	(64)	(95)	(80)	(239)
มนุษยศาสตร์	ชาย	21	13	7	41
	หญิง	35	39	13	87
	รวม	(56)	(52)	(20)	(128)
รวม		164	207	138	509

2.2 การวิจัยส่วนที่ 2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยส่วนนี้ ผู้วิจัยคัดเลือกมาจากการกลุ่มตัวอย่างในส่วนที่ 1 ซึ่งเป็นผู้ที่ยินดีให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก คัดเลือกได้จำนวน 20 คน เป็นนักศึกษาชายจำนวน 9 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 11 คน แบ่งเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงโดยมีเกรดเฉลี่ยมากกว่าและเท่ากับ 3.00 จำนวน 10 คน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือมีเกรดเฉลี่ยน้อยกว่า 2.00 จำนวน 10 คน ในการคัดเลือกผู้ให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมจากการวิจัยส่วนที่ 1 ทั้งสิ้น 509 ชุด มาแยกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงคือมีเกรดเฉลี่ยตั้งแต่ 3.00 ขึ้นไป และกลุ่มที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ที่มีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 โดยทั้ง 2 กลุ่มนั้นเป็นนักศึกษาที่มีความสมัครใจยินดีให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ ซึ่งให้เบอร์โทรศัพท์ที่สามารถติดต่อกลับได้ จากการคัดเลือกได้กลุ่มนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจำนวน 56 คน และกลุ่มนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจำนวน 44 คน

2. ผู้วิจัยสุ่มตัวอย่างอย่างง่ายเพื่อมาทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 2 กลุ่มสุ่มขึ้นมาทีละคน จากนั้นผู้วิจัยโทรศัพท์ติดต่อกลับไปยังนักศึกษาที่สุ่มได้ เพื่อชี้แจงวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์ ภายหลังได้นัดหมายวันเวลา และสถานที่เพื่อทำการสัมภาษณ์ อนึ่งถ้านักศึกษาไม่ยินดีให้สัมภาษณ์ผู้วิจัยจะคัดออกและสุ่มนักศึกษาขึ้นมาใหม่ ทำเช่นนี้จนได้นักศึกษายินดีให้สัมภาษณ์จำนวน 20 คน เป็น

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน โดยในจำนวน 20 คนนี้เป็นนักศึกษาชายจำนวน 9 คน และนักศึกษาหญิงจำนวน 11 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.1 การวิจัยส่วนที่ 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยส่วนนี้ประกอบด้วยแบบวัด 2 แบบ คือ แบบวัดความหวัง(DSHS) และแบบวัดการเผชิญปัญหา(Coping scale) ซึ่งผู้วิจัยได้นำมาพัฒนาให้มีความสอดคล้องเหมาะสมกับนักศึกษาไทยก่อนนำไปใช้จริง ดังมีรายละเอียดต่อไปนี้

1. แบบวัดความหวัง (Domain Specific Hope Scale; DSHS)

แบบวัดความหวัง (Domain Specific Hope Scale; DSHS) ของ Sympson (1999) ซึ่งมีพื้นฐานแนวคิดความหวังมาจากทฤษฎีความหวังของ Snyder (1991,1994) เพื่อประเมินระดับความหวังในด้านต่างๆ ของชีวิตบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถาม 48 ข้อ

1.1 ลักษณะของแบบวัดความหวัง

แบบวัดความหวัง DSHS ซึ่งผู้วิจัยได้พัฒนามาจากแบบวัดของ Sympson เพื่อประเมินระดับความหวังในด้านต่างๆ ของชีวิตบุคคล ประกอบด้วยข้อคำถามทั้งหมด 30 ข้อ (ภาคผนวก ข) ประเมินความหวังใน 6 ด้าน ดังนี้

1) ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม (Social relationship) หมายถึง การประเมินความหวังในด้านสัมพันธภาพกับบุคคล และแนวทางที่บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่น มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 1 7 13 19 26

2) ด้านการเรียน (Academic) หมายถึง การประเมินความหวังในการเรียน ซึ่งเกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน มหาวิทยาลัย และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีข้อคำถาม จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ ข้อที่ 2 16 20 23 28

3) ด้านสัมพันธภาพความรัก (Romantic relationship) หมายถึง การประเมินความหวังในเรื่องสัมพันธภาพที่บุคคลมีกับคนรัก มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3 12 15 18 29

4) ด้านชีวิตครอบครัว (Family life) หมายถึง การประเมินความหวังที่เกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกในครอบครัว การได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับครอบครัว มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 4 8 11 24 30

5) ด้านการทำงาน (Work) หมายถึง การประเมินความหวังในการทำงานและการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม หรือชมรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัย มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5 9 17 21 27

6) ด้านกิจกรรมยามว่าง (Leisure) หมายถึง การประเมินความหวังในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ที่ทำให้บุคคลเกิดความพอใจ มีข้อคำถามจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 6 10 14 22 25

1.2 วิธีการตอบแบบวัด เกณฑ์การให้คะแนน และการแปลผล

ข้อคำถามแต่ละข้อในแบบวัดความหวังDSHS ของ Sympson (1999) ประเมินมาตรฐานค่า 8 ระดับโดยให้ผู้ตอบเลือกคำตอบแล้วเขียนตัวเลขลงในช่องว่างหน้าข้อความของแต่ละข้อ มีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

หมายเลข	ความหมาย	คะแนน	หมายเลข	ความหมาย	คะแนน
1	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง	1	5	เห็นด้วยน้อยมาก	5
2	ส่วนมากไม่เห็นด้วย	2	6	ค่อนข้างเห็นด้วย	6
3	ค่อนข้างไม่เห็นด้วย	3	7	ส่วนมากเห็นด้วย	7
4	ไม่เห็นด้วยน้อยมาก	4	8	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	8

ผลคะแนนที่ได้จากการรวมคะแนนความหวังทั้งฉบับ (48ข้อ) เข้าด้วยกัน มีช่วงคะแนนตั้งแต่ 48 - 384 คะแนน ส่วนคะแนนในแต่ละด้าน(6 ด้าน)นั้นได้จากการรวมคะแนนของแต่ละด้านเข้าด้วยกัน โดยในแต่ละด้านมีช่วงคะแนนตั้งแต่ 8 - 64 คะแนน

ส่วนแบบวัดความหวังที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นมีความยาว 30 ข้อ แต่ละข้อได้ปรับให้ตอบเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Likert scale) ให้เลือก 4 ระดับ ทั้งนี้เพื่อความกระชับและชัดเจนในการเลือกตอบของผู้ตอบ ส่วนการให้คะแนนจะให้ป็นรายข้อ มีรายละเอียดดังนี้

หมายเลข	ความหมาย	คะแนน
1	ไม่ตรงเลย	1
2	ไม่ค่อยตรง	2
3	ตรง	3
4	ตรงมาก	4

การแปลผลของผู้วิจัย ใช้เกณฑ์การแบ่งช่วงคะแนน โดยนำคะแนนรวมของความหวังมาหารด้วยจำนวนข้อทั้งหมด(30ข้อ) เพื่อปรับเป็นคะแนนเฉลี่ย ซึ่งมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1 - 4 โดยมีคะแนน 2.50 เป็นคะแนนปานกลาง

ช่วงคะแนน	ความหมาย
1.00 - 1.99	การมีความหวังในระดับต่ำ
2.00 - 2.49	การมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ
2.50 - 2.99	การมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
3.00 - 3.49	การมีความหวังสูง
3.50 - 4.00	การมีความหวังสูงมาก

1.3 การพัฒนาแบบวัดความหวัง

ผู้วิจัยนำแบบวัดความหวัง DSHS ของ Sympson (1999) มาพัฒนาเพื่อให้เหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาไทย โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดความหวังของ Snyder และ Sympson และได้ติดต่อกับ Snyder และ Sympson ที่มหาวิทยาลัยแคนซัส สหรัฐอเมริกาเพื่อขออนุญาตนำแบบวัดมาพัฒนาใช้กลุ่มตัวอย่างคนไทย ซึ่งก็ได้รับอนุญาต

2. แปลข้อคำถามจากแบบวัดความหวังฉบับภาษาต่างประเทศเป็นภาษาไทย จำนวน 48 ข้อ

3. นำแบบวัดความหวังไปประเมินคุณภาพของแบบวัด

1.4 การประเมินคุณภาพของแบบวัดความหวัง

1.4.1 การหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity)

ผู้วิจัยนำแบบวัดที่พัฒนาขึ้นไปตรวจสอบความถูกต้องในการแปลสำนวนภาษา โดยให้อาจารย์ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะจิตวิทยา 3 ท่านคือ รศ. สุภาพรรณ โคตรจรัส รศ.ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล และอาจารย์ ดร.กวรรณิการ์ นลราชสุวัจน์ ซึ่งผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ใน 3 ท่านมีความเห็นว่า ควรจะปรับลดข้อคำถามลง เพื่อความกระชับ และได้ปรับสำนวนภาษาและเนื้อหาให้เหมาะสมกับกลุ่มนักศึกษาไทย ผู้วิจัยจึงนำแบบวัดที่ผ่านการตรวจสอบแล้วจำนวน 48 ข้อ ไปทดลองใช้กับ นักศึกษาปริญญาตรีจำนวน 39 คน เพื่อตรวจสอบภาษาให้มีความเข้าใจความหมายตรงกัน จากนั้นนำแบบวัดมาหาค่าสหสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆที่เหลือทั้งหมดในแต่ละด้าน (CITC) และคัดเลือกข้อคำถามออกมา 30 ข้อ ที่มีค่า CITC มากกว่า 0.2 ได้ข้อคำถามผ่านเกณฑ์ 26 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถามอีก 4 ข้อที่ไม่ผ่านเกณฑ์ จากนั้นนำแบบวัดให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบสำนวนภาษาอีกครั้ง

1.4.2 การหาค่าความตรงเชิงโครงสร้าง (Construct validity)

Sympson (1999) ตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของแบบวัดโดยนำข้อคำถามทั้ง 48 ข้อ ไปใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 343 คน และนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ได้องค์ประกอบของความหวัง 6 ด้าน คือด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการเรียน ด้านความรัก ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และด้านกิจกรรมยามว่าง จากนั้นนำมาหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน ระหว่างแบบวัด DSHS กับ Hope scale ของ Synder (1991) และ แบบวัดความซึมเศร้าของ Beck พบว่าแบบวัด DSHS มี ค่าสหสัมพันธ์ทางบวกกับ Hope scale มีค่า $.69$ ($p < .0005$) และมี ค่าสหสัมพันธ์ทางลบกับแบบวัดความซึมเศร้ามีค่า $-.45$ ($p < .0005$)

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้วิเคราะห์โครงสร้างของแบบวัด โดยเชื่อว่าโครงสร้างของความหวังที่ Sympson (1999) ค้นพบน่าจะเป็นลักษณะสากล และใช้ได้กับกลุ่มนักศึกษาไทย

1.4.3 การหาค่าความตรงตามสภาพ (Concurrent validity)

ผู้วิจัยได้นำแบบวัดความหวัง 30 ข้อที่ได้ ไปใช้คู่กับแบบวัดความซึมเศร้าของ Beck ซึ่งแปลเป็นไทยโดย ดวงพร หิรัญรัตน์(2543) โดยใช้กับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 45 คน เป็นการหาค่าความตรงตามสภาพด้วยวิธีการหาค่าสหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน พบค่าสหสัมพันธ์แบบวัดความหวังได้ค่า $-.42$ และมีระดับนัยสำคัญที่ $.01$ สอดคล้องกับงานวิจัยต่างๆ ที่พบว่าคะแนนความหวังมีความสัมพันธ์ทางลบกับคะแนนความซึมเศร้า

ผู้วิจัยนำแบบวัดความหวัง 30 ข้อ ไปหาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือในแต่ละด้าน (Corrected Item Total Correlation ; CITC) โดยนำไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 88 คน พบว่าทุกข้อมีค่า r สูงกว่า $.20$ โดยมีค่า r ตั้งแต่ $.28 - .65$ จากนั้นนำแบบวัดมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกข้อกระทงรายข้อ โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มคะแนนสูง และกลุ่มคะแนนต่ำ ร้อยละ 27 ด้วยการทดสอบค่าที (t-test) ด้วยการคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกสูงหรือมีค่า $t > 1.65$ ที่ระดับนัยสำคัญ $.05$ ซึ่งค่า t มีค่าอยู่ระหว่าง $2.74 - 6.97$ แสดงว่าผ่านเกณฑ์หมดทุกข้อ

1.4.4 การประเมินค่าความเที่ยง (reliability)

Sympson(1999) ได้หาค่าความเที่ยงแบบสอดคล้องภายใน (Internal consistency reliability) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ของแบบวัดความหวัง DSHS ทั้งฉบับ และของแต่ละด้าน พบว่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ $.93$ และยังหาค่า item-remainder coefficient มีค่า

เท่ากับ .30 - .62 ส่วนด้านย่อยของแบบวัดมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาเท่ากับ .86 - .93 และค่า item-remainder coefficient มีค่าระหว่าง .54 - .80

ส่วนของผู้วิจัยนำแบบวัดความหวังที่ได้ผ่านการตรวจสอบค่าความตรงมา ตรวจสอบความเที่ยง โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ระดับความเที่ยงดังนี้

ความหวัง	สัมประสิทธิ์แอลฟา
1. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	.73
2. ด้านการเรียน	.72
3. ด้านความรัก	.68
4. ด้านชีวิตครอบครัว	.82
5. ด้านการทำงาน	.72
6. ด้านกิจกรรมยามว่าง	.70
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ	.89

2. แบบวัดการเผชิญปัญหา (Coping Scale)

แบบวัดการเผชิญปัญหาที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้พัฒนามาจากแบบวัดของ สุภาพรพรณ โคตรจรัส(2539) และสุภาพรพรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล(2544) ที่มีพื้นฐานมาจากแนวคิดทฤษฎีความเครียด และการเผชิญความเครียดของ Lazarus (1966; Lazarus & Folkman, 1984, 1988) และใช้กรอบอ้างอิงในการพัฒนากลวิธีการเผชิญปัญหาจากการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือของ Caver, Scheier & Weintraub (1989) และ Frydenberg & Lewis (1993; Frydenberg, 1997) และการวิเคราะห์โครงสร้างทางจิตมิติของแบบวัดการเผชิญปัญหา โดย Cook & Heppner (1997)

2.1 ลักษณะของแบบวัดการเผชิญปัญหา

เป็นแบบวัดที่รายงานตนเองถึงกลวิธีที่ใช้เมื่อประสบปัญหา หรือมีความเครียด มีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่าแบบ Likert scale 5 ระดับ ตั้งแต่ทำบ่อยมาก(5) ไปจนถึงไม่เคยทำเลย (1) ประกอบด้วยข้อคำถาม 55 ข้อ (ภาคผนวก ข) ประเมินรูปแบบการเผชิญปัญหา 3 แบบ ประกอบด้วยมาตราย่อย (Subscale) 17 ด้าน มีโครงสร้างดังนี้

โครงสร้างของแบบวัดการเผชิญปัญหา

แบบวัดการเผชิญปัญหาประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก 3 องค์ประกอบ และประกอบด้วยองค์ประกอบย่อยของการเผชิญปัญหา 17 ด้าน ดังนี้

1. การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา (Problem focused coping) เป็นองค์ประกอบที่แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหาโดยตรง ประกอบด้วยวิธีการเผชิญปัญหา 8 ด้านย่อย มีจำนวน 27 ข้อ ดังนี้

1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา (Active coping) และการวางแผน (Planning) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงกระบวนการในการลงมือแก้ปัญหาโดยตรง การใช้ความพยายามมากขึ้นในการแก้ปัญหา การดำเนินการแก้ตามขั้นตอน การคิดวิธีการเผชิญปัญหา ขั้นตอนในการดำเนินการ และการวางแผนสู่การปฏิบัติ มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 1 12 29 38 45

1.2 การทำงานหนัก และความสำเร็จในงาน (Work hard and achieve) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงความมุ่งมั่นสู่เป้าหมาย ความขยันหมั่นเพียร การทำงานหนัก และทำให้สำเร็จ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 2 13 51

1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง (Suppression of competing) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการระงับสิ่งที่จะเข้ามารบกวนความใส่ใจในการเผชิญปัญหาอย่างเต็มที่ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 22 30 39

1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา (Restraint coping) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการรอโอกาสที่เหมาะสมจึงลงมือ และต้องแน่ใจว่าจะไม่ทำให้เหตุการณ์เลวร้ายยิ่งขึ้นถ้าลงมือทำเสียก่อน มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 14 31 46

1.5 การตีความหมายใหม่ในทางบวก และการเติบโต (Positive reinterpretation and growth) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการจัดการกับความกดดันทางอารมณ์มากกว่าการเปลี่ยนสถานการณ์ โดยมองในแง่บวก มองหาส่วนดีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น เรียนรู้จากประสบการณ์ที่ได้รับนั้น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 3 23 40

1.6 การยอมรับ (Acceptance) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการยอมรับความเป็นจริงตามสถานการณ์ รวมถึงมองโลกในแง่บวก มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 4 32 52

1.7 การหาทางผ่อนคลาย (Relaxation) ประกอบด้วยข้อความที่แสดงถึงการทำกิจกรรมที่ชอบ ทำงานอดิเรก การดูแลสุขภาพร่างกาย หาความเพลิดเพลิน เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ มีจำนวน 4 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 15 24 41 47

1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม (Seek to belong) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการปฏิบัติตนในความใส่ใจ และเห็นความสำคัญในสัมพันธภาพกับผู้อื่น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 5 33 53

2. การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Social support seeking) เป็นองค์ประกอบในการเผชิญปัญหาด้านที่แสดงถึงความพยายามในการจัดการกับปัญหา ด้วยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่างๆ ประกอบด้วยวิธีในการเผชิญปัญหา 2 ด้านย่อย รวม 8 ข้อ ดังนี้

2.1 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา (Seeking instrumental social support; SISS) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการขอคำปรึกษา ขอข้อมูลของเหตุการณ์เพิ่มเติม ขอทราบแนวทางการเผชิญปัญหาจากผู้ที่เคยประสบเหตุการณ์เช่นเดียวกัน หรือ ขอคำปรึกษาจากผู้เชี่ยวชาญ มีจำนวน 5 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 6 16 21 25 42

2.2 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ (Seeking emotion social support ; SESS) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงความพยายามผ่อนคลายความเครียด โดยการพูดระบายความทุกข์เพื่อขอความเห็นใจ คำปลอบโยน รวมทั้ง การหาที่พึ่งทางใจ เช่น ศาสนา มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 7 17 34

3. การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง (Avoidance) เป็นองค์ประกอบในการเผชิญปัญหาด้านที่แสดงถึงการไม่สามารถเผชิญปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา ประกอบด้วยวิธีในการเผชิญปัญหา 7 ด้านย่อย รวม 20 ข้อ ดังนี้

3.1 การปฏิเสธ (Denial) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการปฏิเสธความจริงที่เกิดขึ้น และไม่สนใจต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น มีจำนวน 2 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 8 48

3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม (Behavioral disengagement) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการลดความพยายามในการแก้ไขปัญหา เป็นพฤติกรรมที่ช่วยตนเองไม่ได้ มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 18 43 55

3.3 การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด (Mental disengagement) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการลดความกดดันทางอารมณ์โดยการไม่คิดถึงปัญหา หรือเหตุการณ์ที่ก่อให้เกิดความเครียด โดยหันไปทำกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง และไม่นำสู่การแก้ปัญหา หรือคิดว่าเหตุการณ์จะคลี่คลายได้เอง มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 9 26 35

3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว (Keep to self) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการไม่เปิดเผยความคิดความรู้สึกต่าง ๆ ของตนให้ผู้อื่นรู้ รวมถึงการหลีกเลี่ยงการพบปะผู้อื่น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 10 19 49

3.5 การตำหนิตนเอง (Self blame) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงความคิดที่เป็นการลงโทษตนเอง การตำหนิตนเอง มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 27 36 44

3.6 การเป็นกังวล (Worry) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงความกังวลในเหตุการณ์ต่างๆ กังวลถึงอนาคต มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 11 37 50

3.7 การระบายออกทางอารมณ์ (Focus on venting of emotion) ประกอบด้วยข้อคำถามที่แสดงถึงการใส่ใจต่ออารมณ์ความรู้สึกที่มี และระบายความรู้สึกนั้นต่อสิ่งต่างๆ อาจหมกมุ่นกับอารมณ์มากขึ้น หรือไม่ก่อให้เกิดประโยชน์ใด ๆ และอาจก่อให้เกิดอุปสรรค และปัญหา มากขึ้น มีจำนวน 3 ข้อ ได้แก่ข้อที่ 20 28 54

2.2 วิธีการตอบแบบวัด และเกณฑ์การให้คะแนน

แบบวัดการเผชิญปัญหา มีข้อคำถาม 55 ข้อ แต่ละข้อเป็นมาตราส่วนประมาณค่าแบบ Likert scale มี 5 ระดับ โดยให้ผู้ตอบพิจารณาว่าเมื่อตนพบเหตุการณ์ที่ยุ่งยาก เป็นปัญหาหรือเมื่อรู้สึกเครียด โดยทั่วไปจะใช้วิธีใดบ้างในการโต้ตอบต่อความเครียด ซึ่งมีลักษณะและเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

1 = ไม่เคยทำเลย	หมายถึง โดยทั่วไปจะไม่ทำเช่นนั้นเลย	1 คะแนน
2 = ไม่ค่อยได้ทำ	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นบ้างเล็กน้อย	2 คะแนน
3 = ทำและไม่ทำพอๆ กัน	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นในปริมาณปานกลาง	3 คะแนน
4 = ทำค่อนข้างบ่อย	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นส่วนใหญ่	4 คะแนน
5 = ทำบ่อยมาก	หมายถึง โดยทั่วไปจะทำเช่นนั้นเป็นประจำ	5 คะแนน

2.3 การแปลผลแบบวัดการเผชิญปัญหา

ผู้วิจัยใช้เกณฑ์การแบ่งเป็นช่วงคะแนน (1997) โดยการนำคะแนนรวมของการเผชิญปัญหาแต่ละด้านมาหารด้วยจำนวนข้อของด้านนั้นๆ เพื่อปรับเป็นคะแนนเฉลี่ย ซึ่งกลวิธีการเผชิญปัญหาจะมีช่วงคะแนนอยู่ระหว่าง 1-5 โดยมีคะแนน 3 เป็นคะแนนปานกลาง ความหมายของคะแนนแบ่งตามเกณฑ์ดังนี้

ช่วงคะแนน	ความหมาย : ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหานั้น
1.00 - 2.49	น้อย
2.50 - 2.99	ปานกลางถึงค่อนข้างน้อย
3.00 - 3.49	ปานกลางถึงค่อนข้างมาก
3.50 - 5.00	มาก

2.4 การพัฒนาแบบวัดการเผชิญปัญหา

ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดการเผชิญปัญหา รวมถึงการประเมินจากเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และเครื่องมือแบบวัดกลวิธีการเผชิญปัญหาฉบับพัฒนาแล้วภาษาไทย ของสุภาพรรณ โคตรจรัส (2539) เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาปรับปรุงข้อคำถามเพื่อความเหมาะสมกับกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยได้พัฒนาเครื่องมือร่วมกับคณะผู้วิจัยอีก 3 ท่าน ได้แก่ รัชณีย์ แก้วคำศรี เปรมพร มั่นเสมอ และ กรกวรรณ สุพรรณวรรษา เพื่อพัฒนาเครื่องมือใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาไทย โดยคณะผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยของสุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล ที่นำแบบวัด COPE ของ Carver, Scheier and Weintraub (1989) และแบบวัด Adolescent Coping Scale (ACS) ของ Frydenber and Lewis (1993) มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา ซึ่งคณะผู้วิจัยได้ปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาเครื่องมือโดยตลอดผู้เชี่ยวชาญ คือ รศ.ดร. ชุมพร ยงกิตติกุล และ รศ. สุภาพรรณ โคตรจรัส

3. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบวัดการเผชิญปัญหา เพื่อเป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อคำถามจำนวน 92 มาแบ่งออกเป็น 2 ฉบับ A และ B ฉบับละ 46 ข้อ โดยให้แต่ละด้านมีจำนวนข้อเท่าๆ กันในแต่ละฉบับ รวมถึงทำการสลับข้อความแต่ละด้านให้คละกัน จากนั้นนำแบบวัดฉบับ A และ B ไปทดลองใช้กับกลุ่มนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 50 คน เพื่อปรับภาษา และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อคัดเลือกรายชื่อโดยดูจากค่า Corrected Item Total Correlation (CITC) ซึ่งคณะผู้วิจัยได้พิจารณาร่วมกับผู้เชี่ยวชาญ ทั้ง 2 ท่านด้วย และเลือกข้อความที่มีค่าสูงในแต่ละด้าน จะได้ข้อคำถามทั้งหมด 55 ข้อ สำหรับใช้กับกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้ จากนั้นดำเนินการประเมินคุณภาพของแบบวัดต่อไป

2.5 การประเมินคุณภาพของแบบวัดการเผชิญปัญหา

2.5.1 การตรวจสอบความตรงตามสภาพ (Concurrent validity)

ผู้วิจัยนำข้อคำถามของแบบวัดการเผชิญปัญหา จำนวน 55 ข้อ ที่คัดเลือกแล้วไปทดลองใช้ครั้งที่ 2 กับนักศึกษาจำนวน 125 คน นำข้อมูลที่ได้มาหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ทั้งหมดในแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation : CITC) อีกครั้งหนึ่ง ได้ค่าสหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .23 - .71

จากนั้นนำคะแนนมาทดสอบค่าที (t-test) โดยทดสอบความแตกต่างระหว่างคะแนนของกลุ่มสูง กับกลุ่มต่ำ จำนวนคนในแต่ละกลุ่มคิดเป็นร้อยละ 27 ของกลุ่มทั้งหมด ผู้วิจัยคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าที สูงกว่า 1.66 ซึ่งเป็นค่าที่ระดับนัยสำคัญ .05 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลได้

ค่าที่อยู่ระหว่าง 1.71 - 15.02 ผู้วิจัยได้ข้อความของแบบวัดฉบับนี้จำนวน 55 ข้อ (ดังรายละเอียดในภาคผนวก ง)

2.5.2 การหาค่าความเที่ยง (reliability)

นำคะแนนจากแบบวัดการเผชิญปัญหาทั้ง 55 ข้อจากนักศึกษาจำนวน 125 คน ไปหาค่าความเที่ยงด้วยการประเมินค่าความคงที่ภายใน (internal consistency) ด้วยสูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงดังนี้

กลวิธีการเผชิญปัญหา	ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
แบบมุ่งจัดการกับปัญหา	.85
แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	.84
แบบหลีกเลี่ยง	.75
ค่าความเที่ยงทั้งฉบับ	.82

2.5.3 การหาเกณฑ์ปกติ

ผู้วิจัยหาค่าคะแนนที่ปกติ (Normalized T-score) เพื่อใช้แปลความหมายของคะแนนแบบวัด โดยนำคะแนนรวมในแต่ละด้านของรูปแบบการเผชิญปัญหาที่ได้จากนักศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างของการวิจัยครั้งนี้จำนวน 509 คน มาหาค่าคะแนนที่ (T-score) ด้วยสูตร $T = 50 + 10Z$ ได้ค่าคะแนนดิบของคะแนนรูปแบบการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา อยู่ระหว่าง 66 - 137 แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอยู่ระหว่าง 12 - 39 แบบหลีกเลี่ยง อยู่ระหว่าง 33 - 94 ค่าทีในแต่ละด้าน และค่าระดับเปอร์เซ็นต์ไทล์ ดังรายละเอียดในภาคผนวก จ.

3.2 การวิจัยส่วนที่ 2

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งมีโครงสร้างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อเป็นแนวคำถามในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษากรอบแนวคิดความหวังของ Sympson (1999) ที่ประกอบไปด้วยความหวัง 6 ด้าน คือ ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม ด้านการเรียน ด้านความรัก ด้านครอบครัว ด้านการทำงาน และด้านกิจกรรมยามว่าง จากนั้นผู้วิจัยได้สร้างแนวคำถามขึ้นมาจากรอบแนวคิดความหวังทั้ง 6 ด้าน และนำแนวคำถามการสัมภาษณ์ดังกล่าวไปทดลองใช้กับนักศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 2 คน เพื่อพัฒนาแนวคำถามให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย และให้มีภาษาที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น

2. ผู้วิจัยทำการถอดเทปสัมภาษณ์ และทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้น พบว่ายังมีข้อคำถามบางข้อที่ไม่ชัดเจน และการเรียงลำดับข้อคำถามยังไม่เหมาะสม ดังนั้นผู้วิจัยได้ทำการปรับปรุง และเพิ่มข้อคำถามเพื่อให้ได้ข้อมูลมากขึ้น จากนั้นได้นำแนวคำถามที่ได้ไปปรึกษาร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รศ.สุภาพวรรณ โคตรจรัส และอาจารย์ ดร. จิราพร เกศพิชญวัฒนา เพื่อปรับข้อคำถามให้เหมาะสมอีกครั้ง

3. นำข้อคำถามที่ปรับแล้วไปทดลองใช้กับนักศึกษาอีกครั้ง จำนวน 1 คน เพื่อพิจารณาความเข้าใจในข้อคำถาม และความราบรื่นในการสัมภาษณ์ จากนั้นนำมาปรับให้เหมาะสม เพื่อจะนำไปใช้จริง

4. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกนั้นสร้างขึ้นตามวัตถุประสงค์ และแนวคิดตามการวิจัย ซึ่งสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ สำหรับตัวอย่างแนวคำถามในการสัมภาษณ์ดังรายละเอียดในภาคผนวก ฉ.

4. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย และการเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 การวิจัยส่วนที่ 1

1. ผู้วิจัยนำหนังสือจากคณะจิตวิทยาจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เพื่อขอความร่วมมือในการวิจัยไปยังมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต และสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยซึ่งเป็นผู้ดูแลมหาวิทยาลัยเอกชน เพื่อพิจารณา และตรวจสอบเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลก่อนนำไปใช้จริงกับนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชน จากนั้นทางสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยจึงออกหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปยังมหาวิทยาลัยในความดูแล ดังกล่าว

2. ในมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 6 แห่ง มี 4 แห่ง คือมหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ที่ทางมหาวิทยาลัยเก็บข้อมูลให้ผู้วิจัย ส่วนมหาวิทยาลัยหอการค้าไทยทางมหาวิทยาลัยเก็บข้อมูลให้ครั้งหนึ่ง อีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง และ มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิตผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งได้ข้อมูลทั้งสิ้นจำนวน 509 ชุด ที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์

4.2 การวิจัยส่วนที่ 2

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลด้วยตนเองโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับนักศึกษา จำนวน 20 คน จำแนกเป็น นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน และ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน ผู้วิจัยดำเนินตามขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์ตามเกณฑ์ที่กำหนด และศึกษาข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับกลุ่มตัวอย่างว่าเป็นใคร ศึกษาอยู่ที่ใด คณะอะไร มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนเท่าไร จากนั้นติดต่อทางโทรศัพท์กับกลุ่มตัวอย่าง ผู้วิจัยแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์เพื่อขอความร่วมมือในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก และถามความสมัครใจ ภายหลังจากตอบตกลงผู้วิจัยนัดหมายวันเวลา และสถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ก่อนการสัมภาษณ์ผู้วิจัยดำเนินการวางแผนการสัมภาษณ์ ด้วยการทำความเข้าใจกับข้อคำถาม พร้อมทั้งเตรียมอุปกรณ์เครื่องบันทึกเสียง

2. ขั้นเริ่มการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ผู้วิจัยแนะนำตัว บอกวัตถุประสงค์ของการวิจัย และขอเวลาในการสัมภาษณ์ รวมถึงบอกให้ผู้รับการสัมภาษณ์ทราบถึงการเก็บรักษาข้อมูลเป็นความลับ เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์รู้สึกสบายใจ และไว้วางใจในการให้ข้อมูล และขออนุญาตบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ ซึ่งแล้วแต่ความสมัครใจของผู้รับการสัมภาษณ์ ในขั้นนี้ผู้วิจัยจะชวนผู้รับการสัมภาษณ์พูดคุยเรื่องต่างๆ ไปก่อน เพื่อสร้างบรรยากาศให้รู้สึกเป็นกันเองมากขึ้น และเป็นการอุ่นเครื่องการสัมภาษณ์

3. ขั้นสัมภาษณ์ และบันทึกข้อมูล ผู้วิจัยใช้แนวคำถามที่เตรียมไว้เป็นแนวทางในการสัมภาษณ์ ซึ่งคำถามสามารถยืดหยุ่นได้ตามสถานการณ์ ในขั้นนี้ผู้วิจัยถามคำถาม และเป็นผู้รับฟังที่ดี โดยมีการแสดงออกด้วยการตั้งใจฟัง สนใจ ยอมรับ และร่วมรู้สึก เพื่อให้ผู้รับการสัมภาษณ์รู้สึกเข้าใจ และเต็มใจให้ข้อเท็จจริงจากประสบการณ์ นอกจากนี้จะทำการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์ด้วย

4. ขั้นสิ้นสุดการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยกล่าวขอบคุณผู้รับการสัมภาษณ์ที่ให้ความร่วมมือ

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 การวิจัยส่วนที่ 1

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS ในการคำนวณ และวิเคราะห์ค่าสถิติ ดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐานได้แก่ค่าเฉลี่ย(Mean)และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของคะแนนความหวัง และคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหา
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบสามทาง (Three - way ANOVA) โดยใช้ข้อมูลส่วนตัว ได้แก่ เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของกลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแปรอิสระ และวิเคราะห์กับตัวแปรตามทีละตัว คือคะแนนความหวังและคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหา
3. ในการวิเคราะห์ความแปรปรวนแต่ละครั้ง หากพบว่าผลหลักแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนของความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาเป็นรายคู่ในกรณีที่ตัวแปรอิสระมีการแบ่งเป็น 2 ระดับ ซึ่งได้แก่ เพศ และจะใช้การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่โดยวิธีการของ Dunnett 's T3 ในกรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนกมากกว่า 2 ระดับ ในงานวิจัยนี้ได้แก่ ตัวแปรชั้นปี (ที่ 2 ปีที่3 และปีที่ 4) ตัวแปรสาขาวิชา (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์) และตัวแปรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน(สูง ปานกลาง และต่ำ) หากพบว่ามีความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรถึงระดับนัยสำคัญ ผู้วิจัยใช้วิธีการลงจุดในกราฟจากค่าเฉลี่ยคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา เพื่อแสดงปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร
4. หาค่าความสัมพันธ์ของความหวังกับกลวิธีการเผชิญปัญหาโดยคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

5.2 การวิจัยส่วนที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. ถอดเทปบทสัมภาษณ์แบบคำต่อคำ(verbatim) ออกมาจากกลุ่มตัวอย่างทั้ง 20 ราย จากนั้นทำการตรวจสอบความถูกต้องด้วยการเปรียบเทียบกับกริ่งเทปบันทึกบทสัมภาษณ์ซ้ำ
2. ในขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยอ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดซ้ำหลาย ๆ รอบ แล้วถอดรหัสข้อความ(coding) วางเกณฑ์และระบุเนื้อหาสำคัญ(theme) ที่ได้จากการถอดเทปบทสัมภาษณ์
3. จัดหมวดหมู่ (categories) ของเนื้อหาสำคัญที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน และตั้งชื่อหมวดหมู่ตามลักษณะเนื้อหาสำคัญนั้น ๆ
4. การตรวจสอบข้อมูล และความน่าเชื่อถือของผลการวิเคราะห์ข้อมูล ด้วยการนำบทสัมภาษณ์ที่ได้จากการถอดเทปแล้วมาตรวจสอบความน่าเชื่อถือโดยวิธีให้ผู้ที่มีความรู้ในด้านจิตวิทยา รวมถึงมีความรู้ ความเข้าใจและผ่านประสบการณ์ในดำเนินงานวิจัยเชิงคุณภาพ

ซึ่งได้แก่ มหาบัณฑิตที่ทำวิจัยเชิงคุณภาพ 1 คน และนิสิตปริญญาโทในสาขาวิชาจิตวิทยา การปรึกษาที่ได้ผ่านการเรียน และการมีประสบการณ์ทางด้านการวิจัยเชิงคุณภาพ จำนวน 1 คน อ่านบทสัมภาษณ์ที่เป็นตัวอักษร (script) และทำการถอดรหัสข้อความ (coding) แล้วนำมาเปรียบเทียบดูความสอดคล้อง หรือความแตกต่างจากการถอดรหัสของผู้วิจัย จากนั้นผู้วิจัย และผู้ทำการตรวจสอบข้อมูลทั้ง 2 คน มาประชุม สรุปความคิดเห็นจากการถอดรหัสข้อความ โดยจะสรุปเลือกถอดรหัสข้อความจากความคิดเห็นที่ตรงกัน ถ้าวัดข้อความใดมีความเห็นต่างกันจะพิจารณาร่วมกันอีกครั้งเพื่อหาข้อสรุปใหม่จนได้ข้อสรุปที่ตรงกัน ซึ่งในขั้นนี้เรียกว่าการทำ member checking

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรก เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีความแตกต่างกันในด้านเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา ในส่วนที่สอง เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน ซึ่งขอเสนอผลการวิจัยเป็นลำดับดังนี้

1. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งหมด
2. ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชาและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง
 - 2.1.1 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา
 - 2.1.2 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.1.3 จำแนกตาม ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา
 - 2.2.1 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา
 - 2.2.2 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.2.3 จำแนกตาม ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม
 - 2.3.1 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา
 - 2.3.2 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.3.3 จำแนกตาม ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 - 2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง
 - 2.4.1 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา
 - 2.4.2 จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.4.3 จำแนกตาม ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

3. ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา ด้วยวิธีการของเพียร์สัน

ผลการวิจัยส่วนที่ 1

1. ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรทั้งหมด

ตารางที่ 2 แสดงจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนน ความหวัง และ กลวิธีการเผชิญปัญหา ของนักศึกษาจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (N = 509)

ตัวแปร	จำนวน (คน)	ร้อยละ	ความหวัง		กลวิธีการเผชิญปัญหา					
					แบบมุ่งจัดการ กับปัญหา		แบบแสวงหาการ สนับสนุนทางสังคม		แบบหลีกเลี่ยง	
			M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
เพศ										
ชาย	220	43.2	2.87	0.35	3.74	0.40	3.37	0.63	2.96	0.56
หญิง	289	56.8	2.90	0.34	3.75	0.43	3.65	0.58	3.09	0.51
ชั้นปีที่										
2	164	32.2	2.86	0.36	3.69	0.42	3.51	0.59	2.99	0.50
3	207	40.7	2.89	0.31	3.78	0.40	3.52	0.57	3.01	0.54
4	138	27.1	2.89	0.37	3.76	0.44	3.55	0.71	3.11	0.56
สาขาวิชา										
วิทยาศาสตร์	142	27.9	2.90	0.35	3.72	0.39	3.48	0.61	2.98	0.53
สังคมศาสตร์	239	47.0	2.92	0.34	3.79	0.41	3.56	0.61	3.02	0.54
มนุษยศาสตร์	128	25.1	2.80	0.34	3.67	0.47	3.53	0.64	3.12	0.52
ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน										
ต่ำ	151	29.7	2.76	0.35	3.63	0.44	3.42	0.64	3.09	0.54
ปานกลาง	190	37.3	2.92	0.33	3.80	0.39	3.52	0.63	2.98	0.52
สูง	168	33.0	2.96	0.33	3.77	0.41	3.63	0.57	3.04	0.54
รวม	509	100	2.88	0.34	3.74	0.42	3.53	0.61	3.03	0.54

ตารางที่ 2 แสดงถึงคะแนนความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของกลุ่มตัวอย่าง 509 คน โดยพบว่า

1.1 ความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

1.1.1 นักศึกษามีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง คะแนนความหวังมีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 4 โดยมีคะแนน 2.50 เป็นคะแนนปานกลาง ความหมายของคะแนนแบ่งตามเกณฑ์ดังนี้ ช่วงคะแนน 1.00 – 1.99 แสดงถึง การมีความหวังในระดับต่ำ ช่วงคะแนน 2.00 – 2.49 แสดงถึง การมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างต่ำ ช่วงคะแนน 2.50 – 2.99 แสดงถึงการมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง ช่วงคะแนน 3.00 – 3.49 แสดงถึงการมีความหวังในระดับสูง และช่วงคะแนน 3.50 - 4.00 แสดงถึงการมีความหวังในระดับสูงมาก เมื่อพิจารณานักศึกษาโดยรวม และพิจารณาตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ดังกล่าว พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง

1.1.2 นักศึกษาโดยรวมใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ คือ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือ การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง คะแนนเฉลี่ยของกลวิธีการเผชิญปัญหาปรากฏในตารางที่ 2 คะแนนการเผชิญปัญหาที่มีช่วงคะแนนระหว่าง 1 ถึง 5 โดยมีคะแนน 3 เป็นคะแนนปานกลาง ความหมายของคะแนนแบ่งตามเกณฑ์ดังนี้ คือ ช่วงคะแนน 1.00 – 2.49 แสดงถึง การใช้วิธีการนั้นน้อย ช่วงคะแนน 2.50 – 2.99 แสดงถึง การใช้วิธีการนั้นปานกลางถึงค่อนข้างน้อย ช่วงคะแนน 3.00 – 3.49 แสดงถึง การใช้วิธีการนั้นปานกลางถึงค่อนข้างมาก และช่วงคะแนน 3.50 – 5.00 แสดงถึง การใช้วิธีการนั้นมาก

เมื่อพิจารณานักศึกษาตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเกณฑ์ดังกล่าว พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ คือ ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพคือแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง โดยที่นักศึกษาทั้งชายและหญิงในทุกชั้นปี ทั้งสามสาขาวิชา และในทั้งสามระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างก็ใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาในระดับสูง และใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง และพบว่า นักศึกษาในทั้งสามระดับชั้นปี นักศึกษาหญิง และนักศึกษาในสาขาวิชาสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและปานกลางใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง ส่วนนักศึกษาชาย

นักศึกษาในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับต่ำ ต่างใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับค่อนข้างสูง

ก่อนทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่ เนื่องจากข้อมูลช่วงคะแนนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่รวบรวมได้ทำให้ผู้วิจัยจำเป็นต้องแบ่งเป็นกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำ นั้นมีช่วงที่แคบ ดังนั้นจึงทดสอบว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมีความแตกต่างกันจริง สามารถจัดเป็นกลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำได้หรือไม่ และหากผลการวิเคราะห์พบความแตกต่าง จะทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	89.91	2	44.96	1311.56***
ภายในกลุ่ม	17.34	506	0.03	
รวม	107.26	508		

***p < .001 F(2,506) = 4.66

ตารางที่ 4 การทดสอบค่าเฉลี่ยรายคู่ของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนด้วยวิธีการของ Dunnett's T3

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	คะแนน	n	M	SD	1	2	3
1. ต่ำ	≤ 2.24	151	2.01	0.16			
2. ปานกลาง	2.25 – 2.75	190	2.50	0.14	2 > 1		
3. สูง	≥ 2.76	168	3.10	0.24	3 > 1	3 > 2	

ผลจากตารางที่ 3 และ 4 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนทั้งสามระดับมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 แสดงว่าระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่แบ่งสามารถจัดเป็นกลุ่มสูง ปานกลาง และต่ำได้ ผู้วิจัยจึงทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานต่อไป

2. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ในเบื้องต้นก่อนที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง เนื่องจากเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน มีสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างแตกต่างกันมาก (ดังตารางที่ 1) ผู้วิจัยจึงทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของค่าความแปรปรวน (test of homogeneity of variance) ของตัวแปรตาม ก่อนจะทำการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง เพื่อแสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมาจากกลุ่มประชากรเดียวกัน หากผลการวิเคราะห์พบว่าไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ค่าความแปรปรวนสามทาง

ตารางที่ 5 แสดงการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน

ตัวแปรอิสระ	ตัวแปรตาม	ค่า F	ระดับนัยสำคัญ
2.1 ตัวแปรอิสระ จำแนกตาม	ความหวัง		
2.1.1 เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา		0.98	.48
2.1.2 เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.13	.32
2.1.3 ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.19	.24
2.2 ตัวแปรอิสระ จำแนกตาม	การเผชิญปัญหาแบบ มุ่งจัดการกับปัญหา		
2.2.1 เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา		1.09	.36
2.2.2 เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		0.57	.92
2.2.3 ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.07	.37
2.3 ตัวแปรอิสระ จำแนกตาม	การเผชิญปัญหาแบบ แสวงหาการสนับสนุนทาง สังคม		
2.3.1 เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา		1.43	.12
2.3.2 เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.77*	.03
2.3.3 ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		0.98	.49
2.4 ตัวแปรอิสระ จำแนกตาม	การเผชิญปัญหาแบบ หลีกเลี่ยง		
2.4.1 เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา		1.86*	.02
2.4.2 เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.52	.08
2.4.3 ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน		1.84*	.01

* $p < .05$ $F(17,491) = 1.67$

ผลจากตารางที่ 5 แสดงการทดสอบความเป็นเอกพันธ์ของความแปรปรวน พบว่า ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ยกเว้นการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา และจำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ที่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ที่เป็นเช่นนี้เพราะเป็นความคลาดเคลื่อนที่เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีความแตกต่างกัน จากนั้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์ความแปรปรวนต่อไป หากพบว่าผลหลักถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะใช้การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนเป็นรายคู่ในตัวแปรอิสระที่มีการแบ่งเป็น 2 ระดับในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ตัวแปรเพศ และใช้การทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ในกรณีที่ตัวแปรอิสระจำแนก 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ ตัวแปรชั้นปี (ปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4) สาขาวิชาที่เรียน (วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์) และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (ต่ำ ปานกลาง สูง) และหากพบว่าตัวแปรปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันถึงระดับนัยสำคัญจะใช้การนำเสนอเป็นกราฟแสดงความสัมพันธ์

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการ
เผชิญปัญหา ทั้ง 3 แบบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตัวแปรอิสระจำแนกตาม			จำนวน (คน)	ความหวัง		กลวิธีการเผชิญปัญหา					
เพศ	ชั้นปีที่	สาขาวิชา				มุ่งจัดการกับ ปัญหา		แสวงหาการ สนับสนุนทางสังคม		หลีกเลี่ยง	
						M	SD	M	SD	M	SD
ชาย	2	วิทยาศาสตร์	16	2.82	0.34	3.57	0.27	3.14	0.62	2.83	0.44
		สังคมศาสตร์	34	2.98	0.35	3.80	0.41	3.55	0.57	2.96	0.68
		มนุษยศาสตร์	21	2.75	0.40	3.60	0.48	3.26	0.78	2.95	0.37
		รวม	71	2.87	0.37	3.69	0.41	3.37	0.66	2.93	0.55
	3	วิทยาศาสตร์	36	2.89	0.26	3.76	0.33	3.34	0.56	2.95	0.46
		สังคมศาสตร์	38	2.88	0.32	3.81	0.34	3.29	0.54	3.02	0.58
		มนุษยศาสตร์	13	2.70	0.28	3.75	0.40	3.49	0.53	2.84	0.47
		รวม	87	2.86	0.29	3.78	0.34	3.36	0.55	2.96	0.51
	4	วิทยาศาสตร์	27	2.92	0.44	3.80	0.41	3.49	0.73	2.99	0.71
		สังคมศาสตร์	28	2.79	0.40	3.62	0.49	3.18	0.64	2.87	0.49
		มนุษยศาสตร์	7	3.00	0.31	3.93	0.38	3.82	0.61	3.43	0.68
		รวม	62	2.88	0.41	3.73	0.45	3.39	0.70	2.99	0.63
รวม			220	3.87	0.35	3.74	0.40	3.37	0.63	2.96	0.56
หญิง	2	วิทยาศาสตร์	28	2.85	0.36	3.62	0.39	3.62	0.50	2.96	0.50
		สังคมศาสตร์	30	2.96	0.38	3.83	0.44	3.73	0.44	3.06	0.43
		มนุษยศาสตร์	35	2.76	0.31	3.62	0.40	3.54	0.54	3.11	0.43
		รวม	93	2.85	0.36	3.69	0.42	3.62	0.50	3.05	0.45
	3	วิทยาศาสตร์	24	2.91	0.30	3.77	0.42	3.60	0.51	3.11	0.49
		สังคมศาสตร์	57	2.98	0.29	3.88	0.36	3.71	0.55	2.93	0.58
		มนุษยศาสตร์	39	2.84	0.60	3.63	0.52	3.58	0.59	3.14	0.59
		รวม	120	2.92	0.32	3.78	0.44	3.64	0.56	3.04	0.56
	4	วิทยาศาสตร์	11	3.08	0.43	3.75	0.54	3.80	0.68	3.01	0.56
		สังคมศาสตร์	52	2.89	0.31	3.76	0.41	3.70	0.66	3.21	0.43
		มนุษยศาสตร์	13	2.85	0.33	3.89	0.48	3.48	0.83	3.44	0.54
		รวม	76	2.91	0.34	3.78	0.44	3.68	0.69	3.22	0.48
รวม			289	2.90	0.34	3.75	0.43	3.65	0.58	3.09	0.51
รวมทั้งหมด			509	2.88	0.34	3.74	0.42	3.53	0.61	3.03	0.54

ตารางที่ 7 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการ
เผชิญปัญหา ทั้ง 3 แบบ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรอิสระจำแนกตาม			จำนวน (คน)	ความหวัง		กลวิธีการเผชิญปัญหา					
เพศ	ชั้นปีที่	ผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน				มุ่งจัดการ กับปัญหา		แสวงหาการ สนับสนุนทางสังคม		หลีกเลี่ยง	
						M	SD	M	SD	M	SD
ชาย	2	ต่ำ	25	2.76	0.45	3.56	0.48	3.32	0.73	2.92	0.58
		ปานกลาง	28	2.83	0.28	3.74	0.34	3.35	0.55	2.99	0.54
		สูง	18	3.02	0.34	3.79	0.40	3.47	0.75	2.84	0.54
		รวม	71	2.87	0.37	3.69	0.41	3.37	0.66	2.93	0.55
	3	ต่ำ	22	2.74	0.26	3.72	0.36	3.54	0.52	3.00	0.62
		ปานกลาง	38	2.88	0.34	3.80	0.33	3.26	0.57	3.00	0.42
		สูง	27	2.92	0.22	3.81	0.36	3.36	0.54	2.88	0.55
		รวม	87	2.86	0.29	3.78	0.34	3.36	0.55	2.96	0.51
	4	ต่ำ	19	2.70	0.44	3.55	0.47	3.11	0.67	2.99	0.50
		ปานกลาง	25	2.96	0.38	3.87	0.41	3.56	0.77	2.89	0.66
		สูง	18	2.93	0.36	3.73	0.44	3.45	0.56	3.11	0.72
		รวม	62	2.87	0.41	3.73	0.45	3.39	0.70	2.99	0.63
รวม			220	2.87	0.35	3.74	0.40	3.37	0.63	2.96	0.56
หญิง	2	ต่ำ	21	2.83	0.31	3.62	0.39	3.60	0.45	3.21	0.39
		ปานกลาง	29	2.86	0.39	3.70	0.44	3.57	0.57	2.94	0.47
		สูง	43	2.86	0.36	3.71	0.42	3.67	0.48	3.05	0.45
		รวม	93	2.85	0.36	3.69	0.42	3.62	0.50	3.05	0.45
	3	ต่ำ	31	2.73	0.29	3.72	0.52	3.40	0.60	3.21	0.64
		ปานกลาง	46	2.92	0.28	3.80	0.42	3.67	0.53	2.85	0.48
		สูง	43	3.03	0.32	3.80	0.41	3.79	0.50	3.10	0.54
		รวม	120	2.92	0.32	3.78	0.44	3.64	0.56	3.04	0.56
	4	ต่ำ	33	2.79	0.32	3.61	0.41	3.50	0.72	3.14	0.42
		ปานกลาง	24	2.98	0.32	3.96	0.40	3.79	0.71	3.29	0.58
		สูง	19	3.03	0.33	3.84	0.46	3.86	0.57	3.26	0.47
		รวม	76	2.91	0.34	3.78	0.44	3.68	0.69	3.22	0.48
รวม			289	2.90	0.34	3.75	0.43	3.65	0.58	3.09	0.51
รวมทั้งหมด			509	2.88	0.34	3.74	0.42	3.53	0.61	3.03	0.54

ตารางที่ 8 ค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการ
เผชิญปัญหา ทั้ง 3 แบบ จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรอิสระจำแนกตาม			จำนวน (คน)	ความหวัง		กลวิธีการเผชิญปัญหา					
ชั้นปี	สาขาวิชา	ผลสัมฤทธิ์ ทางการ เรียน				มุ่งจัดการ กับปัญหา		แสวงหาการ สนับสนุนทางสังคม		หลีกเลี่ยง	
				M	SD	M	SD	M	SD	M	SD
2	วิทยาศาสตร์	ต่ำ	10	2.76	0.35	3.42	0.32	3.30	0.70	3.08	0.55
		ปานกลาง	16	2.81	0.35	3.64	0.33	3.45	0.57	2.76	0.36
		สูง	18	2.96	0.33	3.66	0.37	3.53	0.55	2.96	0.52
		รวม	44	2.84	0.35	3.60	0.35	3.45	0.59	2.92	0.48
	สังคมศาสตร์	ต่ำ	14	3.02	0.35	3.81	0.38	3.71	0.43	3.11	0.72
		ปานกลาง	22	2.94	0.38	3.80	0.44	3.51	0.54	3.04	0.64
		สูง	28	2.96	0.38	3.83	0.43	3.69	0.54	2.93	0.45
		รวม	64	2.97	0.37	3.81	0.42	3.63	0.52	3.00	0.58
	มนุษยศาสตร์	ต่ำ	22	2.70	0.39	3.51	0.47	3.35	0.67	3.01	0.36
		ปานกลาง	19	2.84	0.28	3.69	0.38	3.43	0.62	3.04	0.39
		สูง	15	2.74	0.34	3.64	0.42	3.56	0.68	3.13	0.52
		รวม	56	2.76	0.34	3.61	0.43	3.43	0.65	3.05	0.41
รวม			164	2.86	0.36	3.69	0.42	3.51	0.59	3.00	0.50
3	วิทยาศาสตร์	ต่ำ	18	2.72	0.21	3.71	0.37	3.32	0.51	3.07	0.67
		ปานกลาง	21	2.96	0.29	3.80	0.34	3.42	0.58	3.01	0.43
		สูง	21	2.99	0.25	3.78	0.39	3.57	0.55	2.98	0.29
		รวม	60	2.90	0.27	3.76	0.37	3.44	0.55	3.02	0.47
	สังคมศาสตร์	ต่ำ	21	2.83	0.27	3.71	0.32	3.39	0.53	3.11	0.59
		ปานกลาง	43	2.95	0.34	3.86	0.37	3.57	0.61	2.90	0.52
		สูง	34	2.99	0.25	3.94	0.33	3.59	0.58	2.95	0.62
		รวม	95	2.94	0.30	3.85	0.35	3.53	0.58	2.97	0.57
	มนุษยศาสตร์	ต่ำ	14	2.61	0.33	3.72	0.70	3.74	0.63	3.23	0.67
		ปานกลาง	20	2.80	0.23	3.66	0.42	3.37	0.52	2.88	0.35
		สูง	18	2.98	0.39	3.59	0.40	3.75	0.52	3.15	0.65
		รวม	52	2.81	0.34	3.66	0.50	3.60	0.57	3.07	0.57
รวม			207	2.89	0.31	3.78	0.40	3.52	0.57	3.01	0.54
4	วิทยาศาสตร์	ต่ำ	9	2.87	0.43	3.59	0.31	3.47	0.84	3.18	0.60
		ปานกลาง	18	3.03	0.47	4.04	0.40	3.70	0.79	2.81	0.66
		สูง	11	2.94	0.40	3.54	0.40	3.47	0.47	3.14	0.70
		รวม	38	2.97	0.43	3.79	0.45	3.58	0.72	3.00	0.66
	สังคมศาสตร์	ต่ำ	34	2.74	0.37	3.54	0.45	3.38	0.71	3.05	0.41
		ปานกลาง	22	2.92	0.26	3.79	0.35	3.55	0.74	3.12	0.55
		สูง	24	2.97	0.32	3.87	0.44	3.70	0.63	3.12	0.51
		รวม	80	2.86	0.34	3.71	0.44	3.52	0.70	3.09	0.47
	มนุษยศาสตร์	ต่ำ	9	2.74	0.31	3.79	0.45	3.17	0.71	3.13	0.49
		ปานกลาง	9	2.96	0.27	3.96	0.47	3.89	0.66	3.56	0.51
		สูง	2	3.37	0.09	4.13	0.13	4.25	0.53	4.22	0.18
		รวม	20	2.90	0.33	3.90	0.44	3.60	0.76	3.43	0.57
รวม			138	2.89	0.37	3.76	0.44	3.55	0.71	3.11	0.56
รวมทั้งหมด			509	2.88	0.34	3.74	0.42	3.53	0.61	3.03	0.54

2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของความหวังกับตัวแปรอิสระ

2.1.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตารางที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวังจำแนกตาม เพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
เพศ	150.18	1	150.18	1.44	.230
ชั้นปี	258.08	2	129.04	1.24	.290
สาขาวิชา	548.03	2	274.01	2.64	.073
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
เพศ * ชั้นปี	103.97	2	51.99	0.50	.607
เพศ * สาขาวิชา	71.04	2	35.52	0.34	.711
ชั้นปี * สาขาวิชา	1288.69	4	322.17	3.10*	.015
เพศ * ชั้นปี * สาขาวิชา	394.55	4	98.64	0.95	.435
ความคลาดเคลื่อน	51036.88	491	103.95		
รวม	53925.14	508			

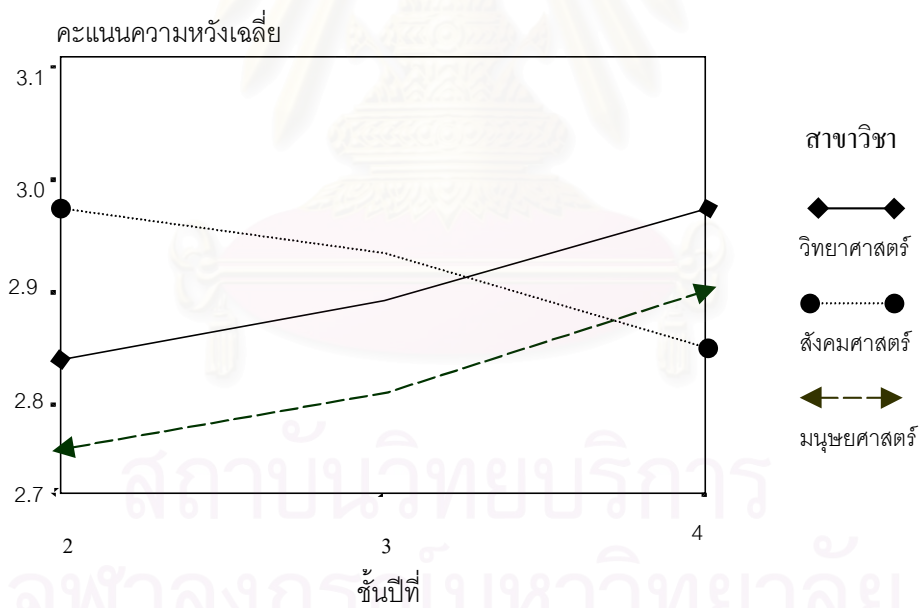
* $p < .05$ $F(4,491) = 2.39$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 9 พบว่า มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชา ที่ส่งผลต่อคะแนนความหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่านักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาทั้งสามชั้นปี และทั้งสามสาขาวิชา มีความหวังแตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอื่นที่ส่งผลต่อความหวังของนักศึกษา

ผลการทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชาด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ดังแสดงในตารางที่ 10 แสดงให้เห็นว่ามีคู่ปฏิสัมพันธ์ที่ส่งผลร่วมกันต่อคะแนนความหวังที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 นั่นคือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความหวังสูงกว่านักศึกษาชั้นปีที่ 2 สาขาวิชามนุษยศาสตร์

ตารางที่ 10 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Dennett's T3 ของคะแนนความหวัง
จำแนกตาม ชั้นปี และ สาขาวิชา

ชั้นปี	สาขาวิชา	n	M	SD	ความหวัง									
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. 2	วิทยาศาสตร์	44	2.84	0.35										
2. 2	สังคมศาสตร์	65	2.97	0.36	~									
3. 2	มนุษยศาสตร์	56	2.76	0.34	~	3<2								
4. 3	วิทยาศาสตร์	60	2.90	0.27	~	~	~							
5. 3	สังคมศาสตร์	94	2.94	0.30	~	~	~	~						
6. 3	มนุษยศาสตร์	52	2.81	0.34	~	~	~	~	~					
7. 4	วิทยาศาสตร์	38	2.97	0.44	~	~	~	~	~	~				
8. 4	สังคมศาสตร์	80	2.86	0.34	~	~	~	~	~	~	~			
9. 4	มนุษยศาสตร์	20	2.90	0.33	~	~	~	~	~	~	~	~		

ภาพที่ 2 คะแนนความหวังจำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา

2.1.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 11 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
ผลหลัก					
เพศ	88.62	1	88.62	0.88	.349
ชั้นปี	67.21	2	33.61	0.33	.717
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	3082.69	2	1541.34	15.25***	.000
ปฏิสัมพันธ์					
เพศ * ชั้นปี	214.74	2	107.37	1.06	.346
เพศ * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	35.26	2	17.63	0.17	.840
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	278.97	4	69.74	0.69	.599
เพศ * ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	378.39	4	96.85	0.96	.430
ความคลาดเคลื่อน	49613.98	491	101.05		
รวม	53925.14	508			

*** $p < .001$ $F(2,491) = 4.66$

ตารางที่ 12 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของคะแนนความหวัง จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	M	SD	ความหวัง		
				1	2	3
1. ต่ำ (≤ 2.24)	151	2.76	0.35			
2. ปานกลาง (2.25 – 2.75)	190	2.92	0.33	2 > 1		
3. สูง (≥ 2.76)	168	2.96	0.33	3 > 1	~	

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 11 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความหวังสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 12 แต่ไม่พบว่าทั้งนักศึกษาชายและหญิง และนักศึกษาในชั้นปีต่างก็มีความหวังแตกต่างกัน รวมถึงไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อความหวังของนักศึกษา

2.1.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง จำแนกตาม ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 13 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนความหวัง จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
ชั้นปี	446.24	2	283.12	2.26	.105
สาขาวิชา	269.03	2	134.52	1.37	.256
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2541.32	2	1270.66	12.859***	.000
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
ชั้นปี * สาขาวิชา	1185.83	4	296.46	3.01*	.018
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	484.47	4	121.12	1.23	.298
สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	474.21	4	118.55	1.20	.309
ชั้นปี * สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	970.00	8	121.25	1.23	.279
ความคลาดเคลื่อน	47511.04	482	98.57		
รวม	53925.14	508			

* $p < .05$ $F(4,482) = 2.39$, *** $p < .001$ $F(2,482) = 4.66$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 13 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาที่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลางมีความหวังสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 12 และพบว่าปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชาส่งผลต่อคะแนนความหวังอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั่นคือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความหวังสูงกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชามนุษยศาสตร์ ดังตารางที่ 10 และภาพที่ 2 แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกันและสาขาวิชาที่ต่างกันมีความหวังแตกต่างกัน

2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหากับตัวแปรอิสระ

2.2.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตารางที่ 14 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
เพศ	9.16	1	9.16	0.07	.787
ชั้นปี	755.21	2	377.60	3.02	.050
สาขาวิชา	317.93	2	158.96	1.27	.282
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
เพศ * ชั้นปี	33.49	2	16.74	0.13	.875
เพศ * สาขาวิชา	219.56	2	109.78	0.88	.417
ชั้นปี * สาขาวิชา	1797.94	4	449.49	3.59**	.007
เพศ * ชั้นปี * สาขาวิชา	179.03	4	44.76	0.36	.839
ความคลาดเคลื่อน	61480.62	491	125.22		
รวม	65274.81	508			

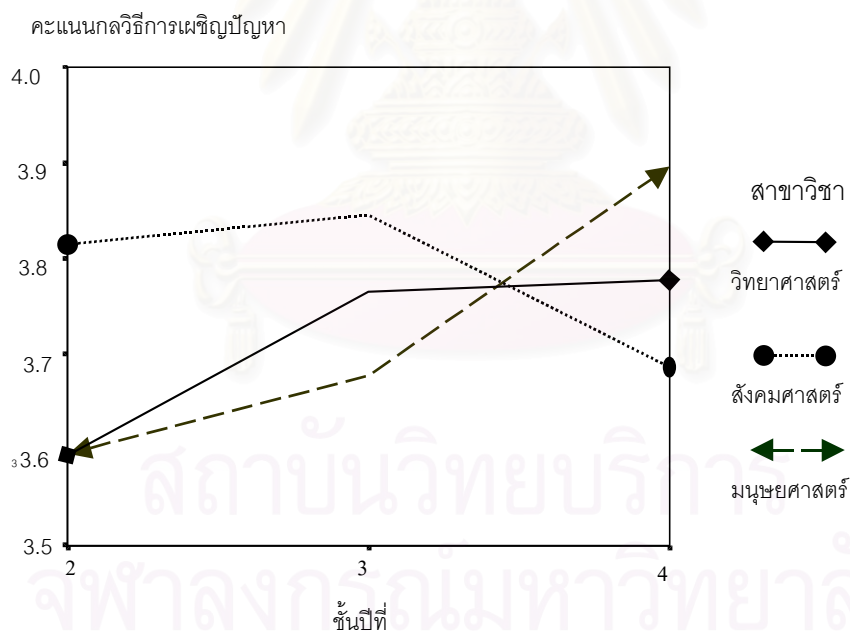
** $p < .01$ ($F_{4,491} = 3.36$)

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 14 พบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชา ที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่านักศึกษาชายและหญิง นักศึกษาต่างชั้นปี และสาขาวิชาต่างกันมีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาแตกต่างกัน

ผลการทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชาด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ดังตารางที่ 15 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชามนุษยศาสตร์

ตารางที่ 15 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Dennett's T3 ของการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตาม ชั้นปี และ สาขาวิชา

ชั้นปีที่	สาขาวิชา	n	M	SD	กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา									
					1	2	3	4	5	6	7	8	9	
1. 2	วิทยาศาสตร์	44	3.60	0.35										
2. 2	สังคมศาสตร์	65	3.82	0.41	~									
3. 2	มนุษยศาสตร์	56	3.61	0.43	~	~								
4. 3	วิทยาศาสตร์	60	3.76	0.37	~	~	~							
5. 3	สังคมศาสตร์	94	3.85	0.36	5>1	~	5>3	~						
6. 3	มนุษยศาสตร์	52	3.66	0.50	~	~	~	~	~					
7. 4	วิทยาศาสตร์	38	3.79	0.45	~	~	~	~	~	~				
8. 4	สังคมศาสตร์	80	3.71	0.44	~	~	~	~	~	~	~			
9. 4	มนุษยศาสตร์	20	3.90	0.44	~	~	~	~	~	~	~	~		

ภาพที่ 3 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตามชั้นปี และสาขาวิชา

2.2.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 16 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
ผลหลัก					
เพศ	33.80	1	33.80	0.27	.604
ชั้นปี	510.58	2	255.90	2.03	.132
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	2171.87	2	1085.94	8.64***	.000
ปฏิสัมพันธ์					
เพศ * ชั้นปี	168.99	2	84.50	0.67	.511
เพศ * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	18.62	2	9.31	0.74	.929
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	744.59	4	186.51	1.48	.206
เพศ * ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	87.82	4	21.95	0.18	.951
ความคลาดเคลื่อน	61680.89	491	125.62		
รวม	65274.81	508			

*** $p < .001$ $F(2,491) = 4.66$

ตารางที่ 17 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	M	SD	การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา		
				1	2	3
1. ต่ำ (≤ 2.24)	151	3.63	0.44			
2. ปานกลาง (2.25 – 2.75)	190	3.80	0.39	2 > 1		
3. สูง (≥ 2.76)	168	3.77	0.41	3 > 1	~	

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 16 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงและที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 17 ส่วนนักศึกษาชายและหญิง และนักศึกษาในชั้นปีต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาไม่แตกต่างกัน รวมถึงไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาของนักศึกษา

2.2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 18 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาจำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
ชั้นปี	799.61	2	399.81	3.34	.056
สาขาวิชา	686.77	2	343.38	2.87	.058
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1414.93	2	707.47	5.91**	.003
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
ชั้นปี * สาขาวิชา	1449.80	4	362.45	3.03*	.017
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	497.98	4	124.50	1.04	.386
สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	669.04	4	167.26	1.40	.234
ชั้นปี * สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1324.31	8	165.54	1.38	.201
ความคลาดเคลื่อน	57668.39	482	119.64		
รวม	65274.86	508			

* $p < .05$ $F(4,482) = 2.39$, ** $P < .01$ $F(2,482) = 4.66$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 18 พบว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังปรากฏในตารางที่ 17 และมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปีกับสาขาวิชาที่ส่งผลต่อกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา นั่นคือ นักศึกษาในชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ ดังปรากฏในตารางที่ 15 และภาพที่ 3 แต่ไม่พบว่านักศึกษาระดับชั้นปีต่างกัน และเรียนสาขาวิชาที่ต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาแตกต่างกัน

2.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมกับตัวแปรอิสระ

2.3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตารางที่ 19 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
เพศ	305.69	1	305.69	13.43***	.000
ชั้นปี	42.72	2	21.36	0.94	.392
สาขาวิชา	11.45	2	5.73	0.25	.778
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
เพศ * ชั้นปี	25.45	2	12.72	0.56	.572
เพศ * สาขาวิชา	186.97	2	93.48	4.11*	.017
ชั้นปี * สาขาวิชา	256.47	4	64.12	2.82	.052
เพศ * ชั้นปี * สาขาวิชา	179.40	4	44.85	1.97	.098
ความคลาดเคลื่อน	11173.75	491	22.76		
รวม	12283.91	508			

* $p < .05$ $F(2,491) = 3.02$, *** $p < .001$ $F(1,491) = 6.70$

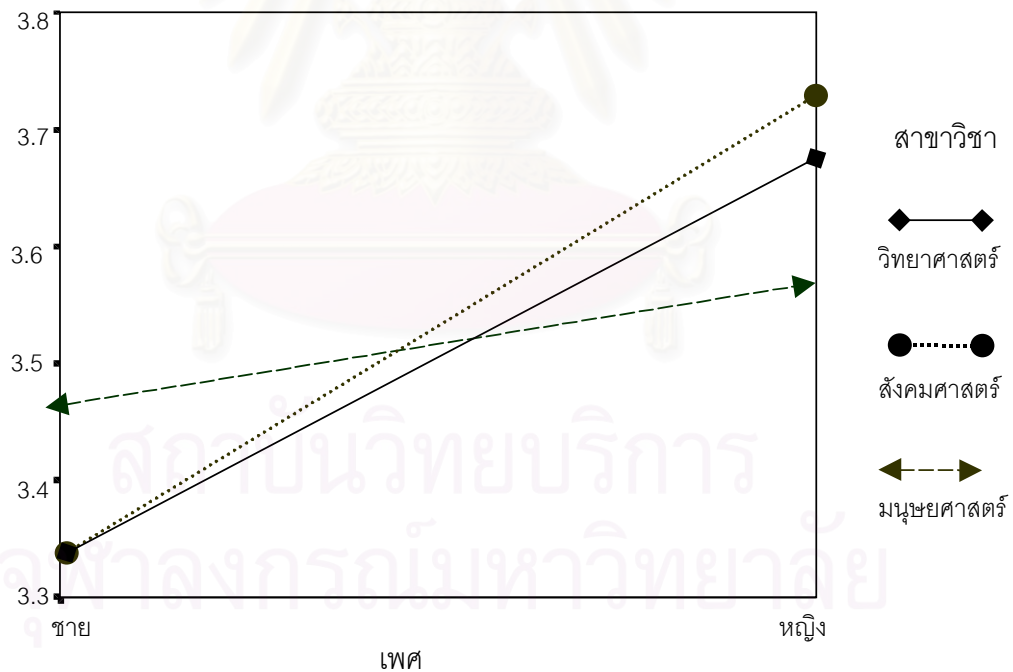
ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 19 พบว่า เพศแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาหญิง ($M = 3.65$) ใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชาย ($M = 3.37$) ดังตารางที่ 6 และพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสาขาวิชาที่ส่งผลร่วมกันต่อการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกันและสาขาวิชาที่ต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน

ผลการทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของปฏิสัมพันธ์ระหว่างเพศกับสาขาวิชาดังปรากฏในตารางที่ 20 และภาพที่ 4 แสดงให้เห็นว่านักศึกษาหญิงทั้งในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชายสาขาวิชาวิทยาศาสตร์และสาขาวิชาสังคมศาสตร์

ตารางที่ 20 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ ด้วยวิธีการของ Dennett's T3 ของการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศและสาขาวิชา

ชั้นปีที่	สาขาวิชา	n	M	SD	กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม					
					1	2	3	4	5	6
1. ชาย	วิทยาศาสตร์	79	3.35	0.64						
2. ชาย	สังคมศาสตร์	98	3.35	0.59	~					
3. ชาย	มนุษยศาสตร์	43	3.47	0.70	~	~				
4. หญิง	วิทยาศาสตร์	64	3.65	0.53	4>1	4>2	~			
5. หญิง	สังคมศาสตร์	137	3.71	0.56	5>1	5>2	~	~		
6. หญิง	มนุษยศาสตร์	88	3.54	0.62	~	~	~	~	~	

คะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

ภาพที่ 4 คะแนนการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจำแนกตามเพศและสาขาวิชา

2.3.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
ตารางที่ 21 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบ
แสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามเพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
ผลหลัก					
เพศ	533.81	1	533.81	23.52***	.000
ชั้นปี	11.16	2	5.58	0.25	.782
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	167.52	2	83.76	3.69*	.026
ปฏิสัมพันธ์					
เพศ * ชั้นปี	18.69	2	9.34	0.41	.663
เพศ * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	33.66	2	16.83	0.74	.477
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	151.66	4	37.92	1.67	.158
เพศ * ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	158.29	4	39.57	1.74	.139
ความคลาดเคลื่อน	11142.98	491	22.69		
รวม	12283.91	508			

* $p < .05$ $F(2,491) = 3.02$, *** $p < .001$ $F(1,491) = 6.70$

ตารางที่ 22 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	n	M	SD	การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม		
				1	2	3
1. ต่ำ (≤ 2.24)	151	3.42	0.64			
2. ปานกลาง (2.25 – 2.75)	190	3.52	0.63	~		
3. สูง (≥ 2.76)	168	3.63	0.57	3 > 1	~	

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 21 พบว่าเพศและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาหญิง ($M = 3.65$) ใช้การเผชิญปัญหาแบบ
แสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชาย ($M = 3.37$) ดังตารางที่ 6 และจากการ
ทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ดังตารางที่ 22 พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การ
เผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม
แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการ
สนับสนุนทางสังคม

2.3.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
ชั้นปี	45.22	2	22.61	0.95	.389
สาขาวิชา	74.83	2	37.42	1.57	.210
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	211.16	2	105.58	4.42*	.013
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
ชั้นปี * สาขาวิชา	133.74	4	33.43	1.40	.233
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	149.77	4	37.44	1.57	.182
สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	59.18	4	14.80	0.62	.649
ชั้นปี * สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	273.86	8	34.23	1.43	.180
ความคลาดเคลื่อน	11519.92	482	23.90		
รวม	12283.91	508			

* $p < .05$ $F(2,482) = 3.02$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 23 พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ดังตารางที่ 22 แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกันและนักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงกับตัวแปรอิสระ

2.4.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตารางที่ 24 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง จำแนกตามเพศ ชั้นปี และสาขาวิชา

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
เพศ	599.33	1	599.33	5.37*	.021
ชั้นปี	793.53	2	396.76	3.56*	.029
สาขาวิชา	724.56	2	360.78	3.23*	.040
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
เพศ * ชั้นปี	0.23	2	0.11	0.00	.999
เพศ * สาขาวิชา	14.06	2	7.03	0.06	.939
ชั้นปี * สาขาวิชา	913.06	4	228.27	2.05	.087
เพศ * ชั้นปี * สาขาวิชา	697.30	4	174.32	1.56	.183
ความคลาดเคลื่อน	54753.88	491	111.52		
รวม	58259.88	508			

* $p < .05$ $F(1,491) = 3.86$

$F(2,491) = 3.02$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 24 พบว่า เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักศึกษาหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง ($M = 3.09$) มากกว่านักศึกษาชาย ($M = 2.96$) ดังตารางที่ 6 แต่ไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

ตารางที่ 25 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ จำแนกตามชั้นปี

ชั้นปีที่	n	M	SD	การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้		
				ชั้นปีที่ 2	3	4
2	164	3.00	0.50			
3	207	3.01	0.54	~		
4	138	3.11	0.56	~	~	

ตารางที่ 26 การทดสอบคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ จำแนกตามสาขาวิชา

สาขาวิชา	n	M	SD	การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้		
				1	2	3
1. วิทยาศาสตร์	142	2.98	0.53			
2. สังคมศาสตร์	239	3.02	0.54	~		
3. มนุษยศาสตร์	128	3.03	0.54	~	~	

ผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ของตัวแปรของกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกัน และในสาขาวิชาต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้แตกต่างกันถึงระดับนัยสำคัญ ดังตารางที่ 25 และ 26 ที่เป็นเช่นนี้เพราะการ
ทดสอบความแปรปรวนเป็นการทดสอบสมมติฐานที่เป็นไปได้ว่าทั้งหมดจะอยู่ในความสนใจ และ
ไม่อยู่ในความสนใจของการวิจัยครั้งนี้ หากสมมติฐานใดเพียงสมมติฐานเดียวมีนัยสำคัญ
การทดสอบความแปรปรวนก็จะมีนัยสำคัญด้วย ดังนั้นจึงไม่มีเหตุผลที่ต้องทดสอบต่อให้ได้
ต้นเหตุของความมีนัยสำคัญของความแปรปรวน (Kirk, 1968 อ้างถึงใน ญัฐสุดา เต้พันธ์, 2544)

สรุปได้ว่า ผลการทดสอบรายคู่ของตัวแปรในการวิจัยครั้งนี้ ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปี
ต่างกันและในสาขาวิชาต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้แตกต่างกัน

2.4.2 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญ
ปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ จำแนกตามเพศ ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 27 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบ
หลีกเลี่ยงนี้ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
เพศ	1163.67	1	1163.67	10.45***	.001
ชั้นปี	492.40	2	246.20	2.21	.111
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	244.73	2	122.37	1.10	.334
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
เพศ * ชั้นปี	142.21	2	71.11	0.64	.528
เพศ * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	229.31	2	114.66	1.03	.358
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	432.51	4	108.13	0.97	.423
เพศ * ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	817.50	4	204.38	1.84	.121
ความคลาดเคลื่อน	54671.58	491	111.35		
รวม	58259.88	508			

*** $p < .001$ $F(1,491) = 6.70$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 27 พบว่า เพศ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยที่นักศึกษาหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ ($M = 3.09$) มากกว่านักศึกษาชาย ($M = 2.96$) ดังตารางที่ 6 แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกัน และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4.3 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบ
หลักหนี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตารางที่ 28 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนสามทางของคะแนนกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบ
หลักหนี จำแนกตามชั้นปี สาขาวิชา และ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ตัวแปรต้น	SS	df	MS	F	Sig.
<u>ผลหลัก</u>					
ชั้นปี	1411.52	2	705.76	6.33**	.002
สาขาวิชา	1463.49	2	731.75	6.56**	.002
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	666.03	2	333.01	2.99	.051
<u>ปฏิสัมพันธ์</u>					
ชั้นปี * สาขาวิชา	1002.84	4	250.71	2.25	.063
ชั้นปี * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	793.40	4	198.35	1.78	.132
สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1043.91	4	260.98	2.34	.054
ชั้นปี * สาขาวิชา * ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	1140.76	8	142.60	1.28	.252
ความคลาดเคลื่อน	53755.40	482	111.53		
รวม	58259.88	508			

** $p < .01$ $F(2,482) = 4.66$

ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนดังตารางที่ 28 พบว่า ชั้นปี และสาขาวิชา แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จากผลการทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett's T3 ของชั้นปี และสาขาวิชา มีผลปรากฏดังตารางที่ 25 และ 26

ผลที่ได้แสดงว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 และที่เรียนสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ใช้การเผชิญปัญหาแบบหลักหนีไม่แตกต่างกัน และไม่พบปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ส่งผลต่อการเผชิญปัญหาแบบหลักหนี

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

3. ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ด้วยวิธีการของเพียร์สัน

ตารางที่ 29 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สันของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยง

ตัวแปร	ความหวัง	กลวิธีการเผชิญปัญหา		
		แบบมุ่งจัดการกับปัญหา	แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	แบบหลีกเลี่ยง
ความหวัง	1.00			
การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา	.60**	1.00		
การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	.38**	.44**	1.00	
การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง	.02	.13**	.32**	1.00

**p < .01

ผลจากตารางที่ 29 สรุปได้ว่า

1.คะแนนความหวังมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .60$)

2.คะแนนความหวังมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .38$)

3.คะแนนความหวังไม่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ

4.กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .44$)

5.กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .13$)

6.กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .32$)

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความหวังของนักศึกษา พบว่า

1.1 นักศึกษาโดยรวมมีความหวังอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง (ตารางที่ 2)

1.2 ความหวังจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.1 นักศึกษาทั้งชาย และหญิง (ตารางที่ 9 และ 11) นักศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน (ตารางที่ 9, 11 และ 13) และสาขาวิชาที่ต่างกัน (ตารางที่ 9 และ 13) มีคะแนนความหวังไม่แตกต่างกัน

1.2.2 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลาง มีระดับความหวังสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ตารางที่ 11, 12 และ 13)

1.2.3 นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความหวังสูงกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชามนุษยศาสตร์ (ตารางที่ 9, 10 และ 13)

2. กลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

2.1 นักศึกษาโดยรวมใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาคำปรึกษาสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้การเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ คือแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง (ตารางที่ 2)

2.2 กลวิธีการเผชิญปัญหาจำแนกตามเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

2.2.1 นักศึกษาทั้งชาย และหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 14) แต่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาคำปรึกษาสนับสนุนทางสังคม (ตารางที่ 19) และแบบหลีกเลี่ยง (ตารางที่ 24) แตกต่างกัน โดยที่นักศึกษานหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาคำปรึกษาสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยงสูงกว่านักศึกษาชาย (ตารางที่ 6)

2.2.2 นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาคำปรึกษาสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยงไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 14, 19 และ 25)

2.2.3 นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาคำปรึกษาสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยงไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 14, 19 และ 26)

2.2.4 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลางใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ตารางที่ 17)

2.2.5 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ (ตารางที่ 22)

2.2.6 นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงไม่แตกต่างกัน (ตารางที่ 27)

2.2.7 นักศึกษาในชั้นปีที่ 3 สาขาวิชาสังคมศาสตร์ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชามนุษยศาสตร์ (ตารางที่ 15)

2.2.8 นักศึกษาหญิงในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชายสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ และสาขาวิชาสังคมศาสตร์ (ตารางที่ 19 และ 20)

3. ผลการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของคะแนนความหวังกับกลวิธีการเผชิญปัญหา 3 แบบ ด้วยวิธีการของเพียร์สัน พบว่า

3.1 คะแนนความหวังมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา ($r = .60$) และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ($r = .38$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 29)

3.2 คะแนนความหวังไม่มีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 29)

3.3 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ($r = .44$) และแบบหลีกเลี่ยง ($r = .13$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 29)

3.4 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง ($r = .32$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 (ตารางที่ 29)

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 30 การเปรียบเทียบความหวังจากผลการวิจัยอื่นกับผลการวิจัยในครั้งนี้

ตัวแปรต้น	ผลการวิจัยอื่น	ผลการวิจัยในครั้งนี้
เพศ	นักศึกษาชาย และหญิงมีความหวังไม่แตกต่างกัน (Snyder et al, 1991; Snyder,1994, 1995, 1998; Lewis et al, 1997) นักศึกษหญิงมีความหวังสูงกว่านักศึกษาชาย (Simpson, 1999)	นักศึกษาชาย และหญิงมีความหวังไม่แตกต่างกัน
ชั้นปี	ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นนี้	นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความหวังไม่แตกต่างกัน
สาขาวิชา	ยังไม่มีงานวิจัยที่ศึกษาประเด็นนี้	นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์มีความหวังไม่แตกต่างกัน
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน	นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความหวังค่อนข้างสูง(Snyder et al, 1991; Snyder, 1999) ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Stjohn, 2000) ความหวังสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้ (Lewis et al, 1997)	นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน มีความหวังแตกต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลาง มีความหวังสูงกว่านักศึกษที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษา และจากผลการวิจัยที่พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันมีระดับความหวังแตกต่างกัน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เป็นรายละเอียดเพิ่มเติม โดยจะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลการวิจัยส่วนที่ 2

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาลักษณะของความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการเก็บรวบรวมข้อมูลนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง คือมีเกรดเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป จำนวน 10 คน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ คือมีเกรดเฉลี่ยต่ำกว่า 2.00 จำนวน 10 คน ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังตารางที่ 30 สรุปได้ดังนี้

ลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

1. ความหมายของความหวัง

ความหมายของความหวังสามารถจำแนกได้เป็น 3 องค์ประกอบ คือ เป้าหมาย พลังแห่งความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทาง

1.1 เป้าหมาย หมายถึง วัตถุประสงค์ของ ความสำเร็จ หรือประสบการณ์ที่บุคคลปรารถนา และต้องการที่จะได้รับ

ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้ความหมายของความหวัง คือ การมีเป้าหมาย เป็นการคาดหวังในอนาคตถึงความสำเร็จที่จะเกิดขึ้น และนักศึกษามีระดับความหวังค่อนข้างสูง และยาก ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า "ความหวังเป็นการคาดหวังในอนาคตที่ต้องการจะเกิดขึ้นเป็นความต้องการที่จะให้สำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "ความหวังไม่จำเป็นต้องไปถึง แค่ได้เริ่มทำมันก็สำเร็จแล้ว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "จะหวังยากๆ เพราะได้มาจะรู้สึกภูมิใจ หวังง่ายๆ ก็รู้สึกธรรมดา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18)

1.2 พลังแห่งความตั้งใจ หมายถึง ความคิดที่มีความตั้งใจ และรับรู้ถึงความสามารถที่จะริเริ่ม และดำเนินให้ถึงเป้าหมาย

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพลังแห่งความตั้งใจค่อนข้างสูง เนื่องจากมีความต้องการบรรลุความสำเร็จ หรือไปให้ถึงเป้าหมาย มีความพยายาม ความตั้งใจ ความสะดวกหรือร้อนที่ไปยังสิ่งที่พวกเขาหวัง และมีความเชื่อมั่นว่าจะต้องทำได้ นอกจากนี้ยังมีความคิดเชิงบวก มองความหวังสัมพันธ์กับความสำเร็จ ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า "สักวันต้องไปถึง เพราะได้พยายามเต็มที่แล้ว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "ความหวังเป็นแรงจูงใจเพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีเป้าหมาย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 20) "เชื่อว่าไปถึงได้ แต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "ความหวังเป็นความมุ่งมั่นที่จะทำให้เป็นจริง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10) "คิดว่าไม่มีอะไรที่ไม่สำเร็จถ้าตั้งใจ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "คิดว่าไปถึงได้ไม่เกินความสามารถของเรา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7)

1.3 พลังแห่งแนวทาง หมายถึง ความคิดเพื่อวางแผน หาทาง หรือวิธีการที่จะนำไปให้คุณไปถึงเป้าหมาย

พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการวางแผนไว้เพื่อจะดำเนินไปยังเป้าหมาย และมีสิ่งที่มีผลต่อพลังแห่งแนวทางด้วย นั่นคือสิ่งแวดล้อมรอบ ๆ ตัวนักศึกษา เช่น พ่อแม่ที่สนับสนุน เป็นแบบอย่าง และกำลังใจ ดังตัวอย่างข้อมูลจากการสัมภาษณ์ เช่น "ความหวังเป็นการวางแผนไว้ก่อน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10) "พ่อแม่ให้กำลังใจ สนับสนุน และเป็นแบบอย่าง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13)

2 ความหวังด้านการเรียน

2.1 ลักษณะความหวังด้านการเรียน หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวข้องกับวิชาที่เรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังด้านการเรียนค่อนข้างสูงกว่า และหลากหลาย โดยมีความหวังที่ให้เรียนจบ 4 ปี ให้ได้เกรดที่ดีขึ้น/เพิ่มขึ้น หวังที่จะเรียนต่อบริญญาโท อยากรียนดี/เก่งแบบเพื่อน และหวังได้เกรด A B อย่าได้เกรด F หวังให้ได้เกียรตินิยม ให้เรียนจบได้เกรดที่สูง ได้เกรดเฉลี่ย 3 ขึ้นไป หรือให้เกรดเฉลี่ยคงที่ ได้เกรดต่ำสุด C ไม่ได้เกรด D

นอกจากนี้ยังพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะค่อนข้างพอใจกับผลการเรียนที่มีอยู่ รู้สึกว่าเรียนแล้วมีความสุข และยังมีความหวังที่เอื้อเฟื้อให้กับเพื่อนด้วย เช่น "พอใจเกรดเฉลี่ยที่มีอยู่ แคไหนแค่นั้น" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "รู้สึกว่ายเรียนแล้วมีความสุข" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "หวังที่จะช่วยให้เพื่อนได้เกรดที่ดีๆ ด้วย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7)

2.2 ความตั้งใจด้านการเรียน หมายถึง ความตั้งใจ ความพยายามที่จะทำให้สมหวังในเรื่องการเรียน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความตั้งใจ และความพยายามที่จะทำให้สมหวังซึ่งแสดงออกในรูปของพฤติกรรมที่ชัดเจน เช่น เวลาเรียนตั้งใจเรียน ตั้งใจฟัง ทำความเข้าใจในชั้นเรียน กลับบ้านทบทวน และมีความคิดเชิงบวกกับเรื่องการเรียนซึ่งน่าจะทำให้เกิดแรงจูงใจในการเรียน ดังเช่นกล่าวไว้ว่า "ให้คิดว่าเรื่องการเรียนเป็นเรื่องสนุกเหมือนการดูหนัง กำลังเรียนรู้ในเรื่องที่กำลังอ่าน...ไม่คิดว่าเป็นเรื่องเครียด" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "คิดว่าไม่ได้อ่านเพื่อสอบ แต่อ่านเพราะอยากรู้ว่าหนังสือเป็นอย่างไร" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) "ทำเต็มความสามารถไม่เครียด" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10)

2.3 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านการเรียน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแนวทางให้สมหวังเรื่องเรียน โดยมีแนวทางว่าจะขยัน เข้าเรียนทุกครั้ง ตั้งใจฟังที่อาจารย์สอน แข่งเรียนกับเพื่อน ฝึกทำแบบฝึกหัด จดบรรยายด้วยตนเอง อ่านหนังสือ ซึ่งวิธีการอ่านหนังสือและการเตรียมตัวของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีวิธีที่หลากหลาย และมีรายละเอียดที่ชัดเจน ดังตัวอย่างต่อไปนี้ "อ่านหนังสือ 2 รอบต่อวิชา รอบแรกเก็บรายละเอียด อีกรอบทบทวน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "จัดตารางดูหนังสือก่อนสอบ 2 อาทิตย์" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "เตรียมตัวมาก่อนเรียนโดยทำแบบฝึกหัดมาก่อนที่อาจารย์สอน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18) "ถ้ารู้สึกเบื่อในห้องเรียนจะหันไปคุยกับเพื่อน แล้วกลับมาฟังใหม่ หรือหาเศษกระดาษเขียนอะไรเล่น" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "เวลามีปัญหาค้นคว้าด้วยตนเองโดยเข้าห้องสมุด" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "พยายามทำความเข้าใจในห้องเรียนกลับบ้านทบทวนนิดหน่อย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "ไม่ดูทีวี ฟังวิทยุช่วงใกล้สอบ ทำโน้ตย่อสรุป" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18)

นักศึกษาบางคนมีเคล็ดลับว่า "ถ้าอ่านหนังสือตอนเช้าจะจำดี" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "เปิดเพลงเบา ๆ ขณะอ่านจะจำได้ดี" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10) "เข้าห้องเรียนนั่งแถวริม ๆ ห้องจะได้ไม่คุยกับเพื่อน ตั้งใจเรียน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2)

นักศึกษาบางคนมีการวางแผน และเตรียมตัวเพื่อการศึกษาต่อระดับปริญญาโท ดังคำกล่าวที่ว่า "มีการวางแผนไว้ก่อน เตรียมตัวเรียนภาษา และค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับสถาบันที่หวังจะไปศึกษาต่อ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9)

นอกจากนี้ยังมีแนวทางที่ทำให้สมหวังเรื่องการเรียนโดยขอความช่วยเหลือจากแหล่งสนับสนุนทางสังคม เช่น พ่อแม่ พี่ เพื่อน อาจารย์ รุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย และสถานที่เรียนพิเศษ เมื่อนักศึกษาไม่เข้าใจบทเรียนจะปรึกษา ขอความช่วยเหลือจากเพื่อนเป็นอันดับแรก เช่น ดิวหนังสือกับเพื่อน และถ้าขาดเรียนเพื่อนจะเก็บงานไว้ให้ ยืมสมุดจดงาน หรือสรุปย่อของเพื่อนด้วย ที่ปรึกษาการเรียนอันดับต่อมาคืออาจารย์ รุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย และสถานที่เรียนพิเศษในวิชาที่นักศึกษาไม่ถนัด ไม่เข้าใจ หรือไม่ได้เข้าเรียนวิชานั้น และพบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ได้รับกำลังใจจากพ่อแม่ พี่น้อง นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนกล่าวว่า "ถ้าได้เรียนกับอาจารย์ที่สอนสนุก ตลก ทำให้มีแรงจูงใจในเรียน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18)

3. ความหวังด้านการทำงาน

3.1 ลักษณะความหวังด้านการทำงาน หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับการทำงานในอนาคต และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่มหาวิทยาลัย

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังด้านการทำงาน ดังตัวอย่าง คำกล่าวเช่น "หวังได้ทำงานอย่างที่เรียนมา...ได้ใช้ความสามารถตามที่เรียนมา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) "อยากเปิดธุรกิจเป็นของตนเอง เช่น ร้านอาหาร ร้านเบเกอรี่ ร้านขายดอกไม้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "หวังได้ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ชอบ เพื่อเป็นประสบการณ์ก่อนการทำงาน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2)

3.2 ความตั้งใจในการทำงาน หมายถึง ความตั้งใจ ความพยายามที่จะทำให้สมหวังในการทำงาน

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีพลังแห่งความตั้งใจในการทำงาน และทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย โดยได้รับแรงจูงใจจากบิดามารดา มองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างความสุขกับการทำงาน มีแรงจูงใจในการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย และมองเห็นความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเป็นประสบการณ์ก่อนการทำงาน ดังตัวอย่างคำกล่าวเช่น "อยากเป็นตำรวจหรือทำงานด้านกฎหมายเหมือนคุณพ่อ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "อยากทำงานรัฐวิสาหกิจไฟฟ้าอย่างคุณพ่อ...แม่ให้ทำงานที่เงินเยอะๆ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13) "หวังจะไปอยู่อเมริกาช่วยคุณแม่ทำร้านอาหาร" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "อยากให้งาน หรือกิจกรรมที่ทำกับมหาวิทยาลัยสำเร็จอย่างงานแรกๆ ที่เคยทำสำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8)

3.3 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านการทำงาน

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการวางแผน และได้ดำเนินการตามแผน ดังตัวอย่าง "พยายามทำเกรดให้ดี ๆ เพื่อจะไปสอบปริญญาโท หรือมองหาที่ที่จะไปสมัครงานศึกษา และเตรียมตัวตอนไปสัมภาษณ์งาน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18) "วางแผนเก็บเงินก่อน และไปทำงานหาประสบการณ์ แล้วจะเปิดธุรกิจของตนเอง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เพื่อประสบการณ์ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่น" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2)

นอกจากนี้ในเรื่องการฝึกงานนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจากรุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย เพื่อน และอาจารย์ รวมถึงจากครอบครัวของนักศึกษา ดังตัวอย่างเช่น "รุ่นพี่ เพื่อน และอาจารย์ แนะนำบริษัทที่จะไปฝึกงานให้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) "พ่อแม่ให้กำลังใจสนับสนุนด้านการทำงาน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13)

4. ความหวังด้านครอบครัว

4.1 ลักษณะความหวังด้านครอบครัว หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกในครอบครัว การได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และประสบการณ์ต่างๆ ที่สัมพันธ์กับครอบครัว

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังให้ครอบครัวมีความสุขทางใจ กับความสุขทางกาย ตัวอย่างต่อไปนี้ "หวังให้ครอบครัวมีความสุข อบอุ่น ทำอะไรดี ๆ ให้พ่อแม่ ชื่นใจ สบายใจ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18) "หวังได้ไปเที่ยว ไปทานข้าวด้วยกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13) "ได้ทำกิจกรรมร่วมกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "หวังให้ครอบครัว เข้าใจกัน และสนิทกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) ส่วนความหวังให้มีความสุขทางกาย เช่น "หวังมีเงินเลี้ยงพ่อแม่ให้ท่านอยู่สบาย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18) "ปลูกบ้าน ซื้รถให้พ่อแม่" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2)

4.2 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านครอบครัว

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวิธีการทำให้ครอบครัวสมหวัง ด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน มีความเข้าใจกันภายในครอบครัว พูดคุยปรึกษา และมีการแสดงความรักต่อกัน เช่น หอมแก้มกัน คุยเรื่องศาสนา (อิสลาม) ดังตัวอย่างคำกล่าวที่ว่า "ทำกิจกรรมร่วมกัน ไปเที่ยว ทานอาหาร ดูหนัง ออกกำลังกายด้วยกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "ถ้ามีอะไรไม่เข้าใจกัน พูดคุย กันด้วยเหตุผล" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "หอมแก้มกัน หรือคุยเรื่องศาสนากันในครอบครัว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15)

5. ความหวังด้านความรัก

5.1 ลักษณะความหวังด้านความรัก หมายถึง ความหวังในเรื่องสัมพันธ์ภาพที่บุคคลมี กับคนรัก

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความหวังด้านความรัก ดังตัวอย่างต่อไปนี้ "หวังให้เข้าใจกัน รักกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "คบแล้วสบายใจไปกันได้ คุย กันรู้เรื่อง จริงใจ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "หวังแค่แอบชอบ แค่มองก็มีความสุขแล้ว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "แค่แอบชอบเขา ทำอะไรให้บ้างก็โอเคแล้ว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "ไม่ต้องหน้าตาดี มีลักษณะเป็นผู้นำ บุคลิกภาพดี...มีความรู้ระดับเดียวกับเรา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13)

5.2 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านความรัก

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีวิธีการให้สมหวังด้านความรักด้วยการใส่ใจซึ่งกันและกัน รู้จักยอมรับความจริงว่าเป็นได้แค่เพื่อน ดังเช่นกล่าวไว้ว่า "เอาใจเขามาใส่ใจเรา ทำอะไรที่เขาชอบ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "เหมือนเป็นเพื่อนที่ให้กำลังใจแก่กัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "ได้แค่แอบชอบ แอบมองก็มีความสุขแล้ว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2)

6. ความหวังด้านเพื่อน

ลักษณะความหวังด้านเพื่อน หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับการมีสัมพันธภาพกับผู้อื่น พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หวังมีเพื่อนที่นิสัยคล้ายกับตนเอง ไปไหนด้วยกัน สนทนากัน และได้รู้จักเพื่อนมากขึ้น นอกจากนี้หวังให้เพื่อนจริงใจ และสามารถปรึกษาปัญหาหรือช่วยเหลือเรื่องการเรียนรู้ได้ ดังตัวอย่างที่กล่าวไว้ว่า "หวังให้เพื่อน เข้าใจกัน รักกัน สนทนากัน...ไม่ต้องเพื่อนเยอะ แค่เข้าใจกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "มีปัญหาช่วยกัน ปรึกษากันได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "ชอบอะไรที่คล้ายๆเรา...ไปไหนด้วยกัน...อยู่ด้วยแล้วสบายใจ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8)

7. ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง

7.1 ลักษณะความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง หมายถึง ความหวังที่เกี่ยวกับการทำกิจกรรมต่างๆ ในเวลาว่าง เช่น กีฬา ดนตรี ศิลปะ ซึ่งทำให้นุคคลเกิดความสุขใจ

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังให้ได้ทำกิจกรรมยามว่างที่หลากหลาย ดังตัวอย่างเช่น หวังได้ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ดูหนัง ฟังเพลง ร้องคาราโอเกะ ชื้อของในห้างสรรพสินค้า ไปเที่ยว อ่านหนังสือ และเล่นเกม ได้เล่นดนตรี ได้เรียนดนตรี ทำงานฝีมือ (เช่น ทำผ้าพันคอ ถักโคเช่ ปักครอสติค ถักสร้อยข้อมือให้เพื่อน) สะสมแสตมป์ แก้ว handbill postcard ตึกตา ต่อจิ๊กซอร์ ทำขนม เลี้ยงสัตว์ วาดรูป

7.2 ความตั้งใจในการทำกิจกรรมยามว่าง หมายถึง ความคิดที่มีความตั้งใจ พยายามให้ได้ทำกิจกรรมยามว่าง

พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความตั้งใจให้ได้ทำกิจกรรมยามว่าง แต่หากไม่ได้ทำกิจกรรมยามว่างก็จะคิดในทางที่ดี ดังตัวอย่างคำกล่าวเช่น "อยากทำ ชอบ... จะพยายามทำให้สำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18) "ตั้งใจ ซ้อมบ่อยๆ ทุ่มเท พยายาม รักที่จะทำกิจกรรม" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "คิดไว้แล้วทำเลย ถ้าไม่ได้ทำก็หาโอกาสใหม่ได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12) "เมื่อไหร่ทำก็ได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15)

7.3 แนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในกิจกรรมยามว่าง

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวทาง หรือวิธีการที่เกิดจากตัวเอง และได้รับการสนับสนุนจากสังคม ดังเช่น "คิดไว้หลายๆ อย่างแล้วเลือกกันในครอบครัวว่าจะทำอะไร" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 8) "ขึ้นอยู่กับความคิด อารมณ์ และเพื่อนก็มีส่วนให้ทำกิจกรรม" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10) "มีสมาธิ อดทนในการทำ ฝึกหัด เช่นในการต่อจิ๊กซอร์...พ่อแม่สนับสนุน และเห็นแบบอย่างจากคุณพ่อ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18)

8. ปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้ไม่สมหวัง

8.1 ปัญหาด้านการเรียน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบปัญหาด้านการเรียนในเรื่องของแรงจูงใจในการเรียน ดังตัวอย่างกล่าวว่า "ซีเกียจเรียน รู้สึกท้อแท้ที่เกรดลดลง บางครั้งรู้สึกเบื่อการเรียน อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง ไม่เข้าใจบทเรียน ไม่เข้าใจวิชา คำนวน และกังวลว่าเรียนแล้วไม่ได้ใช้ในการทำงาน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 18)

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงบางคนมีปัญหาเกี่ยวกับไม่มีเวลาอ่านหนังสือ หรือเรียน เนื่องจากต้องช่วยงานทางบ้าน หรือต้องทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย ดังตัวอย่าง "ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ต้องช่วยงานทางบ้าน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) "ไม่ค่อยมีเวลาเรียนต้องทำกิจกรรมเชียร์" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "ทำกิจกรรมด้วย เกรดเลยลดลง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "ไม่มีเวลาทบทวนวิชาเรียน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12)

8.2 ปัญหาด้านครอบครัว พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบปัญหาด้านครอบครัว ดังคำที่กล่าวว่า "รู้สึกลำบากใจที่พ่อแม่ตั้งความหวังกับตนไว้สูง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13)

8.3 ปัญหาด้านความรัก นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบปัญหาเรื่องความรัก ดังตัวอย่างกล่าวว่า "อกหักจากความรัก" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12)

8.4 ปัญหาด้านเพื่อน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบปัญหาเกี่ยวกับเพื่อน ดังตัวอย่างเช่น "ทะเลาะกับเพื่อน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "เพื่อนไม่อธิบายให้ฟัง... เพื่อนอ้อมงูมิไว้คนเดียว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13) "นิสัยเข้ากับเพื่อนไม่ได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 20)

8.5 ปัญหาอื่นๆ นอกจากปัญหาที่กล่าวมาแล้ว นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง พบปัญหาจากการตื่นสาย

9. วิธีจัดการกับปัญหา แบ่งได้เป็น 3 วิธีการ คือ

9.1 การมุ่งจัดการกับปัญหา หมายถึง การพยายามลงมือแก้ปัญหาโดยจัดการกับปัญหาโดยตรง

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้วิธีจัดการกับปัญหาหลากหลายวิธี และเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพ ด้วยการหาสาเหตุ และลงมือจัดการด้วยตนเอง หากิจกรรมทำเพื่อให้รู้สึกผ่อนคลาย เช่น ไปเที่ยว ฟังเพลง อ่านหนังสือ รวมถึงการรอโอกาสที่เหมาะสมจึงค่อยจัดการปัญหา และรู้จักยอมรับปัญหา ดังคำกล่าวเช่น "หยุดพักสมองเมื่อเครียด สบายใจค่อยคิดใหม่" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 19) "รอโอกาสเหมาะค่อยเข้าไปคุย ให้อารมณ์เย็นก่อน และเพื่อนพร้อมจะฟัง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 15) "ยอมรับถ้าทำผิด" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7)

นอกจากนี้นักศึกษามีความคิดเชิงบวกกับปัญหาที่พวกเขาพบ ดังตัวอย่างที่กล่าวว่า "คิดในทางที่ดีว่าปัญหาทำให้ได้เรียนรู้ ได้เก่งขึ้น และมีความตั้งใจมากขึ้น" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 2) "คิดว่าเพื่อนเรียนได้ทำไมเราจะเรียนไม่ได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10) "นึกถึงเรื่องสนุก ๆ เรื่องดี ๆ ในชีวิตทำให้มีความสุข และอ่านหนังสือประวัติคนดัง ทำให้มีแรงบันดาลใจจัดการปัญหา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13)

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีการวางแผนในการจัดการกับปัญหาว่าควรจะทำจัดการทีละจุด และใช้วิธีการระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง ดังเช่น "วางแผนว่า เรียนพิเศษวิชาที่ไม่ได้เข้าเรียน และจัดตารางดูหนังสือ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 9) "ให้เวลากับการเรียนอย่างอื่นตัดไปก่อน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7)

9.2 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม หมายถึง ความพยายามในการจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่างๆ

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ใช้การแสวงหาความช่วยเหลือจากแหล่งสนับสนุนทางสังคมเพื่อจัดการกับปัญหา และเพื่อกำลังใจ ดังตัวอย่างเช่น เมื่อพบปัญหา นักศึกษาจะปรึกษาเพื่อน พ่อแม่ พี่ อาจารย์ และอ่านหนังสือเพื่อให้มีกำลังใจ หรือเป็นแนวทางที่จะจัดการกับปัญหาให้สำเร็จได้

9.3 การหลีกเลี่ยง หมายถึง การไม่สามารถเผชิญปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่ไม่หลีกเลี่ยงปัญหามีเพียง 1 คน ที่จัดการกับปัญหาด้วยการปล่อยปัญหาไป

10. ทัศนะ หรือมุมมองของการมีความหวัง

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีมุมมองเกี่ยวกับความหวังว่า ความหวังทำให้ชีวิตมีเป้าหมาย มีพลัง แรงจูงใจ และสามารถหาแนวทางเพื่อให้พบกับความสำเร็จ ดังตัวอย่างเช่น "มีความหวังเหมือนมีเส้นชัยอยู่ข้างหน้าให้วิ่งไปถึง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 10)

"ความหวังทำให้เราก้าวหน้า ได้สิ่งดีๆ เมื่อทำสำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 7) "คนเราอยู่ได้ด้วย ความหวัง...ความหวังทำให้มีกำลังใจจะไปถึงเป้าหมาย ถ้าไม่มีความหวังก็ล่องลอย อยู่ไปวันๆ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 13) "ความหวังทำให้รู้ทางเดิน ทำให้สามารถก้าวไปยังจุดหมายที่ตั้งไว้ ไม่ถึงอาจหลงทางได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 12)

ลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

1. ความหมายของความหวัง

1.1 เป้าหมาย

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีเป้าหมายไม่ค่อยชัดเจน ดัง ตัวอย่างเช่น "ไม่ค่อยหวังอะไร" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11)

1.2 พลังแห่งความตั้งใจ

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำส่วนใหญ่มิพลังแห่งความตั้งใจค่อนข้างต่ำ ไม่ค่อย มีความเชื่อมั่นว่าจะทำให้ได้อย่างที่หวังได้ ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า "หวังลมๆ แล้ง มีส่วนเป็นจริงได้ แต่เป็นไปได้ยาก" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1) "มีความน่าจะเป็นที่จะเกิด ถ้าไม่เกิดก็ไม่มีอะไร ยังไม่ได้ทำ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "แค่อยากจะทำ น่าจะได้ แต่ยังไม่ทำได้ ไกล แต่คิดว่าถ้า มีโอกาสมันก็มีสิทธิ์" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1) "บางครั้งหวังมากเกินไปพอทำอะไรได้ก็ท้อแท้" (ผู้ให้ สัมภาษณ์รายที่ 6) "ความหวังที่ตั้งไว้ไม่ค่อยจะสำเร็จ คิดไว้ยังไม่ทำได้ทำ เรื่อย ๆ" (ผู้ให้สัมภาษณ์ รายที่ 4)

1.3 พลังแห่งแนวทาง พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ได้ให้ความหมายที่ เกี่ยวกับพลังแห่งแนวทาง

2. ความหวังด้านการเรียน

2.1 ลักษณะความหวังด้านการเรียน

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ค่อยหวังเรื่องเรียน บ้างก็หวังที่ไม่ไกลตัว พวกเขา นัก และไม่ค่อยพอใจกับเกรดที่มีอยู่ ตัวอย่างเช่น "หวังได้เกรดเฉลี่ยสูงขึ้นเกิน 2.00" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17) "ไม่ให้เกรดลดลงไปกว่านี้ ขอแค่ผ่าน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "ไม่ พอใจกับผลการเรียน อยากให้เพิ่มขึ้นกว่านี้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5)

2.2 ความตั้งใจด้านการเรียน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความตั้งใจในการเรียน แต่ไม่ได้มีความพยายาม ที่ชัดเจน ไม่ค่อยมีแรงจูงใจที่จะทำให้สมหวัง เนื่องจากแค่คิดไว้ แต่ยังไม่ได้เริ่มทำ และมีมุมมอง ว่าการทำให้สมหวังนั้นเกี่ยวข้องกับความสามารถเฉพาะบุคคล นอกจากนี้มีรู้สึกไม่มั่นใจว่าจะทำ

ให้สมหวังได้ มีพลังแห่งความตั้งใจต่ำ ดังตัวอย่างต่อไปนี้ "ตั้งใจว่าจะพยายามให้มากกว่าเดิม" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 20) "ในวิชาบางๆ ไม่หวังมากขอแค่ผ่าน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "หวังแล้วแต่ไม่ตั้งใจมาก เรื่อยๆ...ไม่ค่อยได้คิด เคยๆ เรื่อยๆ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "ไม่แน่ใจว่าจะทำได้หรือเปล่า" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "ยังไม่แน่ใจ ไม่ค่อยได้เตรียมตัว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17)

2.3 แนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในด้านการเรียน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแนวทางให้สมหวังด้วยการ ตั้งใจเรียน จดบรรยายด้วยตนเอง ทำแบบฝึกหัด นอกจากนี้มีวิธีการอ่านหนังสือ และการเตรียมตัว รวมถึงใช้แหล่งสนับสนุนทางสังคมร่วม ดังตัวอย่างต่อไปนี้ "อ่านหนังสือรอบเดียวเก็บรายละเอียดไปเลย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "อ่านหนังสือช่วงใกล้สอบ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1) "อดทนเรียนกับวิชาที่ไม่ชอบ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "ช่วงใกล้สอบติดกับเพื่อน ช่วงอื่นไม่อ่านหนังสือ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "มีปัญหา ไม่เข้าใจ ถามอาจารย์" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 16)

3. ความหวังด้านการทำงาน

3.1 ลักษณะความหวังด้านการทำงาน

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หวังได้ทำงานที่ตรงกับที่เรียน แต่บางคนไม่ต้องการทำงานที่ตรงกับที่เรียนมา และหวังได้ทำงานที่เหมาะสมกับตนเอง ดังตัวอย่างเช่น "หวังได้ทำงานอย่างที่เรียนมา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "ทำงานอะไรก็ได้ที่ไม่ใช่บัญชี" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "เปิดกิจการเป็นของตนเอง ขายเสื้อผ้า" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17)

3.2 ความตั้งใจในการทำงาน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความตั้งใจในการทำงาน ดังเช่นคำกล่าว "หวังทำงานด้านการตลาด หรือบริษัท" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 19) "ได้ประสบการณ์ทำงานจากการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

3.3 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านการทำงาน

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำบางคนมีแนวทางในการทำงาน แต่นักศึกษาบางคนยังไม่ได้คิด หรือวางแผนเกี่ยวกับการทำงาน ดังคำกล่าวที่ว่า "ทำงานในมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นประสบการณ์ไปก่อน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "ยังไม่ได้มองเรื่องการทำงานไว้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "อาจใช้เส้นช่วย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1)

4. ความหวังด้านครอบครัว

4.1 ลักษณะความหวังด้านครอบครัว

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความหวังให้มีความสุข ความเข้าใจกันภายในครอบครัว รวมถึงการได้ทำกิจกรรมร่วมกัน ดังตัวอย่างเช่น "หวังให้ครอบครัวมีความสุข" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "หวังได้ไปไหนพร้อมหน้ากันทั้งครอบครัว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "อยากถ่ายรูปในสตูดิโอกับครอบครัว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "ซื้อบ้าน หรือรถให้พ่อแม่" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1)

4.2 แนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านครอบครัว

พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแนวทางด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน และพูดคุยปรึกษาในครอบครัว ดังเช่นคำกล่าวที่ว่า "ไปทานอาหาร ไปเที่ยวด้วยกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "มีอะไรก็พูดคุยกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "ทำตัวดีๆ ไม่ให้พ่อแม่เสียใจ...ไม่นำเรื่องปวดหัวมาให้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1)

5. ความหวังด้านความรัก

5.1 ลักษณะความหวังด้านความรัก

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความหวังด้านความรัก ดังคำกล่าวเช่น "คบแล้วสบายใจ ไปกันได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "รับฟัง ปลอดภัย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "ไม่อยากให้ถึงจุดที่แฟนมาบอกเลิก" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

5.2 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังด้านความรัก

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีแนวทางด้วยการพยายามทำทุกอย่างเพื่อรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับคนรักของตนไว้ ดังตัวอย่างที่กล่าวว่า "ทำตัวดีๆ และคุยโทรศัพท์กับเขาบ่อยๆ ก็ทำให้รู้สึกดีในเรื่องความรัก" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "มีอะไรไม่เข้าใจก็ยอมๆ เขา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "ทำอะไรให้เขา ส่ง massage ให้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

6. ความหวังด้านเพื่อน

ลักษณะของความหวังด้านเพื่อน ของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ หวังได้เพื่อนที่นิสัยคล้ายกับตนเอง ไปไหนด้วยกัน และได้รู้จักเพื่อนจากการทำกิจกรรม นอกจากนี้ นักศึกษาบางคนไม่มีความหวังเกี่ยวกับเพื่อน ดังตัวอย่างเช่น "ไม่หวังอะไรกับเพื่อนจริงๆ จังๆ คบกันเดี๋ยวก็น้องแยกกัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "ไม่หวังอะไรมากเคยผิดหวังมาก่อน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17)

7. ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง

7.1 ลักษณะความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง

พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความหวังได้ทำกิจกรรมยามว่าง ดังต่อไปนี้ หวังไปเที่ยว ออกกำลังกาย อ่านหนังสือ ดูหนัง ดูทีวี ร้องคาราโอเกะ ฟังเพลง เล่น เกมคอมพิวเตอร์

7.2 ความตั้งใจในการทำกิจกรรมยามว่าง

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมยามว่าง ดังคำกล่าวที่ว่า "ตั้งใจซ้อม ทุ่มเท พยายาม รัก ชอบ (ฟุตบอล)" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5) "อ่านหนังสือแล้วทำให้มีแรงบันดาลใจให้อยากทำบ้าง" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

7.3 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในกิจกรรมยามว่าง

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำไม่ได้คิดแนวทางในการทำกิจกรรมยามว่าง

8. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สมหวัง

8.1 ปัญหาด้านการเรียน พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบปัญหา ค่อนข้างหลากหลาย และเป็นปัญหาที่ค่อนข้างหนัก ดังเช่นกล่าวว่า "ไม่ตั้งใจเรียน ไม่ขยัน เกเร รู้สึกท้อแท้ที่การเรียนตกต่ำ ติด F กลัวว่าจะถูกกรีทไลต์" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "รู้สึกผิดหวังที่ไม่ได้เรียนคณะที่ตนชอบ...ถ้าไม่เข้าใจวิชาคำนวณบทที่ 1 บทต่อไปก็ไม่เข้าใจไปด้วย"(ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "ไม่มีพื้นฐานการเรียนที่ตรงกับที่เรียนอยู่ทำให้ไม่ยอมเข้าเรียน เรียนก็ไม่รู้เรื่อง...รู้สึกเบื่อที่เห็นเพื่อนทำข้อสอบได้ แต่ตัวเองกลับทำไม่ได้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "รู้สึกเครียดที่ตกหลายวิชา หรือในเวลาอ่านหนังสือไม่ทันสอบ...เบื่อที่ต้องเรียนวิชายาก ๆ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 16) "จะลน ตื่นเต้นเวลาสอบ ซึ่งมีผลให้ได้เกรดไม่ดี" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "ท้อแท้กับการเรียนที่เกรดไม่ดี...การได้เกรดน้อย ๆ ก็ทำให้ไม่กล้าบอกทางบ้าน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "รู้สึกวุ่นวายโดนอาจารย์กดคะแนน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1) "กังวลว่าจะสอบไม่ผ่าน...เบื่อไม่ชอบอ่านหนังสือ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17)

8.2 ปัญหาด้านครอบครัว นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ พบปัญหาด้านครอบครัว ดังคำกล่าวที่ว่า "ทะเลาะกับพ่อแม่" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17) "พ่อแม่บังคับเรื่องการเรียน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "มีปัญหาที่บ้านเรื่องกลับบ้านดึก" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

8.3 ปัญหาด้านความรัก นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบปัญหาเกี่ยวกับความรัก ดังคำที่กล่าวว่า "มีปัญหาที่แฟนรับตัวเราไม่ได้ที่สูบบุหรี่ กินเหล้า และไม่มีเวลาให้เขา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 4) "ผิดหวังเรื่องแฟน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 5)

8.4 ปัญหาด้านเพื่อน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบปัญหา ดังคำกล่าวว่า "รู้สึกท้อแท้ที่เพื่อนไม่ช่วยทำงานกลุ่ม" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "รู้สึกว่าตนไม่เปิดรับใครเป็นเพื่อน เนื่องจากเคยผิดหวังเรื่องเพื่อนมาก่อน...หนูมีนิสัยที่ไม่ชอบขอโทษเพื่อนเวลาทำผิด" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "เครียดที่ไม่สนิทกับเพื่อนเลย" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17)

8.5 ปัญหาอื่นๆ พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบปัญหาเรื่องสุขภาพ และปัญหาที่เกิดจากการความรู้สึกท้อแท้ที่ทำแล้วไม่ได้อย่างที่ตั้งเป้าหมายไว้ รวมถึงปัญหาจากสิ่งภายนอกตัวนักศึกษาก็ทำให้เป็นปัญหา ดังเช่นคำกล่าวว่า "เป็นไมเกรน รู้สึกท้อเวลาไม่สบาย ช่วงใกล้สอบ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "คนรอบๆ บ้านไม่ดีพูดดูถูกว่าหนูจะเรียนไม่จบ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6)

9. วิธีจัดการกับปัญหา

9.1 การมุ่งจัดการกับปัญหา พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้วิธีจัดการด้วยการหาสาเหตุของปัญหา คิดในทางที่ดี ทำกิจกรรมเพื่อผ่อนคลาย ดังตัวอย่างเช่น "คิดก่อนว่าสาเหตุคืออะไร แล้วค่อยๆ จัดการ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 3) "คิดในทางที่ดีว่ามีแพะชนะเหมือนกีฬา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 16) "หยุดพัก สบายใจค่อยคิดแก้ปัญหาใหม่" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11)

9.2 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม พบว่า นักศึกษาจัดการกับปัญหาด้วยการปรึกษาเพื่อน มารดา พี่ ดังตัวอย่างที่กล่าวว่า "นั่งคุย กินอาหารกับเพื่อน...เวลาเศร้าอยู่กับเพื่อน ทำให้สบายใจ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17) "อ่านหนังสือให้กำลังใจให้สู้" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14)

9.3 การหลีกเลี่ยง พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจัดการกับปัญหาด้วยการปล่อยปัญหา ไม่สนใจปัญหา และไม่ลงมือจัดการกับปัญหา บ้างใช้วิธีที่ผิดๆ ดังที่นักศึกษหลายคนกล่าวว่า "เมื่อพบปัญหาจะเก็บตัว เงียบอยู่คนเดียว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 1) "เฉย ๆ เรื่อย ๆ กับปัญหา" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 17) "แอบร้องไห้คนเดียว" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "ไม่ค่อยปรึกษาคนอื่นกลัวเขารำคาญ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "ถ้าอ่านหนังสือไม่ทันจะตีมกระตังแดงจะได้ไม่หลับ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 19)

10. ทักษะ หรือมุมมองของการมีความหวัง

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีมุมมองความหวังในทางที่ดี ดังเช่นที่กล่าวว่า "ความหวังทำให้รู้ว่าอยากจะทำอะไรในอนาคต" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 11) "ความหวังทำให้มีกำลังใจที่จะทำให้สำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 6) "มีความหวังดีกว่าอยู่ไปวัน" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 14) "ความหวังทำให้เดินไปถึงความสำเร็จ" (ผู้ให้สัมภาษณ์รายที่ 16)

ความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำสรุปได้ดังนี้

1. ลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงให้ความหมายของความหวัง คือ การมีเป้าหมาย มีการตั้งเป้าหมายในระดับที่สูง และค่อนข้างยาก มีพลังแห่งความตั้งใจค่อนข้างสูง รวมทั้งมีความคิดเชิงบวก มองความหวังสัมพันธ์กับความสำเร็จ และมีพลังแห่งแนวทางด้วยการวางแผน เพื่อไปสู่เป้าหมาย

ความหวังด้านการเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังที่จะสำเร็จ การศึกษา และได้เกรดที่ดี ซึ่งมีระดับความหวังที่ตั้งไว้ค่อนข้างสูง และหลากหลาย รวมถึงมีความพึงพอใจกับผลการเรียนของตน และพบว่ามีพลังแห่งความตั้งใจในการเรียนสูง มีแนวทางการเรียนที่หลากหลาย ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และมีประสิทธิภาพ อีกทั้งหาแหล่งสนับสนุนทางสังคม ได้แก่ พ่อแม่ พี่ เพื่อน อาจารย์ รุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย และสถานที่เรียนพิเศษ

ความหวังด้านการทำงาน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง หวังได้ทำงานที่ตนชอบ เหมาะกับตนเอง ตรงกับสาขาวิชาที่เรียน หรือเปิดธุรกิจเป็นของตนเอง และหวังได้ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นประสบการณ์ก่อนการทำงาน มีพลังแห่งความตั้งใจในการทำงานสูง

นอกจากนี้มีการวางแผนแนวทางในการทำงาน และได้เริ่มดำเนินการตามแผนแล้ว และได้รับการสนับสนุนทางสังคมในการทำงานจากครอบครัว เพื่อน รุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย และอาจารย์

ความหวังด้านครอบครัว พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังให้ครอบครัวมีความสุข เข้าใจกัน หวังปลูกบ้าน ซื้อรถให้ครอบครัว และมีแนวทางให้สมหวังด้านครอบครัวด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน พุดคุย ปรีกษา และมีการแสดงออกในรูปแบบของความรัก

ความหวังด้านความรัก พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังให้เข้าใจกัน โดยมีแนวทางให้สมหวังด้านความรักใส่ใจซึ่งกันและกัน และรู้จักการยอมรับความจริงว่าเป็นได้แค่เพื่อน

ความหวังด้านเพื่อน พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงหวังได้เพื่อนที่มีลักษณะคล้ายกับตน สามารถปรึกษา ช่วยเหลือกันได้

ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง พบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความหวังได้ทำกิจกรรมยามว่างที่หลากหลาย มีความตั้งใจในการทำกิจกรรมยามว่าง และมีความคิดเชิงบวกหากไม่ได้ทำอย่างที่ตั้งใจไว้ รวมทั้งมีพลังแห่งแนวทางในการดำเนินไปสู่การทำกิจกรรม และได้รับการสนับสนุนทางสังคม

ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สมหวัง พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงพบปัญหาด้านการเรียน ปัญหาด้านครอบครัว ปัญหาด้านความรัก ปัญหาด้านเพื่อน และปัญหาจากการตื่นนอนสาย

การจัดการกับปัญหา พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่ใช้วิธีการจัดการกับปัญหาที่มีประสิทธิภาพในระดับสูง คือ ใช้แบบมุ่งจัดการกับปัญหา ด้วยการหาสาเหตุ การลงมือจัดการกับปัญหาด้วยตนเอง หากิจกรรมที่ผ่อนคลายทำ การรอโอกาสที่เหมาะสมจึงจัดการกับปัญหา และการยอมรับปัญหา และใช้การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมจากเพื่อน พ่อแม่ รุ่นพี่ที่มหาวิทยาลัย และอาจารย์ ส่วนแบบหลีกเลี่ยงนี้นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้ในระดับต่ำ

ทัศนะหรือมุมมองของการมีความหวัง พบว่า นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีมุมมองความหวังในทางบวก ว่าความหวังทำให้ชีวิตมีเป้าหมาย มีแรงจูงใจ มีพลัง และสามารถหาแนวทางในการไปสู่เป้าหมายได้

2. ลักษณะความหวังของนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีเป้าหมายที่ไม่ค่อยชัดเจน มีพลังแห่งความตั้งใจค่อนข้างต่ำ และไม่ค่อยมีความมั่นใจว่าจะได้อย่างที่หวัง นอกจากนี้ยังไม่ได้วางแผนเพื่อไปสู่เป้าหมาย

ความหวังด้านการเรียน พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความหวังในระดับต่ำ และไม่ค่อยพอใจกับผลการเรียนของตนเอง พลังแห่งความตั้งใจค่อนข้างต่ำ และมีแนวทางในการเรียนที่เกิดจากตนเอง และที่ได้รับการสนับสนุนจากสังคม

ความหวังด้านการทำงาน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความหวังได้ทำงานที่เหมาะสมกับตนเอง และเปิดกิจการเป็นของตนเอง นอกจากนี้มีพลังแห่งความตั้งใจในการทำงาน แต่นักศึกษาบางคนไม่มีการวางแผนในการทำงาน

ความหวังด้านครอบครัว พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความหวังให้ครอบครัวมีความสุข และได้ทำกิจกรรมร่วมกัน มีแนวทางให้สมหวังด้วยการทำกิจกรรมร่วมกัน และพูดคุยปรึกษา

ความหวังด้านความรัก พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความรู้สึกกลัว ผิดหวังจากความรัก และมีแนวทางด้านความรักด้วยการพยายามรักษาความสัมพันธ์ที่ดีกับคนที่ตนรักไว้

ความหวังด้านเพื่อน พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีความหวังได้เพื่อนที่มีลักษณะคล้ายกับตนเอง แต่นักศึกษาบางคนไม่ได้หวังเกี่ยวกับเพื่อน

ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีความหวังได้ทำกิจกรรมยามว่างเพื่อการผ่อนคลาย ซึ่งมีความตั้งใจที่จะทำ แต่ไม่ได้วางแผนให้ได้ทำกิจกรรม

ปัญหา และอุปสรรคที่ทำให้ไม่สมหวัง พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบปัญหาด้านการเรียน ด้านครอบครัว ด้านความรัก และด้านเพื่อนที่หลากหลาย และเป็นปัญหาที่ค่อนข้างหนัก นอกจากนี้ยังพบปัญหาด้านสุขภาพ และจากปัจจัยภายนอกสิ่งแวดล้อมภายนอก

วิธีจัดการกับปัญหา นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำใช้วิธีจัดการกับปัญหาด้วยการมุ่งจัดการกับปัญหา แสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และใช้การหลีกเลี่ยงปัญหาพร้อมด้วย

ทัศนะ หรือมุมมองของการมีความหวัง นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมองความหวังในทางที่ดี คือ มองว่าความหวังทำให้มีจุดหมาย มีกำลังใจที่จะทำให้สำเร็จ และทำให้มีแนวทางไปสู่ความสำเร็จ

ตารางที่ 31 แสดงลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงและ
นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

Theme (ประเด็นหลัก)		
1. ความหมายของความหวัง หมายถึง การที่นักศึกษาให้คำจำกัดความ/ ความหมายของคำว่าความหวัง ซึ่งประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ		
Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
1.1 เป้าหมาย หมายถึง สิ่งที่คุณคิด ต้องการได้รับ อาจ เป็นวัตถุประสงค์ของ ความสำเร็จ หรือ ประสบการณ์	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นการคาดหวังในอนาคตที่ต้องการจะให้เกิดขึ้น - เป็นความต้องการที่จะทำให้สำเร็จ - การมีเป้าหมาย - สิ่งที่ยังไม่เกิดขึ้นแต่หวังให้เป็นอย่างนั้น อาจเป็นจริงหรือไม่ก็ได้ เป็นความสามารถ - เป็นความคิดว่าในอนาคตอยากเป็นอะไร - หวังแล้วได้เกินกว่าที่คิดไว้ก็ดีใจ เป็นรางวัลชีวิต - ความหวังเป็นความฝันที่หวังแล้วอยากจะไปถึง - ความหวังไม่จำเป็นต้องไปถึงแค่ได้เริ่มทำมันก็สำเร็จแล้ว - หวังเรื่องที่เป็นไปได้ ถ้าเป็นไปได้ก็ไม่หวัง - เป็นเป้าหมายในชีวิตที่ต้องทำให้ได้ - ถ้าสมหวังจะหวังต่อไปเรื่อยๆ - สิ่งที่ตั้งใจไว้ - น่าจะเป็นอะไรที่ค่อนข้างยาก หวังยากๆได้มาก็ภูมิใจ หวังง่ายๆรู้สึกธรรมดา 	<ul style="list-style-type: none"> - หวังในสิ่งที่เป็นไปได้ มันอาจเกิดขึ้นจริง - สิ่งที่ตั้งไว้ว่าต้องทำได้ - สิ่งที่ยากจะไปถึง ยากจะทำ สิ่งที่ต้องการในอนาคต ตั้งไว้ เพื่อจะไปให้ถึงจุดนั้น ไม่ใช่ชีวิตประจำวัน - ไม่ค่อยหวังอะไร ต้องยอมรับความเป็นจริงในชีวิต - สิ่งที่ต้องการให้มันเป็นไปได้ มีความน่าจะเป็นแต่ไม่เกิดก็ไม่เป็นไร
1.2 พลังแห่งความตั้งใจ หมายถึง ความคิดที่มีความตั้งใจ สามารถริเริ่ม และสนับสนุนให้มีการกระทำเพื่อไปยังเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ความต้องการที่จะทำให้ความสำเร็จให้ได้ - หวังแล้วอยากจะทำให้ได้ถ้าไม่ไกลเกินความสามารถต้องทำได้ - หวังแล้วงานต่อไปต้องพยายามให้ดีที่สุด - ถ้าทำได้อย่างหวังก็ภูมิใจมีกำลังใจในงานต่อไป ที่จะทำให้ดี - คิดจะทำให้สำเร็จให้ได้ - ถ้ามีเป้าหมายทำให้หวังที่จะทำให้สำเร็จ - หวังแล้วตั้งใจ - คิดว่าไม่มีอะไรที่ไม่สำเร็จถ้าตั้งใจ - หวังแล้วต้องมีการพยายาม ตั้งใจ - สักวันต้องไปถึง เพราะได้พยายามเต็มที่แล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - หวังมากเกินไปพอทำไม่ได้ก็ท้อแท้ - หวังลมๆ แล้งๆ มีส่วนเป็นจริงได้ แต่เป็นไปได้ยาก - แคร่อยากจะทำ น่าจะได้ แต่ยังไม่ได้ทำ ไกล แต่คิดว่าถ้ามีโอกาสก็มีสิทธิ์ - สิ่งที่ตั้งไว้ไม่ค่อยจะสำเร็จ - ถ้าหวังแล้วไม่ได้ ก็ท้อไม่ยอมหวังอีกแล้ว

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
พลังแห่งความตั้งใจ (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - เชื่อว่าไปถึงได้ แต่จะช้าหรือเร็วเท่านั้น - มีความกระตือรือร้น - เป็นแรงจูงใจเพื่อให้ดำเนินไปอย่างมีเป้าหมาย - ความมุ่งมั่นที่จะทำให้เป็นจริง 	
1.3 พลังแห่ง แนวทาง หมายถึง การคิดเพื่อ วางแผน หาทาง หรือ วิธีการที่จะไปสู่ เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - มีการวางแผนไว้ก่อน - พ่อแม่เป็นแบบอย่าง และสนับสนุน - หาทางที่จะไปถึงที่หวัง - สิ่งแวดล้อมรอบๆ ข้างก็มีส่วน เช่น พ่อแม่ ให้กำลังใจ 	
2. ความหวังด้านการเรียน		
2.1 ลักษณะ ความหวังด้าน การเรียน หมายถึง ความหวังที่ เกี่ยวข้องกับวิชาที่ เรียน และผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เกรด A - ได้เกรดดีกว่าที่มีอยู่ / ได้เกรดมากกว่านี้ - เรียนจบปริญญาตรี - อยากเรียนดีแบบเพื่อน - ต่อปริญญาโท - ไม่ให้เกรดต่ำกว่านี้ - ได้เกรด B - ไม่ได้ F - ผ่านหมดทุกวิชา / วิชายากๆ ขอผ่าน - ให้เกรดเฉลี่ยคงที่ 3 กว่าๆ - ได้เกียรตินิยม - ช่วยเพื่อนให้ได้เกรดที่ดีที่สุด ด้วย - พอใจเกรดเท่าที่มีอยู่ แค่ไหนแค่นั้น - ไม่ตก Math - ได้เกรดต่ำสุด C - ได้ C+ - เรียนจบ และเกรดสวยๆ - ไม่ได้เกรด D - ได้รับปริญญา - เรียนแล้วมีความสุข - ทำคะแนนให้ดี - หวังในวิชาที่ชอบถนัด 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ A - เกรดดีขึ้น / ดีๆ / เพิ่มขึ้น - เรียนจบ 4 ปี / จบ 3 ปีครึ่ง แต่ทำไม่ได้ - เห็นเพื่อนเรียนเก่งต้องทำให้ได้ - ต่อปริญญาโท - ไม่ให้เกรดตกไปกว่านี้ - ได้เกรด B - อย่าได้ F - ได้เกรดเฉลี่ยเกิน 2 กว่าๆ - วิชายากๆ ขอแค่ผ่าน - เรียนเป็นหลักทำกิจกรรมด้วย - ไม่ค่อยหวังเรื่องเรียน - ไม่พอใจกับผลการเรียน อยากให้เพิ่มขึ้นกว่านี้

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
<p>2.2 ความตั้งใจในการเรียน หมายถึง ความตั้งใจ ความพยายามที่จะทำให้สมหวังในการเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ตั้งใจเรียน ฟังให้รู้เรื่อง / ให้เข้าใจ - ตั้งใจฟัง พยายามทำงานที่อาจารย์สั่ง - ไม่คิดว่าเรื่องเรียนเครียด คิดว่าเป็นเรื่องสนุก เหมือนการดูหนัง กำลังเรียนรู้อะไรที่กำลังอ่าน - คิดว่าไม่ได้อ่านเพื่อสอบแต่อ่านเพราะอยากรู้ว่าหนังสือเป็นอย่างไร - พยายามทำให้ได้ ขวนขวาย - วิชายากๆ ต้องอ่านให้มากๆ - ทำเต็มความสามารถ ไม่เครียด - ทำความเข้าใจในชั้นเรียน กลับบ้านทบทวนนิดหน่อย - ไม่นั่งเหม่อในห้อง - ไม่อคติกับการเรียน 	<ul style="list-style-type: none"> - พยายามอยู่แต่ยังไม่ได้อ่าน - รู้สึกไม่แน่ใจว่าจะทำได้ - หวังแล้วแต่ไม่ตั้งใจมากเรื่อยๆ - พยายามอ่านหนังสือมากกว่าเดิม - พยายามรัก ชอบหนังสือ - ปรับปรุงตัวใหม่ ให้รักการอ่าน - คิดว่าเกี่ยวกับความสามารถเฉพาะบุคคล
<p>2.3 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในการเรียน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าห้องนั่งแถวริมๆ จะได้ไม่คุยกับเพื่อน - ใกล้เคียง 2 อาทิตย์จัดตารางดูหนังสือ - อ่านก่อนสอบ 1 รอบ ใกล้เคียงอ่านอีกรอบ - อ่าน 2 รอบต่อวิชา รอบแรกเก็บรายละเอียด อีกรอบทบทวน - อ่านช่วงใกล้เคียง 2 อาทิตย์ - อ่าน 4-5 รอบ - ไม่กำหนดว่าต้องอ่านกี่รอบ อ่านเท่าที่ทำได้ - อ่านจับใจความไปเลย และขีดเส้นใต้ไปด้วย - วางแผนเป็นขั้นตอนว่าจะอ่านอะไรก่อน - ในวิชาไม่ชอบต้องอ่านให้จบๆ ไปก่อน - ในวิชายากๆ พยายามบังคับตนเอง ฝืนใจบ้างก็ต้องเรียน - พยายามทำแบบฝึกหัด - จด lecture เองทุกครั้ง - ไม่จด lecture ฟังให้เข้าใจ และยืม lecture ของเพื่อน - เวลามีปัญหาค้นคว้าด้วยตนเอง เข้าห้องสมุด - เตรียมตัวมาก่อนเรียน โดยอ่านหนังสือก่อน - อาจารย์สอน - ขอลยืมหนังสือจากรุ่นพี่ก่อนเปิดเทอมมาอ่าน 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำแบบฝึกหัด - อย่าซีเรียจ - อ่านหนังสือรอบเดียวเก็บรายละเอียดไปเลย - อ่านช่วงใกล้เคียง - ปรับปรุงตนให้รักการอ่าน - อดทนกับวิชาที่ไม่ชอบ - จด lecture เอง - เข้าเรียนทุกครั้ง - ส่งงานให้ทันกำหนด - ไม่เกเร ขยันเรียน - ช่วงใกล้เคียงติดกับเพื่อนช่วยอื่นไม่อ่าน - ตั้งใจเรียน - ฟังที่อาจารย์สอน - ปรึกษาอาจารย์ - แข่งเรียนกับเพื่อน - มีปัญหาถามอาจารย์ และเพื่อน - ให้แม่ ญาติ เพื่อนช่วยติว - มีเพื่อนสนิทเรียนด้วย

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
แนวทาง หรือ วิธีการที่จะทำให้ สมหวังในการเรียน (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - อ่านหนังสือตอนเช้าจะได้จำดี - เปิดเพลงเบาๆ ขณะอ่านหนังสือ - ถ้าอ่านไม่ทันจะเอาตรงที่เข้าใจให้ดีไปเลย ตรงอื่นไม่ดู - ทำโน้ตย่อสรุป - การอธิบายให้เพื่อนฟังเหมือนได้ทวนเองอีกรอบ - วิชาคำนวณเข้าห้องเรียน - เข้าเรียนทุกครั้ง - ทบทวนทุกวิชา - ให้เพื่อนช่วยติว - ถามเพื่อนที่รู้มากกว่าตรงจุดที่เราไม่รู้ - ถ้าเบื่อในเวลาเรียนหันไปคุยกับเพื่อนสักครู่แล้วกลับมาฟังใหม่ หรือหาเศษกระดาษเขียนอะไรเล่น - ถ้าเบื่อไปเที่ยวไม่ขึ้นห้องเรียน พอสนุกก็มาเรียนใหม่ - แข่งเรียนกับเพื่อน - ถ้าไม่เข้าใจถามเพื่อนก่อนแล้วถามอาจารย์ - เพื่อนดีเก็บงานไว้ให้ถ้าขาดเรียน - เอาโน้ตย่อของเพื่อน - ให้เพื่อนอธิบายให้ฟังเมื่อเรียนผ่านไป 2-3 ครั้ง - พ่อแม่สนับสนุน - ครอบครัวไม่กดดันเรื่องการเรียน และเกรด - แม่ช่วยเตือนให้อ่านหนังสือเวลาอยู่บ้าน - ได้กำลังใจจากแฟน - ไม่ดูทีวี ฟังวิทยุ ช่วงใกล้สอบ - ติวพิเศษนอกมหาวิทยาลัย - ถ้าอาจารย์สอนสนุก แบบ talk show ทำให้อยากเรียน - วางแผนถ้าจะไปเรียนต่อเมืองนอกต้องเรียนภาษา มองสถาบันที่จะไปเรียน - ดู internet ดูสถาบันที่จะไปเรียนต่อต่างประเทศ - ถามรุ่นพี่ เพื่อน เรื่องที่เรียนต่อปริญญาโท 	<ul style="list-style-type: none"> - เรียนพิเศษ

3. ความหวังด้านการทำงาน		
Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลการสัมฤทธิ์ทางเรียนต่ำ
<p>3.1 ลักษณะ ความหวังด้านการ ทำงาน หมายถึง ความหวังที่ เกี่ยวกับการทำงาน ในอนาคต และการมี ส่วนร่วมในการทำ กิจกรรมต่างๆที่ มหาวิทยาลัย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ได้ทำงานอย่างที่เรียนมา ได้ใช้ความสามารถตามที่เรียนมา - งานอะไรก็ได้ - งานที่เหมาะสมกับตนเอง - งานที่เราทำได้ - อยากเปิดธุรกิจเป็นของตนเอง เช่น ร้านอาหาร ร้านเบอร์เกอร์ ร้านขายดอกไม้ - ได้ทำงานดีๆ ที่ชอบ - ทำงานประชาสัมพันธ์ - ได้ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ชอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานอย่างที่เรียนมา - มีงานทำ...งานอะไรก็ได้ - งานที่เหมาะสมกับตนเอง - ทำงานพิเศษ - เปิดกิจการเป็นของตนเอง / ค้าขาย (ขายเสื้อผ้า) - ทำงานอย่างไม่ใช่บัญชี
<p>3.2 ความตั้งใจใน การทำงาน หมายถึง ความตั้งใจ ความพยายามที่จะ ทำให้สมหวังในการ ทำงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - อยากเป็นตำรวจ / ทำงานด้านกฎหมาย / ทำงานรัฐวิสาหกิจอย่างคุณพ่อ - ทำงานแล้วมีความสุข - ไปอยู่กับแม่ที่เมืองนอกช่วยทำร้านอาหาร - แม่ให้ทำงานที่ได้เงินเยอะๆ - ได้ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประสบการณ์ก่อนการทำงาน - ได้ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยที่ชอบ - สนุกสนานกับการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย - อยากให้งานที่ทำกับมหาวิทยาลัยสำเร็จอย่างงานแรกๆ ที่ทำสำเร็จ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำงานกรมทาง / สตูดิโอถ่ายภาพ / ด้านการตลาด/ บริษัท CP / ด้านอาหาร / งานราชการ - ได้ประสบการณ์ทำงานจากการทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย
<p>3.3 แนวทาง หรือ วิธีการที่จะทำให้ สมหวังในการ ทำงาน</p>	<ul style="list-style-type: none"> - วางแผนให้เรียนจบก่อน ทำเกรดให้สวยๆ แล้วไปสมัครงานหลายๆ ที่ สอบปริญญาโทด้วย - ทำเกรดให้ดีๆ ก่อน เตรียมตัวสัมภาษณ์ให้ดี รวมถึงบุคลิกภาพด้วย - แสดงความสามารถให้เต็มที่ตอนสัมภาษณ์ - พยายามหางาน - ไปฝึกงานกับคุณพ่อ - ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัย เพื่อเป็นประสบการณ์ก่อนการทำงาน - ทำงานให้มีประสบการณ์ - วางแผนว่าจะไปทำงานหาประสบการณ์ก่อน และ เก็บเงินเปิดร้านของตนเอง 	<ul style="list-style-type: none"> - ยังไม่ได้มอง - ตั้งใจเรียนก่อน - ทำงานในมหาวิทยาลัยเพื่อเป็นประสบการณ์ไปก่อน - จัดสัมมนาไปเที่ยวในชมรมเพื่อความสัมพันธ์อันดี - อาจใช้เส้นช่วย

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในการทำงาน (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - คิดว่าจะฝึกงานที่เมื่องนอก - ทำงานด้วยเรียนต่อปริญญาโทด้วย - อาจใช้เส้นช่วยเรื่องการทำงาน - ทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยฝึกประสบการณ์ในการทำงาน และการอยู่ร่วมกับผู้อื่นไปก่อน - พ่อแม่ให้กำลังใจ สนับสนุน - รุ่นพี่ เพื่อน และอาจารย์ แนะนำบริษัทที่ไปฝึกงาน 	
4. ความหวังด้านครอบครัว		
4.1 ลักษณะความหวังด้านครอบครัว หมายถึงความหวังเกี่ยวกับความสัมพันธ์ของบุคคลกับสมาชิกในครอบครัว การได้ทำกิจกรรมร่วมกัน และประสบการณ์ต่างๆที่สัมพันธ์กับครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - อยากรสนิทกันมากกว่านี้ - เข้าใจกัน มีอะไรคุยกัน - ทำกิจกรรมร่วมกัน - กินข้าวด้วยกันบ่อยๆ - ได้ไปเที่ยวทะเล / น้ตก / ต่างจัดหวังด้วยกัน - ให้ครอบครัวมีความสุข อบอุ่น - ให้ครอบครัวสนุกสนาน - เจอกันทุกวัน - มีเงินเลี้ยงพ่อ แม่ ไม่ให้ท่านลำบาก - ให้ครอบครัวอยู่สบาย - คุยเรื่องแฟนได้ - มีเงินปลูกบ้านหลังใหญ่ๆ อยู่ด้วยกันกับญาติ ๆ พร้อมหน้ากัน - ซื้อบ้านให้พ่อแม่ 	<ul style="list-style-type: none"> - ให้อเวลาอยู่กับแม่มากๆ จะทำตัวดีๆ - เข้าใจกัน - สนิทกันทั้งครอบครัว - ไปไหนพร้อมกันทั้งครอบครัว - ครอบครัวมีความสุข อบอุ่น - มีเงินเดือนดีๆ ส่งให้พ่อแม่ - ให้น้องได้เรียนในสิ่งที่ชอบ - ให้พ่อแม่สบาย มีหน้าตาเห็นลูกรับปริญญา - อยากรให้พ่ออยู่บ้านกับลูกๆ - อยากรถ่ายรูปกับครอบครัว - ซื้อบ้าน / รถให้ท่าน
4.2 แนวทาง หรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - มีความเข้าใจกัน - มีความรัก - ถ้าไม่เข้าใจคุยกันด้วยเหตุผล - ต้องจูนเข้าหากัน ปรึกษากัน - ทำกิจกรรมด้วยกัน ไปเที่ยว ทานอาหาร ดูหนัง ออกกำลังกายด้วยกัน - ไปเยี่ยมญาติ - shopping กับครอบครัว - พ่อแม่เลี้ยงลูกแบบเพื่อน - ทำให้ครอบครัวสนุกสนาน เฮฮา - ทำอะไรดีๆ ให้พ่อแม่ชื่นใจ สบายใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจกัน - มีอะไรคุยกัน - ทำอะไรร่วมกัน - ทานข้าว ไปเที่ยว ด้วยกัน - ทำตัวดีๆ ไม่ให้พ่อแม่เสียใจ - ไม่นำเรื่องปวดหัวมาให้ - กลับบ้านพร้อมพ่อแม่ทุกวัน - ทำงานเก็บเงินเพื่อครอบครัว - พ่อแม่ต้องใส่ใจลูก - ทำให้พ่อแม่สบายใจ

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
แนวทาง (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - หอมแก้มกัน - คุยเรื่องศาสนา (อิสลาม) 	
5. ความหวังด้านความรัก		
5.1 ลักษณะ ความหวังด้านความรัก หมายถึง ความหวัง ในเรื่องสัมพันธ์ภาพที่ บุคคลมีกับคนรัก	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจกัน - รักกัน - คุยกันรู้เรื่อง - จริงใจ - มีอะไรพูดกันไม่ใช่เก็บไว้ - ให้มีความสุข - เขารับเราได้ เรารับเขาได้ - แค่อบชอบ แค่มองก็มีความสุข - ไม่ต้องหน้าตาดี มีลักษณะเป็นผู้นำ บุคลิกภาพดี - มีความรู้ระดับเดียวกันเรา 	<ul style="list-style-type: none"> - เข้าใจกัน - คบแล้วสบายใจ ไปกันได้ - คุยกันได้ทุกเรื่อง - ไม่ตอกย้ำ - รับฟัง ปลอบเราได้ - เป็นเพื่อนกันไปก่อน - แค่อบชอบก็พอ - ไม่อยากให้อะไรถึงจุดที่แฟนมาบอกเลิก
5.2 แนวทางหรือ วิธีการที่จะทำให้ สมหวังในความรัก	<ul style="list-style-type: none"> - ยอมรับความจริง - เข้าใจกัน - ถ้าไม่เข้าใจก็คุยกัน - เอาใจเขามาใส่ใจเรา - อะไรที่เขาไม่ชอบก็อย่าทำ - เป็นเพื่อนกัน เหมือนเป็นกำลังใจให้กัน - แค่อบชอบ แอบมองก็มีความสุขแล้ว 	<ul style="list-style-type: none"> - ทำตัวดีๆ - มีอะไรไม่เข้าใจกันก็ยอมๆ - เขา - เอาใจเขา ตามใจเขา - ทำทุกอย่างที่แฟนชอบ - คุยโทรศัพท์กับเขาบ่อยๆ - ให้เพื่อนช่วยแนะนำให้รู้จัก - ทำอะไรให้เขา ส่งmassage
6. ความหวังด้านเพื่อน		
6.1 ลักษณะ ความหวังด้านเพื่อน หมายถึง ความหวัง เกี่ยวกับการมีสัมพันธ์ ภาพกับผู้อื่น	<ul style="list-style-type: none"> - ให้เพื่อนจริงใจกับเรา - เข้าใจกัน รักกัน - สนทนกันไม่ต้องเพื่อนเยอะ แค่อเข้าใจกัน - มีอะไรคุยกันได้ทุกเรื่อง - ชอบอะไรที่คล้ายๆ เรา - ได้รู้จักเพื่อนมากขึ้นจากการทำกิจกรรม - มีปัญหาช่วยกัน ปรึกษากันได้ - ช่วยเรื่องเรียนได้ - อยู่ด้วยแล้วสบายใจ - ไปไหนด้วยกัน - ยืมเงินได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ได้เพื่อนที่นิสัยตรงกับเรา - ไปไหนด้วยกัน - หวังได้เพื่อนจากการทำกิจกรรม - ไม่หวังอะไรกับเพื่อนจริงๆ - จังๆ คบกันเดี๋ยวก็ต้องแยกกัน - ไม่หวังอะไรมาเคยผิดหวังมาก่อน

7. ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง		
Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
<p>7.1 ลักษณะ ความหวังด้าน กิจกรรมยามว่าง หมายถึงความหวัง เกี่ยวกับการทำ กิจกรรมต่างๆ ใน เวลาว่าง ซึ่งทำให้ บุคคลเกิดความพึง พอใจ</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ไปเที่ยว - วาดรูป - ออกกำลังกาย เช่น ซี่จักรยาน โยคะ แอโรบิก - นวด ว่ายน้ำ แบดมินตัน - อ่านหนังสือ - ดูหนัง - เดินห้าง - เล่นกีฬา เช่น บาสเกตบอล โยนโบว์ลิ่ง - เรียนเปียโน - แข่งฟุตบอลชนะ ได้แชมป์ - ฟังเพลง - chat / เล่นเกม - ร้องคาราโอเกะ - สะสมแก้ว/ ของแถม/ตุ๊กตา แสตมป์ /handbill / postcard - คอยโทรศัพท์กับเพื่อน - ดูทีวี ดูวิดีโอ - ทำงานฝีมือ เช่น บั๊กครอสติด ทำผ้าพันคอ ถักโคเช ถักสร้อย - ทำขนม - เลี้ยงแมว - เล่นดนตรี เช่น เปียโน อีเลคโทน ซิม ซอ - ต่อจิกซอร์ - อ่านการ์ตูน 	<ul style="list-style-type: none"> - ไปเที่ยว - กิน - เดินเล่น ออกกำลังกาย - อ่านหนังสือ - เขียนบันทึก - ดูหนัง - shopping - อยู่กับเพื่อน - เล่นฟุตบอล วอลเลย์บอล - ฟังเพลง - เล่นเกมคอมพิวเตอร์ - ดูทีวี - ร้องคาราโอเกะ - อ่านการ์ตูน
<p>7.2 ความตั้งใจใน การทำกิจกรรม ยามว่าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ชอบ อยากรู้ - พยายามทำให้สำเร็จ - คิดไว้ทำหลายๆ อย่าง ถ้าไม่ได้ทำก็หาโอกาสทำใหม่ได้ - ทำเมื่อไหร่ก็ได้ - อยากรู้ทำเลย แต่อยู่ที่อารมณ์ด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ชวนเพื่อนไปทำด้วยกัน - ตั้งใจซ้อม ทุ่มเท พยายาม รักมัน ชอบ (ฟุตบอล) - อ่านหนังสือแล้วมีแรงบันดาลใจอยากทำบ้าง

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
7.3 แนวทางหรือวิธีการที่จะทำให้สมหวังในการทำกิจกรรมยามว่าง	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่สนับสนุน และเห็นแบบอย่างจากท่าน - มีสมาธิ ความอดทนในการทำ ผักหัด เช่น การต่อจิกซอร์ - คิดไว้หลายๆ อย่างแล้วเลือกกันในรอบครัวว่าจะทำกิจกรรมใด - ขึ้นอยู่กับความคิด อารมณ์ และเพื่อนก็มีส่วนให้ทำกิจกรรม 	
8. ปัญหาและอุปสรรคที่ทำให้ไม่สมหวัง		
8.1 ปัญหาด้านการเรียน	<ul style="list-style-type: none"> - ซี้เกียจเรียน - ไม่ตั้งใจเรียน - ไม่ชอบเรียน Math - วิชาเรียนยาก ไม่รู้เรื่อง - ไม่เข้าใจที่อาจารย์สอน - อ่านหนังสือไม่รู้เรื่อง - ท้อแท้เวลาตั้งใจเรียนแล้วเกรดลดลง - ไม่มีเวลาอ่านหนังสือ ต้องช่วยงานทางบ้าน - ไม่ค่อยมีเวลาเรียน ต้องทำกิจกรรมเชียร์ - ทำกิจกรรมด้วยเกรดเลยลดลง - บางครั้งเบื่อกับที่ต้องนั่งเรียน ตั้ง 3 ชั่วโมง - ไม่มีเวลาทบทวนวิชาที่เรียน - พ่อแม่ไม่ยอมให้เรียนต่อปริญญาโทด้านที่ชอบ - กังวลว่าเรียนแล้วไม่ได้อะไรไปทำงาน 	<ul style="list-style-type: none"> - ซี้เกียจเรียน / อ่านหนังสือ - ไม่ตั้งใจเรียน เกรง ไม่ขยัน - ไม่เข้าใจวิชาคำนวณ หรือวิชาที่ยากๆ - เครียดเวลาดูหนังสือไม่ทัน - เครียดที่ตกหลายวิชา - เกรดไม่ดีอย่างที่ตั้งใจไว้ - รู้สึกท้อแท้ที่อ่านหนังสือแล้วไม่เข้าใจ - ไม่อยากเข้าเรียนวิชาที่ไม่ชอบ - ติด F - กลัวถูกรีไทร์ - ผิดหวังที่ไม่ได้เรียนคณะที่ชอบ - รู้สึกว่าโดนกดคะแนน - การเรียนตกต่ำ - เบื่อที่ไม่ได้เรียนมาตรงกับสาขาที่เรียนอยู่ทำให้ไม่รู้เรื่อง - เบื่อที่เพื่อนทำข้อสอบได้ แต่เราทำไม่ได้ - ไม่ชอบคณะที่เรียนอยู่ - ติดเพื่อน ทำให้ไม่ได้อ่านหนังสือ - ได้เกรดน้อยไม่กล้าบอกแม่ - ลน ตื่นเต้นเวลาสอบ

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
ปัญหาด้านการเรียน (ต่อ)		<ul style="list-style-type: none"> - เบื่อที่ต้องเรียนวิชาต่างๆ จบไปไม่ได้ใช้ - กังวลว่าจะสอบไม่ผ่าน
8.2 ปัญหาด้านครอบครัว	<ul style="list-style-type: none"> - พ่อแม่ตั้งความหวังไว้สูง รู้สึกลำบากใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ทะเลาะกับพ่อแม่ - พ่อแม่บังคับเรื่องเรียน - มีปัญหาเกี่ยวกับพ่อแม่เรื่องกลับบ้านดึก
8.3 ปัญหาด้านความรัก	<ul style="list-style-type: none"> - ออกจากความรัก 	<ul style="list-style-type: none"> - เลิกกับแฟน - ผิดหวังเรื่องแฟน - แฟนรับไม่ได้เรื่องสูบบุหรี่กินเหล้า - ไม่มีเวลาให้แฟน
8.4 ปัญหาด้านเพื่อน	<ul style="list-style-type: none"> - ทะเลาะกับเพื่อน - นิสัยเข้ากับเพื่อนไม่ได้ - เพื่อนไม่อธิบายให้ฟัง เหมือนอมกุ่มไว้คนเดียว - ไม่มีเวลาให้เพื่อนที่โรงเรียนเก่า 	<ul style="list-style-type: none"> - ทะเลาะกับเพื่อน - รู้สึกนิสัยเข้ากับเพื่อนไม่ได้ - เครียดที่ไม่สนิทกับเพื่อนเลย - เพื่อนหวังวิชา - ท้อแท้ที่เพื่อนไม่ช่วยทำงานกลุ่ม - ไม่ชอบขอโทษเพื่อนเวลาทำผิด - รู้สึกไม่เปิดรับใคร - ผิดหวังเรื่องเพื่อน
8.5 ปัญหาอื่นๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ตื่นสาย 	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นไมเกรน - ท้อแท้ไม่สบาย ช่วงใกล้สอบ - คนรอบบ้านพูดดูถูกว่าจะเรียนไม่จบ - ทำอะไรไม่ได้อย่างที่ตั้งใจหมายไว้

9. วิธีจัดการกับปัญหา		
Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
9.1 การมุ่งจัดการกับปัญหา หมายถึง การพยายามลงมือแก้ปัญหา โดยจัดการกับปัญหาโดยตรง	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการกับปัญหาไปเลย - หาสาเหตุ ถ้าเกิดที่ตัวเองก็แก้ปัญหานั้นละจุด - พูดตรงๆ กัน - ฟังเหตุผลของเพื่อน - อธิบายให้เข้าใจ - คุยกันด้วยเหตุผล - คิดในทางที่ดีว่าปัญหาทำให้ได้เรียนรู้ / เก่งขึ้น - มองว่าไม่มีอะไรได้มาง่ายๆ - คิดว่าเพื่อนเรียนได้ทำไมเราจะเรียนไม่ได้ - คิดว่าทำได้แค่นี้ก็พอ ทำดีที่สุดแล้ว - นึกถึงเรื่องสนุก เรื่องดี ๆ ในชีวิตทำให้มีความสุข มีแรงบันดาลใจ - คิดว่าคนเราต่างกัน - มองในข้อดีของเพื่อน มีอะไรไม่ชอบก็บอกเขา - ให้ออกกำลังกายอย่างอื่นตัดไปก่อน - รอให้อารมณ์เย็นก่อน และเพื่อนพร้อมจะฟังค่อยเข้าไปคุย - รอโอกาสเหมาะค่อยคุยแก้ปัญหา - ถ้าไม่ไหวก็ผ่านไปก่อน แล้วค่อยเริ่มตั้งใจใหม่ - ยอมรับถ้าผิด - ไปเที่ยว - เล่น - ทำให้สบาย - คุยกับเพื่อน - เดินห้าง - ร้องคาราโอเกะ - นั่งพัก - หยุดพักสมองเมื่อเครียด - ทำกิจกรรมที่ผ่อนคลาย - ฟังเพลง - ดูทีวี - อ่านหนังสือที่เบาสมอง 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดการด้วยตนเอง - คิดก่อนว่าสาเหตุคืออะไร - ใจเย็นๆ ค่อยๆ จัดการ - คุยกันด้วยเหตุผล - ปรับความเข้าใจกัน - ฟังตนเอง - คิดในทางที่ดี - คิดว่ามีแพะ ชนะเหมือนกีฬา - คิดว่าคนเราไม่เหมือนกัน - ถ้าผิดยอมรับผิด - หยุด สบายใจค่อยคิดแก้ปัญหาใหม่ - ไปเที่ยว - ร้องคาราโอเกะ - หาคะไรผ่อนคลายทำ - หากกีฬาเล่นให้หายเบื่อแล้วเริ่มแก้ต่อไป - ฟังเพลง - เล่นกับหลาน

Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
มุ่งจัดการกับปัญหา (ต่อ)	<ul style="list-style-type: none"> - หาอะไรที่ชอบทำ - นอน - กิน - เล่นกับสุนัข - เล่นเกม 	
9.2 การแสวงหา การสนับสนุนทาง สังคม หมายถึง ความพยายามในการจัดการกับปัญหาโดยอาศัยแหล่งทรัพยากรต่างๆ	<ul style="list-style-type: none"> - ปรึกษาพ่อแม่ อาจารย์ เพื่อน - ปรึกษาพี่ชาย - อ่านหนังสือประวัติคนดังว่าเขาสำเร็จได้อย่างไร - พูด / เล่าให้เพื่อนฟัง - คุยกับเพื่อนเพื่อให้เพื่อนปลอบใจ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรึกษาเพื่อน - ปรึกษาน้ำ - ปรึกษาแม่ - ปรึกษาพี่ - คุยโทรศัพท์กับเพื่อน - นั่งคุย กินอาหารกับเพื่อน - เวลาเศร้าอยู่กับเพื่อน - บ่นให้แม่ฟัง - อ่านหนังสือให้กำลังใจให้สู้
9.3 การหลีกเลี่ยง หมายถึง การไม่สามารถเผชิญปัญหาได้ เป็นการหลีกเลี่ยงปัญหา	<ul style="list-style-type: none"> - ปล่อยปัญหาไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ปล่อยปัญหาเลยตามเลย - ยอมๆ - ไม่คิดถึงมัน - ไม่พูดกับใคร - ไม่ค่อยปรึกษาคนอื่น กลัวเขารำคาญ - แอบร้องไห้คนเดียว - เฉยๆ - เรื่อยๆ - เวลาหงุดหงิดจะอยู่คนเดียว - ไม่สนใจปัญหา - โทษคนอื่น - เสียถ้าไมไหว - ถ้าอ่านหนังสือไม่ทันกิน กระทิงแดงจะได้ไม่หลับ

10. ทักษะ หรือมุมมองของการมีความหวัง		
Category (หมวดหมู่)	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง	กลุ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ
10.1 ทำให้ชีวิตมีเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ความหวังทำให้มีเป้าหมายที่ต้องไป - มีความหวังเหมือนมีเส้นชัยอยู่ข้างหน้าให้วิ่งไปถึง - ทำให้ชีวิตมีจุดหมาย - คนเราได้อยู่ด้วยความหวัง 	<ul style="list-style-type: none"> - รู้ว่าอยากจะทำอะไรในอนาคต - ทำให้มีจุดหมาย - ความหวังต้องไม่ยากเกินไป - หวังในสิ่งที่ทำได้
10.2 ทำให้มีแรงจูงใจ มีพลังในการไปยังเป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - หวังแล้วทำให้เราพยายาม อดทนที่จะทำได้ - มีความหวังก็อยากทำให้ได้ - ทำให้มีความกระตือรือร้นที่จะทำ - ทำให้มีแรงกระตุ้นว่าต้องทำความหวังให้ได้ ถ้าทำไม่ได้ต้องหาสาเหตุ แล้วเริ่มทำใหม่ - ถ้าไม่มีความหวังก็อยู่ไปวันๆ ไม่มีประโยชน์เฉื่อยชา - ความหวังช่วยให้มีกำลังใจที่จะไปถึงเป้าหมาย ถ้าไม่มีก็ล่องลอยอยู่ไปวันๆ - ให้เราได้ก้าวหน้า ได้สิ่งดี ๆ เมื่อทำสำเร็จ - มั่นใจในการทำงานอื่น ๆ ต่อไป 	<ul style="list-style-type: none"> - ต้องทำให้ได้ - มีกำลังใจที่จะทำให้สำเร็จ - มีความกระตือรือร้น - ทำให้มั่นใจที่จะทำความหวังต่อไป - อยากรจะทำให้สำเร็จถึงมันจะยาก - ต้องทำเต็มที่ ไม่ได้ก็ไม่เป็นไร - มีความหวังดีกว่าอยู่ไปวันๆ - ถ้าหวังมากไปทำให้คิดมาก ทำให้สิ้นหวังในชีวิตได้ - ความหวังจะเป็นจริงหรือไม่อยู่ที่ความตั้งใจ
10.3 ทำให้มีแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมาย	<ul style="list-style-type: none"> - ความหวังทำให้รู้ทางเดิน ทำให้สามารถก้าวไปยังจุดหมายที่ตั้งไว้ ไม่งั้นอาจหลงทางได้ 	<ul style="list-style-type: none"> - ก้าวต่อไปเรื่อยๆ - ความหวังทำให้เดินไปถึงความสำเร็จ

บทที่ 5

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนามีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา และความแตกต่างของ เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน รวมถึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา นอกจากนี้ยังมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมด้วย เพื่อศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก จากผลการวิจัยสามารถอภิปรายได้ดังนี้

1. ความหวังของนักศึกษา

ผลการวิจัยจากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 509 คน โดยพิจารณาจากการแบ่งเกณฑ์เป็นช่วงคะแนนของความหวัง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาล้วนส่วนใหญ่มีความหวังระดับปานกลางค่อนข้างสูง

อธิบายได้ว่านักศึกษามีกระบวนการของพลังแห่งความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทางค่อนข้างสูง เนื่องจากนักศึกษามีความหวังก็จะมีความคิดมุ่งสู่เป้าหมาย อันนำมาซึ่งการกระทำต่างๆ เพื่อให้บรรลุผลดังหวัง อีกทั้งแหล่งสนับสนุนทางสังคมอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้นักศึกษามีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง สนับสนุนจากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบ เจาะลึก โดยพบว่านักศึกษาล้วนส่วนใหญ่กล่าวว่า มีครอบครัว และเพื่อนเป็นแหล่งให้คำปรึกษา และช่วยเหลือ สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถบรรลุถึงความหวังได้ ดังมีงานวิจัยของ นภาพร วงศ์ใหญ่ (2542) สนับสนุนประเด็นนี้ โดยพบว่า การสนับสนุนทางสังคม ไม่ว่าจะเป็นครอบครัว หรือเพื่อน ช่วยส่งเสริมให้เกิดความหวังได้ และงานวิจัยของ บุญทิศา โปธิเจริญ (2539) ที่พบว่า การสนับสนุนทางสังคมสัมพันธ์กับความหวัง

หากอธิบายตามแนวคิดของ Sympson (1999) และ Snyder (1998) ที่เสนอว่า การที่มีความหวังมีผลดีกับนักศึกษา เพราะนำไปซึ่งการเปลี่ยนแปลงชีวิตให้ไปในทางที่ดี ดังเช่นจากงานวิจัยที่พบว่า ความหวังเป็นพลัง และแรงจูงใจให้พบความสำเร็จด้านการเรียนได้ รวมถึงทำให้นักศึกษามีการคาดหมายถึงเป้าหมายในทางบวก มีอารมณ์ทางบวก มองโลกในแง่ดี และเห็นคุณค่าในตนเอง (Snyder et al., 1994) สอดคล้องกับแนวคิดของ Snyder (1991, 1994, 1997) อธิบายว่า ความหวังทำให้บุคคลมีเป้าหมาย มีความรู้สึกท้าทาย สนใจความสำเร็จมากกว่าความล้มเหลว และรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่จะได้พบกับเป้าหมาย

นอกจากนี้การที่มีความหวังสะท้อนถึงสุขภาวะทางจิตด้วย ดังผลการวิจัยในครั้งหนึ่งที่พบว่า นักศึกษามีความหวังปานกลางค่อนข้างสูง ใช้การเผชิญปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ คือใช้วิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง สอดคล้องกับรายงานการวิจัยของ Snyder (1994) ที่พบว่า เมื่อบุคคลพบกับปัญหาหรืออุปสรรคระหว่างทางที่ไปยังเป้าหมาย บุคคลที่มีแนวโน้มมีความหวังสูงกว่าจะรับรู้ว่าเป็นเรื่องปกติของชีวิต ไม่เครียดกับสถานการณ์มากเกินไป ส่งผลให้จัดการกับปัญหาได้ดีกว่าบุคคลที่มีความหวังต่ำกว่า จึงเป็นผลให้นักศึกษามีสุขภาวะทางจิตที่ค่อนข้างดี (Simpson, 1999)

การรับรู้ความหวังของบุคคล สามารถใช้เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการวิเคราะห์ปัญหา และการบำบัดรักษาได้ (Snyder, 1995) เนื่องจากความหวังจะช่วยลดสถานการณ์ที่ตึงเครียดและทำให้บุคคลมีความรู้สึกที่จะไปให้ถึงเป้าหมาย โดยการส่งเสริมให้บุคคลมีแรงจูงใจ มีความพยายาม และหาแนวทางที่ไปพบกับความสำเร็จ ดังนั้นกระบวนการใดก็ตามไม่ว่าจะเป็นเรื่องการเรียนการสอน การให้การปรึกษาเชิงจิตวิทยา หรือการให้ความช่วยเหลือในรูปแบบอื่นๆ ที่ส่งเสริมให้บุคคลมีแรงจูงใจ มีความพยายาม และหาแนวทางไปสู่ความสำเร็จ ช่วยให้ผู้บุคคลสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณาความหวังของนักศึกษาตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

1.1 เพศ ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาชาย และหญิงมีความหวังไม่แตกต่างกัน

ผลนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Snyder (1991, 1994, 1995) ที่ได้ศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักศึกษาเช่นกัน ผลคือไม่พบความแตกต่างทางเพศส่งผลต่อความหวังที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Lapointe และคณะ (1998) Lewis (1997) และ Hasting (2000) ให้ข้อมูลสนับสนุนว่า เพศชาย และหญิงมีความหวังไม่แตกต่างกัน แต่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ Simpson (1999) ที่พบว่ามีความแตกต่างทางเพศ โดยนักศึกษาหญิงมีความหวังสูงกว่านักศึกษาชาย ประเด็นนี้จึงยังไม่ชัดเจน ควรจะทำการศึกษาต่อไป

อนึ่งการที่นักศึกษาชาย และหญิงมีความหวังไม่แตกต่างกัน อาจเป็นไปได้ว่าพวกเขามีความคิดที่มุ่งไปยังเป้าหมายที่สำคัญในชีวิตในขณะนี้เหมือนกัน นั่นก็คือ เป้าหมายในการเรียน ซึ่งถือว่าเป็นเป้าหมายที่ใกล้ตัวนักศึกษา ดังนั้นเป็นผลให้นักศึกษามีความหวังไม่แตกต่างกัน (Snyder 1997)

1.2 ชั้นปี จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความหวังไม่แตกต่างกัน

เป็นไปได้ว่าความแตกต่างของบุคคลที่มีส่วนเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ความรู้ ความสามารถ หรือความเฉลียวฉลาด หมายถึง นักศึกษาที่อยู่ในชั้นปีที่ต่างกันไม่ได้หมายความว่ามีความคิด ความสามารถต่างกัน เช่น นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 อาจจะมีความคิด ความสามารถ เท่ากับ นักศึกษาในชั้นปีที่ 4 ก็ได้ รวมถึงอายุของนักศึกษาในชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 มีความใกล้เคียงกันมาก หรืออาจคาบเกี่ยวกัน ซึ่งไม่ได้มีความแตกต่างของอายุอย่างชัดเจน จึงทำให้ไม่พบความหวังที่ต่างกัน (Snyder, 1991) นอกจากนี้ยังอธิบายได้ว่า ถึงแม้ว่านักศึกษาเรียนต่างชั้นปี แต่เมื่อพวกเขามีเป้าหมายแล้ว ย่อมมีการรับรู้ถึงความเป็นไปได้ที่จะบรรลุความสำเร็จ มีความพยายาม และคิดหาแนวทางเพื่อจะดำเนินการไปให้ถึงเป้าหมาย ดังนั้นเป็นไปได้ว่านักศึกษาที่เรียนต่างชั้นปีมีความหวังไม่แตกต่างกัน

1.3 สาขาวิชา ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน ได้แก่ สาขาวิชา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์ มีความหวังไม่แตกต่างกัน

อธิบายได้ว่าการที่นักศึกษาเรียนอยู่ในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ ซึ่งเน้นเชิงทดลอง ค้นคว้า เหตุผล สาขาวิชาสังคมศาสตร์ เน้นทางการติดต่อสื่อสารกับบุคคล สังคม และการจัดการ และ สาขาวิชามนุษยศาสตร์ เน้นทางด้านภาษา และศิลปะ มีความหวังไม่แตกต่างกัน เป็นไปได้ว่า นักศึกษาอยู่ในสภาพแวดล้อม และพบกับสถานการณ์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น นักศึกษาต้องพบกับสภาพแวดล้อมของการเรียน เพื่อน การทำกิจกรรม เช่นเดียวกัน ถึงแม้ว่านักศึกษาจะเรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน พวกเขาก็มีความหวังที่จะประสบความสำเร็จเหมือนกัน ซึ่งสนับสนุนได้จากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ที่พบว่า นักศึกษาในทั้ง 3 สาขาวิชา บอกเล่าถึงเรื่องที่เขาหวังไว้เหมือนกัน คือ เรื่องการเรียน การทำงาน ครอบครัว ความรัก เพื่อน และกิจกรรมยามว่าง จึงอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ให้นักศึกษามีความหวังไม่แตกต่างกัน

อย่างไรก็ตาม ในการวิจัยครั้งนี้ยังพบว่ามีปฏิสัมพันธ์ระหว่างชั้นปี กับสาขาวิชา ที่ส่งผลร่วมกันต่อความหวังที่ต่างกัน โดยที่นักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชาสังคมศาสตร์มีความหวังในระดับสูงกว่านักศึกษาในชั้นปีที่ 2 สาขาวิชามนุษยศาสตร์

เนื่องจากว่าตัวแปรชั้นปี กับสาขาวิชา เพียงตัวแปรเดียวอาจไม่ส่งผลต่อความหวัง แต่เมื่อชั้นปี และสาขาวิชา มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันจึงส่งผลให้นักศึกษามีความหวังที่ต่างกัน อธิบายได้ว่า นักศึกษาสาขาวิชาสังคมศาสตร์ศึกษาในด้านการจัดการ และการติดต่อสื่อสารซึ่งต้องสัมพันธ์กับบุคคลอื่นๆ มากกว่า จึงอาจได้รับการสนับสนุนจากบุคคลรอบข้าง มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น

ประสบการณ์อันส่งเสริมให้มีความหวังสูงกว่านักศึกษาในสาขาวิชามนุษยศาสตร์(นภาพร วงศ์ใหญ่, 2542)

1.4 ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันจะมีความหวังแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนปานกลาง มีความหวังในระดับที่สูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ Snyder และคณะ (1991) และของ Stjohn (2000) ที่พบความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างความหวัง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา และนักศึกษามหาวิทยาลัย โดยนักศึกษาที่มีแนวโน้มมีความหวังที่สูงกว่า จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงด้วย นอกจากนี้ในงานวิจัยของ Lewis และคณะ (1997) และ Chang (1998) สนับสนุนเช่นเดียวกันว่า ความหวังสามารถทำนายผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้อย่างดีที่สุด

ผลการวิจัยนี้ตามแนวคิดของ Snyder (1994) อธิบายได้ว่า การที่บุคคลมีความหวัง เขาต้องมีเป้าหมายก่อน จากนั้นบุคคลจะมีความพยายาม ความตั้งใจ และจะหาทางหรือวิธีการที่เหมาะสมที่นำไปสู่เป้าหมายให้ได้ ยิ่งมีความตั้งใจบุคคลก็ยิ่งจะมีความกระตือรือร้นที่จะทำให้สำเร็จ รวมถึงไม่ย่อท้อเมื่อพบกับอุปสรรค ตรงกันข้ามกับบุคคลที่ความหวังต่ำ หรือไม่มีเป้าหมาย ซึ่งนอกจากจะไม่ชัดเจนกับเป้าหมายแล้ว จะไม่มีความตั้งใจ เฉื่อยชา ไม่คิดที่จะทำอะไร บุคคลเช่นนี้จะปราศจากความตั้งใจที่จะไปสู่การวางแผน กระทำ และอาจมีอารมณ์เศร้าร่วมด้วย

จากประเด็นนี้ชี้ให้เห็นว่าบทบาทของนักจิตวิทยาการปรึกษามีความสำคัญ โดยเฉพาะนักจิตวิทยาการปรึกษาที่มีบทบาทหน้าที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน หรือนักศึกษา สามารถนำแนวคิดความหวังไปใช้ประโยชน์ในด้านการส่งเสริมให้เกิดความหวัง ด้วยการพัฒนาให้นักเรียน นักศึกษามีรูปแบบความคิดที่มุ่งไปยังเป้าหมายอันจะนำไปสู่ความสำเร็จทางการเรียน เนื่องจากความหวังเป็นทางที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาชีวิตไปในทางที่ดี

จากการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกได้ข้อมูลสนับสนุนความหวังกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาที่ต่างกัน สามารถอธิบายได้ดังนี้

จากข้อมูลการสัมภาษณ์ทำให้ทราบถึงลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ให้ข้อมูลว่า ความหวังเป็นความต้องการที่อยากจะไปให้ถึงสิ่งที่หวังไว้ อยากให้ความหวังเกิดขึ้น ความหวังทำให้มีเป้าหมายในชีวิต และช่วยให้มีความตั้งใจ กระตือรือร้น มีความพยายามที่จะทำให้ดีที่สุดในการหาแนวทางที่

จะไปให้ถึงเป้าหมายให้ได้ ซึ่งจะมีการวางแผนก่อน และดำเนินไปให้ถึงเป้าหมาย โดยมีความเชื่อมั่นว่าจะสามารถทำให้ความหวังสำเร็จได้ ส่วนลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ให้ข้อมูลว่าความหวังเป็นสิ่งที่อยากจะทำไป เป็นความต้องการ เป็นจุดหมายที่ตั้งไว้ มีความน่าจะเป็นจริงได้ แต่ไม่ค่อยเชื่อมั่นว่าจะไปถึงได้ แค่คิดไว้ และมีความรู้สึกว่าเป็นไปได้ยาก ไกล และยังไม่ได้เริ่มวางแผน แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีลักษณะความหวังในทั้ง 3 องค์ประกอบ ตามแนวคิดของ Snyder (1994) และ Sympson (1999) คือมีเป้าหมาย (goals) มีความตั้งใจ (agency) และมีแนวทางที่จะไปถึงเป้าหมาย (pathway) ส่วน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ มีเป้าหมาย แต่มีความตั้งใจต่ำ และไม่ได้วางแผนแนวทางที่จะไปสู่เป้าหมาย และจากข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแนวโน้มมีเป้าหมายที่สูง โดยจะตั้งเป้าหมายที่ยาก มีความรู้สึกถึงความสำเร็จ และรับรู้ว่าคุณเองมีความสามารถในการวางแผน และหาวิธีการที่จะไปถึงเป้าหมายได้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Anderson (1988, อ้างถึงใน Snyder, 1991) พบว่าบุคคลที่มีความหวังค่อนข้างสูงกว่า จะให้ความสนใจกับความตั้งใจที่จะได้รับผลของความสำเร็จ และประเมินว่ามีความเป็นไปได้ของความสำเร็จมากกว่าบุคคลที่มีความหวังต่ำ ดังนั้นบุคคลที่มีความหวังสูงย่อมจะตั้งระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไว้สูงกว่าด้วย และในงานวิจัยของ Lekander (2000) ที่พบว่าบุคคลที่มีความหวังสูงจะตั้งเป้าหมายที่ค่อนข้างยาก เชื่อกันว่าตนเองสามารถจะไปถึงได้ รับรู้เป้าหมายนั้นไม่ยาก มองเป้าหมายที่ยากกว่าว่าเป็นการทำทนาย และจะมีอารมณ์ทางบวก

เมื่อพิจารณาถึงความตั้งใจ พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีความตั้งใจค่อนข้างสูงกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยมีความคิด ความต้องการที่จะทำให้พบกับความสำเร็จ ด้วยการพยายาม ตั้งใจ และมีความเชื่อมั่นว่าสามารถทำได้ และเมื่อพิจารณาแนวทาง หรือวิธีการที่จะนำไปสู่เป้าหมายแล้ว พบว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะหาแนวทางหรือวิธีการได้หลายหลายมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Snyder (1991, 1995) แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีความหวังค่อนข้างสูงด้วย พวกเขาจะคิด มีการวางแผนหาแนวทางได้มากกว่า และจะเลือกดำเนินตามแนวทาง หรือวิธีการที่เหมาะสมที่สุด หากพบกับปัญหา หรืออุปสรรคระหว่างทางไปสู่เป้าหมาย ก็สามารถแก้ไข จัดการได้ หรือเปลี่ยนแนวทางใหม่ได้เช่นกัน นอกจากนี้ยังมีความสุขที่จะดำเนินไปสู่ความสำเร็จ มากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

ส่วนเรื่องที่นักศึกษาหวังส่วนใหญ่เป็นเรื่องการเรียน การทำงาน ครอบครัว ความรัก เพื่อน และการทำกิจกรรมยามว่าง เนื่องจากว่านักศึกษายังอยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียน ความหวังที่แท้จริงเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวพวกเขามากที่สุด สอดคล้องกับงานวิจัยของ Sympson (1997, อ้างถึงใน

Sympson, 1999) ที่พบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความหวังในเรื่องสัมพันธภาพทางสังคม การเรียน ความรัก การทำงาน ครอบครัว และกิจกรรมยามว่าง อีกทั้งมีงานวิจัยที่สนับสนุนประเด็นนี้ ที่ศึกษาเป้าหมายของนักศึกษาในมหาวิทยาลัย พบว่าเป้าหมายของนักศึกษาเป็นความหวังที่จะ ประสบความสำเร็จในด้านการเรียน สังคม อาชีพ และส่วนบุคคล (Stark, 1989)

2. กลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

เมื่อพิจารณาการแบ่งเป็นช่วงคะแนน ผลที่ได้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญ ปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้แบบ หลีกหนีในระดับปานกลาง สามารถอธิบายผลที่ได้ตามรูปแบบการเผชิญปัญหาดังนี้

2.1 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่านักศึกษาส่วนใหญ่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่ง จัดการกับปัญหาในระดับสูง นั่นคือนักศึกษาใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพ อันจะนำไปสู่ การดำเนินชีวิตที่ราบรื่น และสอดคล้องกับความเป็นจริง รวมไปถึงนำไปสู่ทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะนักศึกษาที่ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพย่อมสามารถปรับตัวอยู่ใน สังคมของมหาวิทยาลัยได้อย่างดี สอดคล้องกับงานวิจัยของ Aspinwall และ Taylor (1992) ที่ พบว่านักศึกษาในมหาวิทยาลัยที่ใช้การจัดการกับปัญหาโดยตรงมากกว่าการหลีกเลี่ยงที่จะเผชิญ กับปัญหาจะมีการปรับตัวในมหาวิทยาลัยได้ดี มีการมองโลกในแง่ดี และเห็นคุณค่าในตนเอง

เมื่อพิจารณากลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหากับตัวแปร เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ปานกลาง และต่ำใช้กลวิธีการเผชิญ ปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาแตกต่างกัน แต่ไม่พบว่านักศึกษาทั้งชาย และหญิง นักศึกษาใน ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 และนักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ และ มนุษยศาสตร์ ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาแตกต่างกัน

ผลที่พบแสดงว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง และปานกลาง ใช้กลวิธี การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ สอดคล้องกับงานวิจัยของ Gomez (1993) ที่พบว่า นักเรียน นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูงจะใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบจัดการกับปัญหาโดยตรง

การที่บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีแนวโน้มจะจัดการปัญหาอย่างมี ประสิทธิภาพนั้น อธิบายตามแนวคิดของ Lazarus (Lazarus & Folkman, 1984) ได้ว่า เนื่องจาก

บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง มีความรู้ ความสามารถ และประสบการณ์ในการพิจารณาถึงปัญหา มีการประเมินสถานการณ์ และหาทางออกด้วยวิธีการที่เหมาะสมด้วยการมุ่งจัดการกับปัญหา ดังเช่นในงานวิจัยของ Fiedman (1990) ที่พบว่า นักเรียนที่มีคะแนนวิชาคณิตศาสตร์สูง มีความสัมพันธ์กับการประเมินปัญหาว่าทำท่าย ตรงข้ามกับนักเรียนที่ได้คะแนนวิชาภาษาต่ำจะประเมินปัญหาที่ประสบว่าคุกคาม บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมมีการปรับตัวให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมได้ดีด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรพรณ โคตรจรัส และชุมพร ยงกิตติกุล (2545) ที่พบว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงน้อยกว่านักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ

นอกจากนี้จากการศึกษาในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในครั้งนี้สนับสนุนได้ว่า เมื่อมองในภาพรวมนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมีแนวโน้มใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ โดยใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา เช่น จัดการแก้ปัญหาโดยมองหาสาเหตุแล้วแก้ไขเป็นจุดๆ ไป คิดในทางที่ดีว่าปัญหาทำให้ได้เรียนรู้ และหาการผ่อนคลายแบบต่างๆ

2.2 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง สนับสนุนได้จากข้อมูลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในส่วนของงานวิจัยเชิงคุณภาพ ที่พบว่าเมื่อนักศึกษาพบกับปัญหา หรืออุปสรรค มักจะหาแหล่งช่วยเหลือจากบุคคลรอบข้าง เช่น พ่อแม่ พี่น้อง และเพื่อน เพื่อให้ได้รับกำลังใจ สนับสนุนให้นักศึกษาสามารถจัดการแก้ไขปัญหาได้สำเร็จ อีกทั้งการที่นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูงยังบ่งบอกได้ว่านักศึกษามีแนวโน้มเห็นคุณค่าในตนเองสูงด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ Lane และคณะ (2002) รายงานว่าบุคคลที่เห็นคุณค่าในตนเองสูงมักใช้การเผชิญปัญหาด้วยการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมสูง

เมื่อพิจารณากลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม กับตัวแปรเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อภิปรายได้ว่า

จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชายอย่างมีนัยสำคัญ และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีที่ต่างกัน และที่เรียนต่างสาขาวิชาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมแตกต่างกัน

สามารถอธิบายได้ว่านักศึกษาหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาชาย สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2545) ที่พบว่านักเรียนหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักเรียนชาย และในงานวิจัยของ Champman และ Mullis (1998) ; Harju และ Bolen (1998, อ้างถึงใน กรกวรรณ สุพรรณวรรษา, 2544) ที่ผลสนับสนุนการวิจัยครั้งนี้ โดยพบว่าเพศหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้เพราะเพศหญิงมีแนวโน้มสนใจในสัมพันธภาพทางสังคม และต้องการกำลังใจมากกว่าเพศชาย (Bettina, 2001) นอกจากนี้มีงานวิจัยที่รายงานว่า นักศึกษาหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับอารมณ์ อธิบายได้ว่าเพศหญิงมักจะใช้วิธีการเผชิญปัญหาที่จะปรับความรู้สึก และอารมณ์ของตนเอง รวมถึงมีความต้องการที่จะได้รับการสนับสนุนทางสังคมมากกว่าเพศชายด้วย (Leong & Bonz, 1997)

ในส่วนของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ผลการวิจัยนี้สนับสนุนได้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในการวิจัยส่วนที่ 2 ซึ่งพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เมื่อพบกับปัญหาแล้วจะจัดการด้วยการแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม ดังเช่น ปรึกษาเพื่อน พ่อแม่ อาจารย์ เพื่อขอคำแนะนำในการจัดการกับปัญหา และเพื่อให้ได้รับคำปลอบใจ

2.3 กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง เป็นไปได้ว่าปัญหาหรืออุปสรรคบางเรื่องนักศึกษาเลือกที่จะใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง เนื่องจากบุคคลยังไม่พร้อมที่จะจัดการกับปัญหา หรือหาวิธีจัดการกับปัญหาไม่ได้ อีกทั้งการที่นักศึกษาใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง แสดงให้เห็นว่านักศึกษาสามารถจัดการกับปัญหา และอุปสรรคที่พวกเขาพบได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับผลการวิจัยในครั้งนี้ที่พบว่านักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง อันนำพานักศึกษาไปสู่การดำเนินชีวิตอย่างปกติสุข และจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

เมื่อพิจารณากลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงกับตัวแปร เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พบว่า

นักศึกษาหญิงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้มากกว่านักศึกษาชาย แต่ไม่พบว่านักศึกษาในชั้นปีต่างกัน นักศึกษาที่เรียนสาขาวิชาต่างกัน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้แตกต่างกัน

อธิบายได้ว่าการศึกษาที่นักศึกษาหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้มากกว่านักศึกษาชายนั้น อาจเนื่องจากบุคลิกลักษณะของเพศหญิงที่มีลักษณะต้องการที่พึง และการสนับสนุนทางจิตใจมากกว่าเพศชาย เมื่อประสบกับปัญหาที่ไม่สามารถจัดการได้จึงมีแนวโน้มที่จะหลีกเลี่ยงปัญหามากกว่า อีกทั้งเพศหญิงมักจะกังวล และแสดงความวิตกกังวลกับปัญหา มากกว่าเพศชายด้วย (Frydenberg & Lewis, 1993 อ้างถึงใน Aysan และคณะ, 2001) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมบุญ จารุเกษมทวี (2544) ที่พบว่านักศึกษาหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งลดอารมณ์ตึงเครียดมากกว่านักศึกษาชาย เช่น ใช้การแสดงความรู้สึกนึกคิด และการระบายอารมณ์ ซึ่งเป็นวิธีการหลีกเลี่ยงปัญหาวิธีหนึ่ง

นอกจากนี้จากการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกในครั้งนี้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรคที่นักศึกษาประสบ รวมถึงวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน โดยพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงส่วนใหญ่รายงานถึงปัญหาที่พวกเขาพบเกี่ยวกับแรงจูงใจในการเรียน เช่น เกียจคร้าน ไม่มีเวลาทบทวนบทเรียน บางครั้งรู้สึกเบื่อการเรียน ถัดมาจะเป็นปัญหาเรื่องเพื่อน ครอบครัว ความรัก เมื่อเปรียบเทียบกับนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำพบว่า นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำจะมีปัญหาและอุปสรรคมากกว่า และค่อนข้างเป็นปัญหาที่ใหญ่กว่า เช่น ติด F กลัวถูกไล่ออก ต้อง regrade ใหม่ รู้สึกเครียดที่ตกหลายวิชา ท้อแท้กับการเรียน ผิดหวังเรื่องเพื่อน ความรัก และครอบครัว

นอกจากนี้ข้อมูลจากการสัมภาษณ์แสดงให้เห็นว่า เมื่อมองในภาพรวม นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงมักใช้การเผชิญปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากกว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ เช่น ใช้การจัดการกับปัญหา หาสาเหตุ แล้วแก้ไขทีละจุด มีความคิดในเชิงบวกว่าปัญหาทำให้ได้เรียนรู้ รวมถึงหากการผ่อนคลายแบบต่างๆ นอกจากนี้ นักศึกษายังใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมร่วมด้วย ดังตัวอย่าง การปรึกษาเพื่อน พ่อแม่ ครอบครัว และอาจารย์ เพื่อขอคำแนะนำในการจัดการกับปัญหา สอดคล้องกับที่ Snyder (1994, 1995) ได้สรุปว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงย่อมจะมีความหวังสูงด้วย ซึ่งส่งผลให้มีทักษะของการเผชิญปัญหาที่ดีกว่า โดยการหาต้นเหตุของปัญหา มีการวางแผนในการจัดการกับปัญหา และมีภาวะจิตใจที่เข้มแข็ง ส่วนนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีแนวโน้มใช้การเผชิญปัญหาที่ไม่มีประสิทธิภาพ นั่นคือใช้แบบหลีกเลี่ยงค่อนข้างมาก ดังตัวอย่าง นักศึกษาให้ ข้อมูลว่าเมื่อประสบปัญหาจะเก็บตัวเงียบ แอบร้องไห้คน

เดียว บางคนจะเฉยๆ ปล่อยปัญหาไป ไม่คิดถึงปัญหา ไม่ปรึกษาเพื่อน และมีการโทษคนอื่น ดั่งมีงานวิจัยสนับสนุนว่าการใช้การเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ อย่างเช่นการตำหนิตนเอง และการไม่แสดงออกทางพฤติกรรม การปล่อยปัญหาไป จะสัมพันธ์กับการเห็นคุณค่าในตนเองต่ำ (Lane และคณะ, 2002)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างความหวังกับกลวิธีการเผชิญปัญหา

ผลการวิจัยพบว่า ความหวังมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาและ แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม แต่พบว่า ความหวังกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงนี้ไม่มีความสัมพันธ์กัน

ผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่า ผู้ที่มีความหวังใช้การเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ หรือผู้ที่เผชิญปัญหาอย่างมีประสิทธิภาพ มีความหวังในระดับสูงด้วย สอดคล้องกับงานของ Wonghongkul (2000) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังกับการเผชิญปัญหา โดยพบว่า บุคคลที่มีความหวังสูงบ่อยครั้งจะใช้การเผชิญปัญหาด้วยการวางแผน มีการประเมินสถานการณ์ทางบวก แสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และมีการเผชิญหน้ากับปัญหา ยอมรับปัญหา รอโอกาส และไม่หลีกเลี่ยงปัญหา ซึ่งวิธีการเหล่านี้เป็นกลวิธีย่อยของการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และ แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม นอกจากนี้การมีความหวังในระดับที่ค่อนข้างสูงสัมพันธ์กับระดับของการถูกคุกคาม และการมองสถานการณ์เป็นอันตรายในระดับต่ำด้วย โดยมีแนวโน้มที่จะปรับเปลี่ยนความคิดว่าเหตุการณ์ที่ประสบ ไม่มีอันตราย หรือคุกคามต่อตนเองในระดับต่ำ ทำให้ไม่เกิดความเครียด ดังนั้นความหวังจึงมีอิทธิพลทางบวกต่อการประเมินปัญหาที่บุคคลประสบ

หากอธิบายตามแนวคิดของ Snyder (1991, 1994, 2000) กล่าวว่าบุคคลที่มีแนวโน้มมีความหวังที่สูงกว่า จะมีลักษณะของอารมณ์ทางบวกในการพิจารณาถึงเป้าหมาย จึงสามารถเผชิญกับสถานการณ์ที่หลากหลาย โดยจะมีวิธีการเผชิญอย่างมีประสิทธิภาพ เช่น มีการวางแผน มีความอดทนที่จะจัดการกับปัญหา มีอารมณ์ขัน มองปัญหาว่าท้าทาย และสนุกกับการจัดการกับปัญหา รวมถึงจะมีสัมพันธภาพกับสังคมได้ดี และสอดคล้องกับงานวิจัยของ Chang (1998) ที่พบว่านักศึกษาที่มีความหวังสูงจะสามารถแก้ไขปัญหาในความเครียดเรื่องการเรียนได้ดีกว่า

นอกจากนี้อธิบายความสัมพันธ์ระหว่างความหวัง และการเผชิญปัญหาตามทฤษฎีความเครียดของ Lazarus ได้ดังที่ Snyder (อ้างถึงใน Snyder, 2000) ได้สรุปว่าความหวังมีความสัมพันธ์กับการเผชิญปัญหา โดยอธิบายว่า ความหวังเหมือนเป็นวิธีการเผชิญปัญหาอย่างหนึ่ง ซึ่งมีลักษณะของอารมณ์ทางบวก ดังนั้นเมื่อบุคคลมีความหวังอารมณ์ก็จะดี รับรู้ว่าเป็นการท้าทาย สามารถจัดการกับปัญหาได้ ดั่งมีงานวิจัยที่สนับสนุนประเด็นนี้ โดยพบว่า

ความหวังสัมพันธ์ทางบวกกับการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม (Folkman & Lazarus, 1980, 1985, อ้างถึงใน Snyder & Forsyth, 1991)

สรุปได้ว่าจากงานวิจัยครั้งนี้ชี้ให้เห็นว่าความหวังมีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นมนุษย์ เนื่องจากความหวังเหมือนเป็นพลังช่วยผลักดันให้มนุษย์เราสามารถดำเนินไปสู่เป้าหมาย และเลือกใช้การเผชิญปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ อันเป็นผลให้มีการดำเนินชีวิตได้อย่างปกติสุข ดังนั้นจึงน่าจะสร้างเสริมให้บุคคลมีความหวัง โดยเฉพาะในบทบาทของนักจิตวิทยาการปรึกษาซึ่งต้องทำงานเกี่ยวข้องกับบุคคล

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทที่ 6

สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. เพื่อศึกษาความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา
2. เพื่อเปรียบเทียบความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาที่มีภูมิลำเนาแตกต่างกันในด้าน เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา

การวิจัยส่วนที่ 2

เพื่อศึกษาลักษณะความหวังของนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน

สมมติฐานการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. นักศึกษาที่มีภูมิลำเนาต่างเพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแตกต่างกัน จะมีความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาแตกต่างกัน
2. ความหวังจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม
3. ความหวังจะมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเส้นตรงทางลบกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

กลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยส่วนที่ 1

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย นักศึกษาชาย และหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 2 ปีที่ 3 และปีที่ 4 ของมหาวิทยาลัย 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ในปีการศึกษา 2545 จำนวน 509 คน ที่ตอบแบบสอบถามสมบูรณ์ และนำข้อมูลมาวิเคราะห์ โดยได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified random sampling)

การวิจัยส่วนที่ 2

คัดเลือกจากกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยส่วนที่ 1 ด้วยการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย และนักศึกษา มีความยินดีที่จะให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ แบ่งเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สูง 10 คน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถาม 3 ชุด คือ

1. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล เป็นการสอบถามข้อมูลเบื้องต้น คือ เพศ อายุ สถานศึกษา สาขาวิชา ชั้นปี และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
2. แบบวัดความหวัง ที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นจากแนวคิดความหวังของ Snyder(1991, 1994) และของ Sympson (1999)
3. แบบวัดการเผชิญปัญหา ที่ผู้วิจัยพัฒนาร่วมกับ เปรมพร มั่นเสมอ รัชเนีย แก้วคำศรี และ กรกวรรณ สุพรรณวรรษา มาจากแบบวัดการเผชิญปัญหาของ สุภาพรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล (2544) ซึ่งมีพื้นฐานความคิด ทฤษฎีความเครียด และการเผชิญปัญหาของ Lazarus & Folkman (1984, 1988) และใช้กรอบอ้างอิงในการพัฒนาเครื่องมือของ Carver, Scheier & Weintraub (1989), Frydenberg & Lewis (1993) และ Cook & Heppner(1997)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยส่วนที่ 1

1. ผู้วิจัยทำหนังสือติดต่อขออนุญาตเก็บข้อมูลไปยังสมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย (สสอท) เพื่อขออนุญาตในการเก็บข้อมูลกับมหาวิทยาลัยเอกชน 6 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ซึ่งทาง สสอท. จะทำจดหมายไปยังมหาวิทยาลัยดังกล่าวเพื่อขออนุญาตให้ผู้วิจัยเข้าเก็บข้อมูล
2. ดำเนินเก็บรวบรวมข้อมูล ในมหาวิทยาลัย 4 แห่ง ได้แก่ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ มหาวิทยาลัยศรีปทุม มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์ และมหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ทางมหาวิทยาลัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลในชั้นเรียนให้กับผู้วิจัย ส่วนมหาวิทยาลัยหอการค้าไทย ส่วนหนึ่งทางมหาวิทยาลัยเก็บข้อมูลให้ และอีกส่วนหนึ่งผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลด้วยตนเอง และมหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองทั้งหมด

การวิจัยส่วนที่ 2

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ซึ่งมีขั้นตอนดังนี้

1. การเตรียมการสัมภาษณ์ โดยผู้วิจัยศึกษาเอกสาร และงานวิจัยถึงวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก
2. จัดเตรียมแนวคำถามสำหรับใช้ในการวิจัย
3. คัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการสัมภาษณ์จากการวิจัยใน ส่วนที่ 1 ซึ่งมีความยินดีในการให้สัมภาษณ์แบบเจาะลึก ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 20 คน จำแนกเป็นนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง 10 คน และนักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ 10 คน
4. ดำเนินการสัมภาษณ์โดยผู้วิจัย
5. นำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยส่วนที่ 1

ผู้วิจัยใช้โปรแกรม SPSS ในการคำนวณค่าทางสถิติ ดังนี้

1. หาค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ของตัวแปรความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ ได้แก่แบบมุ่งจัดการกับปัญหา แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม และแบบหลีกเลี่ยง
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนสามทาง (three-way ANOVA) ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบ จำแนกตาม เพศ ชั้นปี สาขาวิชา และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ถ้าผลวิเคราะห์ความแปรปรวนมีความแตกต่างถึงระดับนัยสำคัญทางสถิติ จะทดสอบความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีการของ Dunnett'T3
3. หาความสัมพันธ์ของความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

การวิจัยส่วนที่ 2

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

1. ถอดเทปสัมภาษณ์
2. อ่านบทสัมภาษณ์ทั้งหมดซ้ำหลาย ๆ รอบ
3. สรุปใจความสำคัญ และใส่รหัสกลุ่มคำที่มีความสำคัญไว้ (Coding)
4. วิเคราะห์จัดกลุ่มคำตามประเด็น (Theme) ที่ใกล้เคียงไว้ด้วยกัน

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยส่วนที่ 1

1. นักศึกษาโดยรวมมีความหวังในระดับปานกลางค่อนข้างสูง
2. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลาง มีระดับความหวังสูงกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่นักศึกษาที่มี เพศ ชั้นปี และสาขาวิชาต่างกันมีความหวังไม่แตกต่างกัน
3. นักศึกษาใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคมในระดับสูง และใช้แบบหลีกเลี่ยงในระดับปานกลาง
4. นักศึกษาหญิงใช้การเผชิญปัญหาแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคม และ แบบหลีกเลี่ยงมากกว่านักศึกษาชาย แต่ใช้การเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหาไม่แตกต่างกัน
5. นักศึกษาในชั้นปีต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบไม่แตกต่างกัน
6. นักศึกษาที่เรียนในสาขาวิชาที่ต่างกัน ใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาทั้ง 3 แบบไม่แตกต่างกัน
7. นักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูง และปานกลางใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหามากกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ และนักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคมมากกว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ แต่ไม่พบว่านักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกันใช้กลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยงแตกต่างกัน
8. ความหวังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบมุ่งจัดการกับปัญหา และแบบแสวงหาคำสนับสนุนทางสังคม แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับกลวิธีการเผชิญปัญหาแบบหลีกเลี่ยง

การวิจัยส่วนที่ 2

นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนระดับสูงมีความหวังสูง โดยมีเป้าหมายที่ตั้งไว้สูงหลากหลาย และค่อนข้างยาก มีความตั้งใจสูง และมีแนวทางไปสู่เป้าหมายได้หลากหลาย รวมถึงสามารถวางแผน และจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในขณะที่นักศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำมีเป้าหมายที่ตั้งไว้ มีความตั้งใจ และพลังแห่งแนวทางค่อนข้างต่ำ และสามารถจัดการกับปัญหาได้

ข้อเสนอแนะ

1. นักจิตวิทยาการปรึกษาสามารถนำเอาแนวคิดความหวังไปใช้ในกระบวนการทางจิตวิทยาการปรึกษาได้ ในการประเมินระดับความหวังของผู้มารับการปรึกษา เพื่อทำความเข้าใจในตัวเขา ได้ทราบถึงปัญหา และสามารถให้การช่วยเหลือได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2. การวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่าความหวังมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ดังข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์ แสดงให้เห็นว่านักศึกษาที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงตั้งเป้าหมายด้านการเรียนค่อนข้างสูง มีความพยายาม ความตั้งใจสูง และแสดงออกทางพฤติกรรมด้วยการหาแนวทาง หรือวิธีการได้หลากหลาย ชัดเจน เฉพาะเจาะจง และมีประสิทธิภาพ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จ นอกจากนี้ยังสามารถจัดการกับปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นนักจิตวิทยาการปรึกษา โดยเฉพาะที่ประจำในสถานศึกษา และครู อาจารย์ ควรจะสร้างเสริมให้นักเรียน และนักศึกษา เกิดความหวัง เนื่องจากจะทำให้มีความคิดมุ่งไปยังเป้าหมาย อันจะนำมาซึ่งการประสบความสำเร็จในการศึกษาเล่าเรียน

3. ในการวิจัยครั้งนี้ทำการศึกษาวิจัยความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาระดับปริญญาตรี จึงน่าจะทำการศึกษากับกลุ่มประชากรอื่นๆ เช่น นักกีฬา พนักงานบริษัท ผู้ที่ถูกละเมิดทางเพศ เป็นต้น ให้ได้ข้อมูลเพื่อเสนอแนะในการให้ความช่วยเหลือ และส่งเสริมพัฒนาการของบุคคลที่เฉพาะเจาะจง เฉพาะกลุ่มได้

4. ควรนำวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพเข้ามาร่วมกับวิธีวิจัยเชิงปริมาณในการทำการศึกษาวิจัยต่อไป เนื่องจากทำให้ได้ข้อมูลเพิ่มเติมที่ลึก ชัดเจน และเพื่อสนับสนุนข้อมูลการวิจัยได้

5. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาความสัมพันธ์ของความหวัง กับกลวิธีการเผชิญปัญหา ในการวิจัยต่อไปน่าจะศึกษาลักษณะของความหวัง กับตัวแปรที่เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ความวิตกกังวล การควบคุมอำนาจภายใน และภายนอกตนเอง เป็นต้น ด้วยวิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (in-depth interview) หรือการสนทนากลุ่ม (focus group) เพื่อทำความเข้าใจ และเป็นองค์ความรู้ในมิติต่างๆ ดังกล่าว

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรกรวรรณ สุพรรณวรรณ. (2544). **การวิเคราะห์การมองโลกในแง่ดี และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษามหาวิทยาลัย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จิ๋ว เชาว์ถาวร. (2539). **ผลของการศึกษาเชิงจิตวิทยารายบุคคลตามแนวโรเจอร์สต่อวิธีการเผชิญความเครียดของมารดาที่มีบุตรเป็นโรคธาลัสซีเมีย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- จรีรัตน์ ชุ่มอิม. (2537). **การศึกษาความพึงพอใจในชีวิตของวัยผู้ใหญ่ตอนต้นที่ทำงานแล้วในกรุงเทพมหานคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ชัยญาติทิพย์ คันสนะวีรกุล. (2544). **การวิเคราะห์ประสบการณ์ของสมาชิกกลุ่มหลังการเข้ากลุ่มพัฒนาตน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐสุดา เต็มพันธ์. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันและเจตคติในการแสวงหาความช่วยเหลือจากนักวิชาชีพนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทัศนาศูววรรณ ประภรณ์. (2531). **ความสัมพันธ์ระหว่างความหวังและการปรับตัวของผู้ป่วยมะเร็งระบบโลหิต**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- นภาพร วงศ์ใหญ่. (2542). **ความหวังและพฤติกรรมการดูแลตนเองด้านสุขภาพจิตของผู้สูงอายุจังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต สาขาวิชาสุขภาพจิตและการพยาบาลจิตเวช มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นารี ช่างสว่าง. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างความหวังกับความพึงพอใจในการดำเนินชีวิตในสตรีที่มีบุตรยาก**. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล.
- ประคอง กรวรรณสูตร. (2538). **สถิติเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พรธิดา ศรีสะอาด. (2542). **ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อการเผชิญความเครียดในผู้ติดเชื้อเอชไอวี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภัทรสุดา ฮามคำไพ. (2538). **ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษาพยาบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- มารยาท วงษาบุตร. (2539). **ความสัมพันธ์ระหว่างแรงสนับสนุนทางสังคม ความหวังและพฤติกรรมการดูแลตนเองของผู้ติดเชื้อเอดส์ที่เข้ารับการรักษา ณ วัดพระบาทน้ำพุ จังหวัดลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการพยาบาลอายุรศาสตร์และ ศัลยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วีณา มิ่งเมือง. (2540). **ผลของการปรึกษาเชิงจิตวิทยาแบบกลุ่มตามแนวคิดพิจารณาความเป็นจริงต่อกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต ภาควิชาจิตวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สมบุญ จารุเกษมทวี. (2544). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบความผูกพันและ ความวิตกกังวล และกลวิธีการเผชิญปัญหาของนักศึกษา**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชา จิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สิริกุล จุลศิริ. (2533). **การศึกษารูปแบบพฤติกรรมการแก้ปัญหาของนักศึกษาแพทย์ปีที่ 4 ของคณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล**. วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส. (2539). **ความเครียดและการบริหารความเครียด**. เอกสารการประชุมวิชาการ สมาคมจิตวิทยาแห่งประเทศไทย : 1-14.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล. (2544). **การวัดการเผชิญปัญหา**. กรุงเทพฯ: คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุภาพรรณ โคตรจรัส และ ชุมพร ยงกิตติกุล. (2545). **ความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูและพฤติกรรมส่วนบุคคลของวัยรุ่นไทย**. เอกสารประกอบการสอน. คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุรกุล เจนอบรม. (2535). **วิทยาการผู้สูงอายุ**. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาการศึกษา นอกรโรงเรียน คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ภาษาอังกฤษ

- Aysoan, F., Thompson, D., & Hamarat, E. (2001). Test anxiety, coping strategies, and perceived health in a group of high school student: A Turkish sample. *Journal of Genetic Psychology*, 162(4), 402-412.
- Barker, C., Pistrang, N., & Elliott, R. (1994). *Research method in clinical and counseling Psychology*. New York: John Wiley & Son.
- Bettina, P. (2000). Gender differences and similarities in adolescent's ways of coping. *Psychological Record*, 51, 223-236.
- Chang, E. C. (1998). Hope, problem-solving ability, and coping in a college student population: Some implications for theory and practice. *Journal of Clinical Psychology*, 54(7), 953-962.
- Dalfium, L. R. (1997). The relationship of hope to congruence, generativity, and neutral death attitude for men during the second half of life. *Dissertation Abstracts International* 57: 07-B.
- Dufault, K., and Martocchio, B. C. (1985). Hope: Its spheres and dimension. *Nursing Clinics of North America*, 20(2), 379-391.
- Dusek, J. P. (1987). *Adolescent development and behavior*. New Jersey: Prentice-Hall.
- Farran, C. J., Herth, K. A., and Popovich, J. M. (1995). *Hope and hopelessness*. New York: Sage.
- Ferrans, C. E., and Power, M. J. (1985). Quality of life index: Development and psychometric properties. *Advances in Nursing Science*, 8(1), 15-24.
- Frank, J. (1968). The role of hope in psychotherapy. *International Journal of Psychiatry*, 5, 383-395.
- Gottschalk, L. A., and Calif, I. (1974). A hope scale applicable to verble samples. *Archives of General Psychiatry*, 30, 779-785.
- Hastings, S. L. (2000). *Assessment of hope in autobiographical narratives and the role of gender in gogle selection*. Dissertation Abstracts International 61-2B.[Online]. Available from: <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>[January, 28, 2002]
- Herth, K. (1990). Relationship of hope, coping styles, concurrent losses and setting to grief resolution in the elderly widow(er). *Research in Nursing & Health*, 13, 109-117.

- Herth, K. (1992). Abbreviated instrument to measure hope: Development and psychometric evaluation. *Journal of Advanced Nursing*, 17, 1251-1259.
- Hinds, P. S. (1984). Inducing a definition of hope through the use of grounded theory methodology. *Journal of Advanced Nursing*, 9, 357-362.
- Lane, A. M., Jones, L., Steves, M. J. (2002). Coping with failure: The effect of self-esteem and coping on changes in self-efficacy. *Journal of Sport Behavior*, 25(4), 331-346.
- Lange, S. P. (1978). *Behavioral concepts and nursing intervention* (2nd ed.). Philadelphia: J. B. Lippincott.
- LaPointe, A. B., Early, S., Crowson, J. J., & Snyder, C. R. (1998). Preferences of high and low hope people for self-referential input. [Online]. Available from: <http://www.thailis-db.car.chula.ac.th/epsyche/detail.nsp> [March, 11, 2002]
- Lekander, B. J. (2000). The relationships of coping, hope, loneliness and spiritual perspective in adult family caregivers of hospitalized adults. Dissertation Abstracts International 61-5B.[Online]. Available from: <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp> [March, 9, 2002]
- Leong, F. T., & Bonz, M. H. (1997). Coping styles as predictors of college adjustment among freshman. *Counseling Psychology Quarterly*, 10, 211-221.
- Lewis, A. C., Snyder, C. R., Cook, D. L., Ruby, B. C., & Rehm, M. (1997). Role of hope in academic and sport achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 73, 1257-1267.
- McGee, R. F. (1984). Hope: a Factor influencing crisis resolution. *Advances in Nursing Science*, 6(1), 34-44.
- Miller, J. F. (1983). *Coping with chronic illness overcoming powerlessness*. Philadelphia: F. A. Davis Company.
- Miller, J. F., and Power, M. J. (1988). Development of an instrument to measure hope. *Nursing Research*, 37(1), 6-10.
- Myers, J. L. (1971). *Fundamentals of experimental design*. Boston: Allyn and Bacon.
- Nowotny, M. L. (1989). Assessment of hope in patient with cancer: Development of an instrument. *Oncology Nursing Forum*, 16(1), 57-61.

- Oskin, D. L. (1996). **Impact of community violence exposure on children's hope.**
[Online]. Available from: <http://www.webnf1.epnet.com/fulltext.asp> [March, 3, 2002]
- Raleigh, E. H., Boehn, S., and Faan, R. (1994). Development of the multidimensional hope scale. *Journal of Nursing Measurement*, 2(2), 155-167.
- Rawlins, R. P. (1993). **Mental health psychiatric nursing: A holistic life-cycle approach** (3rd ed.). St. Louis: Mosby Year Book.
- Richard, S. L. (2000). Toward better research on stress and coping. *American Psychologist*, 55, 665-673.
- Roberts, S. L. (1978). **Behavioral concepts and nursing throughout the life span.** New Jersey: Prentice-Hall.
- Snyder, C. R., Harris, C., Anderson, J. R., Holleran, S. A., Irving, L. M., Sigmon, S., Yoshinobu, L., Gibb, J., Langelle, C., and Harney, P. (1991). The will and the way: Development and validation of an individual-differences measure of hope. *Journal of Personality and Social Psychology*, 60(4), 570-585.
- Snyder, C. R., & Forsyth, D. R. (1991). **Handbook of social and clinical psychology: The health perspective.** New York: Pergamon.
- Snyder, C. R. (1994). Hope and optimism. *Encyclopedia of human behavior*, 2, 535-542.
- Snyder, C. R. (1995). Conceptualizing, measuring and nurturing hope. *Journal of Counseling & Development*, 73, 355-360.
- Snyder, C. R., Cheavens, J., & Simpson, S. C. (1997). Hope: An individual motive for social commerce. *Group Dynamic: Theory Research and Practice*, 1(2). 107-118.
- Snyder, C. R. (1998). Hope. *Encyclopedia of mental health*, 2, 421-431.
- Snyder, C. R. (2000). Teaching hope. [Online]. Available from: <http://www.positivepsychology.org/teachinghope.htm> [July, 3, 2002]
- Stark, J. S. (1989). **Student goals for colleges and course: A missing link in assessing and improving academic achievement.** [Online]. Available from: <http://www.hope.htm>. [March, 3, 2003]
- Stephenson, C. (1991). The concept of hope revisited for nursing. *Journal of Advanced Nursing*, 16, 1456-1461.

- Stjohn, L. (2000). Hope and ego-identity in adolescence: A qualitative/ quantitative Study. Dissertation Abstracts International 60-9B.[Online]. Available from: <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>[January, 28, 2002]
- Sutherland, P. (1993). The lived experience of hope: A qualitative study of Psycholgists. [Online]. Available from: <http://www.ualberta.ca/HOPE/studies/lived.htm> [April, 24, 2002]
- Sympson, S. C. (1999). Validation of domain specific hope scale: exploring hope in life domain. Unpublished doctoral dissertation, University of kansas, America.
- Westburg, N. G., & Boyer. M. C. (1999). Assessing client' level of hope: A preliminary study at acollege counseling center. [Online]. Available from: <http://www.thailis-db.car.chula.ac.th/epsyche/detail.nsp> [March, 11, 2002]
- Wonghongkul, T. (2000). Uncertainly, appraisal, hope and coping in breast cancer survivors. Dissertation Abstracts International 60-11B.[Online]. Available from: <http://www.thailis.uni.net.th/dao/detail.nsp>[January, 28, 2002]

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ก.

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

1. สถิติพื้นฐาน ได้แก่

1.1 ค่าเฉลี่ย โดยใช้สูตร

$$M = \frac{\sum X}{n}$$

เมื่อ M แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยใช้สูตร

$$SD = \sqrt{\frac{\sum (X - \bar{X})^2}{n - 1}}$$

เมื่อ SD แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 \bar{X} แทน คะแนนเฉลี่ย
 $\sum (X - \bar{X})^2$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 n แทน จำนวนของกลุ่มตัวอย่าง

2. สถิติสำหรับการวิเคราะห์เครื่องมือ ได้แก่

2.1 วัดค่าความเที่ยงโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ α (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha)

$$\alpha = \left[\frac{n}{n - 1} \right] \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ n แทน จำนวนข้อ
 S_i^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
 S_x^2 แทน ความแปรปรวนของคะแนนผู้รับการทดสอบทั้งหมด

2.2 ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามการปรับตัวในมหาวิทยาลัย และแบบวัดการเผชิญปัญหา สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ t-test แบบกลุ่มอิสระ

$$t = \frac{X_1 - X_2}{\sqrt{\frac{(n_1 - 1) S_1^2 + (n_2 - 1) S_2^2}{n_1 + n_2 - 2} \cdot \frac{n_1 + n_2}{n_1 n_2}}}$$

$$df = n_1 + n_2 - 2$$

เมื่อ X_1 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 1
 X_2 แทน คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มที่ 2
 n_1 แทน ขนาดของกลุ่มที่ 1
 n_2 แทน ขนาดของกลุ่มที่ 2
 S_1^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 1
 S_2^2 แทน ความแปรปรวนของกลุ่มที่ 2

2.3 ค่าความสัมพันธ์รายข้อกับคะแนนรวมของข้อทั้งหมดด้วยวิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product – moment correlation coefficient)

$$r_{xy} = \frac{N \sum XY - \sum X \sum Y}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2] [N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

สถาบันวิทยบริการ
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2.4 ค่าคะแนนตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์

$$X = L + \left[\frac{N(P/100) - F}{f} \right] i$$

- เมื่อ X = คะแนนที่ต้องการหา
 N = จำนวนข้อมูลทั้งหมด
 L = ขีดจำกัดล่างที่แท้จริงของชั้นคะแนนที่มีค่า X อยู่
 (ชั้นเดียวกับที่ค่า $N(P/100)$ อยู่)
 P = ตำแหน่งเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่กำหนดให้
 F = ความถี่สะสมจากคะแนนต่ำสุดถึง L
 f = ความถี่ของคะแนนชั้นที่ X อยู่
 i = ค่าอันตรภาคชั้น

3. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 การทดสอบค่าความแปรปรวนสามทาง (Three-way ANOVA)

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
<u>ผลหลักของแต่ละตัวแปรอิสระ</u>				
A	SS_A	$a - 1$	$SS_A / a - 1$	$MS_A / MS_{S/ABC}$
B	SS_B	$b - 1$	$SS_B / b - 1$	$MS_B / MS_{S/ABC}$
C	SS_C	$c - 1$	$SS_C / c - 1$	$MS_C / MS_{S/ABC}$
<u>ผลปฏิสัมพันธ์รายคู่ของตัวแปรอิสระ</u>				
AB	SS_{AB}	$(a - 1)(b - 1)$	$SS_{AB} / (a - 1)(b - 1)$	$MS_{AB} / MS_{S/ABC}$
AC	SS_{AC}	$(a - 1)(c - 1)$	$SS_{AC} / (a - 1)(c - 1)$	$MS_{AC} / MS_{S/ABC}$
BC	SS_{BC}	$(b - 1)(c - 1)$	$SS_{BC} / (b - 1)(c - 1)$	$MS_{BC} / MS_{S/ABC}$
<u>ผลปฏิสัมพันธ์ทั้งสามของตัวแปรอิสระ</u>				
ABC	SS_{ABC}	$(a - 1)(b - 1)(c - 1)$	$SS_{ABC} / (a - 1)(b - 1)(c - 1)$	$MS_{ABC} / MS_{S/ABC}$
	$SS_{S/ABC}$	$abc / (n - 1)$	$SS_{S/ABC} / abc / (n - 1)$	

$$\begin{aligned}
 SS_A &= \frac{\sum_j^a \left[\sum_i^n \sum_k^b \sum_m^c Y \right]^2}{nbc} - C \\
 SS_B &= \frac{\sum_k^b \left[\sum_i^n \sum_j^a \sum_m^c Y \right]^2}{nac} - C \\
 SS_C &= \frac{\sum_m^c \left[\sum_i^n \sum_j^a \sum_k^b Y \right]^2}{nab} - C \\
 SS_{AB} &= \frac{\sum_j^a \sum_k^b \left[\sum_i^n \sum_m^c Y \right]^2}{nc} - C - SS_A - SS_B \\
 SS_{AC} &= \frac{\sum_j^a \sum_m^c \left[\sum_i^n \sum_k^b Y \right]^2}{nb} - C - SS_A - SS_C \\
 SS_{BC} &= \frac{\sum_k^b \sum_m^c \left[\sum_i^n \sum_j^a Y \right]^2}{na} - C - SS_B - SS_C \\
 SS_{ABC} &= \frac{\sum_j^a \sum_k^b \sum_m^c \left[\sum_i^n Y \right]^2}{n} - C - SS_A - SS_B - SS_C - SS_{BC} - SS_{AB} - SS_{AC} \\
 SS_{S/ABC} &= \sum_i^n \sum_j^a \sum_k^b \sum_m^c Y^2 - \frac{\sum_i^n \sum_j^a \sum_k^b \sum_m^c \left[\sum_i^n Y \right]^2}{n}
 \end{aligned}$$

a b c

หมายถึง กลุ่มย่อยที่เกิดจากระดับของตัวแปรอิสระ A B และ C ตามลำดับ

MS_A MS_B MS_C MS_{AB} MS_{AC} MS_{BC}	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของข้อมูลแต่ละแหล่ง
MS_{ABC}		ความแปรปรวน
MS_W	หมายถึง	ค่าเฉลี่ยกำลังสองของเทอมของความคลาดเคลื่อน หรือค่าเฉลี่ยกำลังสองที่เหลือ

3.2 การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ตามวิธีการของ Dunnett's T3

$$t = \frac{(M_1 - M_2)}{\sqrt{MS_W \left[\frac{(1)}{n_1} + \frac{(1)}{n_2} \right]}}$$

$$df = N - K$$

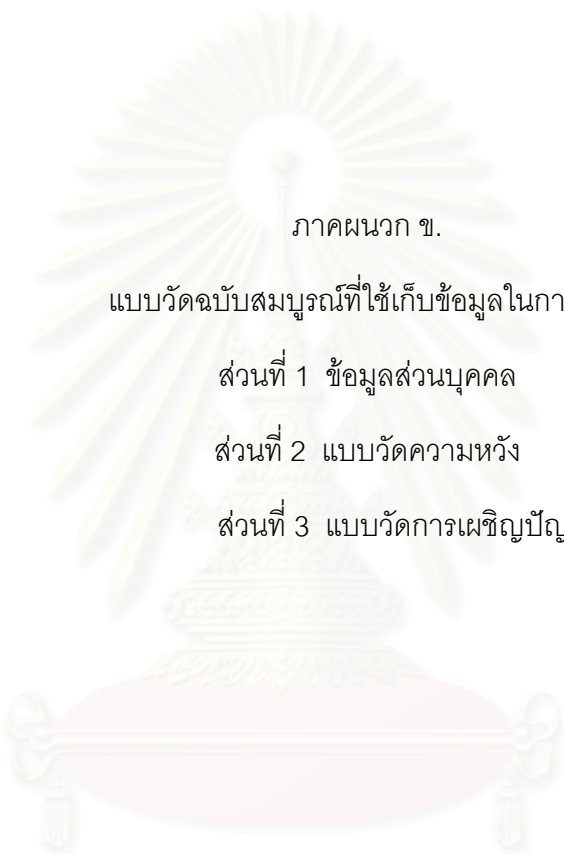
เมื่อ M แทน ค่ามัชฌิมเลขคณิตของแต่ละกลุ่ม

n แทน จำนวนกลุ่มตัวอย่างแต่ละกลุ่ม

N แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

MS_W แทน ความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

แบบวัดฉบับสมบูรณ์ที่ใช้เก็บข้อมูลในการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ส่วนที่ 2 แบบวัดความหวัง

ส่วนที่ 3 แบบวัดการเผชิญปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อมูลจากแบบสอบถามนี้ ใช้เพื่อการวิจัยของนิสิตปริญญาโท คณะจิตวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ข้อมูลต่างๆ จะเก็บเป็นความลับ และจะนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เพื่อการวิจัยเท่านั้น

แบบสอบถามชุดนี้ประกอบด้วย 3 ส่วน คือ ข้อมูลส่วนบุคคล และแบบสำรวจตนเอง 2 ชุด กรุณา
ตอบให้ครบทุกส่วน และตอบทุกข้อ

ขอบคุณในความร่วมมือ
นางสาววราภรณ์ รัตนาวิศยสิกุล
ผู้วิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล

คำชี้แจง : กรุณาเขียนเครื่องหมายถูก ลงในช่องที่ตรงกับข้อมูลของท่านตามความเป็นจริงในปัจจุบัน

1. เพศ	☐ ชาย	☐ หญิง	สำหรับ
ผู้วิจัย
2. อายุ _____			☐
3. มหาวิทยาลัย _____ คณะ _____			☐
สาขาวิชา _____ เลขประจำตัว _____			☐
4. ระดับชั้นปี	☐ ชั้นปีที่ 1	☐ ชั้นปีที่ 2	
	☐ ชั้นปีที่ 3	☐ ชั้นปีที่ 4	☐
	☐ ชั้นปีที่ 4 ขึ้นไป		
5. เกรดสะสมเฉลี่ย (G.P.A.) _____			☐
6. มวลของท่านมีประโยชน์ต่อการวิจัยท่านยินดีให้ความร่วมมือในการให้สัมภาษณ์ และผู้วิจัยจะได้ติดต่อให้ท่านทราบทางโทรศัพท์อีกครั้งหนึ่ง			
	☐ ยินดี เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ _____ (ชื่อเล่น _____)		☐
	☐ ไม่ยินดี		

ส่วนที่ 2

แบบสำรวจตนเอง

คำชี้แจง : ข้อความต่อไปนี้เกี่ยวกับทักษะต่อการดำเนินชีวิต ขอให้ท่านอ่านข้อความแต่ละข้อ แล้วพิจารณาว่าตรงกับตัวท่านมากน้อยเพียงใด **ใส่เครื่องหมาย 4 ลงในช่องที่ตรงกับท่านมากที่สุด** ไม่มีคำตอบใด "ถูก" หรือ "ผิด"

กรุณาตอบทุกข้อ

ในแต่ละช่องมีความหมายดังนี้

1	หมายถึง	ไม่ตรงกับฉันเลย
2	หมายถึง	ไม่ค่อยตรงกับฉัน
3	หมายถึง	ตรงกับฉัน
4	หมายถึง	ตรงกับฉันมาก

ข้อความ	ตรง มาก 4	ตรง 3	ไม่ค่อย ตรง 2	ไม่ตรง เลย 1
1. ฉันคิดได้หลายวิธีที่จะทำให้ฉันมีเพื่อนใหม่				
2. ฉันมีวิธีการเรียนหลายวิธีที่จะช่วยให้เรียนได้ดี				
3. เมื่อฉันสนใจใครเป็นพิเศษฉันจะไม่แสดงความพยายามที่จะทำความรู้จัก				
4. สมาชิกในครอบครัวของฉันมีความกลมเกลียวและเอื้ออาทรต่อกัน				
5. แม้ว่าจะเป็นการงานที่ไม่น่าสนใจ ฉันก็มองเห็นข้อดีของงานนั้นได้				
6. ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมในเวลาว่าง				
7. ฉันมีหลายวิธีที่จะเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่ฉันสนใจได้				
8. ฉันมีหลายวิธีที่จะสื่อสารความรู้สึกของฉันกับสมาชิกในครอบครัว				
9. ฉันสามารถทำอะไรก็ได้ถ้าฉันตั้งใจทำ				
10. ฉันสามารถคิดกิจกรรมได้หลายอย่างที่ฉันพอใจทำในเวลาว่าง				
11. ครอบครัวของฉันสามารถหาทางแก้ปัญหาได้ เมื่อเกิดมีความเห็นไม่ตรงกัน				
12. ฉันคาดว่าฉันจะประสบความสำเร็จในเรื่องความรัก				
13. ฉันกระตือรือร้นที่จะผูกมิตรกับผู้อื่น				

ข้อความ	ตรง มาก 4	ตรง 3	ไม่ ค่อย ตรง 2	ไม่ ตรง เลย 1
14. งานอดิเรกและกิจกรรมเวลาว่างที่ฉันเคยทำมีความสำคัญต่ออนาคตของฉัน				
15. ฉันมีหลายวิธีที่จะทำให้คนที่ฉันสนใจหันมาสนใจฉันได้				
16. ฉันได้เกรดอย่างที่ฉันต้องการในวิชาที่เรียน				
17. ฉันมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ				
18. ฉันสามารถหาทางทำให้คนที่ไม่สนใจฉันหันมาสนใจฉันได้				
19. เมื่อฉันพบใครบางคนที่ฉันต้องการเป็นเพื่อนกับเขา ฉันมักทำได้				
20. ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน				
21. ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียน และการทำงานต่าง ๆ จะช่วยให้ฉันประสบความสำเร็จได้ในอนาคต				
22. ถ้าฉันไม่ได้ทำกิจกรรมในเวลาว่างตามแผน ฉันสามารถหาสิ่งอื่นทำเพื่อให้ฉันสนุกได้				
23. ฉันสามารถหาวิธีการเรียนที่ทำให้เรียนวิชายากๆ ได้สำเร็จ				
24. ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับสมาชิกในครอบครัวเป็นไปอย่างที่ผมต้องการ				
25. ฉันคิดได้หลายวิธีที่จะหาเวลาว่างให้ได้ในการทำกิจกรรมที่ฉันเห็นว่าสำคัญ				
26. ฉันมีหลายวิธีที่จะทำให้ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่				
27. มีหลายวิธีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ				
28. ฉันพอใจกับวิชาที่เรียน และมหาวิทยาลัยของฉัน				
29. ฉันมีหลายวิธีการที่จะทำความรู้จักกับคนที่ฉันสนใจ				
30. ฉันคิดอะไรได้หลายอย่างที่จะร่วมทำอย่างสนุกสนานกับครอบครัวของฉัน				

ส่วนที่ 3

แบบสำรวจตนเอง

คำชี้แจง

เมื่อท่านพบกับสภาพการณ์ที่ยุ่งยากและเป็นปัญหาในชีวิต เป็นสถานการณ์ที่ทำให้เกิดความเครียดท่านย่อมมีวิธีการมากมายหลายวิธีในการได้ตอบสนองต่อความเครียด ข้อคำถามต่อไปนี้ ถ้ามองเกี่ยวกับสิ่งที่ท่านทำและรู้สึกเมื่อท่านประสบกับเหตุการณ์ดังกล่าว

ขอให้ท่านอ่านข้อความที่ละข้อ แล้วเลือกคำตอบที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด โดยไม่ต้องคำนึงว่าคนส่วนใหญ่จะทำหรือคิดอย่างไร **ใส่เครื่องหมาย 4 ลงในช่อง** ตามลำดับความมากน้อยที่ตรงกับตัวท่านมากที่สุด ไม่มีคำตอบใด “ถูก” หรือ “ผิด” **โปรดตอบทุกข้อ**

แต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกดังนี้

1 = ไม่เคยทำเลย	หมายถึง	โดยทั่วไปฉันจะไม่ทำเช่นนั้นเลย
2 = ไม่ค่อยได้ทำ	หมายถึง	โดยทั่วไปฉันจะทำเช่นนั้นบ้างนาน ๆ ครั้ง
3 = ทำและไม่ทำพอ ๆ กัน	หมายถึง	โดยทั่วไปฉันจะทำเช่นนั้นในระดับปานกลาง
4 = ทำค่อนข้างบ่อย	หมายถึง	โดยทั่วไปฉันจะทำเช่นนั้นเป็นส่วนมาก
5 = ทำบ่อยมาก	หมายถึง	โดยทั่วไปฉันจะทำเช่นนั้นเป็นประจำ

ตัวอย่างการตอบ

เมื่อพบเหตุการณ์ที่ยุ่งยาก เป็นปัญหา หรือเมื่อรู้สึกเครียด ท่านทำสิ่งต่อไปนี้บ่อยเพียงไร

วิธีการใช้	ทำบ่อยมาก 5	ทำค่อนข้างบ่อย 4	ทำและไม่ทำพอ ๆ กัน 3	ไม่ค่อยได้ทำ 2	ไม่เคยทำเลย 1
ฉันระบายความรู้สึกออกมา		4			

แสดงว่าเมื่อท่านพบเหตุการณ์ที่ยุ่งยาก เป็นปัญหาในชีวิต หรือเมื่อรู้สึกเครียด **ส่วนมาก**ท่านมักจะระบายความรู้สึกออกมา

เมื่อพบเหตุการณ์ยุ่งยาก เป็นปัญหา หรือ เมื่อรู้สึกเครียด ท่านทำสิ่งต่อไปนี้อย่างไร

วิธีการใช้	ทำบ่อย มาก 5	ทำค่อนข้างบ่อย 4	ทำและไม่ทำ พอ ๆ กัน 3	ไม่ค่อย ได้ทำ 2	ไม่เคย ทำเลย 1
1. ฉันลงมือแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา					
2. ฉันพยายามทำงานให้ทันตามกำหนด					
3. ฉันเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่ประสบ					
4. ฉันเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น					
5. ฉันพยายามทำตัวให้เข้ากับเพื่อน ๆ ได้ดี					
6. ฉันขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น พ่อแม่ หรือญาติพี่น้อง					
7. ฉันระบายความในใจของฉันกับใครบางคน และรู้สึกสบายใจขึ้น					
8. ฉันพยายามไม่รับรู้ว่ามีอะไรเกิดขึ้น					
9. ฉันจะทำกิจกรรมอื่น เช่น ดูโทรทัศน์ เพื่อจะ ให้ คิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยลง					
10. ฉันไม่ให้ใครรู้ว่า ฉันกำลังกังวลเรื่องอะไร					
11. ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่มีความสุข					
12. ฉันลงมือแก้ปัญหาไปที่ละขั้น					
13. ฉันไปมหาวิทยาลัยสม่ำเสมอ					
14. ฉันรอรเวลาให้ได้จังหวะที่เหมาะสมจึงลง มือทำ					
15. ฉันดูแลตัวเองให้มีสุขภาพร่างกาย แข็งแรง เช่น เล่นกีฬา ออกกำลังกาย และ รับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ					
16. ฉันพูดคุยปัญหากับคนอื่นให้ช่วยหาทาง แก้ปัญหา					
17. ฉันเล่าปัญหาให้เพื่อนที่มีปัญหา เช่นเดียวกันฟัง					
18. ฉันยอมรับว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และเลิกความพยายามที่จะแก้ปัญหาต่อไป					
19. ฉันเลี้ยงที่จะพบปะผู้คน					
20. ฉันหาวิธีใดวิธีหนึ่งแสดงออกเพื่อให้ความ					

ทุกข์					
-------	--	--	--	--	--

วิธีการใช้	ทำบ่อย มาก 5	ทำค่อนข้างบ่อย 4	ทำและไม่ทำ พอ ๆ กัน 3	ไม่ค่อย ได้ทำ 2	ไม่เคย ทำเลย 1
21. ฉันพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วพยายามนำมาใช้จัดการกับปัญหา					
22. ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหาและไม่ให้สิ่งใดมา รบกวนความพยายามของฉัน					
23. ฉันหาสิ่งที่ดีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น					
24. ฉันหาเวลาเพื่อทำกิจกรรมที่ชอบหรือทำงานอดิเรก					
25. ฉันขอความช่วยเหลือจากอาจารย์หรือเพื่อน					
26. ฉันหวังว่าจะมีปฏิกิริยาเกิดขึ้นให้สิ่งร้าย ๆ ที่ เกิดขึ้นกลับกลายเป็นดี					
27. ฉันคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของปัญหา					
28. ฉันรู้สึกหงุดหงิด และจะระบายอารมณ์ออกมา					
29. ฉันคิดหาทางที่จะจัดการกับปัญหาอย่างไร ให้ดีที่สุด					
30. ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ โดยไม่ให้ ความคิดและกิจกรรมอื่นมารบกวน					
31. ฉันทำอะไรเพื่อให้แน่ใจว่า จะไม่ทำอะไรที่ เลวร้าย เพราะการกระทำที่เร็วเกินไป					
32. ฉันยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นและยอมรับว่า มัน ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้					
33. ฉันทำให้คนที่มีความสำคัญกับตัวฉัน ประทับใจ					
34. ฉันเล่าปัญหาของฉัน และรู้สึกว่ามีคน เข้าใจและเห็นอกเห็นใจฉัน					
35. ฉันหวังว่าปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายไปได้เอง					
36. ฉันบอกตัวเองว่าเป็นความผิดของฉัน					

37.	ฉันกังวลเกี่ยวกับอนาคตของฉัน					
38.	ฉันพิจารณาถึงขั้นตอนต่าง ๆ ในการลงมือ					

วิธีการใช้	ทำบ่อยมาก 5	ทำค่อนข้างบ่อย 4	ทำและไม่ทำพอ ๆ กัน 3	ไม่ค่อยได้ทำ 2	ไม่เคยทำเลย 1
39.	ฉันคิดหาทางแก้ปัญหาโดยไม่ให้สิ่งใดมา รบกวน				
40.	จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ฉันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเอง				
41.	ฉันหาทางผ่อนคลายความเครียด เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ เล่นดนตรี เดินห้างสรรพสินค้า ดูของสวย ๆ งาม ๆ				
42.	ฉันขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ				
43.	ฉันหมดความพยายามที่จะทำอะไรต่อไป				
44.	ฉันตำหนิตนเอง				
45.	ฉันพิจารณาดูว่าฉันกำลังทำอะไรและทำไม จึงทำ				
46.	ฉันรอคอยเพื่อทำจิตใจให้สงบได้ก่อนจึงลงมือ แก้ปัญหา				
47.	ฉันออกกำลังกายเพื่อคลายเครียด				
48.	ฉันพยายามบอกตัวเองว่า เหตุการณ์นี้ไม่ได้ เกิดขึ้นจริง				
49.	ฉันเก็บความรู้สึกต่าง ๆ ไว้คนเดียว				
50.	ฉันกังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้น				
51.	ฉันขยันทำงานมาก				
52.	ฉันยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามมองชีวิตให้สดใสเบิกบาน				
53.	ฉันปรับปรุงความสัมพันธ์ของฉันกับผู้อื่น				
54.	ฉันกินหรือดื่มต่างไปจากปกติ				

55. ฉันทู้สึกไม่สบาย

ตารางที่ 32 ข้อคำถามของแบบวัดความหวัง และแบบวัดการเผชิญปัญหา จำแนกตามรายด้าน

แบบวัด	จำนวนข้อ	ข้อกระทงที่
ความหวัง		
1. ด้านความสัมพันธ์ทางสังคม	5	1, 7, 13, 19, 26
2. ด้านการเรียน	5	2, 16, 20, 23, 28
3. ด้านสัมพันธภาพความรัก	5	3, 12, 15, 18, 29
4. ด้านชีวิตครอบครัว	5	4, 8, 11, 24, 30
5. ด้านการทำงาน	5	5, 9, 17, 21, 27
6. ด้านกิจกรรมยามว่าง	5	6, 10, 14, 22, 25
รวมทั้งฉบับ	30	
การเผชิญปัญหา		
1. แบบมุ่งจัดการกับปัญหา	27	
1.1 การลงมือดำเนินการแก้ปัญหา และการวางแผน	5	1, 12, 29, 38, 45
1.2 การทำงานหนัก และความสำเร็จในงาน	3	2, 13, 51
1.3 การระงับกิจกรรมอื่นที่ไม่เกี่ยวข้อง	3	22, 30, 39
1.4 การชะลอการเผชิญปัญหา	3	14, 31, 46
1.5 การตีความหมายใหม่ในทางบวก และการเติบโต	3	3, 23, 40
1.6 การยอมรับ	3	4, 32, 52
1.7 การหาทางผ่อนคลาย	4	15, 24, 41, 47
1.8 การแสวงหาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม	3	5, 33, 53
2. แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม	8	
2.1 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อแก้ปัญหา	5	6, 16, 21, 25, 42
2.2 การแสวงหาการสนับสนุนทางสังคมเพื่อกำลังใจ	3	7, 17, 34
3. แบบหลีกเลี่ยง	20	
3.1 การปฏิเสธ	2	8, 48
3.2 การไม่แสดงออกทางพฤติกรรม	3	18, 43, 55
3.3 การไม่เกี่ยวข้องทางความคิด	3	9, 26, 35
3.4 การเก็บความรู้สึกไว้คนเดียว	3	10, 19, 49
3.5 การตำหนิตนเอง	3	27, 36, 44
3.6 การเป็นกังวล	3	11, 37, 50
3.7 การระบายออกทางอารมณ์	3	20, 28, 54
รวมทั้งฉบับ	55	

ภาคผนวก ค.

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
แบบวัดความหวัง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

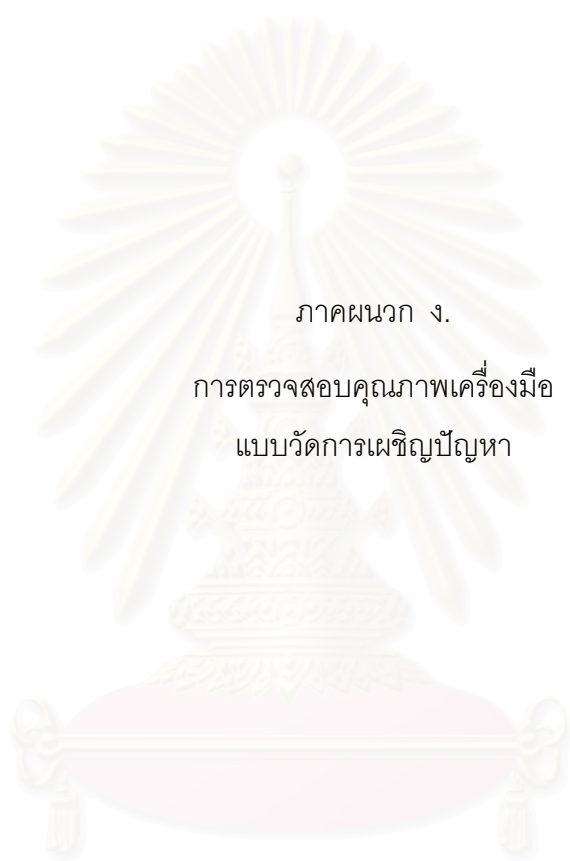
ตารางที่ 33 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน
(Corrected Item-Total Correlation) ค่าที่ (t-test) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(Alpha) ในขั้นสร้างมาตร (n = 88)

ข้อความ	t-test	ค่าCITC
1. ฉันคิดได้หลายวิธีที่จะทำให้ฉันมีเพื่อนใหม่	4.18**	.4046
2. ฉันมีวิธีการเรียนหลายวิธีที่จะช่วยให้เรียนได้ดี	5.31**	.4332
3. เมื่อฉันสนใจใครเป็นพิเศษฉันจะไม่ละความพยายามที่จะทำความรู้จัก	3.17**	.2910
4. สมาชิกในครอบครัวของฉันมีความกลมเกลียวและเอื้ออาทรต่อกัน	4.00**	.2885
5. แม้ว่าจะจะเป็นงานที่ไม่น่าสนใจ ฉันก็มองเห็นข้อดีของงานนั้นได้	5.76**	.4969
6. ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมในเวลาว่าง	3.85**	.3646
7. ฉันมีหลายวิธีที่จะเข้าไปอยู่ในกลุ่มที่ฉันสนใจได้	4.90**	.4725
8. ฉันมีหลายวิธีที่จะสื่อสารความรู้สึกของฉันกับสมาชิกในครอบครัว	3.34**	.3275
9. ฉันสามารถทำอะไรก็ได้ดี ถ้าฉันตั้งใจทำ	4.51**	.4465
10. ฉันสามารถคิดกิจกรรมได้หลายอย่างที่ฉันพอใจทำในเวลาว่าง	3.83**	.3536
11. ครอบครัวของฉันสามารถหาทางแก้ปัญหาได้ เมื่อเกิดมีความเห็นไม่ตรงกัน	3.56**	.3625
12. ฉันคาดว่าฉันจะประสบความสำเร็จในเรื่องความรัก	5.14**	.4682
13. ฉันกระตือรือร้นที่จะผูกมิตรกับผู้อื่น	6.55**	.5371
14. งานอดิเรกและกิจกรรมเวลาว่างที่ฉันเคยทำมีความสำคัญต่ออนาคตของฉัน	3.32**	.2969
15. ฉันมีหลายวิธีที่จะทำให้คนที่ฉันสนใจหันมาสนใจฉันได้	4.80**	.5537
16. ฉันได้เกรดอย่างที่ฉันต้องการในวิชาที่เรียน	4.80**	.4535
17. ฉันมีความกระตือรือร้นในการทำงาน และกิจกรรมต่าง ๆ	6.97**	.6492
18. ฉันสามารถหาทางทำให้คนที่ไม่สนใจฉันหันมาสนใจฉันได้	4.83**	.5188
19. เมื่อฉันพบใครบางคนที่ฉันต้องการเป็นเพื่อนกับเขา ฉันมักทำได้	4.20**	.4915
20. ฉันมีความกระตือรือร้นที่จะเรียน	5.30**	.4922
21. ประสบการณ์ที่ได้จากการเรียน และการทำงานต่าง ๆ จะช่วยให้ฉันประสบความสำเร็จได้ในอนาคต	3.10**	.4156
22. ถ้าฉันไม่ได้ทำกิจกรรมในเวลาว่างตามแผน ฉันสามารถหาสิ่งอื่นทำเพื่อทำให้ฉันสนุกได้	3.07**	.3969
23. ฉันสามารถหาวิธีการเรียนที่ทำให้เรียนวิชาต่างๆ ได้สำเร็จ	5.66**	.5782

ข้อความ	t-test	ค่าCITC
24. ความสัมพันธ์ระหว่างฉันกับสมาชิกในครอบครัวเป็นไปอย่างที่คุณต้องการ	3.01**	.2793
25. ฉันคิดได้หลายวิธีที่จะหาเวลาว่างให้ได้ในการทำกิจกรรม ที่ฉันเห็นว่า สำคัญ	2.74**	.3269
26. ฉันมีหลายวิธีที่จะทำให้ได้รู้จักกับเพื่อนใหม่	5.07**	.5257
27. มีหลายวิธีที่จะทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน และกิจกรรมต่างๆ	4.24**	.4169
28. ฉันพอใจกับวิชาที่เรียน และมหาวิทยาลัยของฉัน	4.70**	.3530
29. ฉันมีหลายวิธีการที่จะทำความรู้จักกับคนที่ฉันสนใจ	5.57**	.5579
30. ฉันคิดอะไรได้หลายอย่างที่จะร่วมทำอย่างสนุกสนานกับครอบครัวของฉัน	5.06**	.4808
สัมประสิทธิ์แอลฟา	.8874	

หมายเหตุ ** sig .01 level

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาคผนวก ง.
การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
แบบวัดการเผชิญปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 34 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน
(Corrected Item-Total Correlation) โดยแบ่งเป็นแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับ A
(ขั้นทดลองใช้ครั้งที่ 1) (n = 49)

ข้อที่	ข้อความฉบับ A	ค่าCITC
1	ฉันลงมือแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา	.4901
2	ฉันคิดหาทางที่จะจัดการกับปัญหาอย่างไรให้ดีที่สุด	.5218
3	ฉันพยายามทำงานให้ทันตามกำหนด	.4459
4	ฉันปิดบังความรู้สึกของฉันไม่ให้ใครรู้	.1643
5	ฉันไปมหาวิทยาลัยสม่ำเสมอ	.4675
6	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหา และไม่ให้สิ่งใดมารบกวนความพยายามของฉัน	.5806
7	ฉันรอมเวลาให้ได้จังหวะที่เหมาะสมจึงลงมือทำ	.6080
8	ฉันเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่ได้ประสบ	.6644
9	ฉันค้นหาสิ่งที่ดีจากเหตุการณ์ที่ประสบ	.4378
10	ฉันยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้น และยอมรับว่ามันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้	.2747
11	ฉันหาทางผ่อนคลายความเครียด เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ เล่นดนตรี เดินห้างสรรพสินค้า ดูของสวยๆ งามๆ	.4036
12	ฉันทำงานหรือกิจกรรมอื่น เพื่อที่จะไม่ได้กังวลกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	.0809
13	ฉันทำการบ้านและดูหนังสือแทนที่จะออกไปเที่ยวเล่น	.2372
14	ฉันดูแลตัวเองให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เช่น เล่นกีฬา ออกกำลังกาย และรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ	.5123
15	ฉันรู้สึกไม่สบาย	.3665
16	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ โดยไม่ให้ความคิดและกิจกรรมอื่นมารบกวน	.5926
17	ฉันลงมือแก้ปัญหาไปที่ละขั้น	.6857
18	ฉันคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของความเดือดร้อนให้ตนเอง	.2497
19	ฉันทำให้คนที่มีความสำคัญกับตัวฉันประทับใจ	.3314
20	ฉันพูดคุยปัญหากับคนอื่น เพื่อช่วยหาทางแก้ปัญหา	.3689
21	ฉันพิจารณาถึงขั้นตอนต่างๆ ในการลงมือแก้ปัญหา	.6106
22	จากประสบการณ์ที่ผ่านมา ทำให้ฉันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเอง	.6339

ฉบับ A (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความฉบับ A	ค่าCITC
23	ฉันตำหนิตนเอง	.3799
24	ฉันจะสบายใจขึ้น เมื่อได้ระบายใส่ใครสักคน	.1946
25	ฉันถามวิธีแก้ปัญหากับผู้ที่เคยอยู่ในสถานการณ์เดียวกันมาก่อน	.2411
26	ฉันแสวงหากำลังใจจากเพื่อนๆ และบุคคลรอบข้าง	.2490
27	ฉันออกกำลังกายเพื่อคลายเครียด	.5093
28	ฉันรอคอยเพื่อทำให้สงบได้ก่อนจึงลงมือแก้ปัญหา	.5237
29	ฉันสวดมนต์เพื่อทำให้จิตใจสงบ	.1745
30	ฉันพยายามผูกมิตรกับผู้อื่น	.2215
31	ฉันเห็นว่าฉันเป็นคนผิด	.3421
32	ฉันหาวิธีใดวิธีหนึ่งแสดงออกเพื่อให้ความทุกข์ลดลง เช่น ร้องไห้ โวยวาย หรือนอนหลับ	.4308
33	ฉันบอกตัวเองว่า เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นกับตัวฉัน มันไม่เป็นความจริง	.1514
34	ฉันเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น	.4106
35	ฉันยอมรับว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และเลิกความพยายามที่จะแก้ปัญหาต่อไป	.6511
36	ฉันขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ หรือเพื่อน	.5528
37	ฉันคิดถึงเรื่องอื่นๆ ที่ทำให้จิตใจสบายแทนที่จะมัวเป็นกังวล	-.0536
38	ฉันวางเฉยต่อปัญหาเหมือนไม่มีอะไรเกิดขึ้น	.1930
39	ฉันหวังว่าจะมีปราชญ์เกิดขึ้นให้สิ่งร้ายๆ กลับกลายเป็นดี	.3813
40	ฉันเก็บความรู้สึกต่างๆ ไว้คนเดียว	.3500
41	ฉันกังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้น	.4707
42	ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่มีความสุข	.5449
43	ฉันรู้สึกหงุดหงิด และจะระบายอารมณ์ออกมา	.3411
44	ฉันพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วพยายามนำมาใช้จัดการกับปัญหา	.4049
45	ฉันแกล้งบอกตัวเองว่า เหตุการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริง	.3185
46	ฉันจะรู้สึกดีขึ้นถ้าได้ดื่มสุรา สูบบุหรี่ หรือใช้ยาเสพติด	.0592
ค่าแอลฟาทั้งฉบับ (n = 49)		.7244

หมายเหตุ : ข้อความที่เป็นตัวหนา คือ ข้อความที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกใช้ในแบบวัดฉบับจริง

ตารางที่ 35 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมของแต่ละด้าน (Corrected Item-Total Correlation) โดยแบ่งเป็นแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับ B (ขั้นทดลองใช้ครั้งที่ 1) (n = 43)

ข้อที่	ข้อความฉบับ B	ค่าCITC
1	ฉันลงมือแก้ปัญหาไปจนสุดความสามารถ	.1765
2	ฉันเปลี่ยนแปลงอะไรบางอย่าง เพื่อให้แก้ปัญหาได้ดีขึ้น	-.0331
3	ฉันรอเพื่อหาโอกาสที่เหมาะสม จึงลงมือแก้ปัญหา	-.1166
4	ฉันนำวิธีใหม่ๆ มาใช้แก้ปัญหา	.3012
5	ฉันเล่าปัญหาให้เพื่อนที่มีปัญหาเช่นเดียวกันฟัง	.5901
6	ฉันขยันทำงานมาก	.2549
7	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหา	.1227
8	ฉันไม่ทำอะไรเลย เพราะคิดหาวิธีแก้ปัญหาไม่ได้	.1502
9	ฉันระบายความในใจของฉันกับใครบางคน และรู้สึกสบายใจขึ้น	.6694
10	ฉันพยายามควบคุมตนเองไม่ให้ทำอะไรเร็วเกินไป	.0147
11	ฉันหันไปสนใจเรื่องอื่นที่ไม่ใช่ปัญหาที่เกิดขึ้น	.1830
12	ฉันไม่ให้ใครรู้ว่า ฉันกำลังกังวลเรื่องอะไร	.2933
13	ฉันพบปะสังสรรค์กับเพื่อน	.3962
14	ฉันพยายามมองเหตุการณ์ที่ประสบในแง่มุมใหม่ที่ดี	.3863
15	ฉันกังวลว่าอะไรจะเกิดขึ้นกับฉัน	.1803
16	ฉันจะอยู่คนเดียวไม่พบใคร	.2821
17	ฉันคิดถึงคนที่ประสบปัญหามากกว่าฉัน ทำให้ฉันเห็นว่าปัญหาของฉันไม่หนักหนาเท่าไร	-.0807
18	ฉันพยายามทำงานให้สำเร็จอย่างดี	.1347
19	ฉันออกไปเที่ยวหาความสนุกสนานเพลิดเพลิน	.3177
20	ฉันปรับปรุงความสัมพันธ์ของฉันกับผู้อื่น	.2671
21	ฉันเลิกพยายามที่จะแก้ปัญหา	.3887
22	ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ฉันได้เรียนรู้และรู้สึกว่าคุณได้ช่วยฉัน	.3981
23	ฉันขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้นๆ	.7133
24	ฉันคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของปัญหา	.3101
25	ฉันทำอะไรเพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่ทำอะไรที่เลวร้ายเพราะการกระทำที่เร็วเกินไป	.2970

ฉบับ B (ต่อ)

ข้อที่	ข้อความฉบับ B	ค่าCITC
26	ฉันคิดหาทางแก้ปัญหานี้ โดยไม่ให้สิ่งใดมารบกวน	.2576
27	ฉันเล่าปัญหาของฉัน และรู้สึกว่ามีคนเข้าใจและเห็นอกเห็นใจฉัน	.6816
28	ฉันหาเวลาเพื่อนทำกิจกรรมที่ชอบหรือทำงานอดิเรก	.5445
29	ฉันตัดปัญหาออกไปจากใจฉัน และไม่รับรู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้น	.2319
30	ฉันปรึกษาหารือกับกลุ่มหรือเพื่อนเพื่อหาทางแก้ปัญหา	.3467
31	ฉันกังวลเกี่ยวกับอนาคตของฉัน	.2779
32	ฉันวางมือจากกิจกรรมอื่น เพื่อใส่ใจกับสิ่งที่เกิดขึ้นอย่างเต็มที่	.2052
33	ฉันหมดความพยายามที่จะทำอะไรต่อไป	.3967
34	ฉันกินหรือดื่มต่างไปจากปกติ	.4842
35	ฉันจะทำกิจกรรมอื่น เช่น ดูโทรทัศน์ เพื่อจะให้เกิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยลง	.3689
36	ฉันคิดว่าปัญหาต่างๆ จะคลี่คลายไปในทางที่ดี	.0380
37	ฉันเลี้ยงที่จะพบปะผู้คน	.5768
38	ฉันทำให้เป็นสุขกับสิ่งที่เกิดขึ้น	.2465
39	ฉันพิจารณาดูว่า ฉันกำลังทำอะไร และทำไมจึงทำ	.4504
40	ฉันบอกตัวเองว่าเป็นความผิดของฉัน	.4448
41	ฉันขอความช่วยเหลือจากอาจารย์หรือเพื่อน	.5810
42	ฉันกังวลเกี่ยวกับเรื่องต่างๆ ในอนาคต	.2551
43	ฉันยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามมองชีวิตให้สดใสเบิกบาน	.4816
44	ฉันพยายามทำตัวให้เข้ากับเพื่อนๆ ได้ดี	.5544
45	ฉันระบายความรู้สึกออกมา	-.1438
46	ฉันหวังว่าปัญหาต่างๆ จะคลี่คลายไปตัวเอง	.3788
ค่าแอลฟาทั้งฉบับ (n = 43)		.8258

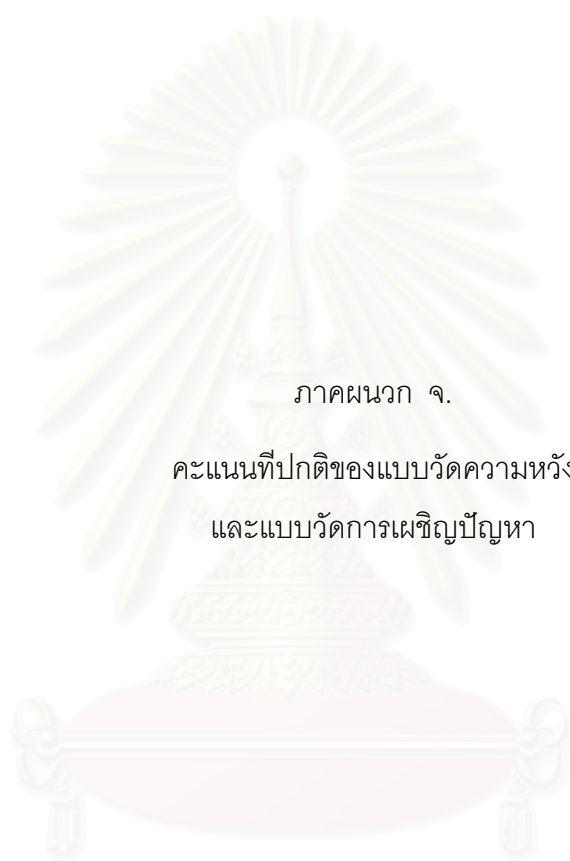
หมายเหตุ : ข้อความที่เป็นตัวหนา คือ ข้อความที่ผู้วิจัยได้คัดเลือกใช้ในแบบวัดฉบับจริง

ตารางที่ 36 แสดงผลการวิเคราะห์รายข้อของแบบวัดการเผชิญปัญหาฉบับจริง ซึ่งคัดเลือกมา 55 ข้อ โดยการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ CITC ค่าที่ (t-test) และค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha) ของแบบวัดการเผชิญปัญหา (n = 125)

ข้อที่	ข้อความ	t-test	ค่า CITC
1	ฉันลงมือแก้ไขที่สาเหตุของปัญหา	5.77**	.4544
2	ฉันพยายามทำงานให้ทันตามกำหนด	3.96**	.3844
3	ฉันเรียนรู้จากเหตุการณ์ที่ประสบ	6.15**	.4432
4	ฉันเรียนรู้ที่จะอยู่กับปัญหาที่เกิดขึ้น	3.81**	.3611
5	ฉันพยายามที่ตัวให้เข้ากันเพื่อน ๆ ได้ดี	2.98**	.2994
6	ฉันขอความช่วยเหลือจากผู้อื่น เช่น พ่อ แม่ หรือญาติพี่น้อง	6.15**	.4222
7	ฉันระบายความในใจของฉันกับใครบางคน	15.02**	.7081
8	ฉันตัดปัญหาออกไปจากใจฉัน และไม่รับรู้ว่ามิอะไรเกิดขึ้น	1.71*	.0813
9	ฉันจะทำกิจกรรมอื่น เช่น ดูโทรทัศน์ เพื่อที่จะให้คิดถึงเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นน้อยลง	3.03**	.1818
10	ฉันไม่ให้ใครรู้ว่า ฉันกำลังกังวลเรื่องอะไร	0.58	-.1372
11	ฉันกังวลว่าตนเองจะไม่มีความสุข	3.91**	.3353
12	ฉันลงมือแก้ปัญหาไปที่ละขั้น	7.53**	.5708
13	ฉันไปมหาวิทยาลัยสม่ำเสมอ	3.12**	.2761
14	ฉันรอกเวลาให้ได้จังหวะที่เหมาะสมจึงลงมือทำ	2.68--	.2502
15	ฉันดูแลตัวเองให้มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง เช่น เล่นกีฬา ออกกำลังกาย และรับประทานอาหารตามหลักโภชนาการ	4.41**	.3324
16	ฉันพูดคุยปัญหาเกี่ยวกับคนอื่นให้ช่วยหาทางแก้ปัญหา	9.46**	.6271
17	ฉันเล่าปัญหาให้เพื่อนที่มีปัญหาเช่นเดียวกันฟัง	9.15**	.6759
18	ฉันยอมรับว่าไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ และเลิกความพยายามที่จะแก้ปัญหาต่อไป	3.74**	.2869
19	ฉันเลี้ยงที่จะพบปะผู้คน	4.32**	.3450
20	ฉันหาวิธีใดวิธีหนึ่งแสดงออกเพื่อให้ความทุกข์ลดลง เช่น ร้องไห้ โวยวาย หรือนอนหลับ	2.96**	.2295
21	ฉันพิจารณาความคิดเห็นของผู้อื่นแล้วพยายามนำมาใช้จัดการกับปัญหา	3.85**	.2606
22	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหา และไม่ให้สิ่งใดมารบกวนความพยายามของฉัน	5.82**	.4702
23	ฉันหาสิ่งที่ดีจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น	5.90**	.4806
24	ฉันหาเวลาเพื่อทำกิจกรรมที่ชอบ หรือทำงานอดิเรก	3.77**	.2809
25	ฉันขอความช่วยเหลือจากอาจารย์หรือเพื่อน	14.04**	.6053
26	ฉันหวังว่าจะมีปฏิกิริยาเกิดขึ้นให้สิ่งร้ายๆ ที่เกิดขึ้นกลับกลายเป็นดี	2.61**	.2121

ข้อที่	ข้อความ	t-test	ค่า CITC
27	ฉันคิดว่าฉันเป็นต้นเหตุของปัญหา	8.56**	.6424
28	ฉันรู้สึกหงุดหงิด และจะระบายอารมณ์ออกมา	4.10**	.3301
29	ฉันคิดหาทางที่จะจัดการกับปัญหาอย่างไรให้ดีที่สุด	5.00**	.4497
30	ฉันมุ่งอยู่ที่การแก้ปัญหาอย่างเต็มที่ โดยไม่ให้ความคิดและกิจกรรมอื่นมารบกวน	6.84**	.5963
31	ฉันทำอะไรเพื่อให้แน่ใจว่า จะไม่ทำอะไรที่เลวร้าย เพราะการกระทำที่เร็วเกินไป	4.73**	.4810
32	ฉันยอมรับสิ่งที่เกิดขึ้นและยอมรับว่ามันไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้	2.38**	.2165
33	ฉันทำให้คนที่มีความสำคัญกับตัวฉันประทับใจ	2.08**	.1194
34	ฉันเล่าปัญหาของฉัน และรู้สึกว่ามีความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจฉัน	9.36**	.6769
35	ฉันหวังว่าปัญหาต่าง ๆ จะคลี่คลายไปเอง	2.94**	.1372
36	ฉันบอกตัวเองว่าเป็นความผิดของฉัน	6.56**	.5574
37	ฉันกังวลเกี่ยวกับอนาคตของฉัน	4.33**	.3850
38	ฉันพิจารณาถึงขั้นตอนต่างๆ ในการลงมือแก้ปัญหา	6.93**	.6088
39	ฉันคิดหาทางแก้ปัญหานี้ โดยไม่ให้สิ่งใดมารบกวน	7.89**	.6690
40	จากประสบการณ์ที่ผ่านมาทำให้ฉันปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตนเอง	5.78**	.4575
41	ฉันหาทางผ่อนคลายความเครียด เช่น ฟังเพลง อ่านหนังสือ ดูโทรทัศน์ เล่นดนตรี เดินห้างสรรพสินค้า ดูของ สวยๆ งามๆ	4.02**	.1925
42	ฉันขอคำปรึกษาจากผู้ที่มีความรู้ หรือผู้เชี่ยวชาญในเรื่องนั้น ๆ	7.57**	.5251
43	ฉันหมดความพยายามที่จะทำอะไรต่อไป	7.99**	.5651
44	ฉันตำหนิตนเอง	8.74**	.6483
45	ฉันพิจารณาดูว่าฉันกำลังทำอะไร และทำไมจึงทำ	3.43**	.3105
46	ฉันรอคอยเพื่อทำจิตใจให้สงบได้ก่อนจึงลงมือแก้ปัญหา	4.84**	.4262
47	ฉันออกกำลังกายเพื่อคลายเครียด	5.94**	.4116
48	ฉันแกล้งบอกตัวเองว่า เหตุการณ์นี้ไม่ได้เกิดขึ้นจริง	3.89**	.3326
49	ฉันเก็บความรู้สึกต่าง ๆ ไว้คนเดียว	2.69**	.1110
50	ฉันกังวลกับปัญหาที่เกิดขึ้น	3.57**	.2907
51	ฉันขยันทำงานมาก	4.45**	.3768
52	ฉันยอมรับปัญหาที่เกิดขึ้น และพยายามมองชีวิตให้สดใสเบิกบาน	4.05**	.3772
53	ฉันปรับปรุงความสัมพันธ์ของฉันกับผู้อื่น	3.59**	.3295
54	ฉันกินหรือดื่มต่างไปจากปกติ	4.61**	.3316
55	ฉันรู้สึกไม่สบาย	6.17**	.4839
สัมประสิทธิ์แอลฟา		.8204	

หมายเหตุ : * sig .05 level , ** sig .01 level

ภาคผนวก จ.

คะแนนที่ปกติของแบบวัดความหวัง

และแบบวัดการเผชิญปัญหา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 37 แสดงคะแนนดิบ(score) เปอร์เซนไทล์(percentile rank) และ ค่าที่ปกติ (Normalized T scored) ของคะแนนความหวัง และกลวิธีการเผชิญปัญหา 3 แบบ ของนักศึกษา จำนวน 509 คน

ความหวัง			กลวิธีการเผชิญปัญหา								
			แบบมุ่งจัดการกับปัญหา			แบบแสวงหาการสนับสนุน ทางสังคม			แบบหลีกเลี่ยง		
score	Peren tile rank	Normaliz ed T- score	score	Peren tile rank	Normaliz ed T- score	score	Peren tile rank	Normaliz ed T- score	score	Peren tile rank	Normaliz ed T- score
123	99	81	137	99	81	39	99	79	94	99	81
122	99	79	136	99	79	38	99	73	93	99	79
121	99	79	135	99	79	37	96	69	92	99	78
120	99	79	134	99	79	36	94	66	91	99	76
119	99	79	133	99	79	35	92	64	90	99	75
118	99	78	132	99	79	34	87	62	89	99	73
117	99	77	131	99	79	33	82	60	88	98	73
116	99	77	130	99	78	32	74	58	87	98	72
115	99	76	129	99	76	31	67	55	86	98	71
114	99	75	128	99	75	30	59	53	85	97	71
113	99	75	127	99	74	29	51	51	84	97	70
112	99	73	126	99	73	28	41	49	83	97	70
111	98	72	125	98	72	27	34	47	82	97	69
110	98	71	124	98	71	26	27	45	81	97	69
109	98	70	123	97	70	25	22	43	80	96	68
108	97	69	122	96	68	24	18	41	79	95	67
107	96	68	121	95	67	23	13	40	78	94	66
106	96	68	120	94	66	22	11	38	77	93	65
105	96	67	119	94	65	21	8	37	76	91	64
104	95	67	118	92	65	20	6	35	75	90	63
103	94	66	117	92	64	19	3	33	74	88	62
102	92	64	116	91	63	18	2	30	73	87	61
101	91	64	115	90	62	17	2	29	72	85	61
100	91	63	114	87	61	16	1	27	71	83	60
99	90	63	113	85	61	15	0	25	70	80	59

ความหวัง			กลวิธีการเผชิญปัญหา								
			แบบมุ่งจัดการกับปัญหา			แบบแสวงหาการสนับสนุนทางสังคม			แบบหลีกเลี่ยง		
score	Perce tile rank	Normaliz ed T- score	score	Perce tile rank	Normaliz ed T- score	score	Perce tile rank	Normaliz ed T- score	score	Perce tile rank	Normaliz ed T- score
98	88	62	112	82	60	14	0	23	69	79	58
97	85	61	111	80	59	13	0	23	68	75	57
96	82	60	110	78	58	12	0	21	67	73	56
95	80	59	109	75	57				66	68	55
94	76	58	108	72	56				65	65	54
93	73	56	107	69	55				64	62	53
92	71	56	106	65	54				63	59	53
91	69	55	105	62	53				62	56	52
90	64	54	104	59	53				61	53	51
89	60	53	103	54	52				60	48	51
88	59	52	102	51	51				59	45	49
87	53	51	101	49	50				58	41	48
86	48	50	100	45	49				57	37	47
85	44	49	99	42	48				56	33	46
84	39	48	98	39	47				55	31	45
83	35	46	97	35	47				54	27	44
82	32	46	96	32	46				53	23	43
81	29	45	95	30	45				52	20	42
80	24	43	94	26	44				51	17	41
79	21	42	93	23	43				50	14	40
78	18	41	92	21	42				49	12	39
77	15	40	91	18	41				48	11	38
76	14	39	90	16	40				47	9	37
75	11	38	89	15	40				46	8	36
74	9	37	88	13	39				45	6	35
73	8	36	87	10	38				44	5	34
72	6	35	86	9	37				43	4	33
71	5	34	85	7	36				42	3	32

ภาคผนวก ฉ.

แนวคำถามในการสัมภาษณ์

(Interview guide)

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

แนวคำถามในการสัมภาษณ์ (Interview guide)

1. เมื่อพูดถึงความหวังน้องเข้าใจอย่างไร หรือ น้องให้ความหมายของความหวังว่าอย่างไร
2. การที่จะบอกว่าคนเรามีความหวังดูได้จากอะไรบ้าง
3. น้องมีความหวังในเรื่องใดบ้าง
4. การตั้งความหวังของน้องพิจารณาจากอะไรบ้าง
5. ความหวังของน้องเป็นลักษณะใด
6. เคยสมหวังกับความหวังที่ได้ตั้งไว้ไหม เล่าให้ฟังหน่อย
7. ทำอย่างไรจึงสมหวัง มีอะไรผลักดันให้น้องทำสำเร็จ
8. เคยไหมที่ตั้งความหวังแล้วไม่เป็นไปตามที่หวัง ไม่สมหวังเรื่องใด
9. ลองเล่าให้ฟังหน่อยว่าเกิดอะไรขึ้น
10. เมื่อไม่สมหวังทำอย่างไร
11. น้องพบกับปัญหา หรืออุปสรรคอะไรบ้าง หรือมีอะไรที่เป็นกังวล หรือเครียด
12. น้องจัดการกับปัญหาอย่างไร
13. การที่น้องมีความหวังมีผลอย่างไรต่อตัวน้องบ้าง

ความหวังด้านเพื่อน

14. น้องมีความหวังเกี่ยวกับเพื่อนบ้างไหม ตั้งไว้อย่างไร
15. น้องทำอะไรจึงได้อย่างที่หวัง
16. น้องมีความต้องการในการทำความรู้จักกับเพื่อนใหม่ไหม ยังไง
17. ถ้าวิธีที่ไม่สำเร็จ ทำอย่างไรต่อไป
18. เคยพบปัญหา หรืออุปสรรคอะไรที่เกี่ยวกับเพื่อนใหม่ เป็นอย่างไรเล่าให้ฟังหน่อย และน้องจัดการกับปัญหานั้นอย่างไรบ้าง

ความหวังด้านการเรียน (เกรด วิชาที่เรียน มหาวิทยาลัย)

19. น้องตั้งความหวังเรื่องการเรียนไว้อย่างไร ลักษณะใด
20. ทำอย่างไร หรือมีวิธีใดที่ให้น้องสมหวังได้ นอกจากนี้มีอะไรอีกไหม
21. จากประสบการณ์ที่ผ่านมาน้องสมหวังกับเรื่องเรียนไหม อย่างไรเล่าให้ฟังหน่อย
22. เคยพบปัญหาจากการเรียนไหม อย่างไร น้องจัดการกับปัญหานั้นอย่างไร
23. มีรู้สึกเบื่อ หรือท้อแท้กับการเรียนบ้างไหม ยกตัวอย่างให้ฟังนิดหน่อย และทำอย่างไร
24. น้องรู้สึกอย่างไรกับมหาวิทยาลัยที่เรียน
25. น้องพอใจกับผลการเรียน หรือเกรดไหม ต้องการให้เป็นอย่างไร
26. G.P.A. ของน้องตอนนี้มีผลต่อความหวังในด้านการเรียนไหม อย่างไร
27. น้องทำอะไรที่ทำให้เรียนได้ดี

28. ในวิชาที่ยากๆ หรือที่ไม่ชอบ น้องทำอย่างไร

ความหวังด้านความรัก

29. น้องมีความหวังเรื่องความรักไว้อย่างไร

30. ทำอย่างไรเพื่อให้สมหวัง

31. เคยผิดหวังเรื่องความรักไหม รู้สึกอย่างไร และทำอย่างไร

32. เวลาเกิดมีปัญหาขึ้น หรือไม่เข้าใจกันน้องทำอย่างไร

33. ถ้าน้องสนใจใครเป็นพิเศษ จะทำอย่างไร มีทางใดบ้างที่จะทำให้เขาสนใจ (คนไม่มีแฟน)

ความหวังด้านครอบครัว

34. น้องมีความหวังเกี่ยวกับครอบครัวไว้อย่างไรบ้าง

35. การที่จะทำให้ครอบครัวมีความสุข น้องทำอย่างไรบ้างคะ

36. เมื่อเกิดมีความเห็นไม่ตรงกันขึ้น น้องจัดการอย่างไร

37. ความสัมพันธ์กับสมาชิกในครอบครัวเป็นอย่างไร น้องต้องการให้เป็นอย่างไร

38. น้องได้ทำอะไรสนุกๆ หรือกิจกรรมกับครอบครัวหรือไม่ อะไรบ้าง

ความหวังด้านการทำงาน และกิจกรรมในมหาวิทยาลัย

39. น้องมีเป้าหมายเรื่องการทำงานไว้อย่างไร

40. แล้วมีวิธีใดที่จะทำให้ไปถึงเป้าหมายที่ตั้งไว้

41. กับกิจกรรมในมหาวิทยาลัยน้องเข้าร่วมทำอะไรบ้างคะ เป็นอย่างไรเล่าให้ฟังบ้าง

42. น้องหวังอะไรกับกิจกรรมที่ทำใหม่ อย่งไร

43. เคยเกิดมีปัญห หรืออุปสรรคเกิดขึ้นขณะทำกิจกรรมหรือไม่ เล่าให้ฟังหน่อย และน้องจัดการอย่างไร

44. การได้ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น น้องได้อะไรบ้าง

45. การทำกิจกรรมในมหาวิทยาลัยนี้ น้องคิดว่าจะมีผลต่ออนาคตของน้องหรือไม่ อย่งไร

ความหวังด้านกิจกรรมยามว่าง

46. เมื่อมีเวลาว่างน้องหวังไว้อย่างไร ทำอะไรบ้าง

47. มีอะไรสนับสนุนให้อยากทำกิจกรรมยามว่างหรือไม่ อะไร ยกตัวอย่างให้ฟังหน่อย

48. ถ้าตั้งใจจะทำกิจกรรมยามว่าง แล้วเกิดไม่ได้ทำ น้องรู้สึกอย่างไร และทำอย่างไร

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาววรารภรณ์ รัตนวิศิษฐ์กุล เกิดเมื่อวันที่ 20 มกราคม พ.ศ.2520 สำเร็จ การศึกษาปริญญาตรี วิทยาศาสตร์บัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาคลินิก จากภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ในปีการศึกษา 2541 และเข้าศึกษาต่อใน สาขาวิชาจิตวิทยาการปรึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีการศึกษา 2542

ประสบการณ์ในการปฏิบัติงานการปรึกษาเชิงจิตวิทยา

1. เป็นสมาชิกกลุ่มจิตสัมพันธ์ (Encounter group) 1 ครั้ง
2. เป็นผู้นำกลุ่มพัฒนาตน (Growth group) 7 ครั้ง
3. เป็นผู้นำกลุ่มกลุ่มจิตสัมพันธ์ (Encounter group) 1 ครั้ง

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย